

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A HEJŐPAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI
PROGRAMJA

A 2013-BAN KÉSZÜLT PEDAGÓGIAI PROGRAM MÓDOSÍTOTT
VÁLTOZATA

HEJŐPAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAM

MEZŐKÖVESDI TANKERÜLETI KÖZPONT
HEJŐPAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA
BM2301
029074

PEDAGÓGIAI PROGRAM
HEJŐPAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA
2020.

Készítette:

Hejőpapi Általános Iskola Nevelőtestülete

Jóváhagyta:

Bodnárné Morvai Ilona
mb. intézményvezető

Hejőpapi, 2020. augusztus 31.

A pedagógiai programot a fenntartó jóváhagyta:

Mezőkövesd, 2020. szeptember 01.

Gál János
tankerületi igazgató

Tartalom

NYILATKOZAT	7
1. BEVEZETÉS.....	8
2. A HEJŐPAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA	10
2.1. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI	11
2.1.1. PEDAGÓGIAI ALAPELVEK	11
2.1.2. PEDAGÓGIAI ÉRTÉKEK	13
2.1.3. PEDAGÓGIAI CÉLKITŰZÉSEK	14
2.1.4. PEDAGÓGIAI FELADATOK.....	15
2.1.5. PEDAGÓGIAI ESZKÖZÖK	18
2.1.6. PEDAGÓGIAI ELJÁRÁSOK.....	19
2.2 A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTEÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK.....	22
2.3. AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA KIVÉTELÉVEL A TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK.....	26
2.4 A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK	31
2.5. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI.....	42
2.5.1 A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI	42
2.5.2. AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA.....	45
2.6. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE	51
2.6.1. A TANULÁSI ZAVAROKKAL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAITEVÉKENYSÉG	51
2.6.2. A BEILLESZKEDÉSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEKKEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG.....	57
2.6.3. A TANULÁSI KUDARCNAK KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSÁNAK SEGÍTÉSE	58
2.6.4. A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁNAK SEGÍTÉSE	61
2.6.5. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK OKTATÁSÁVAL KAPCSOLATOS FELADATOK	65
2.6.6. A GYERMEK – ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMSEL KAPCSOLATOS	

FELADATOK.....	68
2.6.7. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK.....	69
2.6.8 KÉPESSÉG-KIBONTAKOZTATÁS TÁMOGATÁSA	70
2.7. A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE	71
2.8. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI.....	72
2.8.1. A KAPCSOLATTARTÁS FORMÁI TANULÓ ÉS PEDAGÓGUS KÖZÖTT.....	72
2.8.2. A KAPCSOLATTARTÁS RENDJE	75
2.9. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK ÉS AZ ALKALMASSÁGI VIZSGA SZABÁLYAI.....	80
2.9.1. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK VIZSGA SZABÁLYAI.....	80
2.10. A FELVÉTEL ÉS AZ ÁTVÉTEL – Nkt. KERETEI KÖZÖTT - HELYI SZABÁLYAI.....	84
2.11. AZ ISKOLAI SZÓBELI BESZÁMOLTATÁSOK FORMÁI, RENDJE, KORLÁTAI, A TANULÓK TUDÁSÁNAK ÉRTÉKELESÉBEN BETÖLTÖTT SZEREPE, SÚLYA.....	86
2.12. AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI BESZÁMOLTATÁSOK FORMÁI, RENDJE, KORLÁTAI, A TANULÓK TUDÁSÁNAK ÉRTÉKELESÉBEN BETÖLTÖTT SZEREPE, SÚLYA.....	86
2.13. AZ OTTHONI (NAPKÖZIS ÉS TANULÓSZOBAI) FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐIRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI	92
2.14. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGA KÖVETELMÉNYEI, RÉSZEI, ÍGY KÜLÖNÖSEN AZ ÍRÁSBELI, A SZÓBELI, A GYAKORLATI VIZSGARÉSZEK, AZ ÉRTÉKELES SZABÁLYAI.....	93
3. HELYI TANTERV.....	101
3.1. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV MEGNEVEZÉSE	102
3.1.1. KÖTELEZŐ TÁRGYAK	102
3.1.2. EMELT ÓRASZÁMÚ TANTÁRGY.....	103
3.1.3. SZABADON VÁLASZTOTT TANTÁRGY	103
3.2. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV ÁLTAL ELŐRE MEGHATÁROZOTT ÓRASZÁM FELETTI KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK FELHASZNÁLÁSI MÓDJA.....	104
3.3. A KERETTANTERVBEN MEGHATÁROZOTTAKON FELÜL, A NEM KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGTANÍTANDÓ ÉS	

ELSAJÁTÍTANDÓ TANANYAGA	104
3.4. A KÖTELEZŐ, KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ, A SZABADON VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE, ÓRASZÁMA	104
3.4.1. INTÉZMÉNYI FINANSZÍROZOTT ÓRAKERET	104
3.4.2. KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE ÉS ÓRASZÁMAI 1.-4. ÉVFOLYAM.....	105
3.4.3. KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE ÉS ÓRASZÁMAI 1.-4. ÉVFOLYAM.....	105
3.4.4. SZABADON VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE ÉS ÓRASZÁMAI 1.-4. ÉVFOLYAM.....	105
3.4.5. KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE ÉS ÓRASZÁMAI 5.-8. ÉVFOLYAM.....	106
3.4.6. KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE, ÓRASZÁMAI 5.-8. ÉVFOLYAM	106
3.4.7. SZABADON VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE, ÓRASZÁMAI 5.-8. ÉVFOLYAM	106
3.5. ÓRAHÁLÓ A NORMÁL TANTERV SZERINT TANULÓ TANULÓK RÉSZÉRE	108
3.6. EGYÉB FOGLALKOZÁSOK	109
3.6.1. INGYENESEN IGÉNYBE VEHETŐ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK....	109
3.6.2. TÉRÍTÉSI DÍJ ELLENÉBEN IGÉNYBE VEHETŐ SZOLGÁLTATÁSOK, FOGLALKOZÁSOK.....	109
3.7. AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI, FIGYELEMBE VÉVE A TANKÖNYV TÉRÍTÉSMENTES IGÉNYBEVÉTELE BIZTOSÍTÁSÁNAK KÖTELEZETTSÉGÉT.....	110
3.7.1. A TANKÖNYVEK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI.....	110
3.7.2. TARTÓS TANKÖNYVEK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI	111
3.7.3. INGYENES TANKÖNYVELLÁTÁSRA JOGOSULTSÁG.....	111
3.7.4. A TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK MÓDJA	112
3.8. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN (NAT) MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYA.....	113
3.8.1. AZ ETIKA OKTATÁSA	113
3.8.2. A HIT-ÉS ERKÖLCSTAN OKTATÁSÁRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK	113
3.8.3. EGÉSZ NAPOS ISKOLA.....	114

3.8.4. TERMÉSZETTUDOMÁNYOS NEVELÉS.....	114
3.8.5. A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS.....	116
3.8.6. A MINDENNAPOS MŰVÉSZETI NEVELÉS	116
3.8.7. AZ IDEGENNYELV-OKTATÁS	117
3.8.8. AZ EMELT SZINTŰ KÉPZÉSI FORMA.....	117
3.8.9. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK NEVELÉSÉNEK- OKTATÁSÁNAK ELVEI.....	117
3.9. A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVÁLÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA.....	118
3.10. A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, TOVÁBBÁ EZEK ESETÉBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI	118
3.10.1. VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK	118
3.10.2. PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS.....	118
3.11. A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ÍRÁSBAN, SZÓBAN VAGY GYAKORLATBAN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI MÓDJA, DIAGNOSZTIKUS, SZUMMATÍV, FEJLESZTŐ FORMÁI, VALAMINT A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI, AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI, SZÓBELI, GYAKORLATI BESZÁMOLTATÁSOK, SZÁMONKÉRÉSEK RENDJE.....	118
3.11.1. AZ ÉRTÉKELÉS CÉLJA ÉS ALAPELVEI:.....	118
3.11.2. TANULMÁNYI MUNKA	119
3.11.3. AZ ISKOLAI BESZÁMOLTATÁS, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK FORMÁI	120
3.11.4. AZ ISKOLAI BESZÁMOLTATÁS, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI	120
3.11.5. ÉRTÉKELÉSI, MINŐSÍTÉSI ELVEK, SZEMPONTOK, KÖVETELMÉNYEK.....	128
3.11.6. TANTÁRGYI ÉRTÉKELÉSEK, MINŐSÍTÉSEK.....	128
3.11.7. SZÖVEGES ÉRTÉKELÉS AZ 1. ÉVFOLYAMON ÉS A 2. ÉVFOLYAM I. FÉLÉVÉBEN	129
3.11.8. A SZÖVEGES ÉRTÉKELÉS TARTALMI KRITÉRIUMAI.....	130
3.11.9. A TANULÓ TELJESÍTMÉNYE ÉRTÉKELÉSÉNEK, MINŐSÍTÉSÉNEK FORMÁJA 2. ÉVFOLYAM FÉLÉVKOR ÉS 3-8. ÉVFOLYAMON	151
3.11.10. A TANULÓ MAGATARTÁSA, SZORGALMA ÉRTÉKELÉSÉNEK ÉS MINŐSÍTÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI, ALAPELVEI	153
3.11.11. A MAGATARTÁS MINŐSÍTÉSE	153

3.11.12. A SZORGALOM MINŐSÍTÉSE	154
3.11.13. A TANULÓ MAGATARTÁSA, SZORGALMA ÉRTÉKELÉSÉNEK ÉS MINŐSÍTÉSÉNEK FORMÁJA.....	156
3.12. A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI	158
3.13. A NEMZETI, ETNIKAI KISEBBSÉGHEZ NEM TARTOZÓ TANULÓK RÉSZÉRE, A TELEPÜLÉSEN ÉLŐ NEMZETI, ETNIKAI KISEBBSÉG KULTÚRÁJÁNAK MEGISMERÉSÉT SZOLGÁLÓ TANANYAG	159
3.14. AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA KIVÉTELÉVEL A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK	164
3.15. AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA KIVÉTELÉVEL AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK	172
3.15.1. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ELVEK.....	172
3.16. A GYERMEKEK, TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK.....	182
3.17. AZ OTTHONI (NAPKÖZIS ÉS TANULÓSZOBAI) FELKÉSZÜLÉSHEZ SZÜKSÉGES ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI	184
3.17.1. ELVEK.....	184
3.17.2. KORLÁTAI: (ALSÓ ÉS FELSŐ), ELVÁRÁSAI	185
3.18. A TANULÓ JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ, A TANULÓ MAGATARTÁSÁNAK, SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSÉHEZ, MINŐSÍTÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ ELVEK	185
3.19. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK, TANULÓK ISKOLAI NEVELÉSE ÉS OKTATÁSA ESETÉN A HELYI TANTERV A FOGYATÉKOSSÁG TÍPUSÁHOZ ÉS FOKÁHOZ IGAZODÓ FEJLESZTŐ PROGRAMJA	186
3.20. A MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELEI	190
3.21. AZ ISKOLA ÁLTAL ALKALMAZOTT SAJÁTOS PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK	191
3.22. AZ ISKOLA EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAMJA	194
3.23. ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERV	204
3.24. AZ ISKOLA KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAMJA.....	206

NYILATKOZAT

a Pedagógiai Programban a fenntartóra háruló többletkötelezettségről

A Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 26. § (1) pontja alapján „A nevelő és oktató munka az óvodában, az iskolában, a kollégiumban pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető hagyja jóvá. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra, a működtetőre többletkötelezettség hárul, a fenntartó, a működtető egyetértése szükséges.”

A Pedagógiai Programban szereplő – a törvényi előírásoknak megfelelően – az alapfeladatok ellátásán kívül a fenntartó többletköltségeket nem vállal, kivéve a fenntartó által szervezett úszásoktatást.

A Pedagógiai Programban szereplő költségvetési támogatást igénylő feladatok megszervezése, végrehajtása előtt az intézmény köteles beszerezni a fenntartó engedélyét. A többletkötelezettség mértékéről a fenntartó a hatályos költségvetésének figyelembe vételével dönt.

Ezen záradék a hatályos Pedagógiai Program mellékletét képezi.

Hejőpapi, 2020. augusztus 31.

Bodnárné Morvai Iлона
mb. intézményvezető

1. BEVEZETÉS

„Ha a gyerekek kritizálva élnek,
megtanulnak megbélyegezettnek lenni.
Ha a gyerekek ellenségeskedésben élnek,
megtanulnak veszekedni.
Ha a gyerekek kicsúfolva élnek,
megtanulnak szégyenlősnek lenni
Ha a gyerekek megszégyenítve élnek,
megtanulják bűnösnek érezni magukat.
Ha a gyerekek toleráns légkörben élnek,
megtanulnak türelmesnek lenni.
Ha a gyerekek bátorítva élnek,
Ha a gyerekek méltányosságban élnek,
megtanulják az igazságot.
Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat,
megtanulnak hittel élni.
Ha a gyerekek megerősítve élnek,
megtanulják magukat szeretni.
Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek,
megtanulják megtalálni a szeretetet a világban.”

A Pedagógiai Programban szereplő – a törvényi előírásoknak megfelelően – az alapfeladatok ellátásán, valamint a NAT által meghatározott, kötelezően ellátandó feladatokon kívül a fenntartó többletköltségeket csak korlátozottan vállal. A Pedagógiai Programunkban többletköltséget igénylő feladatok teljesítése csak a fenntartó külön hozzájárulásával, előzetes engedélyével valósulhat meg. A nem alapfeladatok nem kötelező jellegűek iskolánkban, megvalósításuk a rendelkezésre álló anyagi forrásoktól függ.

Jogalap:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 94. § (4)
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról (Kiemelten:7.§; 13-14.§)
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- A nemzeti identitás erősítését célzó programokról szóló 1042/2019. (II. 18.) Korm. határozat

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatalának napja: **2020. augusztus 31.**

A Pedagógiai Program felmenő rendszerben történő bevezetésének határideje: **2020. szeptember 1.**

2. A HEJŐPAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

2.1. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

2.1.1. PEDAGÓGIAI ALAPELVEK

„A gyermek nem felnőtt, de ember!

Tehát nem személyeinknek kiszolgáltatott játékszer, de nem is imádni való kegytárgy; nem pofozógép, de nem is nebánsvirág; nem pontos óragép, vagy ló, mely ostorszóra lép; nem kötelességteljesítő kis haszonállat, de nem is csendes, élettelen porcelánbaba, vagy hízásra fogott jószág; ... nem nyűg, vagy átok, de nem is kényúr vagy kiskirály – HANEM EMBER.”

A nevelés, oktatás eredményességének biztosítása céljából általános, lényeges, normatív irányelveket fogalmaztunk meg, melyek a nevelés-oktatás minden területére és formájára érvényes törvényszerűségeken és a nevelési-oktatási tapasztalatokra alapozódva biztosítják a nevelés-oktatás eredményességét.

Alapelveink meghatározásakor figyelembe vettük, hogy ezek tartós, hosszabb időszakra szóló érték kifejezései iskolánknak.

A helyi nevelési program átdolgozásakor figyelembe vettük, hogy milyen értékek mentén és milyen eszmei emberkép jegyében akarunk intézményünkben nevelni.

Ezek alapján nevelési programunk pedagógiai alapelvei:

Életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételének elve

- fontos a tanuló fejlődésének a maga fejlettségi szintjéhez történő igazítása
- tekintettel kell lennünk az egyéni különbségekre, s ezek figyelembevételével kell megválasztanunk nevelési-oktatási módszereinket
- előtérbe helyezni a modern tanulási formákat, technikákat (aktív tanulás)
- egyénre szabott tanulási lehetőségek biztosítása
- az adaptív tanítás alkalmazása

A különböző közösségekhez tartozás elve

- a közösség iránti attitűd kialakulásának segítése fontos a tanuló személyiségfejlesztése során
- a közösségben elfoglalt hely fontossága a nevelésben
- esély biztosítása a szociokulturális hátrányok leküzdésére
- fontosnak tartjuk a közösségben történő nevelést, a közösségi érzés és magatartás formálását

A komplexitás elve

- a biológiai, a fiziológiai, a pszichológiai és a társadalmi törvényszerűségek folyamatos figyelembevétele és összehangolása a nevelés-oktatás során
- az elmélet és a gyakorlat, a nevelés és az élet, az eszmék és elvek, valamint a tapasztalat összhangjára kell törekednünk
- a nevelés-oktatás során érvényesül intézményünkben
- a tapasztalás elve

- lehetőséget kell teremtenünk a nevelés-oktatás folyamatában a tanulók számára a saját tapasztalatok megszerzésére, megértésére, általánosítására
- multidiszciplináris órák számának növelése

A külső hatások elve

- támaszkodnunk kell mindazon tapasztalatokra, információkra, ismeretekre, amelyeket tanulóink az iskolán kívül, mindennapi életükben szereznek be

A nevelés ellentmondásosságának elve

- a pozitív és negatív tapasztalatok, igények, hajlamok, képességek és lehetőségek, a szabadság és a kényszer mozzanatának, a közösség és az egyén érdekei ellentmondásának figyelembevétele a nevelés-oktatás folyamatában

Az egyenrangúság elve

- a pedagógus és a tanuló iskolánkban, a nevelés-oktatás folyamatában egyenrangú félként vesz részt
- valljuk, hogy a tanuló ennek a folyamatnak nem tárgya, hanem alanya

A pedagógus vezető szerepének elve

- a pedagógusnak vezető szerepet kell vállalnia
- a pedagógiai légkör megteremtésében
- a tanulók aktivizálásában
- a tanulók tevékenységének megszervezésében
- a tanulói személyiség fejlődésének támogatásában
- a pedagógus mindennapi munkája megszervezésekor különös gondot fordít
  - a fegyelmezettség, a pontosság, a szép iránti igényesség kialakítására
  - a meggyőzés, a követelés párhuzamosságára
  - a rendszeresség, folyamatosság és tervszerűség betartására
  - a nevelési tényezők együttműködési elvének alkalmazására
  - a koordinált, folyamatos nevelői ráhatások használatára
  - a bizalom elvének érvényesülésére, mely magában foglalja a bizalmat, a megértést, a tiszteletet a tanuló személyisége iránt, a személyes kapcsolatok kialakítására való törekvést
  - a következetesség elvének betartására, azaz:
- határozott követelményeket támaszt a tanulókkal szemben
  - lehetőséget nyújt a tanulók önállóságának, kezdeményezőkézségének, kreativitásának kibontakoztatására
  - a motiváció elvének alkalmazására, melynek során
  - törekszik az egységességre a nevelésben
  - törekszik a változatosságra az órái szervezésében
  - törekszik arra, hogy magával ragadó, szimpatikus, megértő legyen
  - felelősséget érez mindenért, ami a tanulókkal történik
  - a tanulási problémák esetén keresi a megoldás módját
  - előre tervez, körültekintően szervez, s irányítása mellett gördülékenyen mennek a dolgok

Iskolánkban a nevelő-oktató munkának olyan emberi tevékenységnek kell lennie, amely tudatos, tervszerű és szervezett.

Nevelésünkben az érték és a valóság, a pedagógiai értékeszme és valóságos gyermeki fejlesztés, fejlődés szintézise valósul meg konkrét tevékenység folyamán.

2.1.2. PEDAGÓGIAI ÉRTÉKEK

Pedagógiai alapelveink, céljaink, feladataink mind a pedagógiai értékeinket képviselik.

Ezek által akarunk hozzájárulni, hogy az iskolánkban felnövő gyermekek

- reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyenek szert
- kifejlődjék bennük a hazafiság érzelmvilága
- megtalálják helyüket a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben, és a későbbiek folyamán a munka világában
- törekedjenek tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítására
- legyenek képesek felelős döntések meghozatalára
- váljanak képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre
- váljanak képessé a folyton változó világhoz való alkalmazkodásra
- ismerjék meg a digitális világ lehetőségeit, veszélyeit
- ismerjék meg és értsék meg a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat
- tartsák értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág változatosságának megőrzését.

Intézményünk nevelő-oktató munkáját a demokrácia értékei, a nemzeti értékek, az európai humanista értékrend hatja át, valamint kiemelt figyelmet fordítunk az emberiség előtt álló közös problémákra és a különböző kultúrák iránti nyitottságra.

Munkánkat a demokrácia értékei hatják át, mert:

- egyrészt a demokrácia értékrendjére építve olyan demokratikus magatartás alapjait rakjuk le, illetve olyan demokratikus magatartásra készítjük fel tanulóinkat, amelyben az egyén és a közérdekei egyaránt megfelelő szerephez jutnak
- másrészt, mert a minden ember számára nélkülözhetetlen általános műveltségnek azokat a szilárd alapjait sajátíttatjuk el, amelyekre biztonságosan építheti ismereteit a későbbiekben valamennyi tanuló.

Nevelő-oktató munkánk a közös nemzeti értékeket szolgálja, mert fontos szerepet szán a hagyományoknak, valamint a nemzeti azonosságtudat fejlesztéséhez, beleértve az ország nemzetiségeihez, etnikumaihoz, tartozók azonosságtudatának ápolását, kibontakozását. Európai, humanista értékrendre építettük nevelési-oktatási programunkat, mert azokra a tartalmakra összpontosítottunk, amelyek az Európához tartozásunkat erősítik. Nagy figyelmet fordítottunk a program összeállítása során az emberiség előtt álló közös problémákra.

Az egész világot átfogó kérdésekre vonatkozóan hangsúlyozzuk:

- az egyén és az állam felelősségét
- a társadalmak lehetőségeit, feladatait a problémák megoldásában

- a Földet, az emberiséget, az egyes közösségeket fenyegető veszélyek csökkentésében

Nagy jelentőséggel bír programunkban a más népek, kultúrák iránti nyitottság, megértés. Más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére neveljük tanítványainkat.

Az öt alapvető emberi érték az: igazság, erkölcs, béke, szeretet és az erőszakmentesség. Ezek az alapértékek a személyiség öt megnyilvánulásából fakadnak. Mindegyik alapérték a hozzátartozó személyiség-megnyilvánulás legmagasabb szintjét képviseli.

Az öt alapérték adja a nevelés lényegét, és világítja meg számunkra az élet igazi értelmét. Az oktatásnak minden téren az öt alap-érték fejlesztésére kell törekednie, egymással teljes összhangban.

A társadalmi-emberi értékek azok a tényezők, amik lehetővé teszik az emberek közös, eredményes tevékenységeit, mellyel az egyénihez mérten gyorsabban, jobb eredmény érhető el:

- bizalom
- kölcsönösség
- együttműködési készség (kooperáció)
- segítőkészség (szolidaritás)
- önbizalom
- következetesség
- nyitottság
- bizakodás (pozitív szemlélet)
- játékosság
- vitakultúra

2.1.3. PEDAGÓGIAI CÉLKITŰZÉSEK

Iskolánk működését úgy szervezzük, hogy tanulóink lehetőséget kapjanak

- tényleges felelősséggel járó döntésekre a tanulási folyamatban, a diákjogok gyakorlásában, a közösségi élet szervezésében
- olyan nevelésben, oktatásban való részvételre, melynek során
  - szuverén, érdekeiket objektíven érvényesíteni tudó, öntevékeny, magatartásukban és erkölcsösségükben egyetemes értékeket közvetítő tanulói személyiséggé válhatnak
  - elsajátíthatják az általános műveltség alapjait.

Lehetőséget teremtünk a tanórai és a tanórán kívüli elfoglaltságok alkalmával arra, hogy tanulóink a nyolc év alatt

- saját képességeiket megismerjék
- érdeklődésüknek megfelelően tevékenységi területeket válasszanak maguknak
- megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, a világot, s az abban zajló természeti és társadalmi jelenségeket
- megismerjék az egészséges életmód legfontosabb szabályait
- ismerjék meg a problémamegoldás lépéseit, ennek segítségével legyenek képesek konfliktusokat, problémákat kezelni

- sajátítsák el az egymás iránti elfogadás, a kulturált együttélés szabályait, s ezeket legyenek képesek mindennapi életükben alkalmazni is.

Iskolai nevelésünk-oktatásunk folyamán szeretnénk elérni, hogy olyan tanulók kerüljenek ki az intézményből, akik

- saját és társaik munkáját és eredményeit képesek megbecsülni
- szeretik családjukat, hazájukat, s képesek emberi kapcsolatok kialakítására a környezetükben élőkkel
- ismerik lakóhelyük történetét, gazdasági, kulturális helyzetét
- képesek képességeik csúcspontjához közelíteni
- valamiben sikeresnek, fontosnak érezhetik magukat
- a tudást értékelik, megbecsülik, s ráébrednek arra, hogy az ismeretszerzés egyénre szabottan a végtelenségig bővíthető
- elfogadják, hogy a tudás megszerzése szorgalom és kitartás kérdése
- képesek megújulásra, önművelésre, az élethosszig tartó tanulásra
- jártasak legyenek a digitális világban
- törődnek testi-lelki egészségükkel, testi edzettségükkel.

Iskolánk adottságai alapján arra törekszik, hogy az életvitel, a hétköznapi kultúra elsajátítást, az alapvető eszköztudás megalapozását szolgáló kínálatot teremtsen meg tanulói számára.

Iskolai tevékenységünk céljai a tanulókról, a tanulóknak szólnak, s ezért fontosnak tartjuk, hogy folyamatosan megismerjük az új szükségleteket, a hosszú távú elvárásokat.

Intézményünkben a tanulók a legfontosabb emberek, azért mert érzésekkel, érzelmekkel, tenni akarással, tervekkel, elvárásokkal rendelkeznek, akik a kötelességeik teljesítéséhez megértést, segítséget és szeretetet várnak el, mint minden ember.

2.1.4. PEDAGÓGIAI FELADATOK

Nagyon fontos, hogy a célok megvalósulását lehetővé tevő tevékenységek, amelyeket a nevelőtestület tagjai a pedagógiai program érvényessége alatt rendszeresen elvégeznek, összhangban legyenek az alapelvekkel.

Iskolánk alapvető feladata

- a tanulók teljes személyiségére való figyelés, a teljesebb személyiségfejlesztés
- a haza felelős polgárává válják
- kifejlődjenek benne a hazafiság érzelmvilága
- reális önismeretre, és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyen szert
- megtalálja helyét a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben, valamint a munka világában;
- törekedjen tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítására;
- legyen képes felelős döntések meghozatalára a maga és a gondjaira bízottak sorsát illetően;
- váljon képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre;
- ismerje meg és értse meg a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat;

- tartsa értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág változatosságának megőrzését.
- a diákok jó közérzetére történő odafigyelés, az iskolai munkában a mentálhigiénés szempontok figyelembevétele
- az egészséges életmódra, a környezeti értékek megóvására való nevelés
- a tehetséges tanulók differenciált fejlesztése és a tanulmányi nehézségekkel küzdő tanulók felzárkóztatása
- a kommunikációs, idegen nyelvi és logikai képességek fejlesztése
- digitális kultúra fejlesztése.

Iskolánk feladata, hogy olyan nevelést-oktatást valósítson meg, amelynek szemléletében kifejezésre jutnak az emberi jogok, a jogállamiság, a demokrácia és az egyenlőség elvei.

A pedagógiai alapelvek és a pedagógiai célok alapján iskolánk feladata, hogy:

Képesse tegye a tanulókat

- a kor színvonalán álló ismeretek elsajátítására és alkalmazására
- az önálló ismeretszerzésre, az új információk befogadására, alkalmazására
- az alapl műveletek, alapkészségek elsajátítására (írás, olvasás, számolás, kifejezés, megértés) írásban és szóban
- a valóság sokoldalú és tárgyilagos megismerésére
- az emberi, természeti értékek megbecsülésére.

Fejlessze a tanulók

- testi-lelki állóképességét, testi edzettségét, szellemi munkabírást
- kudarcűrő képességét, együttműködési készségét
- erkölcsi, esztétikai érzékét
- kommunikációs képességeit
- önkifejező, a művészetek megértésének képességeit
- az együvé tartozás, egymás iránti tolerancia és felelősségérzetét
- problémamegoldó gondolkodásukat, az összefüggések meglátásának, logikai alkalmazásának készségét
- önálló, egyéni tanulási módszereit, készségét
- az egészséges életmód szokásrendszerét
- az emberi, tanulói, erkölcsi és akarat tulajdonságait.

Kialakuljon tanulóinkban

- az egészséges, szép, családi, otthonos környezet iránti igény
- az általános nemzeti és emberi értékek megbecsülése
- a magyar nyelv ápolása iránti igény, a magyarságtudat
- a számára ideális és reális pályakép, mely képességeinek és adottságainak megfelelő
- a kulturált emberi viselkedés, a társas érintkezés szokásrendszere, igénye
- a szép, tiszta kulturált magyar beszéd használatának igénye
- nemzeti értékeink iránti tisztelete, megbecsülése

- olyan alapvető jártasság és készség, mely lehetővé teszi a későbbi években az alapműveltségi vizsga letételét
- a saját és a szűkebb környezetük jövőjéről alkotott határozott elképzelés
- a helyes önértékelés, a reális énkép
- az a képesség, mely hibáinak belátását, annak javítását teszi lehetővé
- a tehetség kibontakoztatása a tanulók önbizalma, a megmérettetés igénye és bátorsága az egészséges versenyszellem, a segítőkészség, az együttműködési képesség.

Tanulóink megismerjék

- életkorukra, egyéni adottságaikra jellemző akarati tulajdonságaikat, testi, lelki, érzelmi jellemzőjüket
- a közösségi élet elemi szabályait, a közösség elvárásait, az iskolai élet rendjét, saját jogait, valamint a felnőttek, a pedagógusok jogait és kötelességeit
- a megszerzett tapasztalat és tudás alkalmazásának területeit, módjait
- szűkebb és tágabb környezetük jellemzőit
- saját lakóhelyük történetét, gazdasági és kulturális helyzetét
- a testedzés módjait, az egészséges életmód alapvető körülményeit, követelményeit
- pályorientációs lehetőségeket
- a drog-, alkoholfogyasztás veszélyeit, a káros szenvedélyek okozta betegségeket
- nemzeti értékeinket és iskolai hagyományainkat.

Tanulóinkat neveljük

- az élet tiszteletére
- a természet szeretetére, a környezet védelmére
- az egész világot érintő átfogó kérdésekre, hangsúlyozva a fenntarthatóság iránti közös felelősséget
- az emberi munka, kultúra megbecsülésére
- az egészséges életvitel igényére és az ehhez szükséges önfegyelmre,
- az igazság feltétlen tiszteletére
- az erkölcsös cselekvés feltétlen igenlésére és igényére,
- a természetben és az emberi alkotásokban megjelenő szépség értékelésére
- a tevékeny és alkotó életre
- a toleranciára, a másság elfogadására, az empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására.

A nevelőtestület a munkája során törekszik arra, hogy

- meglássa, és megláttassa, továbbfejlessze minden tanulóban személyiségének saját értékeit
- a tárgyi tudás mellé a tanuló szerezzze meg azokat a kommunikációs képességeket is, melyek segítségével tudását önmaga és mások számára hasznosítani tudja
- a tehetség kibontakoztatása érdekében minden tanuló számára biztosítsa a képességeinek, érdeklődésének, illetve távolabbi céljainak megfelelő programokat, tevékenységi formákat

- megtegyen minden tőle telhetőt, hogy olyan színvonalon és mértékben biztosítsa iskolánkban a tárgyi és személyi feltételeket, hogy gyermek, szülő egyaránt érezze: minden esélye megvan a tanulónak az értelmi és érzelmi fejlődésre
- jó kapcsolatot tartson fenn a fenntartóval, a diákönkormányzattal, az Iskolaszékkal, a Szülői Szervezettel, a Gyermekjóléti Szolgálattal, a Napközi Otthonos Óvodával, az iskola-egészségügyi feladatokat is ellátó Háziorvosi Szolgálattal, a Cigány Kisebbségi Önkormányzattal
- a szülőkkel olyan szemléletben működjön együtt, hogy iskola és szülő egyaránt érezze: közösek a céljaink és érdekeink.

2.1.5. PEDAGÓGIAI ESZKÖZÖK

Pedagógiai eszközeink azok az erőforrások, melyek a feladatok megvalósulását segítik elő.

A nevelőtestület főként a tudás-készségbeli eszközök alkalmazására fekteti a hangsúlyt.

A pedagógia alapelvek figyelembevételével, a pedagógiai célok és feladatok megvalósulása érdekében az alábbi pedagógiai eszközök alkalmazását tekintjük követendőnek:

- az iskolában a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek kialakítása és bővítése, valamint a gyermekek teljes személyiségének fejlesztése
- az általános iskolában olyan légkör kialakítása, megteremtése, mely családi hangulatot áraszt, ahol a tanulók jól érezhetik magukat, otthonuknak tekintik az intézményt
- az általános iskola nevelőtestületének és tanulóközösségének aktív részvétele a lakóhely életében
- szoros kapcsolattartás az intézmény partnereivel, főként a szülőkkel
- a környező településekkel való kapcsolattartás
- széleskörű tevékenységi formák biztosítása a tanulók számára
- minden tanuló számára esély biztosítása a szociokulturális hátrányainak leküzdésére
- a kiemelkedő képességű tanulók számára lehetőség biztosítása tehetségük kibontakoztatására
- lépéstartás az informatikai fejlődéssel
- a munkavégzés, a játék, a művészeti tevékenységek, a testmozgás lehetőségének biztosítása
- magas színvonalú szakmai tudású, elkötelezett, minden területen példaértékű magatartást tanúsító nevelőtestület kialakítása
- spontán megnyilatkozás, szabad véleményalkotás és nyilvánítási lehetőségének biztosítása
- lehetőség biztosítása az önálló kutató, bújárkodó, gyűjtő felfedező tevékenységek végzésére
- munkánk során a digitális és egyéb oktatási eszközök célszerű, sokoldalú felhasználása
- témahetek tartása
- differenciált tanulásszervezési eljárások, egyénre szabott tanulási lehetőségek
- tanulói együttműködésen alapuló tanulás, több multidiszciplináris óra
- a tanulók számára élményszerű közösségi tevékenységek biztosítása
- nemzeti, iskolai megemlékezések, ünnepélyek szervezése, tartása
- magas színvonalú közösségi rendezvények, szabadidős tevékenységek szervezése

- a mindennapi testedzés, a sportolási lehetőség, a sportversenyeken való részvétel biztosítása
- versenyek, bemutatók, vetélkedők szervezése, lebonyolítása
- szakkörökön, önképzőkörökön, diákkörökön való részvétel biztosítása
- a napközi-otthoni ellátás, valamint a tanulószobai ellátás színvonalas megszervezése
- az enyhe fokban értelmi fogyatékos tanulók számára nevelési-oktatási lehetőség helybeli biztosítása
- továbbtanulási, pályaválasztási lehetőségek megismerésének biztosítása a személyi ellátottság lehetőségeihez mérten
- intézményi étkeztetés megszervezése
- minden olyan kínálkozó lehetőség maximális kihasználása, mely lehetővé teszi, hogy tanulóink részt vehessenek nyári táborozásokon, tanulmányi kirándulásokon, kirándulásokon, színház- és mozi látogatásokon, az iskolában szervezett kulturális rendezvényeken
- Lázár Ervin programban való részvétel.

2.1.6. PEDAGÓGIAI ELJÁRÁSOK

A pedagógiai program célkitűzéseit, a nevelő-oktató munka feladatainak megvalósítását az alábbi eljárások átgondolt, tervezett, rendszeres alkalmazásával kívánjuk megvalósítani.

A tanítási órákon (kivétel nélkül) nagy gondot kell fordítanunk:

- a tanulók alapkészségeinek fejlesztésére
- a korszerű, a mindennapi életben használható alpműveltség nyújtására
- továbbépíthető, bővíthető tudás közvetítésére
- az egyéni tanulás módszereinek elsajátítására
- a tudás, a szorgalom, az erkölcsös magatartás megbecsültetésére
- az emberek közötti érintkezés, kommunikáció elfogadott normáinak közvetítésére
- a rendszeres gyakoroltatásra, a következetes és mindennapi ellenőrzésre, értékelésre
- a megkülönböztetett figyelemre és törődésre, az egyéni bánásmódra
- törekedni kell a rendszeres differenciálásra
- az aktív, megismerő, felfedező tanulási folyamat szervezésére
- a buzdítás, jutalmazás módszereinek gyakori alkalmazására.

A nevelő-oktató munkánk során igyekeznünk kell:

- a tárgyi feltételeket az anyagi lehetőségeken belül maximálisan biztosítani, az azok adta lehetőségeket teljes körűen kihasználni
- az esztétikus, családias jelleget sugárzó tiszta iskolát megteremteni
- az iskolában és a településen a szeretetteljes emberi kapcsolatokat kialakítani
- a tanulók és a pedagógusok kapcsolatában a mellérendeltségi viszonyt megteremteni, a partneri viszonyt kialakítani az iskola minden dolgozója és tanulója között az emberi méltóság tiszteletben tartásával.
- a pedagógusokat nyitottá tenni a tanulók mindennemű problémájának megoldására és felvállalására

- hogy megismertessük a tanulókkal, a szülőkkel az iskolai elvárásokat, követelményeket, és ezek betartását rendszeresen megköveteljük.

Az iskola, tevékenysége során folyamatosan:

- szoros kapcsolatot tart fenn a tanulók szüleivel, a családokkal, a Szülői Szervezettel
- széles körű lehetőséget biztosít arra, hogy az iskola életét, tevékenységét, eredményeit megismerhessék a szülők, hogy a hasznos szülői vélemények, javaslatok az iskola életébe befogadásra kerüljenek
- képviselteti magát a község rendezvényein, és színvonalas műsorral hozzájárul – eddigi hagyományaihoz híven – a községi rendezvények megtartásához
- kapcsolat kialakítására törekszik a szülőkkel
- a szülők tájékoztatása érdekében félévenként két fogadóórát tart, melyen minden nevelővel négy szemközti megbeszélést tesz lehetővé
- pedagógusai a hivatalos időpontokon kívül, előzetes egyeztetés után a szülők rendelkezéseire állnak
- törekszik magas színvonalú nevelő-oktató munkával arra, hogy a kisiskolákkal szembeni előítéletek megszűnjenek
- közös rendezvények szervezésével a szülőket, a falu valamennyi érdeklődő lakóját meg kívánja ismertetni az intézményben folyó nevelő-oktató munkával és a tanítási órákon kívüli tevékenységekkel
- törekszik arra, hogy kulturális rendezvényein a község lakói aktívan részt vegyenek
- elősegíti, hogy a Szülői Szervezet megismerje jogait és kötelességeit, vezetői gondoskodjanak a szülők megfelelő tájékoztatásáról, törekedjenek a pedagógusokkal együtt a szoros, aktív együttműködésre.

A környező településekkel való jó kapcsolat kialakítása, fenntartása érdekében iskolánk törekszik:

- más települések életének, az ott folyó iskolai munka széleskörű megismerésére
- a jó kezdeményezések átvételére
- hagyományainak bemutatására, átadására
- közös rendezvények szervezésére, lebonyolítására
- kiskörzeti tanulmányi,- és egyéb versenyeken való eredményes részvételre, illetve ezek rendezésére.

A nevelők nevelő-oktató munkájuk során nagy hangsúlyt fektetnek

- a tanulási folyamatban a tanulók egyéni képességeihez való igazodásra, a tanulók tanulási nehézségeinek csökkentésére, differenciált foglalkozások, egyénre szabott tanulási lehetőségek, tanulói együttműködésen alapuló tanulás, több
- felzárkóztató- és tehetség gondozó foglalkozások, több multidiszciplináris óra, témahetek szervezésére, tartására
- a műveltségi területekhez kapcsolódó szakkörök, diákkörök, önképzőkörök szervezésére
- az idegen nyelv, az informatika jelentőségének megértésére, ezen területek megszerettetésére

- a munkáltatásra, az eszközök helyes használatának megvalósítására
- az IKT eszközeinek bevonására a tanulási folyamatban.

Iskolánkban hatékony

- felzárkóztató munkára van szükség
- pedagógiai munkával, érzékkel és empátiás képességekkel igyekeznek pedagógusaink a nem kívánatos környezeti hatások, a kedvezőtlen személyiségvonások ellenére a gyermekekben lévő lehetőségeket feltárni.

A nevelő-oktató tevékenység során kiemelt figyelmet fordítunk

- a kiemelkedő képességű tanulók tehetségének kibontakoztatására, tehetségfejlesztő módszerek alkalmazására
- az önnevelési igény felébresztésére
- a falusi könyvtár leoptimalisabb kihasználására, illetve a könyvtárállomány bővítésére
- az öntevékenység ösztönzésére, megkövetelésére
- a magas szülői elvárásoknak való megfelelésre
- a tanulók jobb teljesítményre való ösztönzésére
- a kreatív tevékenységek előtérbe állítására, az önálló tanulási technikák elsajátítására, a maradandó, alkalmazóképes tudás megszerzése érdekében.

Az iskola speciális szolgáltatásként

- 5-8 évfolyamon bevezetésre kerül a családi életre nevelés tantárgy

A nevelőtestület tevékenysége során előtérbe helyezi

- az információkezelés jogi és etikai szabályait
- a számítástechnika – beleértve a multimédia és az Internet használatot is – a könyvtárhasználat összhangjának megteremtését az információáradatban való minél könnyebb eligazodás érdekében
- olyan informatikai tevékenységek elsajátításának segítését, mely lehetővé teszi tanulóink számára az új körülményekhez való jobb alkalmazkodást
- az informatika tantárgy iránti érdeklődés felkeltését, a helyes informatikai szemléletének kialakulását érdekes, használható programok alkalmazásával
- felhívják a figyelmet a digitális világ lehetőségeire, és veszélyeire.

Iskolánk a tanítási években a tanulók számára biztosítja

- a változatos játéklehetőséget a szünetekben, a napközi otthonban, a tanulószobán, illetve tanítási időn kívül
- a munkavégzéshez szükséges oktatási eszközöket, a megfelelő berendezéseket, a nyugodt iskolai légkört
- lehetőségeihez mérten művészeti tevékenységgel összefüggő foglalkozások igény szerinti megszervezését, a működéshez szükséges személyi- és tárgyi feltételeket
- sportcsarnok (tornaterem), a sportpálya rendszeres, felügyelet melletti használatát.

Az iskola vezetése olyan vezetési stílussal kívánja az iskolát működtetni, mely

- kollegiális, emberi kapcsolatokra támaszkodik
- biztosítja a nevelők önképzését, ösztönzi a nevelőket a továbbképzéseken való részvételre
- a nevelők munkájának megbecsülését anyagilag is elismeri (magasabb pótlékok, dicséretetek, kiemelt munka díjazása)
- egymás hibáinak feltárását, a szabad véleménynyilvánítást lehetővé teszi
- önálló, kezdeményező tevékenységek végzését biztosítja, a saját, jó ötletek felhasználását szorgalmazza
- a pihenés, az órákra való felkészülés nyugodt körülményeit szem előtt tartja.

A nevelőtestület a tanulókkal való kapcsolattartása során ösztönzi és elősegíti

- a tanulók szabad véleménynyilvánítását a szervezett fórumokon, gyűléseken
- a házirendben foglaltak megismerését és következetes végrehajtását
- a jogorvoslati jog, a kérdés – érdemi válasz rendjének, a véleménynyilvánítási jog gyakorlásának érvényesülését a rögzített szabályok alkalmazásával, betartásával
- a vezetők fogadóóráin való aktív részvételt, a nevelőtestületi értekezleteken a diákönkormányzat részvételét, a szükséges információhoz jutást
- az együttműködés zavartalanságát.

A tanév helyi rendjének kialakításakor, a foglalkozások megszervezésekor lehetőséget adunk

- a kortárskapcsolatok megerősítésére, a közös rendezvények tartása során
- az ünnepélyeken, az iskolai rendezvényeken való aktív, önkéntes részvételre
- arra, hogy tanulóink biztonságban érezzék magukat, megérezzék, és tudatossá váljon bennük, hogy fontos részei a közösségnek.

2.2 A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTEÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Iskolánk célkitűzései a személyiség fejlődésének folyamataira, a tanulók tapasztalataira, a sokrétű hatásrendszer megalapozására irányulnak.

A feladatok, a követelmények mind a személyiség fejlesztését hivatottak szolgálni.

Cél-és feladatrendszerünkben kiemelt hangsúlyt fektetünk

- a hátrányos helyzetű tanulókkal való foglalkozásra
- a deviáns magatartásban, a családi életben rejtetten jelentkező gondok leküzdésére
- a tanulók öntevékeny magatartásnak kimunkálására.

Fontosnak tartjuk

- az elemi erkölcsi jegyek elsajátíttatását, melyek nélkülözhetetlenek az együttélés és az együttműködés szempontjából
- kiemelt feladatunk: a feladatok teljesítésének, az iskolai szabályok betartásának, a rend és a fegyelem vállalásának megkövetelése
- elvárjuk tanulóinktól, hogy tiszteljék egymást, segítsenek tanuló társaiknak,

vállaljanak szolidaritást a többiekkel

- meghatározónak tekintjük a tanulók iskolához való kötődését, az önálló felelősségvállalást, az iskolai életben vállalt szerepek fontosságát
- alapelvárásként jelen van nevelőmunkánkban a szorgalom, a becsületes helytállás és a saját lehetőségeikhez mérten jónak mondható teljesítmény megélése
- az érzelmek gazdagítása minden nevelő feladata, az öröm, az élmények befogadása, a büszkeség és a pozitív tapasztalatok terjesztése iskolán belül és kívül is
- a felelősségteljes gondolkodás és gyakorlat meghatározó vonásainak fejlesztését
- munkánk során a nép-és hazaszeretet, a közösségi cselekvés (érdekvédelem, értékek védelme és gyarapítása) az állampolgári tudatosság megjelenítése segíti céljaink elérését.

Tanulóinkat alkalmassá kell tennünk

- a tanulás ösztönzőinek, motivációinak befogadására
- az egyéni érdeklődés elmélyítésére
- a munka és a felelős döntés összekapcsolására
- az iskolai önkormányzás gyakorlására
- a tanulók öntevékeny szervezetekben végzendő feladatainak ellátására
- az ismeretek birtoklásának és az autonóm szellemi élet jegyeinek elsajátítására
- a haza felelős polgárává válják
- kifejlődjék benne a hazafiság érzelmvilága
- reális önismeretre, és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyen szert
- megtalálja helyét a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben, valamint a munka világában
- törekedjék tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítására
- legyen képes felelős döntések meghozatalára a maga és a gondjaira bízottak sorsát illetően
- válják képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre
- ismerje meg és értse meg a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat
- tartsa értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág változatosságának megőrzését.

Az önálló szellemi élet kialakításához a problémák iránti fogékonyság, az új tapasztalatok és felfedezése, a rendszerezés és a gyakoroltatás teszi teljessé az iskolai tevékenységet. Ezekkel elérhetjük az alkotó magatartás, az önálló egyéni arculat és az önfejlesztés megalapozását is.

Szeretnénk megerősíteni az iskolai és iskolán kívüli tudásszerzés erőfeszítéseit azzal, hogy tanulóink találkozhatnak az emberiség kultúrkinccseivel, az egyetemes tudomány és művészetvilágával.

A fejlett személyiség jegyei az öntevékenység, önértékelés és önfejlesztés, melyek alkalmassá

teszik az egyént a saját életprogramjának kimunkálására

A személyiségfejlesztés során kiemelt szerepet szánunk

- az öröklött, illetve a tanult motívumok fejlesztésének
- a képességek fejlesztésének, mert a képességektől függ a döntések kivitelezésének eredményessége, hiszen
  - a kivitelezés eredményességét a szokások, a magatartási minták, az ismeretek és készségek segítik
  - a szokások összetett, tanult komponensek, amelyek a viselkedés teljes folyamatát szabályozzák.

Csak olyan pedagógiai hatástól várhatunk el eredményt, amely figyelembe veszi a tanuló szükségleteit, épít ezekre, hogy a gyerekek fejlődését előbbre vigye.

Az intézmény fontos feladata:

- az önmegvalósítás segítése minden szituációban
- esztétikai szükségletek teljes körű kielégítése, a szimmetria, a rend, önmagára és környezetére a szépség iránti igény felkeltése, szinten tartása
- a kognitív szükségletekre való törekvés kialakítása, a „tudni”, „értetni”, „megismerni” igény felkeltése
- a megbecsülés igényének felébresztése, a „teljesíteni”, „kompetensnek lenni” szükségletének kialakítása, az önértékelés, önbizalom, önbecsülés fejlesztése
- a szeretet iránti vágy-kielégítése, a biztonságérzet növelése, erősítése
- a tudatos önismeret, személyiségvonások elfogulatlan számbavétele, az önnevelés, önfejlesztés szükségletének tudatosítása
- az életkori és egyéni sajátosságok által determinált fejlettségi szint, a belső alapok nyújtotta lehetőségek figyelembevétele
- egyes személyi tulajdonságok megerősítése, mások háttérbe szorítása a nevelés során
- a gyermeki aktivitás ébrentartása
- minden gyermekben a „jó” megláttatása, meglátása
- a személyes példamutatás, a tanulókkal jó kapcsolat kialakítása, az egészséges érzelmi viszony fenntartása
- a tanulás becsületének helyreállítása
- a tanulóknál a tolerancia kialakítása másokkal és önmagával szemben
- teret adni a színes, sokoldalú iskolai életnek, a tanulásnak, a játéknak, a munkának
- hogy fejlessze a tanulók együttműködési készségét, eddze akarataikat
- hogy járuljon hozzá a tanulók életmódjának, motívumainak, szokásainak, az értékekkel történő azonosulásnak fokozatos kialakításához, meggyökereztetéséhez.

Tanulóink fejlődésének az egyes szakaszokhoz kapcsolódó jellemzői

Látencia kor (6-8 év)

A gyerekek nagy része iskolaéretten kerül az első osztályba, hatalmas tudásvágygal, ismeret- és teljesítményigénnyel. A gyerek interperszonális kapcsolatait erősen meghatározza a számára fontos személyekhez – szülőkhöz, pedagógushoz – való kötődés. Az új követelményeknek való

megfelelés számos képességbeli és személyiségbeli tényezőt igényel. Ezért ebben az életkorban jelentkező problémák nagy része beilleszkedési nehézségekben, tanulási nehézségekben és magatartásproblémákban fejeződik ki.

A jövőben tervezzük egy szakszerű szűrővizsgálat létrehozását a veszélyeztetett vagy potenciálisan veszélyeztetett teljesítményzavarokkal küzdő gyerekek felismerésére, különös tekintettel a dyslexiás, dysgraphiás és dyscalculiás gyerekekre. Természetesen ezen szűrő munka valamint a képességfejlesztő tevékenység is együttműködést kíván pedagógus, gyógypedagógus és pszichológus részéről.

Terveink között szerepel a konzultációs lehetőség biztosítása a szülő számára, melynek célja az információcsere, a szülő megnyerése a preventív vagy korrekciós feladatokhoz szükséges nevelési módszerek alkalmazására és új nevelési stratégiák kidolgozására.

Pubertáskor (9-11 év)

Az ebben a korban lévő gyerekek viselkedésére jellemzőek még továbbra is a kisiskolás jegyek, de a korszak végén elkezdődik egy önállósulási törekvés, a felnőtt-kapcsolatok helyét a társkapcsolatok fontossága veszi át. A személyiség és önismeret alakulásában egyre nagyobb szerepet játszanak a kortárs csoportok, az ebben a korszakban megfigyelhető érzelmi – hangulati labilitás már a serdülőkor előfutára. Természetesen ebben az időszakban is jelentkezhetnek magatartásproblémák, melyek kezelése fontos feladat. Részképesség zavarokkal ritkábban találkozunk, s a beilleszkedési nehézségek nagy része is megoldódik erre a korra.

Pubertáskor (12-14 év)

Főleg az önmegismerés igénye jut kifejeződésre, az identitáskeresés, az önállósulási törekvés, a felnőttektől eltérő véleményalkotás, kritikai hajlandóság jellemző. A pedagógusok ekkor jelzik a legtöbb magatartásproblémát. A céljaink között szereplő eszmegbeszélő csoportokban (pszichológus vezetésével a pedagógusok körében) nagy hangsúlyt kap a serdülőkkel való helyes bánásmód megbeszélése is.

Tervünk a korosztály részéről jelentkező nagymértékű önismereti igény csoport foglalkozásokban való kielégítése, melyek vezetését végezheti a pszichológus illetve a pszichológus segítségével az osztályfőnök is. A korosztály másik jellegzetes problémája a pályaválasztás, mellyel kapcsolatos gondok szintén csoportos foglalkozások keretében lennének feldolgozhatók valamint szakmai napok tartásával nagyon sokat segítünk nekik a különböző foglalkozások megismertetésében.

Az értelem fejlesztése

Intézményünkben komplex feladatként jelenik meg az értelem fejlesztése:

- középpontjában az információ feldolgozás áll (különböző módszerek alkalmazásával)
- alapvető feladata a tanulási a tanulási folyamat valamint az értelmi képességek rendszerének kialakítása

A tanulási motívumrendszer

Tanulóink tanulásra való motiváltságát rengeteg tényező befolyásolja, s nagymértékben eltérő iskolánkban. Tevékenységünk során arra törekszünk, hogy legyünk képesek diákjainkban kiváltani a tanulási szándékot.

Munkánk során igyekszünk

- tanulóink megismerési vágyát felkelteni

A természetes kíváncsiság táplálása nagyon fontos.

Leginkább arra törekszünk, hogy gazdag változatos programkínálattal minden gyerek megtalálja a kedvére való elfoglaltságot, s aktív részese legyen a feladat megoldásnak.

- a felfedezési vágyfelkeltésére

A felfedezettő, problémamegoldó tevékenység alkalmas arra, hogy önállóan sikerélményhez juttassuk a gyereket.

- a játékszereteket fejleszteni

A játékban rejlő gazdag nevelési eszköztár a tanulók személyiségfejlesztésénél hatásosan alkalmazható.

- a teljesítményvágyat kialakítani

Az oktatás teljesítményorientált, ezért fontos ez a tevékenységünk. Ezt előmozdítjuk a következetes reális értékrend kialakításával, az önértékelés előtérbe helyezésével.

A tanulási motívumok alkalmazásában különféle módszereket követünk:

- csoportmunka: különösen nagy hangsúlyt fektetünk a csoportképzésre, melynek során a csoportokat a szintjüknek megfelelő tevékenységre készítjük
- önkéntesség: a leginkább tartózkodó tanulók motiválására használjuk
- dicséret és bátorítás: rendkívül erős motiváló hatása van iskolánkban, ismerve tanulóink családi háttérét, az otthoni nevelési módszereket
- segítség felajánlása: mindenképpen biztonságerzetet kelt a tanulóknak
- amasság elfogadása: a diákok értékelik, ha őket saját valójukban elfogadjuk

Értelmi képességek fejlesztése

- A megismerést lehetővé tevő különböző képességek fejlesztése elengedhetetlenül fontos intézményünkben. A megismerés során a kísérletezésre, az elemzésre, az érvelés képességének elsajátítására törekszünk.
- A kognitív kommunikáció a tanulást szolgálja. A kivitelezés, a gondolkodtatás, az olvasás és a szövegtanulás fontos eszköz iskolánkban. Az írás-és olvasási képesség esetében törekszünk ezek folyamatos fejlesztésére: értő olvasás, szövegfeldolgozás, fogalmazási képesség fejlesztése.
- A gondolkodási képességeket a felfedezettő tanulással, a felfedezettő oktatással próbáljuk fejleszteni.
- A tanulási képességek fejlesztése komplex feladatként van jelen az iskola életében. Fontos, hogy rendszeresen használtassuk az alapvető tanulási módokat.
- Arra törekszünk, hogy helyt adjunk a szociális tanulásnak.
- Lehetőséget adunk arra, hogy tanulóink egymástól tanulhassanak, meghallgassák
- egymás véleményét, együttműködjenek, vitatkozzanak, versengjenek egymással.

2.3. AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA KIVÉTELÉVEL A TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

Az iskolai egészségfejlesztési program hatékonyság kritériumai

Az iskolai egészségfejlesztés akkor hatékony, ha teljes körű. Ez az alábbiak teljesülését jelenti:

- ha nem szűkül le egyik-másik beavatkozási területre, hanem mindegyik fő egészség-kockázati tényezőt befolyásolja
- ha nem szűkül le egy-egy akció időtartamára, hanem az iskola mindennapi életében folyamatosan és rendszeresen jelen van
- ha nem szűkül le egy iskolai közösség valamelyik részére, hanem az egészségfejlesztést megvalósító iskola minden tanulója részt vesz benne
- ha nem szűkül le a tantestület egyes tagjaira, hanem a teljes tantestület részt vesz benne
- ha nem szűkül le az iskolán belüli közösségre, hanem bevonja a szülőket és az iskola közelében működő, erre alkalmas civil szervezeteket, valamint az iskola társadalmi környezetét (pl. fenntartó) is

A megvalósítás alapvető irányai:

- mindennapi testnevelés megvalósítása
- egészségfejlesztő – szemléletformáló – iskolai programok megvalósítása a tanulók egészségének védelme, valamint az egészséges életmód és a testmozgás iránti igény viselkedésbe épülése érdekében
- komplex intézményi mozgásprogramok és kapcsolódó egészségfejlesztési alprogramok kimunkálása
- szabadidős közösségi mozgásprogramok és kapcsolódó egészségfejlesztési alprogramok megvalósítása az iskolán kívüli szereplők bevonásával

A teljes körű egészségfejlesztési program az iskola közössége életminőségének, életfeltételeinek javítását szolgáló, az intézményi közösséghez tartozók közös akaratát összegző cselekvési program, melynek közvetlen és közvetett célja az életminőség, ezen keresztül az egészségi állapot javítása, olyan új közösségi problémakezelési módszer, amely az érintettek aktív részvételére épít.

A teljes körű iskolai egészségfejlesztés az alábbi négy egészségfejlesztési alfeladat rendszeres végzését jelenti - minden tanulóval, a nevelőtestület és a szülők bevonásával, a nevelési-oktatási intézmény partneri kapcsolati hálóban szereplő kliensek ésszerű bevonásával:

- egészséges táplálkozás megvalósítása (lehetőleg a helyi termelési helyi fogyasztás összekapcsolásával);
- mindennapi testnevelés/testedzés minden gyermeknek (ennek részeként sok más szakmai elvárás közt jól végzett tartásjavító torna, relaxáció és tánc is);
- a gyermekek érett személyiséggé válásának elősegítése személyközpontú pedagógiai módszerekkel és a művészetek személyiségfejlesztő hatékonyságú alkalmazásával (ének, tánc, rajz, mesemondás, népi játékok és népi rítusjátékok stb.);
- számos egyéb téma között környezeti, médiatudatossági, fogyasztóvédelmi, balesetvédelmi és családi életre nevelést is magában foglaló egészségfejlesztési (modulszerű) tantárgy hatékony (= bensővé váló) oktatása

Az egészségfejlesztési ismeretek témakörei az iskolában:

- az egészség fogalma
- a krónikus beteg egészsége

- az egyén és az őt körülvevő közösség egészsége: felelősségünk
- a környezet egészsége
- az egészséget befolyásoló tényezők
- szájhygiénia
- a jó egészségi állapot megőrzése
- a betegség fogalma
- megelőzhető betegségek
- a táplálkozás és az egészség, betegség kapcsolata
- az egészséges táplálkozás - helyi termelés, helyi fogyasztás összekapcsolása
- lelki eredetű táplálkozási zavarok
- a beteg ember táplálásának sajátosságai
- a testmozgás és az egészség, betegség kapcsolata
- az egészséghez szükséges testmozgás
- a szervezet fejlődése testmozgással és annak hiányában
- a felnőtt szervezet működése testmozgással és annak hiányában
- gerincvédelem, gerinckímélet
- balesetek, baleset-megelőzés
- a lelki egészség
- önismeret, önértékelés, a másikat tiszteletben tartó kommunikáció módjai, ennek szerepe a másik önértékelésének segítésében
- a két agyfélteke harmonikus fejlődése
- az érett, autonóm személyiség jellemzői
- a társas kapcsolatok
- a nő szerepei
- a férfi szerepei
- a társadalom élete, a társadalmi együttélés normái, illem és etika, erkölcs
- a családi élet - kapcsolat a család tagjai között; közös tevékenységek
- a gyermekáldás
- a várandósság alatti hatások a gyermek fejlődésére
- a gyermek fejlődését elősegítő viszonyulás a gyermekhez - családban, iskolában
- a szenvedélybetegségek és megelőzésük (dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, játék-szenvedély, internet- és tv-függés)
- művészeti és sporttevékenységek lelki egészséget, egészséges személyiségfejlődést és tanulási eredményességet elősegítő hatásai
- a média egészséget meghatározó szerepe
- médiatudatosság, a médiafogyasztás egészségvédő módja
- fogyasztóvédelem
- az idő és az egészség, bioritmus, időbeosztás
- tartós egészségkárosodással élő társakkal együttélés, a segítségre szorulóknak segítése.
- iskola-egészségügy igénybevétele

- az egészségügyi ellátórendszer többi elemének igénybevétele
- otthoni betegápolás

A teljes körű iskolai egészségfejlesztés az alábbi részterületeken jelentkező hatások révén eredményezi a hatékonyság növekedését (indikátor-tényezők):

- a tanulási eredményességjavítása
- az iskolai lemorzsolódás csökkenése
- a társadalmi befogadás és esélyegyenlőség elősegítése
- a dohányzás, az alkoholfogyasztás, a kábítószer-fogyasztás és egyéb szenvedélyek elsődleges megelőzése
- bűnmegelőzés
- a társadalmi kapcsolatok javulása a kortársakkal, szülőkkel, pedagógusokkal
- az önismeret és önbizalom javulása
- az alkalmazkodókészség, a stresszkezelés, a problémamegoldás javulása
- érett, autonóm személyiségkialakulása
- a krónikus, nem fertőző megbetegedések (lelki betegségek, szív-érrendszeri, mozgásszervi és daganatos betegségek) elsődleges megelőzése
- a társadalmi tőkenövelése

Fontos feladatunk, hogy nevelési-oktatási intézményünkben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a testi-lelki jóllétét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelés- oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységben.

Ennek olyan folyamatnak kell lennie, amelynek eredményeképpen a gyermek, a tanuló egészségi állapotában kedvező irányú változást tudunk előidézni.

- tanulmányi eredményeik javulnak
- csökken az iskolai lemorzsolódás
- javul az önismeretük és önbizalmuk
- az alkalmazkodóképességük, a stressz kezelésük, a problémamegoldó- képességük fejlődik
- a társadalmi kapcsolatuk pozitív irányban fejlődik a kortársakkal, a szülőkkel, a pedagógusokkal
- a dohányzás, az alkoholfogyasztás és egyéb szenvedélyek megelőzésében nagyobb eredményt érhetünk el

Kiemelt figyelmet fordítsunk:

- az egészséges táplálkozásra
- a mindennapos testnevelésre, testmozgásra
- a testi és lelki egészség fejlesztésére, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzésére
- a személyi higiéniére

Az egészségfejlesztés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók egészségfejlesztési attitűdjének, magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék minden tagja képes legyen arra, hogy folyamatosan nyomon kövesse saját egészségi állapotát, érzékelje a belső és külső környezeti tényezők megváltozásából fakadó, az egészségi állapotot érintő

hatásokat, és ez által képessé váljon az egészség megőrzésére, illetve a veszélyeztető hatások csökkentésére. A teljes fizikai, szellemi és szociális jól-lét állapotának elérése érdekében az egyének vagy csoportnak képesnek kell lennie arra, hogy meg tudja fogalmazni, és meg tudja valósítani vágyait, hogy megtalálja a megfogalmazódott szükségleteihez vezető, egészségét védő, és a környezet védelmére is figyelő optimális megoldásokat, továbbá környezetével változzék vagy alkalmazkodjék ahhoz. Az egészséget tehát alapvetően, mint a mindennapi élet erőforrását, nem pedig, mint életcél kell értelmezni. Az egészség pozitív fogalom, amely a társadalmi és egyéni erőforrásokat, valamint a testi képességeket hangsúlyozza. Az egészségfejlesztés következtésképpen nem csupán az egészségügyi ágazat kötelezettsége, hanem az egészséges életmódon túl a jól- létig terjed.

Az iskolára nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében. Minden tevékenységével a holisztikus egészségfejlesztési modell szerint szolgálnia kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Személyi és tárgyi környezetével az iskola segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek, a fiatalok egészséges életvitellel kapcsolatos szemléletét és magatartását fejlesztik.

Az egészséges életmódra nevelés nem csak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értéként való tisztelésére is nevel. A pedagógusok felkészítik a gyerekeket, a fiatalokat arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani, tisztában legyenek a fogyasztóvédelmi és bűnmegelőzési ismeretekkel. Fejlesszék a beteg, sérült és fogyatékkal élő embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást. Ismertessék meg a környezet - elsősorban a háztartás, az iskola és a közlekedés, veszélyes anyagok - leggyakoribb, egészséget, testi épséget veszélyeztető tényezőit. Készüljenek fel a veszélyhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzésére, kezelésére. Az iskola feladata az is, hogy felkészítsen az önálló gyalogos közlekedésre, a tömegközlekedési eszközök használatára, az utas balesetek elkerülésének módjaira. Figyelmet kell fordítani, továbbá a veszélyes anyagok, illetve készítmények helyes kezelésére, legfontosabb szabályaira (felismerésére, tárolására). Támogatást nyújtunk a gyerekeknek - különösen a serdülőknek - a káros függőségekhez vezető szokások és életmódok (pl. a dohányzás, alkohol- és kábítószer-fogyasztás, káros szenvedélyek (játék, számítógép, Internet, stb.) helytelen táplálkozás, öltözködési szokások) kialakulásának megelőzésében. Az iskola megkerülhetetlen feladata, hogy foglalkozzon a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel, és figyelmet fordítson a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítésre. Az egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanulók cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki. Fontos, hogy az iskolai környezet is biztosítsa az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést. Ebben a pedagógusok életvitelének is jelentős példaértékű szerepe van.

Mindezen tartalmaknak fokozatosan jelennek meg az iskolai pedagógiai munkában. Olyan egészségfejlesztő programot dolgoztunk ki, amely megfelel a holisztikus egészségfejlesztés modelljének, és amelynek eredményeként erősödnek a személyiségfejlesztő hatások, csökkennek az ártótényezők, és az iskola bejezésekor a diákok saját életükre alkalmazni tudják az

elsajátítottakat.

Arra törekszünk, hogy tanulóink képesek legyenek figyelemmel kíséрни

- viselkedésüket, az életvezetésük, fogyasztási szokásaik helyes alakítását
- az egészségkárosító magatartásformák elkerülését
- a betegségek megelőzését a korai szűrésekben való részvétel révén
- sajátosétrend, mozgásprogram kialakítását egészségük megőrzése érdekében
- váljon képessé személyi és vagyónbiztonságának megteremtésére
- a társas-kommunikációs készségeik és a konfliktuskezelési magatartásformák fejlesztését

Iskolánk a 2010/2011 tanévben a Magyar Vöröskereszt bázisiskolája lett. Így intézményünk tanulóit még eredményesebben tudjuk felkészíteni az elsősegélynyújtásra, a csecsemőgondozásra, az egészséges életmódra.

Azóta minden tanévben néhány tanulóink csecsemőgondozási foglalkozásokon, majd tudásukról számot adva, versenyen vesz részt. Ezzel közvetve segítjük a családi életre való nevelésüket. A játékos formában elsajátított elméleti anyag mellett szóba kerül a nemi különbségek tisztelete, a szülői szerepek, a vonzó családi modell, a családtervezés, a gyermekgondozás, a gyermeknevelés.

Az elsősegélynyújtási ismeretek elmélyítését segíti a Magyar Vöröskereszt Ifjúsági tagozatának bemutatója, melyet igyekszünk iskolánkban minden év májusában megvalósítani. Az ő segítségükkel feleleveníthetik eddigi ismereteiket tanulóink, ill. újabb ismeretekre tehetnek szert. Iskolánk igyekszik részt venni az AHA! Programban, melynek alapelve: szexuális és mentálhigiénés edukációban minden gyermeknek és fiatalnak részesülnie kell tekintet nélkül nemére, nemzetiségi vagy vallási hovatartozására és esetleges fogyatékoságaira.

A tizenévesek szexuális viselkedésének, szexuális szokásainak, szexuális élettel kapcsolatos ismereteinek az elemzése felszínre hozta a megoldandó problémákat. Egyértelművé vált, hogy a fiatalok ismerete a témában igen hiányos, illetve hibás. Korunk felgyorsult világában hiányoznak azok az igazodási pontok, amelyek problémás esetekben biztonságot nyújthatnak számukra, ebből következően pedig gyakrabban alakulnak ki válsághelyzetek.

Sajnos ezekkel a problémákkal mi is szembesülünk. A prevencióra helyezve a hangsúlyt az iskola védőnőjének közreműködésével bonyolítottuk le a programban vállaltakat.

A helyi tantervben részletesen kifejtettük az egészségnevelési elveket, kidolgoztuk az egészségnevelési programot.

2.4 A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő-oktató munka egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül, melyhez elengedhetetlen a szülői közösség aktív részvétele.

Mindez az iskola szereplőinek – a tanulóknak, a pedagógusoknak, a szülőknek – hatékony együttműködéséhez kötött, s egyes intézményi pedagógiai feladatok megvalósítása révén érhető el.

A tanulók, annak érdekében, hogy:

- megismerhessék és gyakorolhassák a demokrácia elemeit
- érvényesíthessék jogukat és kötelességeik teljesítéséhez segítséget kaphassanak
- gyakorolják a demokratikus munkakultúrát, a hatalommal való éleést, a közösség szolgálatát, az alkalmazkodást az eltérő nézetekhez
- a tanuló egyéni problémáival keresse meg tanárát

Az intézmény feladata:

- az osztályközösségek, a diákképviselői fórumok és az iskolagyűlés működésének pedagógiai tartalmú tevékenységét elősegíteni és koordinálni
- az osztályfőnöki órák tartalmi kereteit adó tematikus célok meghatározása
- az éves munkatervben ütemezettek szerint a közösségfejlesztés tanórai, és tanórán kívüli programjainak meghatározása

A pedagógusok, annak érdekében, hogy:

- képesek legyenek kollégáikkal, a szülőkkel, de főleg a tanulókkal a mindennapos kapcsolattartásra, vegyék észre gondjaikat, hallgassák meg véleményüket, javaslataikat
- rendelkezzenek alkalmazható és ténylegesen is alkalmazott kommunikációs-, döntési-, szervezési- és elemzőképességgel

Az intézmény feladata:

- kialakítani a kapcsolattartás kommunikációs csatornáit és azok hatékony működtetésének feltételeiről gondoskodni
- a szakmai műhelymunkák intézményén keresztül a nevelési-szakmai együttműködés lehetőségeit megteremteni az iskolavezetés bevonásával és aktív részvételével
- a diákképviselőt és az osztályközösségek pedagógusokkal való konzultációjának tereit megteremteni
- a pedagógusok és a tanulók valamint a szülők között a nevelési tartalmak alakítása vonatkozásában a folyamatos érintkezés lehetőségeit megteremteni (szülői fórumok, egyeztető fórumok)
- a hatékony kapcsolattartás, továbbá a közösségformálás és -fejlesztés céljait szolgáló pedagógusképzési formákat az anyagi lehetőségeknek megfelelően kezeli a továbbképzési és beiskolázási tervek kialakításánál

A szülők (gondviselők) annak érdekében, hogy:

- mindenkor bizalommal fordulhassanak véleményeikkel, javaslataikkal vagy problémáikkal a pedagógusokhoz
- kapjanak támogatást az iskolától problémáik megoldásához
- együttműködhetnek a pedagógusokkal gyermeke nevelésében

Az intézmény feladata:

- a partnerközpontú hálózat kiépítése a szülőkkel, az érintettek neveléssel kapcsolatos kérdések megvitatásának folyamatába való minél szélesebb körű bevonásával
- megteremteni annak a lehetőségét, hogy az iskola pedagógusai a tanulókkal kapcsolatos eset megbeszélést
- igazgatói tájékoztatás a szülői összejövetelek alkalmával

- a szülőkkel való találkozás alkalmával a családi nevelés és a gyermek pozitívumait erősíteni, őszinte légkört kialakítani, hogy a szülő elmondhassa a véleményét
- a szülők bevonása az intézmény különféle programjaiba

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos kiemelt preferenciájú pedagógiai feladatok:

- a különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása
Ennek keretében: Létrehozni, működtetni kell a közösségen belüli a kölcsönhatások, a közvélemény irányításának speciális feltételrendszerét: az információs és értékelő fórumokat, szerveket, kereteket, valamint a perspektívákat és hagyományokat. Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.
- a tanulók életkori sajátosságainak, fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében
Ennek keretében: A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a gyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig.
- az önkormányzás képességének kialakítása
Ennek keretében: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.
- a tanulói közösségek tevékenységének megszervezése
Ennek keretében: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.
- az iskolai közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása
Ennek keretében: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti.

A tanuló az iskolában éli meg először a társadalom összefüggési és hatalmi viszonyait, ezért feltétlenül feladatunk

- elősegíteni a harmonikus kapcsolat kialakítását tanulók, pedagógusok, szülők között
- elérni, hogy tanulóink legyenek nyitottak, megértőek a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások, a másság iránt
- törekedni arra, hogy tanulóink közvetlenül is részt vegyenek a kapcsolatok ápolásában
- hogy a gyerekek közvetlenül bekapcsolódjanak környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába

- fejleszteni a közösségi érzést, a másokért érzett felelősséget, az etnikum egyenlő félként való elfogadásának képességét,
- a tanulókat olyan szellemben nevelni, mely lehetővé teszi, hogy képesek legyenek a közösségi normáknak alávetni magukat, elismerni a vezetőket
- olyan tanulók nevelése, akik az új információs környezetben képesek eligazodni, és azt kritikai módon felhasználni
- fejleszteni a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást

Az iskolai hagyományok rendszere

A valahová tartozás tudatát, a közösségi eszmék és értékek megbecsülését a hagyományok közvetítik. A hagyomány közösségteremtő és megőrző erő, amely bizonyos állandóságot és folytonosságot teremt az iskola mindennapi életében. Iskolánk tudatosan ápolja, őrzi és folyamatosan bővíti hagyományait. A rendszeresen ismétlődő események, a tudatosan kialakított szokások és jelképek erősítik az iskolához való tartozás érzését.

Hagyományteremtő és hagyományápoló munkánk során tudatosan támaszkodunk a nevelőtestület és a tanulóközösség, valamint a Szülői Szervezet véleményére, javaslataira.

Célunk: a Hejőpapi Általános Iskola eddigi hagyományrendszerének működtetése, olyan egyéni arculat formálása, amely jól megkülönbözteti más iskoláktól.

Az iskolai és diák-önkormányzati rendezvények iskolánk egész életét átfogják, a közösségfejlesztés fontos eszközei. Általában nyilvánosság előtt zajlanak, ezért ezek az iskoláról alkotott jó vélemény, az iskola jó hírnevének letéteményesei.

Ezért e tevékenységek az iskola nevelő-oktató munkájának szerves részét alkotják.

Iskolai szintű ünnepélyek, megemlékezések

- tanévnyitó ünnepélyen köszönti az igazgató iskolánk legfiatalabb polgárait, illetve az egész tanulóifjúságot, az első tanítási napon kerül sor az évre vonatkozó fontos tudnivalók ismertetésére is, az első két osztályfőnöki óra keretében
- az aradi vértanúkra emlékezünk október 06-án, a műsort az éves munkatervben foglaltaknak megfelelően az ünnepségért felelős nevelő és osztály készíti el
- október 23. és március 15.-megünneplését is nagyon fontosnak tartjuk iskolai keretek között is, mely egy-egy nevelő felkészítő munkáját, a tanulók előadását feltételezi
- a Zenei Világnap, a Magyar Kultúra napja, a Költészet Napja, megemlékezések mind-mind színesítik iskolai nevelő-oktató munkánkat
- a karácsonyi ünnepség keretén belül felelevenítjük a karácsonyi ünnepkör tartalmát, ezt a rendezvényt hagyományosan az alsó tagozatos tanulók közreműködésével bonyolítjuk le
- ballagás és tanévzáró ünnepély: minden tanév végén a nyolcadik osztályosok elbúcsúznak iskolánktól, délután igény szerinti banketten búcsúznak el a végzős diákok a nevelőtestulettől, és közös, táncos estén szórakozva fejezik be általános iskolai tanulmányukat
- a kommunista és egyéb diktatúrák áldozataira emlékezünk február 25-én
- a holokauszt áldozatai előtt tisztelgünk április 16.-án
- a Nemzeti Összetartozás Napját június 4-én tartjuk

Iskolai szintű rendezvények

- a község kulturális életében is nagy szerepet játszó iskolai rendezvényünk:
FARSANGI KARNEVÁL

Egyéb iskolai szintű rendezvényeink

Az éves iskolai és DÖK munkaterv alapján szervezzük rendezvényeinket, melyekhez az alábbiakat javasoljuk:

- osztály összejövetelek évente két alkalommal
- sportdélután
- fogászati- és testápolási vetélkedő alsó- és felső tagozatos tanulók részére külön-külön szervezésben
- mikulásnap moka osztálykeretben
- igény szerint iskolai disco
- madarak- és fák napja
- házi- és levelező tanulmányi versenyek
- iskolai kirándulás
- lehetőség szerint körzeti vers,- mese,- prózamondó,- és olvasási verseny
- nyílt tanítási órák
- osztálykirándulások
- színház- és mozilátogatás
- kirándulás
- nyári táborozás
- erdei iskola
- farsangi projektnap
- egészségvédelmi projektnap
- Föld Napja Fentarthatósági témahét
- Pénz hét

Iskolán kívüli rendezvények, ünnepélyek, megemlékezések

- október 23. március 15.
- idősek napja
- LEP

Az iskolai hagyományok ápolásával kapcsolatos részletes feladatokat, a rendezvények, ünnepélyek, megemlékezések időpontját, a felelősöket a tanév éves munkatervébe, helyi rendje tartalmazza.

Az iskola eddigi hagyományainak ápolása, ezek fejlesztése és bővítése, valamint az iskola jó hírvének megőrzése, öregbítése az iskolaközösség minden tagjának joga és kötelessége.

A hagyományápolás külsőségekben is megnyilvánul. Ennek megfelelően tanulóinknak és nevelőinknek illő öltözetben kell megjelenniük a rendezvényeken.

Az iskola vezetése minden olyan kezdeményezést támogat, mely az iskolához tartozás érzését erősíti. Az intézmény valamennyi pedagógusának kötelessége, hogy alkotó módon részt vegyen a nevelőtestület újszerű törekvéseiben. Az ünnepélyek, megemlékezések, a rendezvények tartalmi és formai megoldása tükrözze a fontosságot, igazodjon a tanulók életkori sajátosságaihoz. Az ünnepélyek, megemlékezések, rendezvények forgatókönyvét az éves munkatervben rögzített megbízott nevelők és tanulói közösségek készítik el, rendezik meg. Törekednünk kell arra, hogy minél több tanuló kapjon konkrét feladatot az előkészítő, rendező munkában. Iskolai rendezvényünkre a szülőket, az óvoda, a fenntartó képviselőjét meghívjuk.

Az iskolai környezet alakításának hagyományai

Az iskolai környezet esztétikus alakítása az ízlésnevelés nélkülözhetetlen része. Az ízlésnevelés nehéz dolog: meg kell küzdeni azokkal a rossz hatásokkal, beidegződésekkel, amelyeket a tanulók esetleg a korábbi környezetükből hoznak; másfelől azokkal a negatív hatásokkal, amelyek az embert nap, mint nap érik. Az iskolai környezet igényes alakításával el kell érni, hogy példa legyen ez a világ a tanulók számára, s ez által a negatív környezeti hatások vesziessenek erejükből. Az iskola szűkebb és tágabb világa harmóniát mutatva alakuljon!

- szűkebb környezet: osztálytermek, csoportszobák, előkészítők, ebédlő
- tágabb környezet: folyosók, aula, udvar

Belső környezetünk alakításának hagyományai

Osztálytermeink képe – igazodva a tanulók életkori sajátosságaihoz – egészségügyi és esztétikai szempontból egyaránt megfelelő berendezési tárgyakkal illeszkedik az iskola egészéhez. (Padok, asztalok, székek, szalag függönyök, megfelelő világítás).

Dekorációink anyagukban és tartalmukban a tantárgyak, az iskolai élet, a gyermekeket érdeklő és a bennünket körülvevő világ sajátosságait, érdekeit közvetítik. A természeti és a mesterséges környezet formái kiegészítik egymást. (Zöld növények, termések, tárgyak, formák gyűjteménye.)

Folyamatosan gazdagodnak az osztálytermek a tárgykultúra értékeivel. (Régmúlt idők használati tárgyai.) Az osztálytermek gondozói a szaktanárok, a napközis nevelő, az osztályfőnökök irányításával a gyerekek. A tantermek szebbé tétele érdekében virágokat ültetünk. A napközis faliújságon folyamatosan kiállítjuk a gyerekek munkáit.

Tantermeink dekorációja az oktatás céljait szolgálja. A szemléltetést és a díszítést egyaránt szolgáló anyag gondozása, a szaktárgyakhoz kapcsolódó gyűjtemények kialakítása és bővítése a szaktanár és tanítványai igénye és feladata.

A folyosók világa – valamennyi szinten – egy egységes arculat kialakítását követi. A tantermek, szertárak, mellékhelyiségek feliratozása formai, és színbeli összhangot tartva készül. A folyosók és a ~~pihenősarok~~ falaira keretezett dekorációs anyagok – elsősorban tanulói rajzi munkák – kerüljenek!

Az aula szintén követi a folyosók színbeli és formai harmóniáját. (Hirdetőfal, információs táblák.) Folyamatosan gazdagodik felszereltsége, kényelme a természetes anyagok felhasználásával. (Fa alapú padok, zöld növények.) Egységes arculatáért a rajztanár vállal felelősséget.

Az udvar rendezésében közeledik egymáshoz a természetes és az épített környezet. Az udvar képe természetes anyagok használatával egyre kellemesebb környezetté válhat. (Fából készült asztalok, padok.) Sajnos az építkezés miatt ez a feladat megoldása még várat magára. Az udvar rendjének kialakításába a szülőket is bevonjuk. Nagy szerep jut a környezetnek a délutáni foglalkozások, a napközi életében. A gyerekek fociznak, szaladgálnak, csoportos játékokat játszanak, ezért fontos az iskolaudvaron lévő játszósarok és a füves terület. A kihelyezett padok jó szolgálatot tesznek, ha rajzolni, pihenni, beszélgetni szeretnének a gyerekek. Nem kerülheti el figyelmünket az udvaron tartózkodás biztonsága sem. A fák, bokrok jobb levegőt és árnyékot biztosítanak. Ezek megóvása, újraültetése fontos és folyamatos feladatunk. Télen madáretetők készítésével tápláljuk, védelmezzük a rászoruló madarakat.

A közösségi nevelés lehetőségei a tanítási órákon, az osztályfőnöki órákon és egyéb területen Pedagógiai programunk egyik fontos nevelési területe a közösségi nevelés. Nevelési feladataink nem területenként, nem egymástól elszigetelten, hanem nagyon is bonyolult módon, rendszerint komplex formában jelentkeznek.

Pedagógiánk logikája az egyén közösségben való fejlesztésének és az egyénnel való sokoldalú törődésnek, az egyéni bánásmódnak szerves összekapcsolásán nyugszik.

Az egyéni bánásmód is közösségi hatásmód. Hejőpapi közösségi viszonyainak szerkezetében sokrétű hatások rejlenek. Figyelnünk kell arra, hogy minden tanuló ki tudjon tűnni valamivel, még ha viszonylagosan is.

A közösség egyéni arculata mindig rányomja bélyegét tagjaira. Egy-egy osztály légkörének, szokásainak és hagyományos tevékenységi módjainak nyomát felfedezzük az odajáró tanulókon. Ez a hatás legtöbbször összefügg az osztályfőnökök és az osztályban tanító nevelők együttesének pedagógiai stílusával, egyéniségével.

Bár a nevelési hatások iskolánkban mindenütt azonos tartalommal és megközelítőleg azonos formák között érvényesülnek, a különböző osztályok mégsem mutathatnak azonos neveltségi szintet, hiszen az osztályok különböző érettsége, neveltségi szintje ezt nem teszi lehetővé. Ennek megfelelően egyidejűleg nem is támasztható azonos igény az iskola egészével szemben. Kezdetben ugyanis nem követelhetjük, hogy az egymás segítése, az összetartozás érzése, a közösségi felelősség érvényesítése minden tanulónál ugyanolyan szinten nyilvánuljon meg.

A közösségi jellemvonások ilyen széles körben egyszerre nem alakíthatók ki, csakis kisebb, természetes egységeken keresztül. Ilyen természetes egység az osztály.

Iskolai oktató-nevelő munkánk tehát arra irányul céltudatosan, hogy erős osztályközösségek alakulhassanak ki. Az osztálykeretben folyó közösségi életforma kialakulása, gyakorlati biztosítása elsősorban az osztályfőnökök feladatai közé tartozik.

Sokféle tényező belejátszik az osztály arculatának alakulásába

- a szociális háttér
- az adott osztályok pedagógiai története
- a tanulók átlagos szellemi színvonala és érdeklődése
- a szülők társadalmi helyzete
- a tanulókat nevelő pedagógusok érintkezési módja, együttes tevékenységének stílusa

A pedagógiai ráhatás és logikája

A sikeres nevelőmunka azon múlik, milyen mértékben tudjuk mi magunk irányítani a pedagógiai helyzetek létrejöttét. A pedagógusnak kell megszabnia a pedagógiai tevékenység

irányát, az erők ésszerű megosztását. Nevelőmunkánkban mindig összefonódnak az előre megtervezett, valamint a spontán és alkalomhoz kötött elemek. Pedagógusainknak mindig az éppen adott helyzet sokoldalú mérlegelésével kell megelégnie a nevelési célunk szempontjából legkedvezőbb és legeredményesebb megoldást. Az egyén formálódásának a közösségben végtelen variációs készséget kell a pedagógus irányításával „átélnie”, megélnie.

Ezek a következők, melyekkel minden pedagógusnak végeznie kell munkáját iskolánkban

- pszichológiai fogékonyság
- tájékozottság
- helyzetelemző intelligencia
- gyors tájékozódó és reagáló képesség
- hatékony rugalmasság
- sokoldalú módszertani kulturáltság
- pedagógiai kulturáltság
- az egyénre irányuló pedagógiai hatás művészete

Ha a nevelést úgy tekintjük, mint a közösségben élő gyermek élettevékenységének céltudatos irányítását, akkor nyilvánvaló lesz, hogy az egyénre ható pedagógiai hatás módjai és eszközei e tevékenységnek a befolyásolására törekszenek:

- meghatározott ismeretek közlése
- a motívumok, érzelmek, akarati és jellemvonások fejlesztése
- a kívánatos magatartásmódok gyakoroltatása
- a gyermekközösségek, a társak várható állásfoglalása, reagálása

Közösségfejlesztés

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti. A korszerű műveltség néhány követelménye áthatja az iskolai oktatás szinte valamennyi elemét. Ezek a következők a Nemzeti alaptanterv „Kiemelt fejlesztési területek,” című fejezetből és a diák-önkormányzati munka pedagógiai megfogalmazása alapján történik.

A kiemelt fejlesztési területek oktatásának közös követelményei

- a hon és népismeret segítse elő harmonikus kapcsolat kialakítását a természeti és társadalmi környezettel
- a tanulók legyenek nyitottak, megértőek a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások, a másság iránt, becsüljék meg ezeket
- az iskola és a tanulók törekedjenek arra, hogy közvetlenül is részt vegyenek a nemzetközi kapcsolatok ápolásában
- a tanulók kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába
- a tanulók szerezzenek személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megértése terén
- a kommunikációs kultúra középpontjában az önálló ismeretszerzés, véleményformálás és kifejezés, a vélemények, érvek kifejezésének, értelmezésének, megvédésének a képességei állnak

- az iskolának az új információs környezetben eligazodó, és azt kritikai módon használó fiatalokat kell nevelnie
- a pedagógusok fejlesszék a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást

Iskolánkban a különböző tantárgyak oktatásának pl.: magyar, történelem, földrajz, a belépő családi életre való nevelés keretein belül, valamint az osztályfőnöki foglalkozásokon, diákönkormányzati munka során érvényesítjük a fentebb felsorolt területek követelményeiről a közösségi nevelést felölelő részt. Pl.: irodalmi alkotásokon, szereplőkön, írók, költők, kiemelkedő történelmi személyiségek életén, tevékenységén keresztül a közösségért végzett munkát, közösségi magatartást, felelősségvállalást, önálló véleménynyilvánítást, nehéz helyzetekben való helytállást stb.

Diákönkormányzati munka

Programunk tervezésénél messzemenően figyelembe vettük az önkormányzatiság dominálását. Az iskolai diákönkormányzatot felnőtt segítő tanárok segítik.

Tanulmányi munka

Célok, feladatok:

Önálló, alkotó gondolkodás kialakítása, fejlesztése. Láttassuk be, hogy változó világunkban legfontosabb a tanulás. A tanulás ahhoz segíti a tanulókat, hogy rugalmasan alkalmazkodjanak új helyzetekhez. Tanulóinkban a „több lábbon” állás csíráinak elvetésével a társadalmi életben való helytállást erősítjük. Tanulmányi versenyeket rendezünk, vetélkedőket állítunk össze, s ezek segítségével lehetőségeket biztosítunk az egyéni, közösségi megmérettetésre.

Kulturális munka

Célok és feladatok:

Törekedjünk arra, hogy tanulóink legyenek olvasó és művészetek iránt fogékony emberek. Társas összejöveteleken viselkedjenek és öltözzenek az alkalomhoz illően! Esztétikus környezet, rend uralkodjék a tantermekben, folyosókon, zsibongóban, udvaron stb.

Évente több alkalommal nyílik lehetőség tanulóink ilyen irányú fogékonyságának, egyéni alkotókészségüknek, közös tevékenységüknek kiélésére ezen a területen is. Pl.: teremdíszítés (télapó, karácsony, húsvét stb.), folyosó-dekorálás, udvar rendbetétele, kulturális műsorokon, megemlékezéseken, iskolai ünnepélyeken való részvétel. Gyermeknap, Farsang, Ballagás, iskolai- és falusi ünnepélyek, megemlékezések, mind-mind az önállóság, az alkotókészség, a közösségi felelősség, kulturált magatartás, kommunikációs készség fejlesztésének alkalmai.

Sport

Célok és feladatok:

Törekedjünk arra, hogy szabadidejüket jó helyen hasznosan töltsék el a gyerekek! Tartsák fontosnak a testmozgást, vállalják azt rendszeresen egészségük érdekében! Vegyenek részt a tömegsport foglalkozásain és iskolánk, valamint a Diákönkormányzat sportrendezvényein.

Iskolai ügyelet

Célok és feladatok:

Ahhoz, hogy a tanulók mindennapjai leginkább a tanulásukat szolgálják és a házirend szerint éljenek, legjobban az iskolai ügyeleti rendszer munkájára van szükség. Érezzék ezt azok, akik végzik, de éreznie kell azoknak is, akikért végezzük.

Közösségi élet kialakítása és fejlesztése a napközis csoportban

A Hejőpapi Általános Iskola gyermeklétszámából adódóan osztatlan napközis csoport működik. Önálló terem sajnos nem áll rendelkezésünkre, a teremben délelőtt tanítás folyik. A heterogén összetétel miatt elsődleges feladat a csoport, illetve a csoportot alkotó egyének neveltségi szintjének felmérése. Az eredményes munka feltétele a csoport közösséggé válása, illetve a közösség kialakítása. A közösség kialakítása során biztosítjuk a közös célt, a közös munkát, a munka megszervezését, mint az objektív feltételeket, s ezzel egységben alakítjuk a közösség szubjektív összetartó erőit. A közös célért végzett tevékenység során fejlesztjük a közösséghez való tartozás érzését és tudatát, a közösségi felelősséget. Folyamatosan segítjük a csoport pozitív átrétegződését és fejlesztjük a tanulók közt létrejövő pajtási, baráti kapcsolattrendszert. A tanulók kapcsolatteremtési törekvéseiben növeljük a közösségi indítékok szerepét.

A közösség kialakítása során érvényesítjük a közösségi élet fejlesztésének általános törvényszerűségeit. A közeli távlatoktól, a „holnapi nap örömétől” haladunk a távolabbi perspektívák kitűzése felé. Kialakítjuk a csoport jó hangulatát, önbizalmát, az egyéni védettséget, az önuralmat, a közösségi élet helyes stílusát, hangnemét.

A napközi otthoni közösség kialakításában a pedagógia szinte valamennyi módszerét jól lehet alkalmazni. A nevelőnek fel kell ismernie az egyes helyzeteket, és ahhoz szabottan kell a nevelési módszereket kiválasztani, kombinálni.

Nem a módszer nevel, hanem a nevelő, személyiségének erejével. Ahol a nevelőből igazi gyermekszerepet sugáznak, ott még az a módszer is hatékony lehet, amelyet esetleg rosszul alkalmazunk, mert a gyermekek ragaszkodnak hozzánk, szeretnek bennünket.

Az ösztönzés, a dicséret, a jutalmazás módszerének helyes alkalmazása meggyorsíthatja a napközi otthon közösségének - azon belül az egyes tanulók személyiségének - pozitív irányú fejlődését. Fontos, hogy minden tevékenység alkalmával (tanulás, játék, kulturális foglalkozás) a közösség, valamint a kisebb csoportok eredményeiről legyen beszámoló. A közösségi ösztönzést idő előtt erőltetni pedagógiai hiba lehet. Azonban az előrehaladást gátolhatja, ha a pedagógus a választott felelőseit nem hívja segítségül, hanem maga akar mindenképpen középpontban maradni. Fontos elv, hogy elismerés csak a jó munkáért; dicséret, jutalom pedig csak a többletmunkáért jár.

A közösség, valamint az egyes tanulók fejlődése érdekében jelentős szerepe van a napi-illetve heti értékelésnek. Lényeges, hogy a közösség minden tagja előtt történjen, először szóbeli közlésként, azután rögzítsük a faliújságra. A napi értékelések jobban követhetők a tanulók számára, mivel ezek sokkal kisebb időtartamot ölelnek fel, ezáltal hatékonyabbak, mintha kizárólag a heti értékelést alkalmaznánk.

A csoport nevelőjének a tervszerű nevelőmunka érdekében együtt kell működni az osztályokban dolgozó pedagógusokkal, különösen az osztályok tanítóival.

A jól koordinált nevelőmunkát segíti a tapasztalatok folyamatos cseréje, elemzése. Ezt szolgálja az üzenő füzet, valamint a kölcsönös hospitálás is.

Az egészséges életvitel kialakítása a szabadidő hasznos eltöltése tekintetében (példamutatás a napközi otthonban)

Fő célok és feladatok az egészséges életvitel kialakításában, a napközi otthonban

- a Hejőpapi Általános Iskola pedagógiai programjában meghatározott egészséges életmód, életvitel kialakítására irányuló célkitűzések megvalósítása a napközi otthon keretei között
- testi-lelki egészség kialakítása. egészségvédelem, egészségmegőrzés
- alapvető higiéniai szabályok megismertetése és betartása, a környezet szépítésére és annak megóvására való törekvés
- környezetvédelem és természetvédelmi nevelés játékos formában, a helyi természeti értékek megóvása
- ismeretterjesztés, drogmegelőzés, káros szenvedélyektől mentes életre nevelés-a kívülről érkező negatív hatások kiküszöbölésének módjai
- közös célok és feladatok meghatározása és a közösség erejével való betartásuk

A feladatok megvalósításnak módozatai

Az iskolában megismert egészséges életmóddal kapcsolatos megszerzett ismeretek alkalmazására a napközi otthonban széleskörű lehetőségek vannak

- az életvitellel kapcsolatos szokások, jártasságok erősítése, önálló öltözködés (cipőfűzés, ruhagombolás, szekrény, fogas használata, saját ruha, felszerelés felismerése)
- a higiénés szokások megismertetése, következetes alkalmazása (étkezés előtti, WC használat utáni kézmosás, papírzsebkendő-használat, angol WC helyes alkalmazása)
- a testápolás, fogápolás helyes módjainak megbeszélése, gyakorlatban való bemutatása (körmök tisztítása körömkefével, fogmosás módja, haj, fül mosása)
- étkezési kultúra kialakításának megalapozása (evőeszközök megismertetése, célnak megfelelő használata, ételek megismertetése, étkezési illemszabályok fokozatos gyakorlati alkalmazása)
- az asztalterítés hagyományos módjának megismertetése, asztalterítés naposokkal (tányér, evőeszköz, szalvéta helyes elhelyezése az asztalokon)
- a fertőzések elkerülése érdekében a tanulókkal ismertetni kell a veszélyforrásokat, azok megelőzésének módját. ismeretterjesztő, játékos csoportfoglalkozásokon szituációs játékokkal lehet ezeket megvalósítani (tüsszentés, köhögés, orrfűvés, ásítás, stb. esetén való helyes viselkedés; ivópoharak, evőeszközök közös használatának elkerülése; játékok, eszközök szájbavételelének elkerülése)
- az évszakváltások alkalmával, az időjárásnak megfelelő öltözködésre készítjük fel a tanulókat (beszélgetéssel, rajzolással stb.)
- a tanulók szellemi kikapcsolódásához minden nap biztosítani kell mozgásigényük kielégítésének lehetőségét, szabad levegőn való tartózkodásukat (játékokkal, sétákkal, sorversenyekkel stb.)
- a tanulás megfelelő körülményeinek kialakítása érdekében a tanterem szellőztetéséről gondoskodni kell, az időközben jelentkező fáradtságot, kisebb vérkeringést elősegítő mozgásgyakorlatokkal kell orvosolni
- a megfelelő komfortérzet kialakításáért következetesen küzdeni kell a szűkebb és tágabb környezetük megóvásáért (tanulói pad, táska, tanterem, folyosó, illemhely, udvar, utca stb.)
- ismeretterjesztés keretében föl kell hívni figyelmüket a környezetünket, földünket fenyegető veszélyekre. tudatosítani kell azt, hogy mit tehetnek ők a megóvás érdekében (növény-állatvédelem, szemét, szennyzódések elleni harc)

- szelektív hulladékgyűjtés
- téli madárvédelem megszervezése (etetőkészítés, táplálékbeszerzés, rendszeres gondozás, madárkarácsonyfa készítés)
- a káros szenvedélyek elleni küzdelmet már ebben a korosztályban el kell kezdeni (beszélgetések, plakátkészítés, témaraajz, újságcikkek, audio-vizuális segédanyag felhasználása)
- az aktuális faliújság közös munkával történő kialakításánál figyelembe kell venni az egészségneveléssel, környezetvédelemmel kapcsolatos világnapokat, akciókat: öregek napja, vradók napja, föld napja, madarak és fák napja, európai nemzeti parkok napja stb.
- tisztasági verseny a napközis tanulók számára, személyes környezetük (pad, pad alja) tisztántartása érdekében. a tanulók naponkénti ellenőrzése, pontozása az erre a célra készített táblázaton, havonkénti értékelése, jutalmazása
- az ismeretterjesztő foglalkozásokat célszerű játékos vetélkedőkkel összekapcsolni (activity, szituációs játékok, rejtvények, rajzok stb.)

2.5. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI

2.5.1 A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI

Az intézményben dolgozó pedagógusok felelősséggel és önállóan, a tanulók tudásának, képességeinek és személyiségének fejlesztése érdekében végzik szakmai munkájukat a munkaköri leírásban foglaltak keretein belül az iskolai tantárgyfelosztáson meghatározott munkarend alapján.

A pedagógus

- napi rendszerességgel megbeszéli és kialakítja a legfontosabb napi feladatokat a tanulócsoportjában tanító nevelőkkel, és szükség esetén egyeztet velük
- tanóráira és tanórán kívüli foglalkozásaira rendszeresen felkészül, nagy gondot fordít a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő fejlesztő foglalkoztatásra, a módszertani innovációra, a rendelkezésre álló idő optimális kihasználására
- napi rendszerességgel adminisztrációs munkákat végez, minden nap beírja a digitális naplót, az általa tanított tanulók adatait, érdemjegyeit, a beírt feljegyzéseket bizalmasan kezeli
- tanórai munkáját a gyermekek adottságainak, haladási tempójának megfelelően differenciáltan szervezi
- a lemaradó tanulók számára felzárkóztató foglalkozásokat szervez, egyéni segítségnyújtással biztosítja továbbhaladásukat
- gondot fordít a tehetséges tanulók megfelelő foglalkoztatására, amit a tanórai differenciáláson kívül egyéni tehetséggondozó foglalkozás illetve tanulmányi versenyekre való felkészítés formájában is megtehet
- a gyermekek tanulmányi fejlődését egyéni foglalkoztatással, sokoldalú szemléltetéssel szolgálja, s maga gondoskodik az általa használt szemléltető és technikai eszközök helyes tárolásáról, épségének megőrzéséről

- rendszeresen ellenőrzi és értékeli a gyermekek tanulmányi munkáját annak figyelembe vételével, hogy az értékelés az életkori sajátosságoknak megfelelő, motiváló hatású legyen
- az értékelésben törekszik az írásbeli és szóbeli formák egyensúlyának megtartására gondot fordít arra, hogy az írásbeli és szóbeli számonkérés egyensúlyban legyen
- a kötelező írásbeli feladatokat ellenőrzi, javítja, vagy a tanulókkal együtt értékeli
- az írásbeli számonkérések anyagait a következő tanóra, de legkésőbb 10 munkanapon belül köteles kijavítani
- a tanulók személyiségfejlesztését a tanítás-tanulás folyamatában tervszerűen végzi, s ennek keretében feladata a gyermekek minél alaposabb megismerése, amit a tanulók állandó, tudatos megfigyelésével, változatos közös tevékenységek szervezésével, szükség szerinti családlátogatások és különböző vizsgálatok segítségével érhet el
- fokozatosan szoktatja tanulóit az iskolai élet szabályainak betartására, megismerteti és betartatja velük az iskola házirendjét
- biztosítja tanulói számára, hogy nyugodt légkörben, türelmes, elfogadó környezetben fejlődjenek
- feladata a tanulás megszerettetése, a szellemi erőfeszítésekben rejlő örömforrások felfedeztetése, a gyermekek spontán érdeklődésének fenntartása, fejlesztése
- tanórán kívüli szabadidős foglalkozásokat szervez a tanulók életkorának, igényeinek megfelelően
- a tanítási órákon és tanórákon kívüli foglalkozásokon különös gondot fordít a tanulók együttműködési készségeinek, önállóságának és öntevékenységének kialakítására
- a közös iskolai tevékenység minden mozzanatában gyakoroltatja a kulturált emberi viselkedés szabályait
- a félévi és az év végi zárás előtti utolsó témazáró, illetve iskolai dolgozatot legkésőbb egy héttel a jegyek lezárása előtt megírattja
- a kötelező házi feladatokat ellenőrzi, javítja, vagy a tanulókkal javíttatja, és velük együtt értékeli
- megismeri az általa foglalkoztatott tanulókról szóló szakvéleményeket és szakértői véleményeket, annak ajánlásait figyelembe veszi és mérlegeli az érintett gyermekek tanításkor és osztályzásakor
- az iskolavezetés jóváhagyásával, a tantárgyfelosztás alapján a lassúbb tempóban haladó gyerekek számára felzárkóztató foglalkozásokat szervezhet lehetőséget biztosítva a javításra
- foglalkozásain optimálisan felhasználja a rendelkezésére álló szemléltető eszközöket;
- állandó jelleggel gyarapítja szakmai és pedagógiai tudását, a szaktárgya körébe tartozó új tudományos eredmények megismerésére törekszik és a módszertani fejlesztések körében való tájékozódik

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

A pedagógusok legfontosabb helyi feladatai az alábbiak

- egységes elvek alapján részt vállaljon az iskolai közösség munkájából, közreműködjön a nevelő-oktató munka fejlesztésében, az alkotó, nyugodt légkör kialakításában, a közös vállalkozások megvalósításában, az ünnepélyek, megemlékezések, vetélkedők, egyéb rendezvények szervezésében és lebonyolításában
- segítse a tanulók felzárkóztatását, a tehetségek gondozását, a pályaválasztást, az iskolai gyermekvédelmi munkát
- kötelessége a szakmai, pedagógiai tudásának fejlesztése, ezeknek a gyakorlatban való alkalmazása
- nevelő-oktató munkája hatékonyságának érdekében a munkáját tervszerűen, tudatosan kell végeznie, ennek érdekében a szaktárgy jellegének megfelelő program szerint kell dolgoznia, és az ezzel kapcsolatos adminisztratív teendőket el kell látnia (tanmenet, szakköri munkaterv, éves program stb.)
- az írásbeli dolgozatokat minden pedagógusnak – szaktól függetlenül – helyesírási szempontból is ajánlott javítani
- munkájának szerves része kell, hogy legyen az egészséges életmódra nevelés, a higiéniai környezet megkövetelése
- tanítási órák után ellenőriztetnie kell a gyermekfelelősök útján a tantermek tisztaságát, figyelmeztetnie kell a tanulókat a helytelen magatartásukra, kellő propagandát kell kifejteni a tanulóifjúság körében elterjedő káros szokások megelőzése érdekében (dohányzás, alkoholfogyasztás, mozgásszegény életmód)
- részt kell vennie az iskolai értekezleteken, megbeszéléseken. a munkatervben meghatározottak szerint fogadóórát kell tartania szaktantermében vagy osztálytermében
- a tanulókkal kapcsolatos tapasztalatairól folyamatosan tájékoztatnia kell az osztályfőnököket és a tanulók szüleit is
- a pedagógusi munkához kapcsolódó teendőket, valamint az önként, vagy az igazgatóval megegyezés útján vállalt feladatokat is maradéktalanul el kell látnia
- ha tanórát, foglalkozást az iskolán kívül tart meg, előzetesen be kell jelentenie az intézményvezető-helyettesnek

Különösen kiemelt feladatok iskolánkban

- a tanítási órákra való felkészülés
- a tanulók dolgozatainak javítása
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése
- tanulmányok alatti vizsgák lebonyolítása
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása
- témahetek, projekthetek, projektnapok megszervezésében való részvétel
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása

- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken, megbeszéléseken
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása
- részvétel az iskola és tanulóinak érdekében különféle pályázatokban

2.5.2. AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA

Az osztályfőnök céltudatosan irányítja az osztályban folyó nevelő-oktató munkát, összehangolja az iskolai és iskolán kívüli nevelési tényezőket, pedagógiai törekvéseket. Fő feladata egy osztályt és annak tanulóit érő iskolai fejlesztő hatások koordinálása, az osztály közösségi életének szervezése, a nevelési tényezők összefogása a tanulók személyiségének az iskolai értékrend szerint való fejlesztése érdekében.

A tanulókkal közösen tervezi, elemzi és alakítja az osztály életét, biztosítja annak bekapcsolódását az iskola egészének nevelési rendszerébe. A tanulók közvetlen megismerése és az osztályközösség arculatának formálása kiváló lehetőségeket kínálnak az iskolai és iskolán kívüli programok: szakkörök, klubbéltutások, sportfoglalkozások, rendezvények, diákgyűlések, utazások, kirándulások, színház-, és múzeumlátogatások stb.

Az osztályfőnöki munka eredményessége érdekében a pedagógus kapcsolatot tart tanítványai szüleivel, erősíti a családból származó pozitív nevelési hatásokat, megismeri a család viszonyulását az iskolához, a gyermekhez. Az osztályfőnöki munka kritikus pontja a torz családi nevelési minták és szokások ellensúlyozása, a negatív társadalmi hatások kivédése.

Az osztályfőnök nevelő munkájának szerves része a közvetlen nevelőmunka.

Az osztályfőnöki munka komplex, átfogó, a tanuló egész személyiségére irányuló tevékenység, ugyanakkor differenciált is, hiszen a személyiség és a közösség fejlesztése folyamán individualizált követelményeket támaszt. Ellátása számottevő spontaneitást és rugalmasságot igényel.

Az osztályfőnöki órákon sajátos rendszerező, szintetizáló módszerrel kerül sor a tanulók nevelésében szerepet játszó nevelési tartalmak, témakörök feldolgozására. Jellemezze az osztályfőnöki órákat a mai fiatalokhoz közel álló tartalom és forma! Az osztályfőnöki óra a helyes vitakultúra kialakításának nélkülözhetetlen gyakorlóterepe.

Célunk, hogy a tanulók fejében megfogalmazódott kérdések ne haljanak el. Gondolkodjanak, kérdezzenek, vitatkozzanak ők és az osztályfőnök is. A válaszokat ne a tanár fogalmazza meg, ő csak a saját véleményét mondja el, de társ legyen a megoldáskeresésben. Sokszor egy-egy problémát alternatív módon lehet csak kezelni és megoldani, ebben segíthet a szülő is. Lényeges, hogy az osztályfőnök - akinek célja a diákok sokoldalú megismerése és fejlesztése - élvezze ezt a szabadságot adó együttlétet. Serkentő környezetet teremtsen, bátorítsa a gyermekek autonóm törekvéseit, fogadja el fantáziavilágukat. Biztonságos háttérrel adjon a

gyermekeknek, a fejlesztő szándék mellett is elfogadva őket olyannak amilyenek, hiszen élettapasztalatukat, társadalmi - emberi mintáikat és személyes élményeiket saját környezetükből, életterükből hozzák.

Az osztályfőnöki órákon törekedni kell olyan légkör kialakítására, amely feloldja a tanulóknál lévő gátlásokat, segíti a tanulókat abban, hogy őszintén nyilatkozzanak meg a "kényes" témákban is. A feloldódáshoz más környezet kell, mint a hagyományosan merev tantermi berendezés, az egymás hátát látó gyerekekkel. Legyen a teremben hagyományos és modern audiovizuális eszköz, Nem szükséges minden órát ebben a megszokott környezetben tartani, lehet színhely: könyvtár, múzeum, közösségi ház, vagy éppen a természet.

Az osztályfőnök közvetlen pedagógiai tevékenységének jellemzői

- az 5-8. évfolyamon kötelező osztályfőnöki órák nevelési témái lehetnek: kötöttek, szabadon választhatók és aktuális eseményekhez kapcsolódóak
- az osztályfőnöki óra egyszerre szolgálja az általános műveltség gyarapítását, a világszemlélet és az erkölcsi értékrend alakulását. fejleszti az önismeretet, felkészíti a tanulókat a kulturált társas kapcsolatok építésére és fenntartására. hozzájárul a differenciált emberkép és identitástudat alakulásához
- a tanulókat tudományosan megalapozott ismeretekhez juttatja a természeti- és társadalmi környezetéről, az emberről, és megismerteti őket a magatartási szabályokkal és etikai normákkal
- szükség van azonban arra, hogy a javasolt osztályfőnöki program koncentrikusan bővülő ismeretrendszerrel már 5. osztálytól járuljon hozzá a fiatalok önismeretének, önfejlesztő stratégiájának és erkölcsiségének alakításához (egészséges életmód, konstruktív életvezetés, magatartás kultúra, erkölcsismeret, vallásismeret)
- az életkornak megfelelő ember-, és társadalomismeretek nyújtásával segítse elő a tanuló szocializációs folyamatát, természeti és társadalmi környezetébe való beilleszkedését
- segítse a tanulót kapcsolat-, és viszonyrendszerének felismerésében, nevelje értékes és hasznos kapcsolatok kialakítására és ápolására
- fejlessze a tanuló szociális érzékenységét, toleranciáját, valamint empátikus képességét az életkornak megfelelő társadalmi problémák iránt
- komplex, átfogó – a tanuló egész személyiségére irányul a tevékenysége
- differenciált – a személyiség és a közösség fejlesztése folyamán individualizált követelményeket támaszt
- rugalmas - nincs előírható, részleteiben megtervezhető tananyaga; ellátása lényegesen több spontaneitást, rugalmasságot, reflektivitást igényel

Közvetlen nevelőmunka: ismeretek szintetizálása, a mindennapi életben történő alkalmazásuk, az aktuális események feldolgozása, különböző értékrendek megismertetése, a kultúrahasztnálatt megtanítása, a konfliktusmegoldást kialakító pedagógiai tevékenység, mentálhigiénés szemlélet alkalmazása a nevelőmunkában, törődés a gyermekek aktuális problémáival, az osztály konfliktusainak megoldása, gyermekvédelmi munka.

Osztályfőnöki felelőségek:

- Munkáját a Pedagógiai Program és az intézményi külső és belső elvárás-rendszer szellemében, az SZMSZ-ben és a Házirendben meghatározottak, és az iskolai dokumentumok (pl. éves munkaterv) betartásával végzi.
- Munkavégzése során szem előtt tartja az intézményi önértékelés elvárás-rendszerét.
- Személyes felelősséggel tartozik a tanulókkal kapcsolatos adatok, tanügyi dokumentumok pontos vezetéséért.
- Nevelőmunkáját folyamatosan tervezi, ennek írásos dokumentuma a foglalkozási terv/tanmenet.
- Felelős a tanulói és szülői személyiségjogok maximális tiszteletben tartásáért.
- Bizalmasan kezeli a kollégákkal és az osztályokkal kapcsolatos információkat.
- Maradéktalanul betartja az adatkezelés rá vonatkozó szabályait.
- Bizalmasan kezeli az ellenőrzési tapasztalatokat (pl. óralátogatás).
- A hatáskörét meghaladó problémákat haladéktalanul jelzi az intézményvezetőnek vagy helyettesének.

Ügyviteli (adminisztrációs) feladatok:

a Digitális napló haladási részének naprakész vezetése, az e- Kreta rendszer megismerése, a tanulókkal kapcsolatos feljegyzések figyelemmel kísérése, a haladási és anyakönyvi rész folyamatos ellenőrzése, igazolások esetleges igazolatlan órák regisztrálása félévkor és évvégén, a magatartás és szorgalomjegyek előkészítése az osztályozó értekezlet előtt, félévi értesítő, anyakönyv- és bizonyítványírás, nyomtatása az e-Kreta rendszerből.

Szervezés, koordinációs feladatok végrehajtása: kapcsolattartás az osztályban tanító kollégákkal, a nevelésben-oktatásban hatékonyan résztvevőkkel, a szülőkkel, szülők közötti felvilágosító munka, szabadidős tevékenységek, programok szervezése.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre:

- az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire
- együttműködik a diákönkormányzattal, segíti a tanulóközösség kialakulását
- segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját, kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével
- figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét
- minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti
- szülői értekezletet tart
- ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, nyomtatása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása
- A tanulók személyi adatait beírja a dokumentumokba, összesítéseket készít, statisztikai adatokat szolgáltat.
- A digitális napló kitöltésének ellenőrzése, a szaktárgyi beírások hetente történő ellenőrzése, hiányosságok pótoltatása.
- A Házirend előírásai szerint értesítésekhez rendszeresen ellenőrzi a tanulói hiányzások mértékét, módját, a vezetőknek jelzi az osztályozhatóság veszélyeztetését, a

lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók tanulmányi előmenetelét, szükség esetén értesíti a szülőket.

- A Házirendben leírtak szerint figyelemmel követi a tanulók késését, szükség esetén elektronikus üzenetben vagy levélben értesíti a szülőket.
- Elektronikus üzenetben, illetve ellenőrzőbe történő beírással, vagy egyéb módon értesíti a szülőket a tanulóval kapcsolatos problémáról.
- Elvégzi a tanulók továbbtanulásával kapcsolatos adminisztrációs teendőket, továbbtanulási lapjaikat szabályszerűen és pontosan továbbítja
- figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola gyermekvédelmi felelősével
- Figyelemmel kíséri az egészségügyi, szociális, érzelmi gondokkal küszködő tanulókat, segítséget nyújt számukra
- tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében
- javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segítőzésére
- részt vesz - ha van az iskolában az osztályfőnöki munkaközösség - munkájában, segíti a közös feladatok megoldását
- rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban
- A helyi tantervben meghatározott órakeretben rendszeresen osztályfőnöki órát tart. Az osztályfőnöki óra tartalma és vezetése, mint a pedagógiai munka kiemelt színtere az osztály éves tanmenete alapján valósul meg, amely során a tanulók tanulmányi eredményeinek a nyomon követése mellett, évente több alkalommal, változó tematikával, releváns társadalmi témákat is érintve saját maga foglalkozásokat tart.
- Minden tanév első hetében ismerteti osztályával az iskolai házirendet, vagy az évfolyamnak és a szükségleteknek megfelelően felhívja a figyelmet egyes előírásaira.
- A tanév elején osztálya számára megtartja a tűz-, baleset- és munkavédelmi tájékoztatót, az oktatásról szóló feljegyzést aláírhatja a tanulókkal.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Felkészíti osztályát az iskola hagyományos rendezvényeire, ünnepeire, szervezi osztálya szabadidős foglalkozásait.
- Kirándulásokat, közös kulturális programokat szervez osztálya tanulói számára. Ezek tervéről, programjáról és tapasztalatairól tájékoztatja az intézményvezetőt vagy/és helyettesét, valamint a szülőket.
- Segít abban, hogy a gyerek otthonosan és biztonságban érezze magát az iskolában. Ennek érdekében tájékozódik a rábízott tanulók neveltségi szintjéről, osztályban, egyéb közösségben elfoglalt helyéről, életviteléről, környezetéről.
- Kapcsolatot tart az intézményben működő civil szervezetekkel. A nevelési folyamat tervezésében a civil szervezetek szerepét, közreműködését segítő eszközként használja (pl. iskolai alapítvány).
- Munkája során figyelembe veszi a DÖK programját, felelősséggel vesz részt annak szervezésében, tervezésében, irányításában.
- Koordinálja a sajátos nevelési igényű tanulók ellátását, segíti a tanulásban lemaradók felzárkóztatását.
- Gondot fordít a helyes tanulási módszerek elsajátíttatására

- A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók segítése érdekében együttműködik a gyermekvédelmi feladatokkal megbízott kollégával, gondoskodik számukra szociális és tanulmányi segítség nyújtásáról.
- Kapcsolatot tart a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival, szükség esetén részt vesz esetmegbeszéléseken.
- Koordinálja és segíti az osztályban tanító pedagógusok munkáját, és látogatja óráikat.
- Tevékenyen részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában

Az osztályfőnöki órák tartalma:

Erkölcsei nevelés

Célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeikért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Célja, hogy a tanulók megértsék milyen fontos életünkben a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének, az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra.

Családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének kialakításában. Ezért fontos feladatunk a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése.

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. Ösztönöznünk kell a tanulóinkat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A Nat ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létezéshez.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

Célunk, hogy megtanulják az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használni. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő.

Pályaorientáció

Célunk, hogy a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest átfogó képet nyújtsunk a munka világáról.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

Célunk, hogy ismereteket nyújtsunk tanulóink számára a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről, folyamatokról.

Médiatudatosságra nevelés

Célunk, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét.

A tanulás tanítása

A tanítási órákon feladatunk, hogy felkeltsük az érdeklődést az iránt, amit tanítunk, és útbaigazítást adjunk a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítanunk, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a

tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével.

2.6. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE

2.6.1. A TANULÁSI ZAVAROKKAL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

Minden gyermek, tanuló fejlődésében lényeges szerepet játszik a pedagógus fejlesztő tevékenysége. Különösen igaz ez a hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű (SNI), valamint a szakmai besorolásukat tekintve heterogén, az ok-okozati összefüggéseket tekintve fel nem tárt, ám tanulási-tanítási szempontból kihívást jelentő, beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő tanulók fejlesztésének területén. Ennek a feladatnak az ellátásában felértékelődik a segítő szakterületek (iskolapszichológia, gyógypedagógia, fejlesztő pedagógia) szerepe, valamint a különböző tantárgyakat tanító pedagógusok tudásmegosztásra épülő, egymást segítő szakmai tevékenysége.

A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében a közös felelősségvállalásnak lényeges szerepe van a nevelés sikerességében. Ez nem csak az együttnevelést megvalósító iskolában tanító pedagógus kizárólagos felelőssége. A pedagógus a tanulást-tanítást speciális szakmai kompetenciák alapján segíteni tudó különböző szakemberekkel együtt (például gyógypedagógus, iskolapszichológus, szociális munkás, fejlesztő pedagógus, tehetséggondozó pedagógus, gyermekvédelmi jelzőrendszer szakembere) kialakított foglalkozások keretében, valamint a szülők és a tanuló folyamatos bevonásával, a pedagógiai tevékenység részeként elismert konzultációs tevékenységet folytatva végzi pedagógiai munkáját.

A fejlesztő munka eltér a „hagyományos” pedagógiai tevékenységtől. A fejlesztés nem felzárkóztat, hanem olyan képességeket fejleszt, melyek a gyerekek iskolai teljesítményét javítják.

A komplexitás elvének érvényesítése szellemében a fejlesztés az alábbi területeket öleli fel

- mozgás (nagy- és finommozgás)
- testséma
- téri orientáció
- percepció (vizuális, auditív, taktilis), melyekhez mindig kapcsolódik a verbális tudatosítás

A fejlesztésbe bekerülők köre

- azon tanulók, akik az intelligencia szintjük alapján elvárhatóan lényegesen alacsonyabb tanulási teljesítményt mutatnak
- a tanulási képességeket vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságok (továbbiakban: szakértői bizottságok) tanulási képességvizsgálata alapján rész-képesség zavarokkal, tanulási nehézséggel, illetve másodlagosan kialakuló magatartási zavarokkal küzdenek.

A képességfejlesztés a szülő beleegyezésével és aktív támogatásával végezhető. A fejlesztés tartalmilag kiterjed mindazon részterületekre, amelyeket a szakértői bizottság megjelöl (mozgás, testséma, téri orientáció, percepciófejlesztés, stb.).

Szervezeti formái

- egyéni fejlesztés (1-3 fő)
- kiscsoportos fejlesztés (4- 6 fő)

- a szakvéleményben illetve a szakértői véleményben rögzített óraszámok szerint

A fejlesztés célja

- személyiségfejlődés, boldog, egészséges, erkölcsös ember
- pozitív énkép, jó kommunikációs képesség
- idegrendszer fejlődésének biztosítása
- mozgásfejlődés
- érzelmi élet fejlődése
- beszéd fejlődése
- érzékszervek fejlődése
- prevenció, reedukáció
- részképesség zavarok megszüntetése
- figyelem-, viselkedési-, tanulási zavarok csökkentése
- egészséges működéssel való ellensúlyozás (korrekció, kompenzálás)
- ismeretek bővítése
- iskolai szerepeknek, elvárásoknak való megfelelés
- a fejlesztés elmélete és módszertana

A tanulási alkalmasság megítéléséhez szükséges pszichikus funkciók

- pontos és differenciált vizuális észlelés
- forma, méret, szín pontos felfogása
- összetartozó részek értelmes egészként való észlelése (Gestalt-látás)
- megadott formák–színek megtalálása, kiemelése egy képi környezetből (figura háttér észlelése)
- adott tárgyak térbeli helyzetének helyes felismerése, megítélése
- vizuális információk téri elrendezése
- vizuális információk sorba rendezése, szekventálása
- a hallott (auditív) információk pontos észlelése, megkülönböztetése – adott hangok kiemelése
- adott hangok helyes egymásutániségének felismerése, hangcsoportok egységbe foglalása
- összerendezett, koordinált mozgás, szem-kéz összerendezett, célszerű együttes mozgása
- a látott-hallott információk összekapcsolásának képessége, motoros visszaadása (a keresztcsatornák együtműködése)
- rövid idejű vizuális-verbális memória
- szándékos figyelem - kb. 10 perces figyelemkoncentráció

Ütemterv az egyéni és kiscsoportos fejlesztéshez

Szeptember: szintfelmérések; csoportalakítások; egyéni fejlesztési tervek kidolgozása; a kijelölt fejlesztési területek negyedévenkénti felülvizsgálata, havonkénti nyomon követéssel az egész tanév folyamán.

Szeptembertől januárig: egyéni és csoportos fejlesztések.

Február: értékelések, tájékoztatás a szülők felé.

Februártól májusig: egyéni és csoportos fejlesztések.

Módszerek

Életkori sajátosságokhoz alkalmazkodó, lehetőség szerint játékos, az érzelmi motivációra építve kerülnek kialakításra:

- kidolgozott fejlesztő programok
- tanulási zavarok korrekciója kisiskolás korban
- egyéb fejlesztő terápiák
- érzékszervek működésének fejlesztése
- érzelmi intelligencia
- beszédfejlesztés
- mozgás, illetve idegrendszer fejlesztő tornák
- korai fejlesztés módszerei
- számolás, írás, olvasás zavarok kezelése
- viselkedés korrekciós módszerek
- figyelem fejlesztő gyakorlatok
- kommunikációs készség fejlesztése
- tanulást segítő programok
- informatikai és audiovizuális eszközök alkalmazása
- relaxációs módszerek

A fejlesztés fő területei

Nagymozgások: kúszás, mászás, járás, futás, ugrások, dobás, szökellések, önazonosság, testfogalom testséma, testi egészség.

Szenzomotoros integráció (érző-érzékelő idegi szabályozás összhangja): egyensúly, ritmus, téri- és idői tájékozódás, reakcióidő növelése, taktilis érzékelés, téri orientáció, oldaliság.

Perceptuomotoros készség (érzékelő-észlelő mozgások): a halláshoz és a látáshoz kapcsolódó érzékelő-észlelő mozgásfejlesztések, hallási diszkrimináció, hang- szó-szöveg összefüggése, szerialitás, vizuális diszkrimináció, szemmozgás koordináció, alak-háttér megkülönböztetése, vizuális emlékezet, finommozgások vizuomotoros koordinációja, térbeli formaérzékelés, azonosságok–különbözőségekre meglátása, vizuomotoros integráció.

Személyiségfejlesztés: a foglalkozások légköre, az életkori sajátosságok figyelembevétele, a játékosság mind hozzájárulnak a jótékony cserehatáshoz mely végső soron a pszichomotoros és a motoros-pszichés kiegyensúlyozott fejlődést eredményezi, a személyiség fejlesztésekor fontos figyelembe venni a fejlesztőpedagógus személyiségét is.

Pszichomotoros fejlesztés részterületei

Téri–idő tájékozódás

A testséma és a téri tájékozódás két olyan terület, amelyek a fejlesztés folyamán szétválaszthatatlanok egymástól. Elméletben a pontos meghatározás és megértés érdekében szétbonthatók, de a gyakorlatban már csak a térben való elmozdulás, hely-helyzetváltoztatás miatt is összekapcsolódnak. Inkább hangsúlyeltolódásról beszélhetünk az egyik vagy másik terület javára. Ha rangsorolni szeretnénk, akkor azt mondhatjuk, hogy a testséma részképességeink egyik alappillére, amelyre a téri tájékozódás épül. Részképességeink mereven nem választhatók el egymástól, az egyik megléte szükséges a másik fejlődéséhez. Egy hierarchikus rendszerben épülnek egymásra, és egyénekre jellemző sajátos mintázatot alkotnak.

Testséma

Ezen terület alapja a testkép kialakulása, a test testrészeinek megismerése. A gyermekeknek meg kell ismerniük saját testük felépítését, meg kell tapasztalniuk testrészeik létét, kiterjedését,

és természetesen meg is kell tudniuk nevezni azokat. Fel kell velük fedeztetni testüket, annak azonosságait és különbözőségeit, és mindezekkel együtt elfogadtatni velük. A testről alkotott kép kialakítása a mozgásban fejeződik ki, csakis mozgással együtt tapasztalható meg. Először a főbb testrészeket kell megismerni, megnevezni, majd ezt követik a testrészek részei. A folyamat része a szimmetria fokozatos tudatosítása is. A fejlesztés legfontosabb eszköze a tükör, melyben a gyermekek látják magukat, másokat, ténylegesen szembesülnek saját – és mások – testének tulajdonságaival. (méret, alkat, színek). A gyakorlati munka során nem csak a testrészek helyét, nevét, kiterjedését tanulják meg, hanem azok funkcióját, mozgathatóságát is. Ez már a testfogalom tudatosítását segíti elő. Fontos a testrészek többféle módon történő érzékeltetése, ennek megfelelően a jobb-bal színnel, szalaggal történő jelölése, jobb-bal fogalmának fokozatos kialakítása. Kezdetben elég csak érzékeltetni a két oldal létét (jobb=bemutatkozó kezünk, bal=dobogó szívünk), a megnevezés később is ráér.

Téri tájékozódás

A saját test pontos ismerete, viszonyítása ad segítséget a térben való eligazodáshoz. A gyermekek önmagukhoz viszonyítva lesznek képesek meghatározni a környezetükben lévő tárgyak elhelyezkedését, később pedig a dolgok helyét egymáshoz viszonyítva is meg kell tudniuk határozni. A testsémához tartozó ismereteket a mozgás rendszerén belül sajátítják el, hiszen e tevékenységi forma áll legközelebb fejlettségi szintjükhöz. Mozgás közben van lehetőségük arra, hogy megtapasztalják a térirányok elhelyezkedését, majd később a térben való elmozdulások neveit (előre, hátra, oldalra, mellette, mögötte, alatta, fölötte). Ezeket a tapasztalatokat nehéz megfogalmazni, nem mindig tudjuk számukra megfelelően szavakba önteni. Kezdetben el kell fogadnunk azt, hogy a térben el tudnak igazodni, értik a térirányokat jelölő szavak jelentését. Az önálló meghatározás, megnevezés elég lesz később is. Minden, ami állandóan változik nehezebben felfogható, de ha nap, mint nap tapasztalják a folyamatos változásban rejlő állandóságokat, akkor hamarabb bevésődik. A mozgás az, melynek elemei megismételhetők, követhetők, és térben nemcsak láthatók, hanem tapasztalhatók, kivitelezhetők is. Ugyanakkor a mozgás már önmagában véve is egy örömforrás a gyermekek számára.

Idői tájékozódás

Az idői relációk, összefüggések megértése talán a legnehezebb a gyermekek számára. Míg a mozgás kivitelezhető, érezhető, látható, addig az időben való tájékozódás megfoghatatlan számukra. Segítő tényező, ha mindent valamilyen eseményhez, cselekvéshez, tevékenységhez kötünk.

Lateralitás (oldalosság)

Szem- kéz-láb dominancia (egyik vagy másik oldal hangsúlyozottsága)

A gyermekek születésüket követően már elkezdnek mozogni, és ehhez kapcsolódva kezd kirajzolódni a mozgásközpont helye az agyban. Az emberiség nagyobb százalékára az agy baloldali féltekéjének domináns szerepe a jellemző, ami eredményezi – ha semmilyen zavaró tényező nem befolyásolja – a jobb oldali szem- kéz-láb dominanciát. A lateralitás kialakulása egy igen hosszú folyamat, mely a kisgyermekkor, óvodáskor egészét felöleli. Fejlődésének alapja egy megfelelő mozgás- és érzékszervi fejlődés, mely folyamat végkifejletének tekinthető a dominancia kialakulása. A testséma fejlesztésének nagy szerepe van az oldalosság alakulásában. A páros testrészek felfedeztetésével, érzékeltetésével, megérintésével alakul ki tudatukban a két oldal léte. A gyakorlati munka során fontos az állandó szóbeli megerősítés

arra vonatkozólag, hogy ezekből kettő van. (Pl.: Érintsd meg az egyik térded! Most érintsd meg a másik térded is!) Az ilyen típusú gyakorlatok során szerzett tapasztalatok sokaságából alakul ki az oldalak elkülönülése, azok megnevezése, megkülönböztetése; a tér irányokra történő felosztása, ennek eredményeként pedig a lateralitás.

A kezesség megállapítása nem minden esetben egyszerű. Pontos megfigyeléseket kell végezni a gyermekek tevékenységeit vizsgálva. Azoknál a feladatoknál, ahol a két kéz közös munkájára van szükség (pl.: gyümölcsszeletelés), egyértelműen nem dönthető el. A nehezebb feladatok kivitelezését általában a domináns kéz végzi (pl.: tárgyak egyensúlyozása, guruló tárgyak megfogása). Tapasztalható a vegyes kezűség problémája is, amikor a gyermek egyik keze sem domináns, hol az egyiket, hol a másikat használja. Találkozhatunk, olyan esetekkel is, amikor a kezességhez nem azonos szem-láb dominancia párosul (pl.: jobb kezességhez bal láb használat társul).

A fejlesztő munkát a nagymozgások területénél érdemes kezdeni, összekapcsolva a testséma- és téri tájékozódás alakításával. Hiszen, ahogyan az előzőekben említésre került, az oldaliság kialakulásának talaja a testséma (páros testrészek), ami szorosan összekapcsolódik a téri tájékozódás fejlődésével a mozgás keretén belül.

Mozgásfejlesztés

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája, mondhatnánk lételeme. A mozgásos tevékenység az alapja egészséges fejlődésüknek. Fejlesztő hatással bír egész énjükre, szellemi és fizikai állapotukra egyaránt. Kedvezően befolyásolja személyiségfejlődésüket, ugyanakkor a környezet által közvetített információk nagy részét mozgásos tevékenységek által szerzik meg. A mozgás fejleszti a gyermekek testsémáját, téri tájékozódását, egyensúlyérzékét, a test összerendezett (koordinált) mozgását, állóképességét, izomrendszerét, testi erejét.

Sok más fejlesztési területtel összekapcsolódik, jelen esetben mondhatjuk, hogy a fejlesztő munka alapja. A mozgásfejlesztés egyik fontos szabálya a fokozatosság elvének érvényesítése, a nagymozgásoktól haladva a finommozgások felé. Csak akkor szabad a következő, nehezebb gyakorlatot végeztetni, ha az előzőt teljes biztonsággal kivitelezni tudja a gyermek. A másik fontos követelmény a többszöri helyes bemutatás a fejlesztő személy részéről, ugyanakkor a pontos megfigyelés és lemásolás a gyermekek részéről.

Nagymozgások

Ide tartoznak az alapmozgások (járás, futás, ugrás, csúszás, kúszás, mászás, dobás). A mozgásformák nem vesztik fontosságukból, hiszen az adott mozgássor egyszerre több funkciót is fejleszt. A fokozatosság elvét betartva, és a folyamatos ismétlések eredményeként a mozdulatok vagy mozgássorok egyre pontosabbá válnak, tovább finomodnak, részleteiben pedig specializálódnak (pl.: a szökdelésből ugrás lesz).

A gyakorlati munka során fejlesztési sorrend csak abból a nézőpontból alakítható ki, hogy mely terület, funkció fejlesztésével kapcsoljuk össze a tevékenységet, hiszen valamennyi mozgásforma nehézségi foka változtatható, még a legegyszerűbb is bonyolítható. A mozgásos gyakorlatokat mondókákkal, rövid versekkel érdekesebbé lehet tenni, ami jó hatással van a ritmusérzék fejlődésére.

A mászás-terület nehézségi sorrendben megtervezett fejlesztési terve:

- talajon történő mászások térden és kézen támaszkodva
- talajon történő mászások talpon és kézen támaszkodva
- talajon megjelölt sávokban történő mozgássorok

- a megjelölt sávok szűkítése
- talajon történő mászások hátrafelé térden és kézen támaszkodva
- talajon történő mászások hátrafelé talpon és kézen támaszkodva
- talajon megjelölt sávokban történő mozgássorok hátrafelé
- a megjelölt sávok szűkítése
- az előző analógiát követve padon végeztetve a mozgássorozatot
- az előző analógiát követve pad páron végeztetve a mozgássorozatot oda–vissza irányba

Finommozgások

A mozgások e csoportjába azon mozdulatok, tevékenységek tartoznak, melyek kivitelezéséhez a kézre van szükség. Úgy is szoktuk említeni, hogy „kézügyesség”. A gyermekek iskolába kerülése előtti időszakban szintén nagyfokú figyelmet kell fordítani a finommotorika fejlesztésére. Fontos, hogy az írástanulás folyamata minél kevesebb nehézségekbe ütközzön, ugyanakkor a kézügyességre a többi tantárgy ismereteinek elsajátításánál is igen nagy szükség van.

Az aprólékos mozgások kivitelezése kisebb izomcsoportok, izomrészek elkülönített szabályozását, rugalmas izomműködését igényli. Minél jobban képesek erre az irányításra a gyermekek, annál inkább összerendezettebbek, koordináltabbak lesznek mozdulataik, egyre nehezebb és bonyolultabb tevékenységek elvégzését teszi lehetővé számukra.

A finommozgások fejlesztésének alapja a kéz és az ujjak izomzatának erősítése és lazítása, az ujjmozgások tökéletesítése, a kéz mozgékonyságának fejlesztése. A gyakorlati munkához számos tevékenység tartozik.

Ezek a következők: ujjgyakorlatok játékos mozdulatokkal, rövid ritmusos mondókákkal, versekkel kísérve. Színezés, rajzolás, vonalvezetési gyakorlatok, ragasztás, nyírás, gyurmázás, festés, varrás, ujjbáb készítés. A kéz ügyességének fejlesztése során is ügyelni kell a fokozatosságra. Soha nem szabad a munkát a feltárt hiányosság gyakoroltatásával kezdeni. Mindig egy alacsonyabb szintű tevékenység begyakoroltatása alapozza meg a következő nehezebb funkció fejleszthetőségét, fejlődését. Fontos, hogy megtaláljuk azt a területet, ahol a feladatvégzés szinte tökéletes, ezáltal biztos alap a kiinduláshoz, ugyanakkor már a tréning kezdetén sikerélményhez jut a gyermek. Például: nagyméretű golyók fűzése merev pálcára, majd fonálra – fokozatosan csökkenő nagyságú lyukakkal fűzés vékony fonálra, zsinórra – apró gyöngyök fűzése damilra, cérnára.

Egyensúlyérzék

A helyzet-helyváltogatás, mozdulat, mozdulatsor, egyszóval mindenféle mozgás esetében jelen van az egyensúlyozás. Ahhoz, hogy a motoros tevékenységeket kivitelezni tudjuk, nélkülözhetetlen az egyensúlyérzék bizonyos fejlettségi foka. Ezt a területet éppen olyan fontos fejleszteni, mint a többit. A szakirodalmak az egyensúlyozó képesség fejlődésének első jelentős kezdeti szakaszának a 4-8 éves kort jelölik meg. Ez nem azt jelenti, hogy korábban nincs jelen. Ez a képesség segít például abban, hogy a csecsemőkorú gyermek át tudjon fordulni egyik oldaláról a másikra, az egyéves korú gyermek meg tanuljon járni. Az egyensúlyozás lényege, hogy a gyermekek a test kibillent egyensúlyából minél hamarabb vissza tudjanak térni.

Természetesen minél rövidebb ez a visszatérési idő, annál fejlettebb az egyensúlyérzék képességük. Ehhez azonban sok gyakorlásra van szükség. Az egyensúlyérzékelésért felelős szervünk a fül, az érzékelő központ a belső fülben található. Ahhoz, hogy az ember egyensúlyozni tudjon, alátámasztási felületre van szüksége, így jelen esetben a talp fontos

szerepet tölt be. A fejlesztő tréning folyamán – mint valamennyi képesség esetében – szintén figyelni kell a fokozatosság elvének betartására. Ennek megfelelően a nagyobb alátámasztási felületen végzendő feladatoktól kell haladni a kisebb felületeken végzendő gyakorlatok felé. Természetesen a nehézségi fokozatokat is figyelembe kell venni, például csúszások lejtőn (padon): egész testfelületen (hason, háton) – a test oldalán sarokülésben (előre, háttal) – térdelőtámaszban (előre, háttal); nehezíthető a feladat, ha párosan végzik a gyermekek a gyakorlatokat.

2.6.2. A BEILLESZKEDÉSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEKKEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

A pedagógus fejlesztő tevékenysége e területen is különösen fontos. A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében a közös felelősségvállalásnak lényeges szerepe van a nevelés sikerességében. Ez nem csak az együttnevelést megvalósító iskolában tanító pedagógus kizárólagos felelőssége. A pedagógus a tanulást-tanítást speciális szakmai kompetenciák alapján segíteni tudó különböző szakemberekkel együtt (például gyógypedagógus, iskolapszichológus, szociális munkás, fejlesztő pedagógus, tehetséggondozó pedagógus, gyermekvédelmi jelzőrendszer szakembere) kialakított foglalkozások keretében, valamint a szülők és a tanuló folyamatos bevonásával, a pedagógiai tevékenység részeként elismert konzultációs tevékenységet folytatva végzi pedagógiai munkáját.

Egyre több az iskolában a beilleszkedési és a magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek száma. Ez speciális feladatot jelent, új tanári hozzáállást, magasabb pedagógiai kultúrát, pszichológiai műveltséget feltételez. A nevelő-oktató munka az életkor adekvát, motivált, a direkttől az indirekt felé haladó módszerek alkalmazása alapján lehet csak eredményes.

Beilleszkedési és magatartási zavarok

A beilleszkedési és magatartási zavar komplex jelenség, a személyiség problémája, amelyben értelmi, érzelmi és akarati tényezők ötvöződnek.

A zavar létrejötté egy folyamat eredménye, melynek kezdete többnyire az első óvodás-iskolás években és a családi háttérben keresendő.

Általános feladatunk súlyos magatartási és beilleszkedési zavarral küzdő tanulóknál a szakértői bizottságokkal való kapcsolat felvétele, és szakvélemény kérése.

A szakértői bizottságok pszichológusainak javaslatai alapján, pedagógiai módszerekkel a tanuló támogatása, osztályközösségbe történő visszaillesztése, és kapcsolatainak javítása osztály- és iskolatársaival a pszichológus és a fejlesztő pedagógusok közreműködésével.

A kitűzött célok elérése érdekében folytatott tevékenység alatt mindvégig előttünk áll, hogy minden gyerek individuum.

A beilleszkedési zavarok okának ismeretében a problémákat három csoportba soroljuk:

- pszichés zavarok állnak a probléma háttérben (önértékelési zavar, gyenge fékrendszer, konfliktuskezelési deficit, sérülékeny kudarctűrő képesség, tolerancia hiány, szabálytartás hiánya), illetve különböző kompenzációs mechanizmusok, mint projekció, elfojtás, agresszivitás, stb.

- tanulási nehézségek váltják ki a problémát (percepció-dyslexia, dysgrafia, figyelem-hiperaktivitás, kommunikáció-autisztikus jelek, a szenzomotoros mozgás fejletlensége, csak szekunder jellegű memória)
- rossz vagy hiányos szocializáció okozza a problémát (túlzott engedékenységek, szeretet-és figyelemhiány, túlzott elvárások stb.)

A további célok csak az okok (részleges) elhárításával érhetők el, ennek megfelelően a fenti csoportok mindegyike számára más-más feladatok adódnak.

Fő célunk minden gyermek számára lehetővé tenni az optimális intellektuális és érzelmi fejlődést, a testi–lelki és szociális kibontakozást, hogy belső harmóniában, önmagával és környezetével egyensúlyban éljen.

A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységeink

- szoros és napi kapcsolat fenntartása az óvodával, a nevelési tanácsadóval és a gyermekjóléti szolgálattal
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- a felzárkóztató egyéni foglalkozások számának növelése
- a nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak kialakítása
- rendszeres részvétel a családlátogatásokon
- a szülők és a családok nevelési gondjainak segítése

Pedagógusaink törekszenek a korrekcióra. Ennek során

- megfigyelik a tanulók megnyilatkozási formáit
- megvizsgálják, hogyan függ össze a rendellenes magatartás a tanuló saját tevékenységével és a környezettel
- átgondolják, hogy milyen módon segíthetnek a tanulók magatartási problémáinak leküzdésében

Pedagógiai tevékenységünkben

- igyekezni kell kihozni mindenből a „jót”, a „legjobbat”
- törekednünk kell a gyermek körülményeinek minél jobb, alaposabb feltárására, a gyermek iskolán kívüli „életének” alaposabb megismerésére
- jobb tanár-gyermek viszonyt kell kialakítanunk, a gyermeki személyiséget teljesebben kell megismernünk
- többször kell alkalmaznunk a szituációs beszélgetéseket
- segítséget kell nyújtanunk a szülő számára a konkrét nevelési problémák megoldásában, közös megbeszélés kapcsán tanácsot kell adnunk a gyerekekkel való helyes bánásmód alkalmazásához
- szükség esetén a pszichológusi segítséget igénybe kell venni
- segítő, higgadt, barátságos magatartással kell oldanunk a feszültséget, a hiányosságokból adódó problémákat
- fejlesztenünk kell a kommunikációs kapcsolatokat

2.6.3. A TANULÁSI KUDARCNAK KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSÁNAK SEGÍTÉSE

Az iskolába járó gyermekek jelentős része szociális, műveltségi hátránnyal küzd. Felzárkóztatásukhoz a tanórán kívüli korrepetálások, speciális, egyéni foglalkozások nyújtanak segítséget, és lehetővé teszik a hátrány minimalizálását vagy lehetőség szerinti megszüntetését.

Ennek leghatékonyabb eszközei a rendszeres kapcsolattartás, beszélgetés, családlátogatások, szülői értekezletek, fogadónapok, nyílt tanítási napok. A felzárkóztatásra szoruló tanulókkal való foglalkozást differenciáltan, csoportbontással oldjuk meg.

Felzárkóztatásra szorul a gyermek, ha

- szórt figyelmű
- nehezen tud koncentrálni
- gyorsan felejt, és nehezen idézi fel a tanultakat, látottakat
- túlmozgásos vagy túlzottan lassú
- kézügyessége fejletlen
- lassan vált át egyik feladatról a másikra
- olvasási, helyesírási, matematikai problémái vannak
- a szakértői bizottság javaslata alapján egyéni fejlesztést igényel valamely rész-képesség területén adódó lemaradás miatt

A felzárkóztatás célja

- a környezeti hátrányok kompenzálása, az osztály illetve az iskolai közösségbe való bekapcsolódás és továbbhaladás lehetőségének biztosítása, az esélyegyenlőség megteremtése
- készségek, képességek fejlesztése
- a napi tanulás feltételeinek biztosítása, a korrekciós tevékenység és a korrepetálás révén a napi lépéstartás megszervezése, az eredményes tanulási folyamat megszervezése
- valamely rész-képesség területén megnyilvánuló hátrány kompenzálása
- viselkedési szokások kialakítása, változtatása, gyakorlati alkalmazása, az általános emberi normák, valamint az iskolai házirend szellemében
- pályára irányítás, pályaválasztás, a beiskolázás segítése

Az iskolai nevelő-oktató munkában a tanulási zavar vagy a tanulási nehézség magatartászavarral és a szociális hátránnyal gyakran együtt jelentkezik, egymással szoros kölcsönhatásban van.

A tanulási nehézség vagy a tanulási zavar oka lehet születési, fejlődési rendellenesség illetve fogyatékoság vagy kisgyermekkorai betegség.

Ez megmutatkozik a következőkben

- az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjén (hibás ejtés, szegényes szókincs, a szövegemlékezet fejletlensége)
- olvasás-írás és a számolás zavara
- mozgáskoordináció zavara
- kialakulatlan testséma, tér- és irányérzékelési bizonytalanság
- ritmusérzék fejletlensége
- a vizuális elemző- és megfigyelőképesség gyengesége
- a tartós figyelem hiánya

Az iskolai tanulási kudarcok hatására a gyermekben olyan pszichés tünetek alakulnak ki, (érzelmi labilitás, szorongás, önbizalom hiánya, hiperaktivitás stb.) amelyek kedvezőtlen magatartási megnyilvánulásokat eredményeznek.

Ehhez társulnak olyan szociális kapcsolati zavarok, mint például a nem megfelelő anya-gyermek kapcsolat, az ingerszegény környezet, az elhanyagolt családi háttér stb.

Tapasztalataink alapján ezek a gyermekek a normál iskolai körülmények között, nagyobb létszámú osztályban, a megszokott módszerekkel nem képesek a tanulásban előrehaladni, fejlődni.

Az egyes képességek terén jelentkező elmaradás, lassúbb fejlődés rendszerint más pszichikus folyamatokkal is kapcsolatos. Például a felidézés nehézségei többnyire az észlelés és a megfigyelés folyamatainak elégtelenségeivel is összefüggenek, ezért elképzelhetetlen egy-egy képesség elszigetelt fejlesztése. Mindig a különböző intellektuális és érzelmi tényező együttes feltárására és fejlesztésére törekszünk.

Az érdeklődés a megismerő tevékenység belső motívuma. A képesség fejlődésének a belső aktivitás a legfontosabb indítéka, amely a tanulást, a valóság megismerését örömteli, szívesen vállalt tevékenységgé teszi. Lényeges, hogy a gyermeknek sikerélményt nyújtson a feladatok megoldása, hiszen ez növeli az érdeklődését, fokozza az erőfeszítést.

Az egyéni fejlődés szempontjából döntő fontosságú a szocializációs képességek, a társas kapcsolatok kialakítása. A tanulási zavar vagy nehézség társas beilleszkedési zavarral is párosulhat. Jobb intellektuális teljesítmény erősebb szociális kontaktussal járhat együtt.

Az értékelő-minősítő viszonyt fel kell váltani a megértő-okkereső beállítottságnak. A tünetek megváltoztatására, illetve kiküszöbölésére irányuló alkalmi, gyors beavatkozások nem oldják meg a személyiségzavart, nem eredményeznek hosszabb távon is ható belső pszichikus változást a gyermeknél. A zavar igazi korrekciójáról csak akkor beszélhetünk, ha az okok ismeretében a tanuló mindennapi életfeltételei, tevékenysége folyamatában törekszünk a pszichikus folyamatok befolyásolására. Fontos tényező tehát a tevékenységek feltérképezése, megfelelő környezet biztosítása, a megfelelő eszközök használata.

A tanulási kudarc komplex jelenség, ezért a leküzdésére irányuló tevékenységnek is sokoldalúnak kell lennie. A fejlesztő osztályok tanulóiban - még a felsőbb évfolyamokon is - nagyon erős az osztályfőnökükhöz és a többi tanárhoz való személyes kötődés. Igénylik a mindennapi együttlétet, a gondok rendszeres megbeszélését. Az így kialakított oldott légkör feltétele a sikeres munkavégzésnek. Gyakran az otthoni környezet nevelési hiányosságait is az iskolában kell pótolni. A szülők nagy része nem motivált arra, hogy gyermekét a tanulásban segítse, de még arra sem, hogy teljesítményét értékelje. Ezért kiemelt helyen kell foglalkozni a helyes tanulási szokások és képességek kialakításával, a helyes önértékeléssel.

Alkalmazott pedagógiai módszereink, elveink a fejlesztő tevékenységben

- az érintett tanulók speciális tanterv alapján haladnak, mely az iskola Helyi tantervében található. Főként az elsajátítás módjában, tempójában igyekszünk a tanulók egyéniségéhez alkalmazkodni
- a gyógypedagógus meghatározott órarend szerint tanítási órákon kívül tartja a rehabilitációs/rehabilitációs órákat, szükség esetén a tanítók tartanak fejlesztő foglalkozásokat szintén tanítási órákon kívül.
- a nyelvi-kommunikációs készségek fejlesztését minden tanár feladatának tekinti. fokozottan figyelünk arra, hogy a diák – a családi kommunikációs kapcsolat hiányából adódóan is – vagy egyáltalán nem érti a tankönyv szövegét, vagy egyszerre csak egy utasítás végrehajtására képes
- új tantárgy belépésekor megismertetjük tanulóinkkal a munkaeszközöket, szakkifejezéseket. a szaknyelv gyakorlása, tanulása beépül a mindennapi munkába.

- az elméleti anyag súlypontosásával, gyakorlásával juttatjuk el a tanulókat az ismeretek alkalmazásszintű elsajátítására. ehhez nélkülözhetetlen a vázlatkészítés, és annak megtanulása
- az átlagosnál több időt fordítunk a gyakorlásra, ismétlésre
- az olvasási nehézségek miatt a gyerekek nagy része auditív módon képes csak az ismeretek befogadására, ezért a szemléltető eszközök használatát a vizuális képességek szempontjából is fontosnak tartjuk
- az írási, olvasási és számolási nehézségekkel küzdő gyermekek tanításakor és teljesítményértékelésekor speciális pedagógiai módszereket alkalmazunk
- a digitális táblák és az interaktív panel használata fontos, megkönnyíti, érdekessé teszi a tanítási-tanulási folyamatot
- jelentősen növelik munkánk hatékonyságát a játékok, amelyek egy része mozgásos tevékenység. beépülnek az órai munkába, csökkentik a fáradtság érzését, fejlesztik a tanulók mozgáskoordinációját, térérzékelését
- az egyes osztályok közötti átjárhatóságot az azonos értékelési rendszer biztosítja. a felmérő feladatait az osztály szintjéhez alkalmazkodva állítjuk össze. az értékelés azonban azonos norma szerint történik. az értékelésbe beleszámítjuk a választható szorgalmi feladatokat, amelyek többnyire valamilyen alapkészség gyakorlását segítik. a tanulók aktivitása szintén beleszámít az értékelésbe

Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő további programelemek

A gyerekek túlnyomó többségének továbbtanulási esélye, műveltségük várható szintje az általános iskolából kilépve attól függ, hogy a gyermek milyen fejlettségi szinten kezdi meg tanulmányait az első évfolyamon, és a továbbiakban milyen képességekkel, készségekkel, jártasságokkal rendelkezik a tanuláshoz és egyéb ismeretszerzéshez. Ezt legoptimálisabban a kisiskolás korban lehet kialakítani (képességfejlesztés)

Kiemelt területek:

1. anyanyelvi (dyslexia, dysgrafia)

2. matematikai (dyscalculia)

A tanulók képességeinek nehézségei összefügghetnek a különböző értelmi és személyiségi folyamatok problémáival is.

Iskolánkban nagyon sok az olyan tanuló, aki sok esetben a rajta kívül álló ok miatt nem képes megfelelő teljesítményre. Ahhoz, hogy számukra megfelelő segítséget nyújthassunk, elsődleges feladat a kudarc okainak feltárása, amely lehet: születési rendellenességek, tanulást biztosító nyugodt családi légkör hiánya, egyes területeken mérhető lemaradás életkori sajátosságokhoz képest, a szükséges felszerelés hiánya, a dyslexia, dyscalculia, dysgrafia fennállása, tanulási zavar, magatartási zavar, személyiségjegyek hiánya, tágabb környezet visszahúzó hatása, egyes területeken készségek hiánya stb.

2.6.4. A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁNAK SEGÍTÉSE

A differenciálás speciális megvalósulása lehet az együttnevelés során a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése. A hátránykompenzáció biztosítása érdekében (SNI,

BTMN, HH, HHH) a tanuló szükségleteihez, képességeihez, készségeihez illeszkedő módszertani eljárások (eszközök, módszerek, terápiák, a tanulást-tanítást segítő speciális eszközök, a gyógypedagógus módszertani iránymutatásainak beépítése, egyéni fejlesztési terv készítése és rendszeres ellenőrzése) alkalmazása szükséges a különböző pedagógiai szintereken. A tanulói szükségletek ismeretében az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények, valamint az utazó gyógypedagógiai hálózatok működtetésére kijelölt intézmények és más szakemberek szolgáltatásainak igénybevételével egészítendő ki a tanulók és pedagógusok szakmai támogatása. Ez elősegíti az integrációt, illetve ennek magasabb szintjét, az inklúziót is annak érdekében, hogy a Nat-ban foglalt nevelési-oktatási alapelvek és célok minden tanuló esetében megvalósulhassanak. A tehetséges tanulók tekintetében ezek a szempontok kiemelten fontosak lehetnek, mivel az ő esetükben a tanulási fókusz és az érdeklődést jellemzően a megfelelően motiváló feladatokkal lehet fenntartani.

A tehetséggondozást valamennyi nevelési-oktatási szakaszban, minden neveléssel, oktatással foglalkozó intézménynek alkalmaznia kell, és a pedagógiai programjába szükséges beilleszteni.

A különleges bánásmódot igénylő tanulók integrációja és hatékony együttnevelése olyan pedagógusokat kíván, akik rendelkeznek az ehhez szükséges szemléletmóddal és kompetenciákkal. A technológiai fejlődés nyújtotta lehetőségek alkalmazása sokféle módszertani lehetőséget biztosítva segíti a tanulás-tanítás folyamatát. A XXI. századi tanulási környezet nélkülözhetetlen elemét képezi az iskolai tanuláshoz kapcsolódó digitális technológiával támogatott oktatási módszerek sokfélesége, ezért különösen fontos, hogy a pedagógusok ismerjék és alkalmazzák azokat. Olyan tanulási folyamatra adnak lehetőséget, amely nemcsak a pedagógus-diák együttműködést, hanem ennek következtében a hagyományos tanulási folyamatot is jelentősen megváltoztathatja, ennek következtében új típusú szerepben jelenik meg a folyamatban mind a tanuló, mind pedig a pedagógus. Ennek gyakorlati leképezése azonban csak úgy valósulhat meg hatékonyan, ha ennek az intézmények pedagógiai gyakorlatában és szemléletmódjában is elfogadott, elismert helye és szerepe lesz.

A tehetség- és a képességek kibontakoztatása szempontjából elsődleges, hogy tanulóink versenyképes, használható, gyakorlatias tudásra tegyenek szert. Mindehhez szükséges az egyéniség, személyiség erőteljesebb fejlesztése. A magasabb szintű gondolkodási képességek erősítése, a természeti és gazdasági jelenségek értelmezése, a probléma megoldási technikák megismertetése, igazi műveltségélményhez juttatás.

Tehetségen azt a velünk született, adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos, vagy több területén az átlagosat túlhaladó teljesítményt tud létrehozni.

A tehetség jellemzői: átlagosnál magasabb intelligencia, magas fokú kreativitás, a következtetés képessége, önálló útkeresés, szorgalom és kitartás, előítéletektől való mentesség, bizonytalanság tolerálása, becsvágy, kockázatvállalás, divergens gondolkodás, folyamatos kommunikáció.

A tehetség kibontakoztatását serkenti

- a megfelelő légkör megteremtése
- a motiváció, a pedagógus ösztönző attitűdje

- a bizalom
- a megfelelő szervezeti strukturáltság
- a játékoság

A tehetség kibontakoztatását gátolja

- a kreativitás lebecsülése
- a túlzott fegyelem
- a teljesítménykényszer

A tehetséggondozás az iskolai oktatás egyik lényegi kérdése. Erre kötelez minket a világban elszórta élő magyar származású tudósok öröksége is.

Legfontosabb feladatunk idejében felfedezni a gyermekek speciális képességeit, s készségeiket az adott iskolatípus adta maximális szintig fejleszteni. Ehhez pedagógusaink rendelkezzenek megfelelő pedagógiai-pszichológiai ismeretekkel.

Forrásaink:

- óvodai vélemények
- egyéb jelzések (zene, sport stb.)
- pedagógusok megfigyelései
- szülők, környezet véleménye

Módszerek:

- óvodai látogatás
- iskolán kívüli elfoglaltságok megismerése
- kötetlen beszélgetések (szülők, edzők stb.)
- pedagógus (osztályfőnök, szaktanár) céltudatos munkája
- adatgyűjtés

A tehetséget fel kell fedezni, alakítani, fejleszteni, ösztönözni kell. Ez a környezet, s ezen belül ez az iskola feladata. Ehhez azonban ismernünk kell a tehetség megnyilvánulási formáit:

- tudományos tehetség
- vezetői tehetség
- pszichomotoros tehetség
- művészi tehetség

Tudjuk, hogy idejekorán, a szükséges valószínűséggel bármely társadalmi rétegben született gyermekről megállapíthatjuk a vele született vagy tanult tehetséget. Az esélyegyenlőség csak abban az esetben valósulhat meg, ha a kedvezőtlen helyzetben élő, jó adottságokkal rendelkező gyermekek minél hamarabb hozzájuthatnak adottságaik, képességeik kifejlesztésének a lehetőségeihez. A speciálisan szervezett, céltudatos munkával, speciális gondozással és feltételekkel a kiemelkedő képességek fejleszthetők. Ahányféle emberi adottság és képesség van, annyi fejleszthető tehetséggé, s szinte ahány ember, annyi tehetséges ember is van. A felismert tehetség neveléséhez világosan megfogalmazott célra, mindenre kiterjedő nevelési koncepcióra és következetes, szorgalmas munkára van szükség.

A tehetséggondozás szervezeti formái

- a tanítási órán differenciált feladatok biztosítása. csoportbontásnál fontos a viszonylagos homogenitás, hogy a tehetséges gyermekek a velük versenyképes kortárstanulókkal ismételten összemérhessék képességeiket, erejüket. megvalósulhat a tantervdúsítás, tananyag gazdagítás. egyes anyagrészekkel elmélyültebben

foglalkozhatnak, gazdagíthatják a követelményrendszert, projektet készíthetnek, gyűjtő- és kutatómunkát végezhetnek

- szakkörök, klubok
- pályázatok
- képzőművészeti kiállítások
- versenyekre felkészítés (~~iskolai, kerületi, budapesti, országos~~)
- vetélkedők
- erdei iskolák

Fontos feladatunk magas színvonalú, a társadalmi igényekhez igazodó, gyakorlatias általános képzés megvalósítása. A tehetséggondozás során keressük tanulóinkban azokat az adottságokat, amelyek alapján a legkönnyebben fejleszthetők, s amelyek kiművelése a legtöbb sikerélményhez juttathatja őket.

Nevelőtestületünk úgy gondolja, hogy a tehetségek fontos potenciális erőforrást képviselnek, ezért úgy kell fejleszteni őket, hogy különleges képességeiket maximálisan kibontakoztathassák.

A tehetséges tanulók tanítása jelentős többletmunkát ró a pedagógusokra

- intellektuálisan kihívást jelentő feladatok tervezése
- a tanulók érdeklődésének folytonos kielégítése
- kiegészítő anyagok biztosítása
- a szülői elvárásoknak való megfelelés
- versenyekre történő felkészítés

Intézményünk elsődleges célja a képességek, a kreativitás és a személyiség összehangolt fejlesztése.

Ennek érdekében tehetséges tanulóink számára

- nagyobb szabadságot biztosítunk abban a tekintetben, hogy az érdeklődésüknek megfelelő témákban jobban elmerüljenek
- a tanítási órákon lehetőséget biztosítunk az igazi, az életből vett problémák megoldásának
- olyan feladatokat adunk, amelyek megkövetelik az önálló magyarázatot, elemzést, összehasonlítást, hipotézisalkotást, következtetést, alkalmazást, igazolást, kritikai megjegyzést

Alkalmazzuk mindennapi munkánkban a gazdagítás, dúsítás eljárását.

Ennek során törekszünk arra, hogy tanulóink a tantervi anyagot meghaladóan kapjanak képzést.

Iskolánkban főként

- a tanórán belüli differenciált foglalkoztatást
- a szakkörökön való részvétel lehetőségét

Az általános képzés során a tehetség, a képesség kibontakoztatása érdekében:

- mindvégig sokoldalú képességfejlesztést kell végeznünk
- a tanulók részvételét biztosítjuk érdeklődésüknek megfelelően, választásuk szerinti foglalkozásokon, szakkörökön ~~diákkörökön, önképzőkörökön~~
- ösztönözzük és felkészítjük tanulóinkat a különböző tanulmányi, művészeti,- sport,- és kulturális versenyeken való részvételre
- törekszünk az önműveltségi igény kialakítására
- elősegítjük a különböző pályázatokon való részvételt

- külön, egyénre szabott feladatok adásával fejlesztjük képességeiket

Törekszünk arra, hogy végzős tanulóink közül minél többen kapcsolódjanak be az Arany János Tehetséggondozó Programba.

A tehetség, a képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulásszervezés
- szabadidős foglalkozások biztosítása
- az iskolai könyvtár egyéni és csoportos használata
- a továbbtanulás segítése

Arra törekszünk, hogy felismerjük az akadályozott tehetségeket. Ezen a területen kiemelkedően fontos a gondolkodtató beszélgetés, a problémamegoldó szituációs játék alkalmazása, melyek a kreatív problémamegoldás és tapasztalat megvitatását szolgálják.

Feladataink:

- kiszámítható oktatás biztosítása
- állandó ösztönzés, segítségnyújtás
- rendszeres beszélgetés
- differenciált feladatok személyre szabása

2.6.5. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK OKTATÁSÁVAL KAPCSOLATOS FELADATOK

2.6.5.1. A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése-oktatása, gyógypedagógiai megsegítése

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók az értelmi fogyatékos (mentálisan sérült) gyermekek egyik csoportját képezik. Személyiségük fejlődési zavara, akadályozottsága az idegrendszer enyhe, különféle eredetű, örökölt vagy korai életkorban szerzett sérülésével és/vagy funkciózavarával függ össze. Az enyhe fokú értelmi fogyatékoság (mentális sérülés) diagnosztizálása elsősorban orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat.

Pszicho-diagnosztikai vizsgálatokkal megállapítható a kognitív funkciók lassúbb fejlődése, valamint más, nem intellektuális területeken jelentkező eltérések.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékosággal, vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki. Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik: a téri tájékozódás, a finom motorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései. Ezek egyébként változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg, a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát is mutatják és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulókat jellemző tünetek az iskoláskor előtt kevésbé feltűnőek. Oktatásuk többnyire az enyhén értelmi fogyatékos tanulók oktatására létesített általános iskolákban (tagozatokon, osztályokban) történik. Megfelelő gyógypedagógiai támogatás és kedvező szociális feltételek esetén integrált iskoláztatásuk megkísérelhető. Speciális nevelési

szükségeiknek megfelelő rendszeres gyógypedagógiai nevelés/terápia hatására fejlődésük a mentális képességek területén is számottevő lehet.

A fogyatékból eredően az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál jellegzetes különbségek alakulnak ki, amelyek megmutatkoznak:

- a sérült vagy fejletlen pszichikus funkciók jellegzetes különbségét létrehozó okok sokszínűségében
- abban, hogy az eltérés ugyan minden pszichikus funkciót (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás, érzelmi, akarati élet, viselkedés, magatartás, cselekvés, attitűdök stb.) érinthet, azonban ennek változatossága tanulónként és funkcionként vizsgálva igen eltérő
- a fejlődés ütemében és dinamikájában
- a fejlesztés várható eredményében

Nem prognosztizálható biztonsággal, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanuló a tanulás, az ismeretsajátítás folyamatában milyen készség-, képesség szintre, milyen ismeret birtokába juttatható el.

A nevelést és oktatást meghatározó jellemzők miatt a tanulók fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosulnia az ismeretek tartalmának és mélységének, a tevékenységformáknak, az alkalmazott módszereknek, a tanítás szervezeti kereteinek (egyéni, csoportos, osztály), valamint a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegének.

Alapelvek

Célunk, hogy gyermekközpontú szemlélettel, a társadalmi szocializációt segítő képességek fejlesztésével, fejlesszük az enyhe értelmi fogyatékos tanulók személyiségét. Alapozzuk meg a számukra elsajátítható műveltségtartalmat, készítjük fel őket a speciális szakképzésre, munkavállalásra, önálló életvitelre.

Törekszünk a hagyományos értékek megőrzésére és továbbvitelére, különösen a munka megbecsülésére, a morális képviselésére.

Az iskola szocializációs funkciói közül kiemelten fontosnak tartjuk az önismeret segítségét, az iskolához való pozitív viszony kialakítását, meleg, érzelem gazdag légkör megteremtését.

Nagy jelentőséget tulajdonítunk a testi-lelki egészségnevelésnek. Szeretnénk, ha tanítványaink sérüléseik ellenére érzelmileg kiegyensúlyozott, önmagukat elfogadó, önmegvalósítási lehetőségeiket kereső gyermekké, majd felnőtté válnának.

Ezekhez kapcsolódva feladataink között fontos szerepet kap

- a kommunikációs képesség fejlesztése
- alapozó készség- és képességfejlesztés az anyanyelvi nevelés és a matematika területén
- a sérült gyerekek személyiségfejlesztésével a másodlagos sérülések megelőzése
- az egyéni szükségletekhez igazított differenciált képességfejlesztés, terápiás szemlélet érvényesülése
- gyakorlati ismeretekhez kapcsolt tevékenységek biztosítása, életvezetési technikák kialakítása
- a sérült képességek kompenzáló nevelése, a viszonylag épen maradt képességek maximális fejlesztése
- az általános emberi értékek, normák közvetítése, elsajátítása és alkalmazása

- a pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitációs foglalkozások által biztosított lehetőségek maximális kihasználása

A tanulási folyamatban iskolatípusunkban kiemelten fontosnak tartjuk a képességfejlesztést, ahol jelen kell lennie a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységi formának.

Az iskolai fejlesztés szakaszai

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelését, oktatását ellátó közoktatási intézményben az alapfokú nevelés, oktatás szakasza az első évfolyamon kezdődik és a nyolcadik évfolyamig tart. További két részre tagolódik: az első évfolyamon kezdődő és a negyedik évfolyam végéig tartó, valamint az ötödik évfolyamon kezdődő és nyolcadik évfolyam végéig tartó szakaszra.

Az 1-4. évfolyamot felölelő szakaszban nagyobb hangsúlyt szükséges fordítani a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére. Differenciált eljárásokkal, tartalmakkal és oktatásszervezési megoldásokkal, terápiákkal kell alkalmazkodni a tanulók között meglévő nagyobb eltérésekhez. A képességfejlesztésben hangsúlyosan jelen kell lennie a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek.

Az alapozás éveit különösen fontos időszakot jelentenek az enyhe értelmi fogyatékos tanulók további iskolai pályafutásában. Ezért ebben a szakaszban javasolt – a közoktatási törvény által biztosított lehetőséggel élve – egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni. Például az első évfolyam tananyagának átadását két – az első két évfolyam tananyagának átadását három – tanévre tervezni. A hosszabb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban egyre önállóbb tanulási tevékenységre készíteti a tanulókat. A gyógypedagógiai nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére kell törekednie. E szakaszban nagyobb hangsúlyt kap a tanulási, magatartási és viselkedési szokások következetes kialakítása és megerősítése.

Az iskolák helyi tantervében határozzák meg azokat a pedagógiai diagnosztikán és fejlesztési stratégián alapuló konkrét gyógypedagógiai eljárásokat – szükség esetén terápiákat -, amelyek az iskoláskor kezdő éveiben hatékonyan segítik a készségfejlesztést. A folyamatos gyógypedagógiai diagnosztizálás nyomán, a tanítás – tanulás folyamatában állapítható meg biztonsággal az iskolatípus módosításának esetenkénti szükségessége.

Az alapfokú nevelés, oktatás második szakasza az 5-8. évfolyamot foglalja magába. A tanulók fejlesztése az előző pedagógiai szakasz eredményeire – elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra - épül. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tanítás-tanulás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően, differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók középfokú nevelési, oktatási szakasza a 9. és 10. évfolyamon kezdődik. A cél elsősorban az ismeretek megerősítése, szintetizálása, a tudáselemek rendszerbe illesztése, alkalmazása, a pályaorientáció, az önálló életvezetési technikák tudatos alkalmazása.

A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció

A gyógypedagógiai nevelés egészét átható habilitációs, rehabilitációs nevelés célja az értelmi fogyatékos fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja. A fogyatékoságból eredő hátrányok csökkentését segítő programok az iskola helyi tantervének részeként

működnek. Megjelenhetnek tréning formájában, tantárgyi témaként, egy-egy terület önálló fejlesztési programjaként, beépülhetnek a tanítási órán kívüli programokba.

A gyógypedagógus, a terapeuta – esetenként más szakember véleményének figyelembevételével – készíti el a fejlesztő programot, amely a tanuló különleges gondozási igényére épül és egyedi tulajdonságainak fokozatos kibontakozását szolgálja.

A fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul, és a programokon, tréningeken keresztül valósul meg.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás. Szolgálja a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a további – másodlagos – tünetek megjelenését. A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység során a fejlesztő programok készítésekor és elemzésekor elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy a gyógypedagógiai nevelés, a terápiás eljárás és eszközrendszer miként tud vagy tudott hozzájárulni a pszichikai, a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

A NAT differenciált alkalmazása az enyhe értelmi fogyatékos tanulók iskolai nevelésében, oktatásában

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulókat nevelő közoktatási intézmények a tantárgyi rendszer és óraszám helyi tantervi szintű kimunkálásánál figyelembe veszik a kerettantervek kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló rendeletnek a tanórai foglalkozások kialakítására vonatkozó rendelkezéseit, a tanulók tanítási órán való részvételének rendjét, valamint a helyi tantervek elkészítésére vonatkozó rendelkezéseket. A helyi tantervben az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs órák helyi tantervi tanóráként szerepelnek.

A magasabb évfolyamba lépés feltételeit az iskola – az irányelvben megfogalmazott követelmények értelmezésével, szükség szerint konkretizálásával és helyi szintre történő lebontásával, szintezésével – helyi tantervében határozza meg.

2.6.6. A GYERMEK – ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Napjainkban, amikor a szülők egy része, a családok is nehezebb helyzetbe kerülnek, s a gyerekek is egyre kiszolgáltatottabbak, az iskola feladata és jelentősége az ifjúságvédelem területén is megnő. Egyre több az olyan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett helyzetű gyermek, akinek családjában megélhetési nehézségek vannak, a családok hétköznapi gondjai miatt elhanyagoltakká válnak.

Ezek a problémák iskolánkban hangsúlyosan éreztetik hatásukat, mert befolyásolják a gyerekek eredményeit, viselkedését, társaikhoz és a munkához való viszonyukat.

Minden pedagógus közreműködik a gyermek-és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Iskolánk gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására, megszüntetésére.

A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit iskolánk a gyermekjóléti szolgálattal közösen hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat.

Iskolánk alapvető feladatai a gyermek-és ifjúságvédelem területén

- fel kell ismernünk, és fel kell tárunk a tanulók problémáit
- meg kell keresnünk a problémák okait
- segítséget kell nyújtanunk a problémák megoldásához
- jeleznünk kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakemberének

Nevelő-oktató munkánk során

- az osztályfőnököknek figyelemmel kell kísérniük tanítványaik szociális háttérét, s időben alkalmazniuk kell a szükséges prevenciót
- el kell beszélgetnünk a szülőkkel az észlelt negatív változásokról, meg kell beszélni a szükséges teendőket
- szoros együttműködést kell kialakítanunk a szülőkkel, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel, a Gyermekjóléti Szolgálat vezetőjével
- a hátrányos, veszélyeztetett tanulók esetében rendszeres, gyakori családlátogatásokon meg kell próbálni a gondokon enyhíteni
- elősegíteni a diákönkormányzat bevonását az intézmény döntéshozatalába
- formálni kell a lehetőségekhez képest a szülők szemléletét, a neveléshez megadni a szükséges tájékoztatást
- folyamatosan biztosítjuk a drog-megelőző programot
- a rendszeres beszélgetéseket szervezünk a szenvedélybetegségekről, az elkerülés lehetséges módjairól
- gondoskodunk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős munkájához szükséges feltételekről
- a szülőket, a tanulókat írásban tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, a fogadóórájáról

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős segíti az iskola pedagógusainak gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját.

2.6.7. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

A szociális hátránnyal rendelkező tanulók száma iskolánkban nagyon magas.

Többségük szegény családból származik, illetve alacsony szocioökonómiai státusszal jellemezhető társadalmi réteghez tartozik.

Iskolánk szociális hátránnyal rendelkező tanulóira jellemző, hogy

- nagyon alacsony jövedelmű családokból kerülnek ki, s néhány esetben ennek egészségügyi problémák is a következményei
- a szülők nevelési ismeretekkel nem rendelkeznek
- nem részesülnek olyan tapasztalatokban, élményekben, amelyek a középosztálybeli szülők gyermekei számára megadatnak
- az iskolai jó teljesítményekre kevésbé motiváltak
- pályaválasztásuk igénytelen és nehezen befolyásolható

Iskolánk lehetőségeihez mérten megpróbál a szociális hátrányt okozó körülményeken enyhíteni.

Mindenképpen fontosnak tartjuk, hogy az egyes tanulókra koncentráljunk, s megpróbálunk a konkrét tanulók helyzetén segíteni.

Törekszünk arra, hogy szociálisan hátrányos tanulóink

- az iskolában rendszeres étkezéshez jussanak
- rendszeres iskolaorvosi felügyeletet kapjanak
- a családi nevelés területéről pozitív tapasztalatokhoz jussanak

Iskolánk minden tanulója a tankönyveit ingyen kapja.

Iskolatejet minden nap, iskolagyümölcsöt kapnak változó gyakorisággal, ingyen kapnak.

A tanítási szünetek idején is ingyenes étkeztetésben részesülnek.

2.6.8 KÉPESSÉG-KIBONTAKOZTATÁS TÁMOGATÁSA

A tanulói teljesítmény értékelésének egyik célja, hogy segítse a tanuló és a szülő objektív tájékoztatását, továbbá hozzájáruljon ahhoz, hogy a pedagógus folyamatosan meggyőződjön a tanulási folyamat hatékonyságáról, lehetőséget biztosítson a pedagógiai munka nyomon követésére, és az újratervezésére, a célok újra definiálására és továbbiak meghatározására, amennyiben ezt a tanulók fejlődése megkívánja. A tanulást és annak eredményességét befolyásoló pedagógiai tevékenység során végzett értékelésnek adatokra és tényekre kell támaszkodnia. Az erre alapozott értékelés segíti a tanulót további tanulási módszereinek, technikáinak meghatározásában.

Az értékelési folyamatokat megalapozó tervező munka figyelembe veszi a tanuló előzetes tudását, aktuális fejlettségi szintjét, egyéni fejlődési lehetőségeit, életkori sajátosságait, az értékelés személyiségfejlődésére gyakorolt hatását és a pedagógiai célokat. Ennek érdekében a kiinduló állapot értékelése (diagnosztikus mérés) egy tanítási óra, tanulási egység, téma vagy program megkezdése előtt végzett adatgyűjtés. A diagnosztikus értékelés kiterjedhet a tanulók meglévő tartalmi tudására, aktuális készség- és képességfejlődési szintjére, hozzáállására, viszonyulására. Az értékelés során figyelembe kell venni a tanuló életkori sajátosságait és a tanulás korábbi és aktuális környezeti tényezőiről rendelkezésre álló információkat, továbbá a pedagógiai célokat. Az eredmények visszajelzésével a pedagógus útmutatást tud adni a tanulónak a tanulást várhatóan leghatékonyabban segítő tanulási módokról.

A tanulás folyamatában több alkalommal, tájékozódó jelleggel végzett információgyűjtés, a fejlesztő, tanulást segítő értékelés és ennek visszajelzése akkor éri el a kívánt hatást, ha az a tanuló számára az értékelést követően rövid időn belül megismerhető. A tanulási folyamat rendszeres értékelése és visszajelzése teszi lehetővé a tanuló fejlődésének folyamatos nyomon követését.

Mindkét értékelési típus (a kiinduló állapot értékelése és a fejlesztő, segítő támogató értékelés) önfejlesztésre és kitartásra ösztönzi a tanulót fejlődésének, valamint tudásának gyakori, interaktív módon történő visszajelzésével. Célja a tanuló erősségeinek és hiányosságainak felmérése, valamint az éppen kihívást jelentő célok meghatározása, és ezzel a nevelési-oktatási gyakorlatnak a célok eléréséhez történő igazítása. Az összegző értékelés célja annak

megállapítása, hogy a tanulók tudásának, ezen belül a stabil ismeretek kialakításának és a készségek elsajátításának szintje milyen mértékben felel meg a célként kitűzött tanulási eredményeknek.

Az összegző értékelés minősítő jellegű, de lehet részletes szöveges értékelés is, amely rendelkezik a fejlesztő, tanulástámogató értékelés jellemzőivel. Az első évfolyam végén a tanuló összegző értékelése szöveges formában történik.

Az első nevelési-oktatási szakasz fő feladatainak megvalósítását leghatékonyabban a fejlesztő, tanulást támogató értékelés szolgálja, összekapcsolva a diagnosztikus mérésekkel, amelyek segítik a tanulók hatékony fejlesztését, az aktuális pedagógiai tevékenység meghatározását, szükség esetén felülvizsgálatát. Az iskolakezdést követő első félévet minden szempontból bevezető, fejlesztő szakasznak szükséges tekinteni, ezért a pedagógus ebben az időszakban a szöveges formában megfogalmazott fejlesztő, tanulást segítő értékeléseket elsősorban szakmailag megalapozott megfigyeléseire építheti. A szöveges értékelés lehetőséget biztosít arra, hogy a tanuló és a szülő részére a tantárgyi előrehaladásról és a kompetenciák fejlődéséről a pedagógus a tapasztalatain és a követő méréseken alapuló, részletes tájékoztatást nyújtson.

Az értékelés az 1. évfolyamot követően az iskola pedagógiai programjában rögzített módon, a jogszabályoknak megfelelően történik.

2.7. A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE

A diákokkal való kapcsolattartás elsődlegesen a mindennapi érintkezés során történik a tanítási órákon, az órák közti szünetekben, a tanítás előtt és után. A diákok bármely tanárukat megkereshetik javaslataikkal és egyéni gondjaikkal, személyükről és az osztályközösségről információkat kérhetnek tőlük és az iskola vezetőitől. A diákok személyét érintő problémákkal elsődlegesen az osztályfőnök és a szaktanárok foglalkoznak.

Osztályközösségi szinten

Az osztályfőnöki órák keretein belül sor kerülhet az aktualitások megbeszélésére. A diákok elmondhatják problémáikat, kéréseiket, javaslatokat tehetnek, véleményt nyilváníthatnak az iskolai élettel kapcsolatos kérdésekben.

Egyénileg

Az iskolánkban heti 1 fogadóórát tart az igazgató, az igazgató helyettes, a diákönkormányzat vezetője, a gyermek-ifjúságvédelmi felelős is. A személyes, diszkréciót igénylő, vagy egész iskolát érintő ügyekben is felkereshetik tanulóink a fent említett pedagógusokat.

Diákönkormányzat fórumain

A diákok többségét, vagy jelentős részét érintő információk közlésére illetve cséréjére a következő fórumokat működteti az iskola, illetve a diákönkormányzat:

Ezen alkalmakkor élhetnek véleménynyilvánítási jogaikkal is.

Véleménynyilvánítási jog érvényesítésekor

A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- a) az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt
- b) a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt
- c) az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor

d) a házirend elfogadása előtt

A szükséges dokumentumokat időben - (véleményalkotást megelőzően legalább 5 nappal) - rendelkezésre kell bocsátani, és a tanulók életkorából fakadóan segíteni kell azok értelmezését.

A diákönkormányzat vezetőségének ülései

A diákönkormányzat vezetősége rendszeresen gyűlést tart, melyen megbeszéli az addigi megvalósult programok beválását, tapasztalatait, a következő időszak programjait, és az ehhez szükséges feladatokat.

Iskolagyűlés

A diákokat az intézmény vezetői és tantestülete rendszeresen tájékoztatják az iskolával kapcsolatos eseményekről, eredményekről, tervekről. A tájékoztatás elsődleges formája az iskolagyűlés.

Diákközgyűlés

A diákönkormányzat kezdeményezésére évente kötelezően összehívandó fórum, ahol a diákönkormányzat a tanulók jelentős részét vagy egészét érintő problémákat, panaszokat vehet fel, azokra választ kérhet. A diákközgyűlés az a legmagasabb fórum, amelyen az intézmény tanulói és diákönkormányzata minden olyan problémát fölvehetnek, amely a tanulói jogok érvényesülésével akár az intézményen belül, akár a jogi szabályozásban sérelmet, feszültséget, méltánytalanságot okoz.

2.8. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI

Az iskolai oktatás-nevelés bipoláris tevékenység, mely áll egyrészt a nevelő oktató-nevelő munkájából, valamint a tanuló ismeretszerző tevékenységéből.

Ebből következik, hogy együttműködésre van szükség pedagógus és tanuló között, így szükségessé válik, hogy a kapcsolattartás formái rögzítve legyenek.

A tanuló tanulási tevékenységéhez és neveléséhez nagymértékben hozzájárul a családi környezet, az onnan érkező nevelő hatások. Ahhoz, hogy harmonikusan fejlődjön a gyermeki személyiség, optimálisan alakuljanak ismeretei és értelmi képességei, összhangban kell legyenek az iskolai és a családi nevelő hatások, valamint az iskolai tanulási folyamatot, az otthoni tanulásnak is követnie kell.

Az egységes nevelés érdekében a szülőknek együtt kell működni a pedagógussal és ehhez rendszeres kapcsolattartás szükséges közöttük.

2.8.1. A KAPCSOLATTARTÁS FORMÁI TANULÓ ÉS PEDAGÓGUS KÖZÖTT

Osztályfőnöki órák

Osztályfőnöki órák, az 5-8. évfolyamon hetente 1 órában. Itt az osztályfőnököt a tanuló bármilyen problémájával megkeresheti, és közösen igyekeznek megoldást találni. Az otthoni tanulást hasznos tanácsokkal segíti a nevelő.

Kapcsolattartás DÖK-ön keresztül

Az iskolai diákönkormányzaton keresztül is bárki kapcsolatba léphet az iskola bármely pedagógusával vagy az intézmény vezetőivel.

A diákönkormányzatot segítő pedagógus havonta megtartásra kerülő munkaértekezleten képviseli a diákságot.

Az évente megrendezésre kerülő diákközgyűlésen a küldöttek képviselik az osztályközösségeket, folytatják le a párbeszédet a nevelőtestülettel a diákokat érintő, foglalkoztató kérdésekben.

A diákmunkát segítő pedagógusok részt vesznek a havonta megrendezésre kerülő DÖK vezetőségi megbeszéléseken. Az ott felvetődött kérdéseket továbbítják a nevelőtestület felé, intézkedéseket tesznek a felvetések rendezésére.

Kapcsolattartás a GYIF-en keresztül

A GYIF-felelős hetente 1 naptári órában, fix időpontban fogadóórát tart, melyen a tanulók is felkereshetik kérdéseikkel, problémáikkal.

A fogadóóra időpontja az üzenő (ha lesz) illetve KRÉTA felületén rögzítve a tanév elején valamint a zsbongóba történő kifüggesztéssel a tanév elején kihirdetésre kerül.

Szülőkkel való kapcsolattartás rendszere

Szülői Szervezet

Szülői Szervezet működik az iskolában. Osztályonként 1-3 szülő képviseli a tanulóközösség szülői testületét a szervezetben. A hatékonyan működő szervezet nagymértékben segítheti a párbeszéd kialakulását és lebonyolítását a nevelőtestület és a szülők között.

A szervezet saját működési szabályai szerint összejöveteleket tart, az ott megfogalmazott kérdéseket a Szülői Szervezet elnöke és vezetősége közvetíti a nevelőtestület felé. Az iskola vezetése a vezetőséggel, az osztályfőnökök a tagokkal tartanak rendszeres kapcsolatot.

Osztályszülői értekezlet

Évente és évfolyamonként 2 osztályszülői értekezlet kerül megtartásra: szeptember, február hónapokban.

Az első évfolyamon az első tanítási napon délután tartja az osztályfőnök a szülői értekezletet. A hetedik és nyolcadik évfolyamon december hónapban pályaválasztási szülői értekezlet is megtartásra kerül. A fentiekén kívül szülői vagy nevelőtestületi kezdeményezésre rendkívüli szülői értekezlet hívható össze. A szülői értekezletre a szülőt a KRÉTA felületén, iskolai facebookon, honlapon, hívja meg az osztályfőnök.

Fogadóórák

A nevelőtestület tagjai félévenként 1 alkalommal állandó időpontban fogadóórát tartanak. A fogadóórán, mely délutáni időpontban van minden szaktanár, illetve az osztályfőnökök, valamint az iskola vezetése felkereshető. Négyszemközti beszélgetést biztosítanak a nevelők a tanulókat érintő kérdések megvitatására. A tanév elején a fogadóórák időpontja beírásra kerül a Kréta felületére.

Családlátogatások

A tanév azon hónapjaiban, melyekben sem szülői értekezlet, sem fogadóóra nem kerül megtartásra, az osztályfőnökök családlátogatás keretében veheti fel a kapcsolatot a szülőkkel. A családlátogatás időpontját az osztályfőnök írásban előzetesen közli a szülővel a KRÉTA felületén.

Nyílt-napok

Egy tanévben egy alkalommal a nevelőtestület lehetőséget teremt arra, hogy a mindennapi munkába a szülők bepillantást nyerjenek.

Alsó tagozatban egy alkalommal 1 tanítási órát lehet megtekinteni november hónapban. A felső tagozatban egy alkalommal 1 tanítási órára várjuk a szülőket március hónapban. A nyílt nap

után a pedagógusok lehetőséget adnak a felvetődött kérdések megvitatására. A nyílt nap időpontját írásban közli a nevelőtestület a KRÉTA felületén történő bejegyzéssel.

Megkereshetőség

A nevelőtestület tagjai előzetes időpont egyeztetés után telefonon, írásban, a KRÉTA felületén a szülők rendelkezésére állnak tanítási időben.

Az együttműködés továbbfejlesztése

A kistélepülés sajátosságaiból adódóan a gyakori levelezés, a telefonon történő párbeszéd mellett nagy a jelentősége a véletlen találkozásoknak. Ezek a találkozások alkalmasak a szülő-pedagógus viszony javítására. A kapcsolattartás, az együttműködési formák fejlesztése fontos intézményünknek, mert arra törekszünk, hogy közvetlen, színes, minőségileg lényegesen jobb nevelő-oktató munka alakuljon ki.

Az együttműködés továbbfejlesztése során törekszünk arra, hogy a lehetőségekhez képest

- minden évben családias, szeretetteljes karácsonyi délutánon lehessen együtt tanuló, szülő és pedagógus
- minél több szülőt vonjunk be a szabadidős-, osztály-, iskolai programokba

(aktivitás és igény alapján pl.: nyári nyaralás, főzések, múzeum-, és színház-, mozi látogatás, közös sportprogramok)

2.8.2. A KAPCSOLATTARTÁS RENDJE

A nevelés-oktatás háromszereplős (diák-iskola-szülők) folyamatában az iskola a szülőkkel egyenrangú kapcsolat kialakítására törekszik. A gyerekek oktatásában-nevelésében az iskola a szakmaiságot, a család, pedig a biztos hátteret jelenti. A kettő harmonikus egységében tud a legeredményesebben fejlődni a gyermek. Ezért fontos, hogy az iskola és a család a legfontosabb alapértékekben megegyezzen, és rendszeres információcserére és kölcsönös együttműködésre törekedjen mindkét fél.

TEVÉKENYSÉG	MÓDSZER	TEVÉKENYSÉGET VÉGZIK	IDŐPONT	FELELŐS
A belépő évfolyam szüleinek tájékoztatása	<ul style="list-style-type: none"> szülői értekezlet írásbeli tájékoztató az iskoláról, rövidített Pedagógiai Program és a Házirend kivonata tankönyvhasználattal, választható tantárgyakkal kapcsolatos tájékoztató tanárválasztással kapcsolatos tájékoztató 	<ul style="list-style-type: none"> leendő esőévfolyamos tanító, óvónő alsós munkaközösség-vezető iskolatitkár, alsós munkaközösség-vezető iskolatitkár és intézményvezető 	<ul style="list-style-type: none"> minden év április eleje beiratkozáskor minden tanév május 20-ig minden tanév május 31.-ig 	<ul style="list-style-type: none"> intézményvezető intézményvezető-helyettes intézményvezető-helyettes intézményvezető
Az éves munka tervezése	<ul style="list-style-type: none"> A Szülői Szervezet értekezlete, az iskolai éves munkaterv véleményezése 	<ul style="list-style-type: none"> Szülői Szervezet elnöke igazgató 	<ul style="list-style-type: none"> minden év szeptember 30-ig 	<ul style="list-style-type: none"> intézményvezető

HEJŐPAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAM

<p>A tanév rendjének és feladatainak ismertetése</p>	<ul style="list-style-type: none"> • osztályonkénti szülői értekezlet - házirend ismertetése - az osztályban tanító tanárok bemutatása - tantárgyi követelményrend-szer ismertetése 	<ul style="list-style-type: none"> • osztályfőnökök • osztályfőnökök • osztályfőnökök • szaktanár 	<ul style="list-style-type: none"> • szeptember 1.-2. hete 	<ul style="list-style-type: none"> • munkaközösség vezetők
<p>A félév értékelése</p>	<ul style="list-style-type: none"> • félévi konferencia • osztályonkénti szülői értekezlet • nevelőtestületi értekezlet a Szülői Szervezet vezetőségével 	<ul style="list-style-type: none"> • intézményvezető-helyettes • szaktanárok • osztályfőnökök • osztályfőnökök • intézményvezető 	<ul style="list-style-type: none"> • az első félév utolsó napja • február eleje • február eleje 	<ul style="list-style-type: none"> • intézményvezető-helyettes • intézményvezető-helyettes • intézményvezető

HEJŐPAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAM

<p>A tanév értékelése</p>	<ul style="list-style-type: none"> • év végi konferencia • nevelőtestületi értekezlet a Szülői Szervezet vezetésével • tanévzáró és ballagási ünnepély 	<ul style="list-style-type: none"> • intézményvezető • szaktanárok • osztályfőnökök • intézményvezető • 7. és 8. évfolyam osztályfőnökei, • intézményvezető 	<ul style="list-style-type: none"> • tanév utolsó tanítási napja • június utolsó hete • június közepe 	<ul style="list-style-type: none"> • intézményvezető • intézményvezető • intézményvezető-helyettes
	<ul style="list-style-type: none"> • osztályzatok egyeztetése a 	<ul style="list-style-type: none"> • osztályfőnökök 	<ul style="list-style-type: none"> • minden hónap első hete 	<ul style="list-style-type: none"> • osztályfőnökök
<p>Szülők tájékoztatása az aktuális feladatokról</p> <ul style="list-style-type: none"> • tankönyvrendeléssel kapcsolatos tudnivalók • tantárgy és tanárválasztás • iskolai szervezésű szabadidős tevékenységek 	<ul style="list-style-type: none"> • írásbeli tájékoztató és felmérő kérdőív • írásbeli tájékoztatás a tankönyvtámogatás módjáról • írásbeli tájékoztató és felmérő kérdőív • írásbeli tájékoztatás 	<ul style="list-style-type: none"> • iskolatitkár és osztályfőnökök • iskolatitkár, intézményvezető-helyettes • iskolatitkár, igazgatóhelyettes • osztályfőnökök 	<ul style="list-style-type: none"> • minden év november 30-ig és május 31.-ig • december 15-ig • minden év május 20-ig • aktuális időpontban 	<ul style="list-style-type: none"> • igazgató • intézményvezető-helyettes • intézményvezető • osztályfőnökök

HEJŐPAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAM

Pályaválasztással kapcsolatos teendők	<ul style="list-style-type: none"> szóbeli tájékoztatás szülői értekezleten a 4., 6. és 8. évfolyamos tanulók szüleinek szülői értekezlet a 8. évfolyamos tanulók szüleinek 	<ul style="list-style-type: none"> pályaválasztási felelős, osztályfőnökök pályaválasztási felelős, osztályfőnök 	<ul style="list-style-type: none"> minden év szeptember hónap december és január hónapban 	<ul style="list-style-type: none"> pályaválasztási felelős pályaválasztási felelős
	<ul style="list-style-type: none"> írásbeli tájékoztató a továbbtanulással kapcsolatban a 7. évfolyamos tanulók szüleinek szóbeli tájékoztatás a továbbtanulással kapcsolatban a 8. évfolyamos tanulók szüleinek továbbtanulni nem szándékozók értesítése a tankötelezettségről írásban 	<ul style="list-style-type: none"> iskolaitkár osztályfőnökök intézményvezető-helyettes 	<ul style="list-style-type: none"> október 31.-ig október 31.-ig február eleje június vége 	<ul style="list-style-type: none"> intézményvezető pályaválasztási felelős intézményvezető-helyettes
Atfogy iskolai tájékoztatás	<ul style="list-style-type: none"> Kreta rendszeren keresztül 	<ul style="list-style-type: none"> intézményvezető-helyettes 	<ul style="list-style-type: none"> szükség szerint 	<ul style="list-style-type: none"> intézményvezető-helyettes

HEJŐPAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAM

	<ul style="list-style-type: none"> • összevont szülői értekezlet igény szerint 	<ul style="list-style-type: none"> • nevelőtestület • intézményvezető 		<ul style="list-style-type: none"> • intézményvezető
Közös programok az iskolai hagyományoknak megfelelően	<ul style="list-style-type: none"> • adventi gyertyagyújtás • nyári táborozás igény szerint • közös játékos vetélkedők • kulturális programok • nyílt tanítási napok 	<ul style="list-style-type: none"> • alsós munkaközösség vezető • szabadidő szervező, szülők felkérés alapján • szabadidő szervező, szülők • szabadidő szervező • nevelőtestület 	<ul style="list-style-type: none"> • december utolsó tanítási napja • június augusztus hónapok • május 30-ig • április vége • havonta • november illetve március 	<ul style="list-style-type: none"> • intézményvezető-helyettes • DÖK vezető • intézményvezető-helyettes • DÖK felelős • munkaközösség vezetők • munkaközösség vezetők

2.9. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK ÉS AZ ALKALMASSÁGI VIZSGA SZABÁLYAI

2.9.1. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK VIZSGA SZABÁLYAI

A rendeletben meghatározott a tanulmányok alatti vizsgák:

- osztályozó vizsga
- javítóvizsga
- különbözeti vizsga
- pótló vizsga

2.9.1.1. Osztályozó vizsga

Félévi osztályozó vizsgák

- Ha iskolánk tanulójának mulasztása az első félév végére meghaladja
  - a 250 tanítási órát, vagy
  - egy adott tantárgyból a tanítási órák 30%-át, és emiatt teljesítménye nem volt érdemjeggyel értékelhető, (tantárgyanként a meghatározott számú érdemjegy) félévkor osztályozó vizsgát kell tennie a vizsgaszabályzatnak megfelelően.
- Félévi osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi osztályzat megállapításához, ha
  - felmentette az iskola igazgatója a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól
  - engedélyezte az iskola igazgatója, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének (1-8. évfolyam teljes követelménye) egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget.
- A tanuló félévi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt kíván vizsgát tenni.

Az osztályozó vizsgát a félév utolsó tanítási napja előtt 1 héten belül kell megtartani.

Év végi osztályozó vizsgák

- Ha a tanuló mulasztása egy tanítási évben (igazolt és igazolatlan mulasztás együttesen)
  - meghaladja a 250 órát vagy
  - egy adott tantárgyból a tanítási órák 30%-át és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, (a tanévben tantárgyanként a meghatározott minimális érdemjegy).

A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz tanórai foglalkozást, és az iskola eleget tett a meghatározott értesítési kötelezettségének. Ha a tanuló teljesítménye a tanítási év végén nem minősíthető, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem volt minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

Év végi osztályozó vizsgát kell tennie iskolánkban annak a tanulónak, akit az iskola igazgatója felmentett a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól.

- Az, akit felmentettek a kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, az igazgató által meghatározott időben, és a nevelőtestület által meghatározott módon ad számot tudásáról.
  - A külföldi tartózkodás miatt egyéni munkarenddel rendelkező tanuló esetében a félévi minősítés az igazgató döntése alapján mellőzhető, ez esetben a tanuló csak az év végén ad számot tudásáról
  - akinek az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget
  - aki az év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt kíván vizsgát tenni
  - akinek hiányzásai ellenére a nevelőtestület engedélyezte az osztályozó vizsga letételét
- Osztályozó vizsga esetén a tanuló továbbhaladását iskolánk abban az esetben biztosítja, ha a tanuló az osztályozó vizsga tantárgyai mindegyikéből legalább elégséges osztályzatot szerzett, vagy megfelelően teljesített minősítést kapott. Ellenkező esetben a tanuló az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait intézményünkben.
- Az év végi osztályozó vizsgát a tanév utolsó tanítási napja előtti 5 napon belül meg kell tartani.

2.9.1.2. Javítóvizsgák

Iskolánkban a tanuló javítóvizsgát akkor tehet, ha

- a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott
- az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik

A vizsgázó javítóvizsgát az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.

A magasabb évfolyamra a tanuló abban az esetben léphet, ha a javítóvizsgán minden vizsgatantárgyból legalább elégséges osztályzatot, vagy megfelelően teljesített minősítést kapott.

2.9.1.3. Különbözeti vizsga

Iskolánkban, abban az esetben van szükség különbözeti vizsga letételére, ha az intézményünkbe újonnan felvételét kérő tanuló (4.-8. évfolyamon) angol nyelv helyett más idegen nyelvet tanult. Iskolaváltoztatás vagy külföldi tanulmányok magyarországi folytatása feltételeként írhatja elő az intézmény a különbözeti vizsga letételét. Abból a tantárgyból vagy tantárgyrészből kell különbözeti vizsgát tennie a tanulónak, amelyet az Intézmény a megkezdni tervezett évfolyamtól alacsonyabb évfolyamon tanított, s amely tantárgy, tananyag ismerete feltétele a sikeres továbbhaladásnak, a magasabb évfolyamra lépésnek.

A különbözeti vizsgák időpontját az igazgató határozza meg.

A különbözeti vizsga tantárgyainak, tartalmának meghatározása során mindig egyedileg kell az intézmény vezetőjének határozatot hoznia a jelentkező tanuló ügyében.

A magasabb évfolyamba a tanuló abban az esetben léphet, ha a különbözeti vizsgán legalább elégséges osztályzatot kapott.

2.9.1.4. Pótló vizsga

Iskolánkban a tanuló pótló vizsgát akkor tehet, ha

- a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik
- a vizsgáról neki fel nem róható okból távol marad

A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására

- a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné

Az igazgató hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban a vizsgázó pótló vizsgát tegyen, ha ennek feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

2.9.1.5. A tanulmányok alatti vizsgákkal kapcsolatos intézményi eljárásrend

- A vizsgát a tanév helyi rendjében meghatározott időszakban (vizsgaidőszak) lehet tenni, azzal, hogy az igazgató ettől eltérő időpontot is kijelölhet.
- A vizsga időpontjait az igazgató jelöli ki, melyet a helyben szokásos módon közzétesz. (az iskola hirdető tábláján)
- A vizsga időpontjáról (év, hónap, nap, óra, perc) és helyszínéről (cím, épület, terem) a vizsgázó, illetőleg a kiskorú tanuló esetén a szülő (gondviselő) minimum a vizsga kezdete előtt 10 nappal postakönyves postai értesítést kap
- Egy vizsgaidőszakban legfeljebb két évfolyam tananyagából tehető vizsga. Három évfolyam anyagából csak rendkívül indokolt esetben igazgatói engedéllyel lehet vizsgázni.
- Az osztályozó vizsga kérelemre történő letételét az igazgató engedélyezi. Az osztályozó vizsgára való jelentkezés az iskola titkárságán történik, az igazgató által meghatározottak és kihirdetettek szerint. A jelentkezési lapot a tanuló, valamint kiskorú tanuló esetében a gondviselő is aláírja. Az osztályozó vizsga napján a tanuló mentesül a tanórák látogatásának kötelezettsége alól.
- A vizsga követelményeit az iskola helyi tantárgyi tantervében foglaltak határozzák meg. A vizsga részletes követelményeiről a tanuló a vizsga előtt legalább 6 héttel írásbeli tájékoztatást kap.
- A vizsgakötelezettség a tanulónak az évfolyam követelményeiben megállapított valamennyi tantárgyra vonatkozhat. Ez alól felmentést csak a szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak alapján, az igazgató adhat engedélyt.

Vizsgaforma, vizsgarészek

- szóbeli vizsga
- írásbeli vizsga

A tanulmányok alatti vizsgák különös – eljárási - szabályai

- Az írásbeli vizsga időtartama – a szakvélemény alapján ettől eltérést lehetővé tevő esetek kivételével – tantárgyanként és évfolyamonként 45 perc, magyar nyelv és irodalom tantárgyból 60 perc.
- Egy napon legfeljebb két írásbeli vizsgát lehet tenni.
- A szóbeli vizsgát az iskola szakos tanáraiból az igazgató által kijelölt vizsgabizottság előtt kell megtartani. A vizsgabizottság kérdező tanára lehetőleg az a tanár legyen, aki a tanulót előzőleg tanította.
- Az elnöki teendőket az igazgató vagy a megbízottja látja el.
- A vizsgán az elnökön és a kérdező tanáron kívül még egy vizsgabizottsági tagnak jelen kell lennie.
- A tanulónak az írásbeli vizsgán kihúzott tétel (ami több feladatból állhat) kidolgozására legalább 20 percet kell biztosítani, kivéve a 1. pontban tett kivételt
- A szóbeli feleletek maximális időtartama 15 perc. Ha a tanuló a feladatát nem tudja megoldani, teljes tájékoztatlanságot, árul el az elnök egy alkalommal póttételt húzathat vele. Erre is 20 perc a felkészülési idő, valamint 15 perc a felelet időtartama
- A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó szakértői bizottsági szakvéleménnyel megalapozott kérésére, az igazgató engedélye alapján a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó számára harminc perc gondolkodási időt legfeljebb tíz perccel meg kell növelni
- A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó a szóbeli vizsgát írásban teheti le
- Ha a vizsgázónak Az Nkt.68. § (4) bekezdése alapján engedélyezték, hogy az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tegyen, és a vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll, két vizsgatételt kell húznia, és az engedélynek megfelelő tételeket kell kifejtenie. A felkészüléshez és a tétel kifejtéséhez rendelkezésre álló időt tételenként kell számítani. A vizsgázó kérésére a második tétel kihúzása előtt legfeljebb tíz perc pihenőidőt kell adni
- A vizsgázó osztályzatát a két felelet százalékos átlaga alapján kell megállapítani.
- Azt a vizsgázót, aki akár az írásbeli, akár a szóbeli vizsgán figyelmeztetés ellenére meg nem engedett eszközt használ, az igazgató a vizsga folytatásától eltilthatja, a vizsgaeredménye: elégtelen. Az indokolatlanul félbehagyott vizsgát úgy kell tekinteni, mint ami nem sikerült. Az önhibán kívüli; indokolt vizsgamegszakítás esetén módot kell adni, annak megismétlésére.
- A vizsga a vizsgázó számára díjtalan
- A szabályosan megtartott vizsga nem ismételtető meg.
- A vizsgáról jegyzőkönyv készül az elnök és a tagok aláírásával, melyet az iskola irattárában a jogszabályban meghatározott ideig kell őrizni.
- A jegyzőkönyv vezetéséért és hitelességéért a vizsgabizottság elnöke felel.
- A jegyzőkönyvben minden vizsgázót külön jegyzőkönyv nyomtatványon kell jegyezni.
- A jegyzőkönyv melléklete a vizsgázó írásbeli dolgozata és feladatlapja, valamint a diák szóbeli felkészülés alatti jegyzetei. Az írásbeli feladatlapot és jegyzetelés (vázlatkészítés) céljára kapott papírlapot az iskola körbélyegzőjével el kell látni. A

tanuló és a szülő kérésre, egyeztetett időpontban a vizsgálónök jelenlétében a vizsgadokumentumokba betekinhet, írásos megjegyzést fűzhet az értékeléshez, melyet jegyzőkönyvbe kell venni.

- Az írásbeli dolgozatot a szaktanár piros tollal javítja, a hibák megjelölésével értékeli és aláírásával látja el. A javítás téves bejegyzéseit látható módon szignálva kell alkalmazni.
- A vizsga eredményét a törzslapba és a bizonyítványba a jogszabályban meghatározott záradékokkal be kell vezetni.
- Az vizsgaeredmény kihirdetésének legkésőbb a vizsgát, több vizsga esetén a legutóbb teljesített vizsgát követő második munkanapon meg kell történnie.

2.10. A FELVÉTEL ÉS AZ ÁTVÉTEL – Nkt. KERETEI KÖZÖTT - HELYI SZABÁLYAI

A tanuló – beleértve az egyéni tanrend szerint tanulót is – az iskolával tanulói jogviszonyban áll. A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik. A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján történik. A felvételtől vagy átvételtől az iskolánk igazgatója dönt. A tanulói jogviszony a beíratás napján jön létre. A tanuló a tanulói jogviszonyon alapuló jogait az előbbi időponttól kezdve gyakorolhatja. Jogszabály, továbbá az iskola házirendje egyes jogok gyakorlását az első tanév megkezdéséhez kötheti.

Az általános iskolánk köteles felvenni, átvenni azt a tanköteles tanulót, akinek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye a körzetében található.

Az iskolába a tanköteles tanulókat az első évfolyamra a kormányhivatal által meghatározott időszakban kell beíratni. A beiratkozásra meghatározott időt a helyben szokásos módon közzé kell tennünk (Kifüggesztésre kerül az óvoda, az általános iskola, az önkormányzati hivatal hirdető tábláján)

Ha iskolánk a felvételi kötelezettsége teljesítése után további felvételi, átvételi kérelmeket is teljesíteni tud, a további felvételi kérelmek teljesítésénél előnyben kell részesíteni a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket, tanulókat.

Iskolánk igazgatójának a kormányhivataltól kapott nyilvántartás, a kijelölt iskola a megküldött szakértői vélemény vagy a kormányhivatal határozata alapján értesítenie kell a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatalt, ha a gyermeket nem írárták be.

Ha a gyermek körzetünkön kívül esik, akkor a szülőnek az iskolánk igazgatója felé kérelmet kell benyújtania. A kérelemről a vezető tájékoztatja a nevelőtestületet.

A döntés meghozatalánál a vezetőnek figyelembe kell vennie:

- a nevelőtestület egyetértését
- ha a gyermek szakértői véleménnyel rendelkezik: iskolánk tudja-e fogadni (az alapító okiratban foglaltak figyelembevételével)

A tanuló átvételére a tanítási év során bármikor lehetőség van.

Iskolánk nyilvántartja:

- az intézményünkbe felvett gyermeket, tanulót, beleértve az egyéni tanrend szerint tanuló is
- ha a tanköteles tanulót másik intézményből átvesszük

- ha a tanuló iskolai tanulmányait külföldön folytatja

Az iskolánk kivezeti a nyilvántartásából azt a tanulót, akinek tanulói jogviszonya kérelmére a tankötelezettség megszűnését követően megszűnik.

Ha a tanköteles tanuló az intézményünk utolsó évfolyamának elvégzése után a középfokú iskolai felvételi eljárásban nem vett részt, intézményvezető értesíti a tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatalt, amely gondoskodik a tanuló tankötelezettségének teljesítését biztosító nevelés-oktatásban történő részvételről.

Vendégtanuló: az alábbi felsorolások egyikében meghatározott tanulmányokat folytató tanuló

- a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő írásbeli kérelmére az intézményünk vezetője engedélyezheti, hogy a tanuló az iskolában oktatottaktól eltérő irányú ismeretek megszerzése céljából másik iskolában elméleti tanítási órán, gyakorlati foglalkozáson vegyen részt
- ha a tanuló tartós gyógykezelése az iskolába járást nem teszi lehetővé, a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő kérelmére az intézményünk vezetője engedélyezheti, hogy – tanulói jogviszonyának fenntartása mellett – tanulmányait a fekvőbetegellátás keretében gyógykezelését biztosító egészségügyi intézményben vagy rehabilitációs intézményben biztosított nevelés-oktatás keretében folytassa
- Ha a gyermek, a tanuló a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) alapján krízisközpontban vagy titkos menedékházban kerül elhelyezésre, az elhelyezés időtartamára a krízisközpont vagy a titkos menedékház székhelyén lévő, ennek hiányában a székhelyhez legközelebbi településen lévő, a gyermek neveléséhez, a tanuló tanulmányai folytatásához megfelelő típusú nevelési-oktatási intézmény (a továbbiakban: fogadó intézmény) - a krízisközponti vagy a titkos menedékházban történő elhelyezést koordináló intézet kezdeményezése alapján - a gyermeknek, a tanulónak a krízisközponti vagy a titkos menedékházban történő elhelyezése időtartamára ideiglenes óvodai elhelyezést biztosít, a tanulóval ideiglenes vendégtanulói jogviszonyt létesít.

A krízisközpontban vagy a titkos menedékházban történő elhelyezés tényéről a krízisközponti elhelyezést koordináló intézet haladéktalanul tájékoztatja azt a nevelési-oktatási intézményt, amellyel a gyermek óvodai nevelési, a tanuló tanulói jogviszonyban áll. Az ideiglenes vendégtanulói jogviszony létesítésekor az (5) és (6) bekezdés rendelkezéseit nem kell alkalmazni.

A tanulói jogviszonnyal rendelkező tanuló a vendégtanulói jogviszonya létesítésének engedélyezésére a vele jogviszonyban álló iskola igazgatójának nyújtja be írásbeli kérelmét. Az iskola igazgatója a kérelemben foglaltak alapján, a kérelem átvételétől számított tizenöt napon belül beszerzi a döntéshez a tanulóval vendégtanulói jogviszonyt létesítő iskola javaslatát, vagy a (2) pontban foglalt kérelem szerint a tanulóval vendégtanulói jogviszonyt létesítő egészségügyi intézmény vagy a gyógykezelést biztosító intézmény javaslatát.

A tanulóval jogviszonyban álló iskola igazgatója benyújtott kérelemről meghozott döntéséről értesíti a tanulót, kiskorú tanuló esetén a szülőt, valamint a tanulóval vendégtanulói jogviszonyt létesítő iskola, vagy a (2) pontban foglalt kérelem esetében a tanulóval vendégtanulói jogviszonyt létesítő egészségügyi intézmény vagy a gyógykezelést biztosító intézmény vezetőjét.

A vendégtanuló teljesítményének értékelését a fogadó iskola végzi, és írásban értesíti a tanulóval jogviszonyban álló iskolát.

2.11. AZ ISKOLAI SZÓBELI BESZÁMOLTATÁSOK FORMÁI, RENDJE, KORLÁTAI, A TANULÓK TUDÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSÉBEN BETÖLTÖTT SZEREPE, SÚLYA

- **Összefüggő szóbeli felelet**

A tantárgyak és a tanulók adottságait, lehetőségét figyelembe véve lehetőséget adunk arra, hogy félévente legalább 1-3 alkalommal szóban adjon számot a tanuló a tudásáról, tájékozottságáról. A szóbeli feleletnek, rövidnek, lényegre törőnek kell lennie. Rá kell szoktatni a tanulókat, hogy önállóan fejtsék ki gondolataikat, választékosan, szabatosan fejezzék ki magukat. Fontos, hogy megköveteljük a szaknyelv tudatos, pontos használatát. A tanuló feleletét nem szakítjuk félbe, s a felelet végén minden alkalommal értékelünk és minősítünk.

- **Kérdésekre adott szóbeli felelet**

Nevelőink törekszenek kérdéskultúrájuk fejlesztésére. Kérdéseikre a tanulónak önállóan, teljes, egész mondatokkal kell válaszolnia, rászoktatjuk a gyerekeket, hogy adott kérdésre adott választ várunk, a „mellébeszélés”, a kérdés megkerülése nem megengedhető. Figyelünk arra, hogy nem megfelelő válasz esetén lehetősége legyen a tanulónak a javításra.

- **Szóbeli beszámoltatás**

A vállalt, vagy kötelezően elvégzendő feladat teljesítéséről a határidő lejártakor a nevelő köteles beszámoltatni a tanulót. A feladat függvényében a tanulótól meg kell követelni az önálló szóbeli tájékoztatást, törekedni kell arra, hogy tanulóink lényegre törő, tömör és választékos beszámolókat adjanak.

A nevelési folyamatban a feladatok rendszeres, hibátlan, színvonalas teljesítésének biztosítását szolgálják az írásbeli beszámoltatások. A beszámoltatást mindig követnie kell a megerősítésnek, a jóindulatú korrekciónak, hogy magabiztosabb, sikeresebb és színvonalasabb teljesítményre sarkaljuk a tanulókat. A helyi tantervben előírt követelmények teljesítését, a külön személyre szabott feladatok elvégzését, a kutató-és gyűjtőmunka eredményét a tanulók írásbeli munkája alapján is ellenőrizzük, értékeljük. Az írásbeli beszámoltatás során az alábbi formákat használjuk rendszeresen:

- írásbeli felelet
- tudáspróba
- témazáró dolgozat
- felmérés
- házi dolgozat

2.12. AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI BESZÁMOLTATÁSOK FORMÁI, RENDJE, KORLÁTAI, A TANULÓK TUDÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSÉBEN BETÖLTÖTT SZEREPE, SÚLYA

HEJŐPAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAM

FORMA	RENDJE	KORLÁTOK	SZEREP	SÚLYOZÁS
Írásbeli felelet	<ul style="list-style-type: none"> • minden tanítási óra bármely időszakában alkalmazható • a szaktanár 2 héten belül köteles kijavítani, ellenkező esetben nem értékelhető érdemjeggyel • az írásbeli feleleteket évvégéig meg kell őrizni • nem kell feltétlenül pontozni • nemcsak az egész osztály írhatja, hanem néhány tanuló is • előzetesen a pedagógus nem köteles bejelenteni az írásbeli felelet időpontját 	<ul style="list-style-type: none"> • lényegre törő és rövid feladatsort tartalmazhat csak • maximum 15 perces időtartamú lehet • az előző 2 órán hiányzó tanulóval nem lehet megírni • a feladatsort a helyi tanterv követelményeihez kell igazítani • az előző 3 óra anyagánál több ismeretanyagot a feladatsor nem tartalmazhat 	<ul style="list-style-type: none"> • biztosítja a tanuló rendszeres tanórai felkészülését • megalapozza az órai fegyelmet, figyelmet • fejleszti az írásbeli kifejezőképességet • fejleszti a lényegkiemelő képességet • rászoktatja a tanulót az optimális időbeosztásra 	<ul style="list-style-type: none"> • egyenértékű a szóbeli felelettel • félévi és évvégi értékelésnél egyszeres súllyal számít • kék színű jegy kerül az elektronikus naplóba
Tudáspróba	<ul style="list-style-type: none"> • előre meghatározott tanítási óra teljes tartamában íratható • a szaktanár lehetőség szerint a következő órára köteles kijavítani, de legfeljebb 1 héten belül 	<ul style="list-style-type: none"> • 45 perc időtartamú • azzal a tanulóval nem íratható meg, aki a tudáspróbát megelőzően az adott témakör óráinak 25%-án nem volt jelen • a feladatsort a helyi tanterv 	<ul style="list-style-type: none"> • felvilágosítást ad a tanuló tudásáról az adott témakör befejezését követően • feltárja a tudásbeli hiányosságokat 	<ul style="list-style-type: none"> • nem egyenértékű a szóbeli és írásbeli felelettel • félévi és évvégi értékelésnél 1,5-szeres súllyal számít

HEJŐPAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAM

	<ul style="list-style-type: none"> • külön füzetnek (munkafüzetnek) kell tartalmaznia, a tudáspróbákat évvégéig meg kell őrizni • feltétlenül pontozni kell • az egész osztállyal meg kell íratni (a hiányzók kivételével) • előző óra végén a tudáspróba íratás időpontját a pedagógus köteles bejelenteni 	<p>követelményeihez kell igazítani</p> <ul style="list-style-type: none"> • egy témakör anyagára épülhet • csak 1 témakörből íratható • az adott témakör anyaga alapján hosszabb terjedelmű, változatos feladattípusokat tartalmazó feladatsor 	<ul style="list-style-type: none"> • előkészíti a témazáró dolgozatot • fejleszti a rendszerező képességet, problémamegoldó képességet, globális látásmódot • önértékelésre alkalmas • fejleszti az írásbeli kifejezőkészséget • rászoktatja a tanulót az optimális időbeosztásra, a feladatok közötti, tudásának megfelelő szelektálásra 	<ul style="list-style-type: none"> • zöld színű jegy kerül az elektronikus naplóba
Témazáró dolgozat	<ul style="list-style-type: none"> • előre meghatározott tanítási óra teljes tartamában íratható • a szaktanár 2 héten belül köteles kijavítani • külön füzetnek (munkafüzetnek) kell 	<ul style="list-style-type: none"> • 45 perc időtartamú • azzal a tanulóval nem íratható meg, aki a témazáró dolgozat előtti két hétben hiányzott • a témazáró dolgozatot mindig összefoglalásnak kell megelőznie 	<ul style="list-style-type: none"> • visszajelzést ad az ismeretanyag alkalmazóképes tudásáról • fejleszti a rendszerező képességet, problémamegoldó 	<ul style="list-style-type: none"> • nem egyenértékű az írásbeli és szóbeli felelettel, a tudáspróbával • félévi és évvégi értékelésnél kétszeres súllyal számít

HEJŐPAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAM

	<p>tartalmaznia, 1 évig kell megőrizni</p> <ul style="list-style-type: none"> feltétlenül pontozni kell az egész osztállyal meg kell íratni, a hiányzókkal pótoltni lehet időpontját 2 órával előtte köteles bejelenteni a pedagógus tartalmáról és a feladat típusokról köteles tájékoztatást adni az összefoglalás kezdetekor 	<ul style="list-style-type: none"> a feladatsort a helyi tanterv követelményeihez kell igazítani egy témakör lezárása után több témakörből tartalmazhat feladatokat az összefoglalás alapján hosszabb terjedelmű, változatos feladattípusokat tartalmazó feladatsor 	<p>képességet, globális látásmódot</p> <ul style="list-style-type: none"> önértékelésre alkalmas fejleszti az írásbeli kifejezőkészséget rászoktatja a tanulót az optimális időbeosztásra, a feladatok közötti, tudásának megfelelő szelektálására 	<ul style="list-style-type: none"> piros színű jegy kerül az elektronikus naplóba
Felmérés	<ul style="list-style-type: none"> osztály-és tantárgyfüggő évente 3 alkalommal íratható: év elején, félévkor, évvégén a szaktanár a következő órára, de legfeljebb 2 héten belül köteles kijavítani tantárgyanként a tudáspróbával megegyező füzetnek (munkafüzetnek) kell tartalmaznia, évvégéig meg kell őrizni 	<ul style="list-style-type: none"> 45 perc időtartamú minden tanulóval megíratható a feladatsort a helyi tanterv követelményeihez kell igazítani az előző időszak (félév, tanév) teljes anyagát felöleli hosszabb terjedelmű, változatos, lényeges feladattípusokat tartalmazó feladatsor 	<ul style="list-style-type: none"> felvilágosítást ad a tanuló tudásáról az adott időszak (félév, tanév) befejezését követően feltárja a tudásbeli hiányosságokat fejleszti a rendszerző képességet, problémamegoldó képességet, globális látásmódot önértékelésre alkalmas 	<ul style="list-style-type: none"> nem egyenértékű a szóbeli és írásbeli felelettel, egyenértékű a témazáró dolgozattal, így 2-szeres súllyal számít a félévi, év végi értékeléskor piros színű jeggyel kerül az elektronikus naplóba az év eleji felmérés tájékoztató jellegű,

HEJŐPAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAM

	<ul style="list-style-type: none"> • feltétlenül pontozni kell • az egész osztállyal meg kell íratni (a hiányzók kivételével) • előző óra végén a felmérés íratás időpontját a pedagógus köteles bejelenteni 		<ul style="list-style-type: none"> • fejleszti az írásbeli kifejezőkészséget • rászoktatja a tanulót az optimális időbeosztásra, a feladatok közötti, tudásának megfelelő szelektálásra • a folyamatos ismétlés és gyakorlás jelentőségét növeli 	<p>nem számít bele a félévi és év végi értékelésbe</p>
Házi dolgozat	<ul style="list-style-type: none"> • osztály és tantárgyfüggő • a szaktanár határozza meg a témáját • a szaktanár határozza meg előre a beadás határidejét • a szaktanár 2 héten belül köteles kijavítani • a tanórán használatos vagy külön füzetbe köteles írni, év végéig meg kell őrizni • nem kell pontozni 	<ul style="list-style-type: none"> • minden tanulóval megíratható • otthoni munkát jelent, iskolai tanóra erre nem fordítható • a témát a helyi tanterv követelményeihez kell igazítani 	<ul style="list-style-type: none"> • visszajelzést ad a tanuló önálló munkavégzéséről • fejleszti a rendszerező képességet, problémamegoldó képességet, globális látásmódot • az önálló ismeretszerzésre tanít • fejleszti az írásbeli kifejezőkészséget 	<ul style="list-style-type: none"> • egyenértékű a szóbeli és írásbeli felelettel • kék színű jeggyel kerül a naplóba, tájékoztató füzetbe

HEJŐPAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAM

			<ul style="list-style-type: none"> • rászoktatja a tanulót az optimális időbeosztásra • fejleszti az értelmző olvasás készségét	
--	--	--	--	--

2.13. AZ OTTHONI (NAPKÖZIS ÉS TANULÓSZOBAD) FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI

Elvek:

- szolgálja a tanórai ismeretanyag elmélyítését, gyakorlását
- önálló munkavégzésre szoktató, tanító legyen
- kreativitást, gyűjtőmunkát, precizitást, ötletességet feltételező munkaforma legyen
- csoportmunkában a közös tevékenység elve érvényesüljön
- észrevétlen tanulásra, ismeretek rögzítésére legyen alkalmas
- tehetséges tanulók egyéni fejlesztése valósuljon meg
- a tanuló egyéni teherbírásához alkalmazkodjon, differenciálás
- legyen motiváló hatású
- a kötelességtudat kialakítása, fejlesztése (elkészítése minden tanuló számára kötelező)
- az optimális időbeosztás kialakítása
- vegye figyelembe az életkori és egyéni adottságokat

A házi feladatoknak a nevelő-oktató munka folyamatában betöltött szerepe:

- biztosítja a folyamatos ismétlést
- önállóságra szoktatja a tanulókat
- önmagával szembeni igényességet alakítja ki
- visszajelzést ad a tanóra hatékonyságáról
- előkészíti és megalapozza a következő tanórai munkát
- rászoktatja a tanulót az önellenőrzésre, önértékelésre
- alkalmas az ismeretek rögzítésére, rendszerezésére és gyakorlati alkalmazására

Korlátai: (alsó és felső), elvárásai:

- a kiadott feladat megoldása –egyik óráról a másikra- átlagosan 30 percet vehet igénybe. (tömbösítés esetén az időtartam összeadható)
- hétvégére külön feladat nem adható (de egyik óráról a másikra igen)
- szünetek, ünnepnapok időszakára külön írásbeli feladat nem adható
- a házi dolgozat minimális terjedelmét a szaktanár határozza meg a téma függvényében (minimum 1 a/4 oldal)
- a gyűjtő és kutatómunka megvalósítható legyen helyben (könyvtár, internet)
- a házi feladat elkészítése vagy hiánya beleszámít a tanórai munkába
- a házi feladatok hiányát a KRÉTA RENDSZERBEN kell jelölni.

Házi feladat hiánya esetén:

- 10 bejegyzés után az osztályfőnök a KRÉTA rendszeren keresztül tájékoztatja a szülőt
- 20 bejegyzés után a tanulót osztályfőnöki figyelmeztetésben kell részesíteni
- 30 bejegyzés után a tanulót igazgatói figyelmeztetésben kell részesíteni és a szülővel személyesen kell a problémát megbeszélni

- a 30-nál több bejegyzést követően a tanuló félévi, illetve az év végi magatartásának minősítése csak „rossz” lehet.

A kötelező olvasmányok alapján olvasónapló készítése minden évfolyamon ajánlott. Beadási határidejét a szaktanár határozza meg. Az a tanuló, aki nem készíti el időre a naplót, köteles szóban beszámolni. A szóbeli beszámoló érdemjegye az osztályzat megállapításánál kétszeres súllyal számít (piros jegy).

Az ajánlott olvasmányok alapján készített házi dolgozat érdemjegye az osztályzat megállapításánál 1,5-szeres súllyal számít. (zöld jegy). Ennek elkészítése nem kötelező.

2.14. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGA KÖVETELMÉNYEI, RÉSZEI, ÍGY KÜLÖNÖSEN AZ ÍRÁSBELI, A SZÓBELI, A GYAKORLATI VIZSGARÉSZEK, AZ ÉRTÉKELÉS SZABÁLYAI

Első évfolyam osztályozó vizsga követelményei

Magyar nyelv és irodalom

I. félévi osztályozó vizsga követelményei

- egyszerű magyarázatok, utasítások megértése
- a kérdésekre értelmes válaszadás
- használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit
- legyen képes összefüggő mondatok alkotására képek, képsorok alapján, adott vagy választott témáról
- ismeri a magyar ábécé nyomtatott kis és nagybetűit
- rendelkezzen megfelelő szókinccsel
- ünnepkörökhöz kapcsolódó versek, mondókák emlékezetből történő elmondása
- rendelkezzen az olvasáshoz szükséges képességekkel, részképességekkel/ fonémahallás, hallási differenciálás, figyelem, tempó, ritmus, szókincs, nyelvhasználati szabályok, kommunikációs képességek, irányok felismerése, relációs szókincs, nyelvi tudatosság/
- biztos betűfelismerés
- biztonságos betű-összevonási képesség
- a hang, a betű felismerése és megnevezése
- analízáló, szintetizáló feladatok végzése
- biztonsággal, pontosan olvas szavakat, szószerkezeteket
- erkölcsi, esztétikai érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett, tudjon a hallott mesék szereplőiről egyszerű ítéleteket alkotni
- finommotorikája, szem-kéz koordinációja megfelelő szintű legyen
- legyen tisztába az írás alapvető funkciójával a mindennapi életben
- helyes írásszokások alkalmazása /testtartás, írószerfogás, kézcsúsztatás/
- írása legyen rendezett, pontos
- tudjon tájékozódni térben, síkban
- ismeri és használja a magyar ábécé kisbetűinek írott alakját

- alkalmazza a szabályos betűalakítást és betűkapcsolást a szavak, szókapcsolatok írásakor
- ismerje az időtartam és a j hang kétféle jelölési módját

II. félévi osztályozó vizsga követelményei

- egyszerű magyarázatok, utasítások megértése
- a kérdésekre értelmes válaszadás
- használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit
- életkorának megfelelő olvasott/elolvasott szöveg tartalmának elmondása
- rendelkezzen megfelelő szókinccsel
- biztonsággal, pontosan olvas mondatokat, rövid terjedelmű szövegeket
- ismert és begyakorolt rövid szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően olvasson fel
- legyen képes tanítói segítséggel egyszerű ok-okozati összefüggés felismerésére, következtetések levonására, az olvasott szöveg lényegének kiemelésére
- ünnepkörökhöz kapcsolódó versek, mondókák emlékezetből történő elmondása
- erkölcsi, esztétikai érzeke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett
- tudjon a hallott mesék szereplőiről egyszerű ítéleteket alkotni
- analizáló, szintetizáló feladatok végzése
- a mondat, a szó felismerése és megnevezése
- írása legyen rendezett, pontos
- tudjon tájékozódni térben, síkban
- ismeri és használja a magyar ábécé betűinek írott alakját
- alkalmazza a szabályos betűalakítást és betűkapcsolást a szókapcsolatok, mondatok írásakor
- tudja jelölni a mondatkezdést és a mondatzárást
- analizáló, szintetizáló feladatok végzése
- a mondat, a szó felismerése és megnevezése

Matematika

I. félévi osztályozó vizsga követelményei

Gondolkodási és megismerési módszerek

- köznyelvi és matematikai tartalmú állítások igazságának eldöntése
- összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. közös tulajdonság felismerése, megnevezése
- több, kevesebb, ugyanannyi kifejezések értése, helyes használata
- halmazok összehasonlítása az elemek száma szerint
- halmazalkotás
- néhány elem sorba rendezése adott szempont szerint

Számтан, algebra

- számok írása, olvasása (10-es számkör)
- számok helye a számegyenesen

- számszomszédok értése
- számok képzése, bontása helyi érték szerint
- matematikai jelek: +, -, =, <, > ismerete, használata
- összeadás, kivonás 10-es számkörben
- egyszerű szöveges feladat értelmezése, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal
- páros és páratlan számok megkülönböztetése

Összefüggések, függvények, sorozatok

- növekvő és csökkenő számsorozatok folytatása
- számpárok közötti kapcsolatok felismerése
- nyitott mondatok megoldása

Geometria

- vonalak (egyenes, görbe) ismerete
- a test és a síkidom megkülönböztetése
- a síkidomok felismerése és megnevezése
- tájékozódás térben, síkban és az irányok ismerete

II. félévi osztályozó vizsga követelményei

Gondolkodási és megismerési módszerek

- összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. közös tulajdonság felismerése, megnevezése.
- több, kevesebb, ugyanannyi kifejezések értése, helyes használata.
- halmazok összehasonlítása az elemek száma szerint.
- halmazalkotás.
- köznyelvi és matematikai tartalmú állítások igazságának eldöntése.
- elemek sorba rendezése.

Számтан, algebra

- számok írása, olvasása (20-as számkör)
- számok helye a számegyenesen. számszomszédok értése. számok képzése, bontása helyi érték szerint
- matematikai jelek: +, -, =, <, > ismerete, használata
- összeadás, kivonás 20-as számkörben
- egyszerű szöveges feladat értelmezése, megoldása
- páros és páratlan számok megkülönböztetése

Összefüggések, függvények, sorozatok

- növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerése, a sorozat folytatása
- számpárok közötti kapcsolatok felismerése
- nyitott mondatok megoldása

Geometria

- tájékozódás térben, síkban és az irányok ismerete
- a testek és a síkidomok megkülönböztetése
- a hosszúság, az űrtartalom, idő és a tömeg mérése alkalmi egységekkel és az ismert szabvány mértékegységekkel: m, l, óra, hét, hónap, év, kg

Statisztika, valószínűség

- adatokról megállapítások megfogalmazása

Környezetismeret

I. félévi osztályozó vizsga követelményei

- alapvető tájékozódás az iskolában és környékén, az iskolai élet rendje
- az egészséges életmód alapvető elemeinek ismerete és alkalmazása
- a napszakok, a hónapok és a napok ismerete
- évszakok és a rájuk jellemző időjárás ismerete
- az időjárás elemeinek ismerete, az ezzel kapcsolatos piktogramok értelmezése
- csapadék formái
- tárgyak tulajdonságai/ átlátszóság, keménység, rugalmasság, szín, forma/
- a környezetünkben előforduló anyagok tulajdonságainak és felhasználhatóságuk ismerete

II. félévi osztályozó vizsga követelményei

- mesterséges és természetes anyagok megkülönböztetése
- a halmazállapotok felismerése
- a víz halmazállapot változása
- az egészséges életmód alapvető elemeinek ismerete és alkalmazása
- helyes táplálkozási és higiénés szokások ismerete
- az emberi test nemre és korra jellemző leírása, a fő testrészek megnevezése
- érzékszervek és a szerepük a környezet megismerésében
- a gyermek és felnőtt közötti különbség ismerete

Ötödik évfolyam osztályozó vizsga követelményei

Magyar nyelv és irodalom

I. félévi osztályozó vizsga követelményei és a II. félévi osztályozó vizsga követelményei

Félév	Év vége
<ul style="list-style-type: none"> • A kommunikáció jellemzése • A kommunikáció tényezői • A beszélőszervek felsorolása • A beszédhangok felsorolása • A magánhangzók és mássalhangzók felsorolása • A magas és mély magánhangzók ismerete • A hangrend törvénye, felismerése a szavakban • Tudjon ismert szöveget értelmezni • A mese fogalma, fajtái • Mesekezdet, befejezés, meseszámok • 1 mese rövid tartalma • Az elbeszélő költemény 	<ul style="list-style-type: none"> • A helyesírási alapelvek felsorolása • A kiejtés elve szerinti írásmód alkalmazása • A szóelemzés elve szerinti írásmód • A hagyomány elve: régies családnevek helyesírása • A „j” hang kétféle jelölésében való jártasság • Az abc ismerete, betűrend • A hangalak és jelentés kapcsolata • A tanult írók, költők neve és egy-egy mű címének társítása • A Pál utcai fiúk tartalmának ismerete, elmondása • Fogalommagyarázat: mese, dal, mítosz, regény

<ul style="list-style-type: none"> • Petőfi élete • A János vitéz cselekményszerkezete • Verstani ismeretek (verselés, ritmus, rím) 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 mítosz tartalma • 5-6 mondatos szöveges alkotás
--	--

Angol nyelv

I. félévi osztályozó vizsga követelményei

TÉMAKÖR	NYELVTANI SZERKEZETEK	KOMMUNIKÁCIÓS SZÁNDÉKOK
1. Az én világom bemutakozás, személyi adatok	Hogy hívnak? Honnan származol? Ország nevek, nemzetiségek Visszakérdezés, betűzés, térbeli viszonyok, előljárók	Tudni a napszaknak megfelelően köszönni, információt kérni, kérdezni, bemutatkozni. (Bocsánat. Segíthetek?) Dolgok, személyek megnevezése
2. Az iskolai élet tantárgyak, órai utasítások, számok, melléknevek, színek	Többes szám, létige, birtokos névmás, teljes és összevont alakok, felszólító mód, közelre, távolra mutató névmások	Tudjon képeslapot írni, telefonon információt adni magáról. Tudja lakcímét kérdésre válaszolva megmondani. Tudjon felelni tantárgyakat érintő kérdésekre.
3. Család és barátok családtagok nevei, foglalkozások	Birtokos szerkezet (Nekem van, Toninak a fia...)	Tudja bemutatni családját szóban, valamint levélformában. Ismerje a helyes levélformát, valamint a pontos és helyes címzést.
4. Mindennapi életünk napok, pontos idő: óra, perc, napszakok, napirend, tevékenységek, kedvenc elfoglaltságok	Tőszámnevek, időpontok, egyszerű jelen igeidő, annak segédigéi, ragozás, állító, kérdő, tagadó mondatok. Eldöntendő kérdések, rövid válaszok.	Tudja a pontos időt megkérdezni, valamint érdeklődésre megmondani. Tudja egy napját napirend szerint ismertetni. Szabadidős, kedvenc tevékenységek, sportok, hangszeres zenetanulás alapvető szókincse.

II. félévi osztályozó vizsga követelményei

1. Ház, lakás helyiségek, berendezés, bútorok, háziállatok, város, falu, boltok	Tud, nem tud, képességek kifejezése Modalitás kifejezése tud, kell, gyereünk! szavakkal.	Tudja bemutatni lakásukat, szobáját. A tárgyak helye a szobában. Előljárószók. Információkérés térképhez, utcán való tájékozódás.
2. Vásárlás alapvető árucikkek, mennyiségek, árak, pénznemek	Épületek elhelyezkedése, térbeli viszonyok térképvázlaton. Irányok.	Irányváltóztatások kifejezése.

<p>3. Személyleírás, öltözködés</p> <p>4. Tevékenységek a családi élet színterén</p>	<p>Tudna segíteni? Mennyibe kerül? Kérek...összegek, visszajáró kifejezése, alapvető ruhaneműk, ételek nevei egyes, többes számban.</p> <p>Külső, belső jellemvonások. Neki van...</p> <p>Ki mit tesz most? Folyamatos jelen. Az igeidő állító, tagadó, kérdő mondatstruktúrája.</p> <p>Eldöntendő kérdések, rövid válaszok. Az időhatározók.</p>	<p>Tudjon vásárolni, étteremben ételt, italt, rendelni. Tudja az árakat megkérdezni, megköszönni udvariasan a kiszolgálást. Saját viselet, képleírás, híresség bemutatása</p> <p>Képleírás. Házimunkák elmondása. Melyik szereplő, milyen tevékenységet végez?</p>
--	---	--

Matematika

I. félévi osztályozó vizsga követelményei

<p>1. Gondolkodási módszerek</p> <p>2. Számтан, algebra</p> <p>3. Összefüggések, függvények, sorozatok</p>	<p>A gondolkodási módszerek követelményei a többi témában konkretizálódnak.</p> <p>A tanult számok helyes leírása, olvasása, számegyenesen való ábrázolása, két szám összehasonlítása.</p> <p>A tízes számrendszer biztos ismerete.</p> <p>Tudjon 10-zel, 100-zal, 1000-rel szorozni, osztani a természetes számok körében (írásban, szóban)</p> <p>Mértékváltás.</p> <p>Helyes műveleti sorrend biztos alkalmazása a négy alpművelet, és zárójeles műveleti sorok esetén.</p> <p>Egyszerű egyenletek, szöveges feladatok megoldása következtetéssel.</p> <p>Számegyenes, szám-intervallumok ábrázolása, ábráról való leolvasása.</p> <p>Konkrét pontok ábrázolása, pontok koordinátáinak leolvasása.</p> <p>Ismert szabály alapján elemek meghatározása</p> <p>Síkídomok, ábrák készítése Descartes-féle derékszögű koordináta-rendszerben.</p>
--	--

II. félévi osztályozó vizsga követelményei

<p>4. Geometria, mérés</p>	<p>Körző, vonalzók helyes használata, két vonalzóval párhuzamosok, merőlegesek rajzolása.</p> <p>Elemi szerkesztések</p>
----------------------------	--

<p>5. Valószínűség, statisztika</p>	<p>Szakasz másolása, adott távolságok felmérése Adott tulajdonságú pontok keresése. Kör, gömb szemléletes fogalma, előfordulásuk a gyakorlati életben. A szög fogalma, mérése, szögfajták felismerése</p> <p>Téglalap (négyzet) kerületének, területének, kocka felszínének és térfogatának kiszámítása konkrét esetekben. Hosszúság és terület szabványmértékegységei és egyszerűbb átváltások konkrét gyakorlati feladatokban. A térfogat, űrtartalom, idő, tömeg mértékegységei. Szögfajták megnevezése</p> <p>Konkrét feladatok kapcsán a biztos és a lehetetlen események felismerése. Két vagy több szám számtani közepének (átlagának) meghatározása Egyszerű grafikon értelmezése, készítése.</p>
-------------------------------------	---

Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek

I. félévi osztályozó vizsga követelményei, valamint a II. félévi osztályozó vizsga követelményei

Félév	Év vége
<ul style="list-style-type: none"> • Tudjon különbséget tenni a történelem forrása (tárgyi, írásos) között • Tudja a tanult események közül mi történt régebben mi később – időszámítás • Idővonalon tudjon ábrázolni • Történetek, eseményekhez, helyszínekhez neveket tudjon kapcsolni • Térképen tudjon helyszíneket megkeresni • Az ókori kelet államai, folyói • Az öntözéses földművelés • Görög – római történelem nevezetes hőseinek felismerése • Évszámok Kre. 3000 körül, Kre. 776, Kre. 490, Kre. 44, Kre. 476 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudjon térképen helyeket megkeresni • Ismerje az Őshaza, a honfoglalás történetét • Tudja ki volt: Árpád, Géza, István király, Szent László, IV. Béla • Ismerje az egyetemes történelem kora középkori eseményeit • Az egyszerű, írásos forrásokat megértse • A földesurak és jobbágyak szerepe • A középkori Európa örökségéről tud néhány mondatot írni • Évszámok: 622, 800, 895-900, 997-1000-1038, 1241-42, 1301

Természettudomány

I. félévi osztályozó vizsga követelményei

Tájékozódás a térképen és a természetben. Az időjárás és az éghajlat.

Tudjon tájékozódni a térképen és a természetben, ismerje a fő és mellékvilágtájakat. Tudja használni az arányszámot és a vonalas mértéket. Ismerje fel a domborzati formákat a színek és a magassági számok alapján. Tudja az időjárás és az éghajlat elemeit, jellemezze hazánk éghajlatát.

II. félévi osztályozó vizsga követelményei

Gyümölcsök, zöldségek és károsítók.

Ismerje a gyümölcsök és zöldségek jellemzőit. Tudja felsorolni és jellemezni károsítóikat.

A folyóvizek és a tavak világa A földfelszín változása.

Ismerje a folyók, tavak keletkezését és az ezekhez kapcsolódó fogalmakat. Legyen tisztában vele, hogy a tiszta víz mindannyiunk számára kincs! Ismerje a hegységek keletkezési folyamatát, felépítő közeteit, a szél és a víz felszínformáló munkáját. Tudja ismertetni a síkságok kialakulását, legyen tisztában vele, hogy legértékesebb természeti erőforrásunk a talaj. Ismerje az ember környezet átalakító tevékenységét.

Háziállatok

Tudja felsorolni és jellemezni a legfontosabb háziállatainkat. Ismerje a házi állatok igényeit, felhasználásuk módjait.

Ház körül élő állatok

Ház körül élő állatokat tudja felsorolni, a tartásuk legfontosabb jellemzőivel. Madárvédelem jelentősége. Akváriumok és terráriumok jellemzői, jelentőségük az emberi életterben.

3. HELYI TANTERV

3.1. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV MEGNEVEZÉSE

A kerettantervek meghatározó szerepet töltenek be a NAT céljai és feladatai érvényesítésében. Rögzítik a nevelés és oktatás céljait, a tantárgyi rendszert, az egyes tantárgyak témaköreit, tartalmát, a tantárgyak egy vagy két évfolyamonkénti követelményeit, a tantárgyközi tudás –és készségterületek fejlesztésének feladatait, a rendelkezésre álló, illetve ajánlott időkeretet. Az intézmény szakmai önállóságát a kerettantervekben kötelező tartalommal nem szabályozott időkeret szabad felhasználása, a módszertani szabadság, **az engedélyezett kerettantervek közötti választás** lehetősége biztosítja.

Intézményünk Helyi tanterve a 2020. szeptember 1-jétől felmenő rendszerben (1., 5., évfolyamokon) bevezetésre kerülő Nemzeti alaptantervben (a továbbiakban: NAT 2020) foglalt szabályozásnak megfelelnek. Ezeket a NAT 2020 bevezetésével párhuzamosan, felmenő rendszerben alkalmazzuk.

A jogszabály alapján iskolánk a pedagógiai programjának részeként a miniszter által kiadott kerettanterveket kiegészítve helyi tantervet készít. A helyi tantervben megnevezésre kerültek a kidolgozás alapjául szolgáló kerettantervek is. Jelenleg a 2020. szeptember 1-jétől bevezetésre kerülő Helyi tantervek kerültek részletes kidolgozásra. A további évekre vonatkozó tantervek felmenő rendszerben kerülnek kidolgozásra, minden év augusztus 31.-ig.

Az intézmény a helyi tanterv készítéséhez a NAT 2020 *Alapóraszámok tanulási területenként kétéves bontásban* (II.2.1.1. táblázat) és *A tanulók heti kötelező alapóraszámja és maximális óraszámja évfolyamonként* (II.2.1.2. táblázat) iránymutatását vette figyelembe.

A II.2.1.3. táblázatban foglaltak *ajánlásként* megfogalmazottakat intézményünk alkalmazta.

Az alkalmazott Kerettantervek:

- [Kerettanterv az általános iskola 1–4. évfolyamára](#)
- [Kerettanterv az általános iskola 5–8. évfolyamára](#)
- [Kerettantervek egyes iskolatípusra, pedagógiai szakaszra, tantárgyra, vagy sajátos köznevelési feladat teljesítéséhez](#)
- [Családi életre nevelés 5–8. évfolyam](#)
- [Cigány népismeret 1–4. évfolyam](#)
- [Cigány népismeret 5–8. évfolyam](#)
- [Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 1-4. évfolyam](#)
- [Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 5-8. évfolyam](#)

3.1.1. KÖTELEZŐ TÁRGYAK

3.1.1.1. Kötelező tantárgyak 1.-4. évfolyam

- [Magyar nyelv és irodalom 1–4. évfolyam](#)
- [Matematika 1–4. évfolyam](#)

- [Etika 1–4. évfolyam](#)
- [Környezetismeret 3–4. évfolyam](#)
- [Élő idegen nyelv 4. évfolyam](#)
- [Ének-zene 1–4. évfolyam](#)
- [Vizuális kultúra 1–4. évfolyam](#)
- [Technika és tervezés 1–4. évfolyam](#)
- [Digitális kultúra 3–4. évfolyam](#)
- [Testnevelés 1–4. évfolyam](#)

3.1.1.2. Kötelező tantárgyak 5.-8. évfolyam

- [Magyar nyelv és irodalom 5–8. évfolyam](#)
- [Matematika 5–8. évfolyam](#)
- [Történelem 5–8. évfolyam](#)
- [Állampolgári ismeretek 8. évfolyam](#)
- [Hon- és népismeret 5–8. évfolyam](#)
- [Etika 5–8. évfolyam](#)
- [Természettudomány 5–6. évfolyam](#)
- [Kémia 7–8. évfolyam](#)
- [Fizika 7–8. évfolyam](#)
- [Biológia 7–8. évfolyam](#)
- [Földrajz 7–8. évfolyam](#)
- [Élő idegen nyelv 5–8. évfolyam \(angol, német\)](#)
- [Ének-zene 5–8. évfolyam](#)
- [Vizuális kultúra 5–8. évfolyam](#)
- [Dráma és színház 7–8. évfolyam](#)
- [Technika és tervezés 5–7. évfolyam](#)
- [Digitális kultúra 5–8. évfolyam](#)
- [Testnevelés 5–8. évfolyam](#)

3.1.2. EMELT ÓRASZÁMÚ TANTÁRGY

<u>EMELT ÓRASZÁMÚ TANTÁRGY</u>	<u>A VÁLASZTOTT KERETTANTERV MEGNEVEZÉSE</u>
Emelt óraszámú tantárgyat nem vezetünk be.	Kerettanterv választása nem történt.

3.1.3. SZABADON VÁLASZTOTT TANTÁRGY

<u>SZABADON VÁLASZTOTT TANTÁRGY</u>	<u>A SZABADON VÁLASZTOTT KERETTANTERV MEGNEVEZÉSE</u>
Családi életre nevelés	Családi életre nevelés kerettanterve 5-8. évfolyam számára
Cigány népismeret	Cigány népismeret kerettanterve 1-4. évfolyam számára

	Cigány népismeret kerettanterve 5-8. évfolyam számára
--	---

3.2. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV ÁLTAL ELŐRE MEGHATÁROZOTT ÓRASZÁM FELETTI KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK FELHASZNÁLÁSI MÓDJA

A kötelező tantárgyak kerettantervei az óratervek minimális óraszámainak figyelembevételével készültek, tartalmuk és egyes részeik órakereti ahhoz igazodnak. Iskolánk feladata volt, hogy a tantárgyak éves óraszámának 90%-át lefedő tematikai egységek óraszámát és tartalmát kiegészítse 100%-ra. Intézményünk úgy határozott, hogy a helyi tantervben nem ír elő további tananyagot, hanem az egyes tematikai egységek között osztja el a rendelkezésre álló időkeretet.

A szaktanári döntésen alapuló felhasználásra javasolt órakeretet az alábbiakra fordítjuk:

- elsősorban a tananyag gyakorlására, ismételtsére,
- a tananyag mélyítésére,
- az alkalmazható tudás megszerzésére
- képességek fejlesztésére
- összefoglalásra, ellenőrzésre.

Abban az esetben, melyben a kerettantervek választhatóságot jelölnek az ismeretek, fejlesztési követelmények egyes elemei között, a Nevelőtestület úgy rendelkezik, hogy a döntést a szaktanár kompetenciájába sorolja.

3.3. A KERETTANTERVBEN MEGHATÁROZOTTAKON FELÜL, A NEM KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGTANÍTANDÓ ÉS ELSAJÁTÍTANDÓ TANANYAGA

A helyi tanterv a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyagát az egyes tantárgyakra vonatkozóan a mellékletben szabályozza!

3.4. A KÖTELEZŐ, KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ, A SZABADON VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE, ÓRASZÁMA

3.4.1. INTÉZMÉNYI FINANSZÍROZOTT ÓRAKERET

<u>INTÉZMÉNYI ÓRAKERET</u>	<u>1.</u>	<u>2.</u>	<u>3.</u>	<u>4.</u>	<u>5.</u>	<u>6.</u>	<u>7.</u>	<u>8.</u>	<u>Ö</u>
Osztályok engedélyezett heti időkerete	52	52	52	55	51	51	56	56	425
A tanulók heti kötelező óraszám	22	22	22	23	27	26	28	28	198
Szabadon tervezhető órakeret (Kötelezően választandó)	2	2	2	2	1	2	2	2	15
Nem kötelező foglalkozások órakerete	28	28	28	30	23	23	26	26	212

Tehetséggondozás, felzárkóztatás	2	2	2	2	2	2	2	2	2	16
Rehabilitáció	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	2	2	2	13
Nemzetiségi oktatás	3	3	3	3	3	3	3	3	3	24
Összes finanszírozott óraszám	58,5	58,5	58,5	61,5	57,5	57,5	63	63	63	478

A korrekciós órátömeg meghatározása minden tanév tantárgyfelosztásának tervezésekor a tanulói létszámot figyelembe véve, a tankerület utasításának megfelelően történik. A pedagógusok engedélyezett státuszszáma is a tanulói létszámhoz kötött.

3.4.2. KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE ÉS ÓRASZÁMAI 1.-4. ÉVFOLYAM

KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE, ÓRASZÁMAI				
TANTÁRGYAK	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	5	5
Matematika	4	4	4	4
Etika	1	1	1	1
Környezetismeret			1	1
Első élő idegen nyelv/angol nyelv				2
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Digitális kultúra			1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Minimális óraszámok	22	22	22	23

3.4.3. KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE ÉS ÓRASZÁMAI 1.-4. ÉVFOLYAM

KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE, ÓRASZÁMAI				
TANTÁRGYAK	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	

3.4.4. SZABADON VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE ÉS ÓRASZÁMAI 1.-4. ÉVFOLYAM

Intézményünkben szabadon választható órakeret meghatározására nincsen lehetőség.

3.4.5. KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE ÉS ÓRASZÁMAI 5.-8. ÉVFOLYAM

KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE, ÓRASZÁMAI				
TANTÁRGYAK	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	4
Matematika	4	4	3	3
Történelem	2	2	2	2
Természetismeret	2	2		
Állampolgári ismeretek				1
Etika	1	1	1	1
Természettudomány	2	2		
Kémia			1	2
Fizika			1	2
Biológia			2	1
Földrajz			2	1
Első élő idegen nyelv/angol nyelv	3	3	3	3
Ének-zene	2	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	
Digitális kultúra	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Közösségi nevelés	1	1	1	1
Minimális óraszámok	27	26	28	28

3.4.6. KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE, ÓRASZÁMAI 5.-8. ÉVFOLYAM

KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE, ÓRASZÁMAI				
TANTÁRGYAK	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Matematika				1
Hon-és népismeret		1		
Dráma és színház			1	
Családi életre való nevelés	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	1	2	2	2

3.4.7. SZABADON VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE, ÓRASZÁMAI 5.-8. ÉVFOLYAM

Intézményünkben szabadon választható órakeret meghatározására nincsen lehetőség.

3.5. ÓRAHÁLÓ A NORMÁL TANTERV SZERINT TANULÓ TANULÓK RÉSZÉRE

1	Tantárgyak műveltségi terület szerinti felosztásban	Alapfokú képzés nevelési-oktatási szakaszai							
2		1	2	3	4	5	6	7	8
3	Magyar nyelv és irodalom								
4	Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	5+1	5+1	4	4	3	3
5	Matematika								
6	Matematika	4	4	4	4	4	4	3	3+1
7	Történelem és állampolgári ismeretek								
8	Történelem					2	2	2	2
9	Állampolgári ismeretek								1
10	Hon- és népismeret*						1		
11	Étika / hit- és erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1
12	Természettudomány és földrajz								
13	Környezetismeret			1	1				
14	Természettudomány**					2	2	4	5
15	Kémia							1	2
16	Fizika							1	2
17	Biológia							2	1
18	Földrajz							2	1
19	Idegen nyelv								
20	Első élő idegen nyelv				2	3	3	3	3
22	Művészetek*****								
23	Ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1
24	Vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1
25	Dráma és színház*							1	
26	Mozgóképkultúra és médiaismeret*								
27	Technológia								
28	Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	
29	Digitális kultúra			1	1	1	1	1	1
30	Testnevelés és egészségfejlesztés								
31	Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
32	Közösségi nevelés (osztályfőnöki)					1	1	1	1
34	Kötelező alapóraszám	22	22	22	23	27	26	28	28
35	Szabadon tervezhető órakeret****	2	2	2	2	1	2	2	2
36	Maximális órakeret	24+2,5	24+2,5	24+2,	25+2,	28+2,	28+2,5	30+3	30+3
37.	Családi életre nevelés					1	1	1	1
38.	Cigány népismeret	1	1	1	1	1	1	1	1
39.	Rehabilitáció SNI	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	2	2
40.	Összes óraszám	25,5	25,5	25,5	26,5	30,5	30,5	33	33

3.6. EGYÉB FOGLALKOZÁSOK

Az általános iskola, a középfokú iskola, köteles megszervezni a tanuló heti kötelező óraszámát és az osztályok engedélyezett heti időkeret különbözete terhére a tehetség kibontakoztatására, a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására, a beilleszkedési, tanulási nehézség, magatartási rendellenességgel diagnosztizált tanulók számára, továbbá az első – negyedik évfolyamra járó tanulók eredményes felkészítésére szolgáló, differenciált fejlesztést biztosító egy – háromfős foglalkozásokat. Tehetséggondozásra és felzárkóztatásra osztályonként legalább további heti egy-egy óra biztosított az osztályok meghatározott időkerete felett.

Ha az elsőtől a negyedik évfolyamokra járó tanuló eredményes felkészülése azt szükségessé teszi, lehetővé kell tenni, hogy legalább heti két alkalommal egyéni foglalkozásokon vegyen részt. E rendelkezést kell alkalmazni akkor is, ha a tanköteles tanuló tanulmányi követelmények nem teljesítése miatt második vagy további alkalommal ismétli ugyanazt az évfolyamot.

A gyógypedagógiai nevelés-oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézményben a sajátos nevelési igényű tanulók részére kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásokat kell szervezni.

A tanuló annyi egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozáson vesz részt, amennyi a sajátos nevelési igényéből eredő hátránya csökkentéséhez szükséges. A kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások megszervezésének heti időkeretét az Ntk. 6. melléklete határozza meg.

Az iskolai sportköri foglalkozások megszervezéséhez – sportágak és tevékenységi formák szerint létrehozott iskolai csoportonként – hetente legalább kétszer negyvenöt perc biztosítható.

3.6.1. INGYENESEN IGÉNYBE VEHETŐ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK

- napközis foglalkozás
- tanulószobai foglalkozás
- szakkörök
- „kisénekkari” foglalkozás
- tanulmányi versenyek
- házi bajnokságok
- körzeti versenyek
- osztályfoglalkozások
- kulturális versenyek

3.6.2. TÉRÍTÉSI DÍJ ELLENÉBEN IGÉNYBE VEHETŐ SZOLGÁLTATÁSOK, FOGLALKOZÁSOK

- szakkörök
- tanulmányi kirándulások
- sportrendezvények
- kulturális rendezvények
- erdei iskola
- táborozások

3.7. AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI, FIGYELEMBE VÉVE A TANKÖNYV TÉRÍTÉSMENTES IGÉNYBEVÉTELE BIZTOSÍTÁSÁNAK KÖTELEZETTSÉGÉT

Iskolánk pedagógusai a helyi tanterv alapján, e fejezet rendelkezéseinek betartásával, a szakmai munkaközösségek véleményének kikérésével választják meg az alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket.

Pedagógusaink nem választhatnak olyan tankönyvet, amelynek igénybevétele az iskolai tankönyvrendelés és tankönyvellátás jogszabályban meghatározott rendje szerint nem biztosítható valamennyi tanulónak.

Tanítási év közben a meglévő tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök beszerzésére vonatkozó döntés nem változtatható meg, ha abból a szülőre fizetési kötelezettség hárul.

A tankönyvrendelés elkészítését az iskolában működő szakmai munkaközösségek koordinálják.

Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyeket hivatalosan tankönyvvé nyilvánítottak.

A tankönyvrendelés összeállításánál az alábbi elveket érvényesítjük:

- pedagógusaink a tankönyvválasztásnál figyelembe veszik az Oktatási Hivatal által összeállított és közzétett hivatalos tankönyvjegyzéket (az Oktatási hivatal közzéteszi a tankönyvek hivatalos jegyzékét a Kello (Könyvtárellátó Nonprofit Kft) oldalán, amelyet folyamatosan felülvizsgál és frissít)
- a tankönyvrendelésbe a pedagógus csak olyan tankönyv felvételét javasolhatja, amely megfelel az alkalmazott tantervnek, és amelyet a tantárgy tanulása során a tanulók rendszeresen használnak

A következő tanévben szükséges taneszközökről az iskola aulájában elhelyezett listán írásban tájékoztatjuk a szülőket.

3.7.1. A TANKÖNYVEK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

A megfelelő tankönyvek kiválasztásánál az alábbi szempontokat tartjuk kiemelten fontosnak:

- tartalmi szempontból feleljen meg a nemzeti alaptantervben megfogalmazott tartalmi és fejlesztési irányelveknek
- a tudományos pontosság párosuljon az életkori sajátosságoknak megfelelő megfogalmazással és az ismeretek jól érthető, értelmezhető megfogalmazásával. az ismereteket rendszerezetten, logikailag összekapcsolható módon közvetítse
- legyen alkalmas arra, hogy felkeltse a tanulók érdeklődését a tantárgy iránt. (megfelelő minőségű és tartalmú képanyag; didaktikus ábrák; érdekességek bemutatása; továbbgondolkodásra, bűvárkodásra alkalmas feladatok stb.). szemléletmódjával

közvetítse a természeti és a kulturális értékek felismerésének és megőrzésének fontosságát, és ösztönözzön a felelős környezeti magatartásra

- a tankönyv tananyag-elrendezése, szerkezete tegye lehetővé a differenciált tanórai és tanórán kívüli munka megszervezését.
- adjon segítséget az egyes témakörökben elsajátított ismeretek rendszerezésében. tartalmazzon az ismeretek elsajátítását ellenőrző, illetve az ismeretek alkalmazását igénylő, a természettudományos kompetenciák elmélyítését segítő feladatokat.
- a tankönyvek kiválasztásánál alapvető szempontnak tartjuk, hogy a felmenő évfolyamok tankönyvei, tematikájuk egymásra épüljenek
- alkalmasak legyenek a tantervi követelmények és az alkalmazott tanulásszervezési eljárások, módszerek megvalósítására
- maradéktalanul tartalmazza a helyi tanterv minimumkövetelményeinek eléréséhez szükséges tartalmakat
- feleljen meg az önálló tanulást segítő didaktikai alapelveknek
- szerkezete legyen világos, egyszerű
- motiváljon
- szövege az életkornak megfelelő megfogalmazású legyen
- ábrái, betűméretei, szerkesztése segítse az önálló ismeretszerzést
- ösztönözzön ismétlésre, rendszerezésre
- jelrendszere lehetőleg legyen azonos valamennyi évfolyamon
- borítója érdeklődést keltő, színes és tartós
- legyen több évig használható és ára elérhető

3.7.2. TARTÓS TANKÖNYVEK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

A taneszköz választásnál a következő szempontokat veszik figyelembe a munkaközösségek:

- tartalmában feleljen meg a helyi tanterv követelményrendszerének
- tartalmi egységet képezzen 1-8. osztályig

3.7.3. INGYENES TANKÖNYVELLÁTÁSRA JOGOSULTSÁG

- A 2020/2021-es tanévtől a köznevelés valamennyi nappali rendszerű alap- és középfokú oktatásában résztvevő tanuló térítésmentes tankönyvellátásban részesül.
- Az állami tankönyvtámogatásban az 1 -12. évfolyam valamennyi tanulója alanyi joggal térítésmentesen kapja a tankönyveket.
- A támogatás teljes körű kiterjesztésével a tankönyvrendelési felületen megszűnik a tanulók fizetős státusza, valamennyi tanuló a költségvetési törvényben (Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény 60. § (2)) meghatározott keretösszeg mértékéig tankönyvtámogatásra jogosult.
- Az iskola igazgatója minden év április 20-áig köteles felmérni, hány tanulónak kell vagy lehet biztosítani a tankönyvellátást az iskolai könyvtárból, könyvtárszobából történő tankönyvkölcsönzés útján.

Az ingyenesség létrejöhet:

- új tankönyv tulajdonba adásával
- könyvtárból való kölcsönzéssel.

A szakmai munkaközösségek, szaktanárok megtekintik, megbeszélik és véleményezik a tankönyv- és taneszközök listáját.

A megrendelést megelőzően felmérjük, hogy a tanulók közül kiktől tudjuk a tartós tankönyveket tanév végén visszaszedni.

Ezek a tartós tankönyvek az iskolai könyvtár tulajdonát képezik, oda bevételezésre kerülnek, és kölcsönzés útján jutnak a tanulókhoz. A kölcsönzési idő lejártá után, vagy a tanuló esetleges iskolaváltoztatása miatt, ismét visszavételezésre kerülnek az iskola könyvtárába. A kikölcsönzött könyvekért a kölcsönző anyagi felelősséggel tartozik.

A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van (pl. tornafelszerelés, rajzfelszerelés stb.).

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei (illetve, ahol nincs munkaközösség, ott az egyes szaktanárok) határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.

A kötelezően előírt taneszközökről 1. osztály esetén a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév március-április hónapban, a szülői értekezleteken) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetére a szülők kötelessége. Felsőbb évfolyamok esetében a helyben szokásos módon július hónapban tájékoztatjuk a szülőket, a tanulókat a szükséges taneszközökről.

A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:

- a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének
- a taneszköz több éven át használható legyen
- a taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be

3.7.4. A TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK MÓDJA

Minden iskolatípusban a munkaközösségek felelőssége a tankönyvválasztás.

Az egyes évfolyamokon a tantárgyakhoz szükséges tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket a szakmai munkaközösségek javasolják a helyi tanterv követelményeihez igazodóan, figyelembe véve a tartalmi egymásra épülést, iskolánkban a kevés szakmai munkaközösség miatt a szaktanár kompetenciája ez a feladat.

A pedagógus – a minőség, típus és ár megjelölése nélkül – olyan ruházati vagy más felszerelés beszerzését kérheti a tanulótól, amely nélkülözhetetlen az általa tartott, ill. tanított tananyag elsajátításához, és amelyet a tanórai foglalkozásokon egyidejűleg minden tanulónak rendszeresen alkalmazni kell. Az e körbe nem tartozó felszerelések biztosítása az iskola feladata. Tanév közben a meglévő tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök ruházati és

más felszerelések beszerzésére vonatkozó döntés nem változtatható meg, ha abból a szülőre fizetési kötelezettség hárul. Az iskola a megrendelt tankönyveket, munkafüzeteket minden tanulónak továbbítja tanév első tanítási napján. A tankönyvek kiadását megelőzően a szülő/tanuló aláírásával igazolja az erre a célra kiállított átvételi elismervényen, hogy a tanuló részére kiadott tankönyveket a tanév végén hiánytalanul visszaszolgáltatja (tartós tankönyvek). A taneszközök, tankönyvek előlegben nem adhatók ki.

3.8. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN (NAT) MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYA

3.8.1. AZ ETIKA OKTATÁSA

A Nemzeti köznevelésről szóló törvény rendelkezései szerint az általános iskola 1-8. évfolyamán az etika tantárgy oktatása a kötelező tanórai keretben történik. A hit- és erkölcsstan oktatás tartalmát az egyházi jogi személy határozza meg:

- 1-4. osztályban a NAT Magyar nyelv és irodalom, az Ember és társadalom, az Életvitel és gyakorlat, valamint a Művészetek műveltségterületek vonatkozó fejlesztési követelményei és közműveltségi tartalmai irányadóak
- 5-8. évfolyamon az erkölcsstan tantárgyra az Ember és társadalom műveltségterület, Erkölcsstan, Etika közműveltségi tartalmai érvényesek

Az új Nemzeti Alaptanterv szerint az erkölcsi nevelés a minden gyermekben jelenlévő erkölcsi érzék fejlesztését jelenti. Fejleszti a tanulók problémaérzékenységét, erősíti becsület- és igazságérzetüket, és megtanít a lelkiismeretünket nyugtalanító erkölcsi dilemmák tudatosítására, elfogulatlan vizsgálatára, szabatos kifejezésére.

Az „erkölcsstanoktatás” alapvető feltétele az iskolai környezet és a pedagógusok példamutató magatartása.

Az erkölcsstan alapvető feladata az erkölcsi nevelés, a gyerekek közösséghez való viszonyának, értékrendjüknek, normarendszerüknek, gondolkodás- és viselkedésmódjuknak a fejlesztése, alakítása. A multidiszciplináris jellegű tantárgy legfontosabb pedagógiai jellemzője ezért az értékek közvetítése, valamint az, hogy társadalmunk közös alapvető normái egyre inkább a tanulók viselkedésének belső szabályozó erőivé váljanak.

Az erkölcsi nevelés fő célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, az európai civilizációban általánosan elfogadott erkölcsi értékek tanulmányozása és ezek alkalmazása a mindennapokban – azzal a szándékkal, hogy mindez segítségükre legyen a megfelelő életvezetés és értékrend kialakításában, az önálló véleményformálásban, erkölcsi problémáik tudatosításában és a felelős döntéshozatalban. Az erkölcsi kérdésekről való gondolkodás során az elemi értékek fokozatosan értékrenddé, többé-kevésbé koherens, folyamatosan formálódó meggyőződéseké állnak össze, amelyek később meghatározó módon befolyásolják a felnőttkori életmódot, életfelfogást és életminőséget.

3.8.2. A HIT-ÉS ERKÖLCSTAN OKTATÁSÁRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK

Míg a hit- és erkölcstan oktatás erkölcstan oktatási területének tartalmát és követelményeit a Nemzeti alaptanterv szabályozza, addig a hit- és erkölcstan oktatáson belül a tanuló által választható hitoktatás kereteiről a nemzeti köznevelésről szóló törvény másként rendelkezik: az iskolai keretek között folyó hitoktatás szervezését, tartalmának meghatározását és felügyeletének ellátását minden nevelési-oktatási intézménytípus (óvoda, iskola, kollégium) esetén az adott egyház és az adott egyház nevében eljáró jogi személy hatáskörébe utalja. Tehát az egyháznak kell biztosítani a tanterveket, a tankönyveket és a képzett a hit- és erkölcstantanárokat.

Intézményünkben a tanulók (szülők) választása alapján felekezeti hitoktatás, ill. erkölcstan oktatás folyik valamennyi évfolyamon, heti 1-1 órában.

Az új Köznevelésről szóló törvény rendelkezése szerint az állami és települési önkormányzati nevelési-oktatási intézményben az ismereteket, a vallási, világnézeti információkat tárgyilagosan, sokoldalúan kell közvetíteni, a teljes nevelés-oktatási folyamatban tiszteletben tartva a gyermek, a tanuló, a szülő, a pedagógus vallási, világnézeti meggyőződését, és lehetővé kell tenni, hogy a gyermek, tanuló egyházi jogi személy által szervezett „hit- és erkölcstan oktatásban” vehessen részt.

3.8.3. EGÉSZ NAPOS ISKOLA

Intézményünkben az egész napos iskola, mint iskolaszervezési forma nem jelenik meg. A nemzeti köznevelésről szóló törvény értelmében valamennyi általános iskola, így a Hejőpapi Általános Iskola is választható foglalkozásokat szervez 16 óráig, illetve ügyeletet (szülői igény esetén) 17 óráig.

3.8.4. TERMÉSZETTUDOMÁNYOS NEVELÉS

Az egyén, a közösségek és a természet harmóniájának elősegítése a nevelés-oktatás rendszerének kiemelt feladata. A kísérletezés, a megfigyelés, a természettudományos gondolkodás differenciált fejlesztése és alkalmazása, a műszaki ismeretek hétköznapi életben is használható elemeinek gyakorlati elsajátítása a NAT kiemelten fontos tartalma. Cél, hogy a természettudomány ismeretei és módszerei úgy épüljenek be a diákok gondolkodásába és tevékenység-repertoárjába, hogy előhívhatók legyenek a mindennapi problémák értelmezése és megoldása során. Az átlagosnál elmélyültebb természettudományos érdeklődés felkeltését és a tehetséggondozást a kerettantervekben megjelenő emelt óraszámú tantárgyi programok biztosítják. A természettudományos gondolkodás megalapozása az alapfokú képzés első szakaszában a magyar nyelv és irodalom tanulási területének tudásbővítést és olvasásfejlődést segítő olvasmányai (1–2. évfolyam) ágyazva kezdődik, és a Természettudomány és földrajz tanulási terület környezetismeret (3–4. évfolyam) és természettudomány (5–6. évfolyam) tantárgyainak keretében folytatódik.

A természettudomány oktatása a 7–8. évfolyamon a biológia, a kémia és a fizika, valamint hozzájuk kapcsolódva a földrajz tantárgyak keretében valósul meg. Ezek az évfolyamok a diszciplináris tartalmak egy integrált természettudomány tantárgy részeként is oktathatók.

A természettudomány, a legszélesebb értelemben, olyan tudásrendszer jelent, amely kísérletet tesz az objektív valóság modellezésére. Nyilvánvalóan szükség van arra, hogy az ifjúságot felkészítsük egy olyan jövőre, amelyben szükségük lesz a megfelelő természettudományi

tudásra és a technológia megértésére. A természettudományos műveltség nélkülözhetetlen ahhoz, hogy megértsük a modern társadalmakkal szembenéző környezeti, egészségügyi, gazdasági problémákat és más kérdéseket.

Kulcsfontosságú tehát, hogy minden állampolgár rendelkezék azokkal a készségekkel, amelyek lehetővé teszik, hogy a tudásalapú társadalomban éljen és dolgozzon. Lehetőséget kell biztosítanunk, hogy fejlődjön a kritikai gondolkodásuk és tudományos érvelésük, amelyek lehetővé teszik, hogy jól informáltan hozzanak döntéseket. A természettudományos nevelés segít a tudatlanság elleni harcban, és megerősíti a racionális gondolkodásra épülő közös kultúránkat. A természeti nevelés feladata, hogy erősítse a gyermekekben a veleszületett spontán érdeklődést és kíváncsiságot, melyet a világ jelenségei iránt tanúsítanak. Segítse fenntartani és bátorítani az érzést, hogy részeként is egyek vagyunk a világgal.

A természeti nevelés során nagy hangsúlyt kap az esztétika; a szépség és harmónia keresésére való törekvés. Meg kell találnunk azokat az érveket, eszközöket, amelyekkel a tanulók széles rétegeit tudjuk visszavezetni a természettudományos kultúra világába.

A természettudományos tárgyak tanításának legfontosabb célja, hogy megfelelő alapokkal rendelkező, a környezeti problémákra érzékeny, azok megoldásában feladatot vállaló diákok kerüljenek ki az iskolából. Az iskola célja az, hogy a tanulók rendelkezzenek azokkal az ismeretekkel, amelyek megteremtik az egészséges életvitel kialakításának lehetőségét és hozzásegítik a gyerekeket a természeti és társadalmi környezettel való harmonikus együttéléshez. Az 5.-től a 6. évfolyamig tanított természettudomány (3.-4.-ben környezetismeret) tárgy programjában alakítják, és fejlesztik a gyerekeknek azon képességeit, amelyek a természet megfigyeléséhez, vizsgálatához szükségesek. E tárgy feladata a természettel kapcsolatos ismeretek feltárása, rendszerezése, kiegészítése. A hetedik évfolyamtól szaktárgyakra válik szét a két, a természet és a társadalom megismerésére szolgáló műveltségi terület. Minden évfolyamon van biológia, földrajz, fizika és kémia. Az egyes szaktárgyak közötti elkülönülés csökkentésére két-három tantárgy részvételével projekteket terveznek, illetve az alacsonyabb óraszámú tantárgyak tanításának hatékonyságát az epochális szervezés javítja. Ebben a szakaszban már jól érzékelhetők az egyéni érdeklődési irányok, amelyek miatt fontos a tanórai differenciálás és a tehetséggondozás különböző formái. A célok megvalósításához szükséges tantervek, valamint a tanulói tevékenység megszervezéséhez szükséges eszközpark lényegében rendelkezésre áll (különbféle kísérleti eszközök és anyagok, könyvek, videó és számítógépes programok, a differenciáláshoz szükséges feladatlapok stb. A fizika tanítás célja az általános iskolában az élettelen természetre vonatkozó ismeretek rendszerezése, és a további tanulmányokhoz szükséges alapok kialakítása. Az iskolai munka során a gyerekek megfogalmazzák a fizikai jelenségekkel kapcsolatos elképzeléseiket, kísérletek, megfigyelések segítségével ellenőrizik azokat. A biológia tanítás célja, hogy a tanulók tájékozottak legyenek a bioszféra változatosságáról, a benne kialakult kapcsolatok sokféleségéről. Értsék meg, hogy az élővilág megőrzése, a környezeti problémák kialakulásának megelőzése a mai világ egyik legfontosabb kérdése. Fontos szempont, hogy a gyerekek tekintsék értéknek az egészséget, és rendelkezzenek olyan tudással és magatartási mintákkal, amelyek lehetővé teszik számukra az egészséges életvitel kialakítását. Az

egészségtan modulok tananyaga a természetismeret és a biológia tantárgy témáiba kapcsolódik. Fontos cél, hogy a gyerekekben kialakuljon és megerősödjék az önmagukkal szembeni felelősségérzet, legyenek képesek egyéni döntéseiket az egészséges életvitel követelményének megfelelően meghozni. A kémia tanítás célja, hogy rendszerezze és kiegészítse az anyagok tulajdonságaival kapcsolatosan meglévő tanulói ismereteket, alapot teremtsen a továbbtanuláshoz. Fontos feladata az, hogy az anyagok sokféleségének megmutatásával egyidejűleg érzékeltesse a tanulókkal, hogy ez a sokféleség néhány egyszerű elv segítségével megérthető. A tárgy tanításának fontos módszere a kísérletezés, a jelenségek megfigyelése, amely a tanulók elgondolásainak ellenőrzését szolgálja. A földrajz (Természettudomány és Földrajz) tanításnak célja, hogy megismertesse a tanulókat a szűkebb és tágabb környezetünk természeti és társadalmi-gazdasági jellemzőivel.

3.8.5. A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS

A nemzeti köznevelésről szóló törvényben foglalt kivételekkel az iskola a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében szervezi meg. A heti öt órából legfeljebb heti két óra a NAT Testnevelés és sport műveltségterületében jelzett sporttevékenységekre (úszás, néptánc, közösségi és más sportjátékok, szabadtéri sportok, természetjárás, kirándulás), vagy az iskola lehetőségeinek és felszereltségének megfelelően különféle más sporttevékenységekre fordítható (hagyományos magyar történelmi sportok, mozgásos és ügyességi játékok, csapatjátékok). A heti két óra kiváltható továbbá sportolással iskolai sportkörben, vagy a tanuló kérése alapján sportszervezet, sportegyesület keretei között végzett igazolt sporttevékenységgel.

Iskolánk biztosítja a tanulók számára az osztályonkénti 5 óra testnevelési órát hetente.

3.8.6. A MINDENNAPOS MŰVÉSZETI NEVELÉS

Az alsó tagozatos nevelés-oktatás egyik kiemelt feladata a mindennapos művészeti nevelés, amely az iskola délutáni foglalkozási keretének felhasználásával is megvalósulhat, így teremtve alkalmat a tanulók különféle egyéni, kisközösségi művészeti tevékenységeinek fejlesztésére.

Az 5-8. évfolyamokon folyamatosan biztosítjuk a művészeti nevelés tanórai és tanórán kívüli iskolai feltételeit, lehetőségeit.

Az egyes tanórai, valamint a délutáni foglalkozási keretek (napközi otthon, tanulószoba, énekkar, szakkörök, iskolai és községi ünnepségek stb.) felhasználása is lehetőséget ad a művészeti nevelés biztosításának.

Művészetoktatási tevékenységünk célja mindazoknak a művészeti, intellektuális és emberi - erkölcsi értékeknek a kialakítása tanítványainkban, amelyek birtokában úgy tudják egyéni boldogságukat, boldogulásukat megteremteni, hogy az egyben a szűkebb és tágabb közösségük javát is szolgálja. Célunk, hogy az iskola nyújtson motivációt és adjon teret a gyermek művészeti tevékenységéhez. Az iskola segítse a gyermek speciális képességeinek fejlődését, a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, művészi teljesítményű gyerekeket - érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően **készítse fel a továbbtanulásra**. A művészeti neveléssel az iskola megalapozza a tanulók esztétikai szemléletét, illetve gazdagítja esztétikai értékeit. Az esztétikai nevelés végső **célja, hogy az itt tanuló gyerekek élményeiket kreatív cselekvésben fejezzék ki: az**

iskolában tanult értékeket, érzelmeket ki tudják fejezni a tánccal, tudjanak rajzzal és festéssel, mintázással értékeket létrehozni, tudják művészi módon megszólaltatni hangszereiket, tudják kifejezően előadni a tanult báb- és drámajátékokat.

A dráma és színház tantárgyat 2020-2021- es tanévtől a 7. osztály óratervébe iktattuk be. Az egyéb elfoglaltságok szervezésekor a „kisénekkar”, a „művészeti szakkör”, a „zeneóra” foglalkozások szervezését előtérbe helyezzük.

3.8.7. AZ IDEGENNYELV-OKTATÁS

Az első idegen nyelv oktatása legkésőbb az általános iskola 4. évfolyamán kezdődik. Az első idegen nyelv megválasztásakor – amely iskolánkban az angol– biztosítani tudjuk, hogy azt a felsőbb évfolyamokon is folyamatosan tanulhassák a gyerekek. Olyan oktatási programcsomagok fejlesztését tűztük ki célul, amelyek figyelembe veszik a tanulók életkori sajátosságait, érdeklődését és ismereteit, témakörök és beszédszándékok köré szerveződnek, és lehetővé teszik, hogy a tanulók értelmes cselekvések során, kommunikatív feladatok végrehajtása közben sajátítsák el az idegen nyelvet. A korai nyelvtanítás során a sok mese, mondóka, dal általi játékosabb a legfontosabb, mert csak így marad észrevétlen a tanulás-tanítás folyamata. Nincs szükség fordításra, csak olyan életszerű helyzetekre, ahol egyszerű instrukciókkal, kérdésekkel találkozik a nyelvet tanuló gyermek. A hangsúly a kommunikáción és a szókincs bővítésén van.

A gyerekkori nyelvtanulás fontossága egyre inkább köztudottá válik. Ha korán megszeretnek a gyerekek egy idegen nyelvet, sokkal könnyebben fognak később megbirkózni a nyelvtanulás sokszor nehéz elemeivel. Az óvodások és a kisiskolások hangképzésének kifejlődése még nem zárult le, ezért tudnak ebben a korban könnyedén elsajátítani a magyartól eltérő hangokat és intonációt. Ez különösen fontos az angol nyelv esetében! Ezért az egyéb foglalkozások szervezésekor előtérbe helyezzük az idegen nyelvi szakkörök indítását!

3.8.8. AZ EMELT SZINTŰ KÉPZÉSI FORMA

Az emelt szint! (hagyományosan ún. „tagozatos”) szervezési forma a tehetséggondozás sajátos módja, amelynek során az általános iskolában, illetve a középfokú oktatásban egy vagy több meghatározott tantárgy fejlesztési követelményeinek és ismereteinek elsajátítása a kerettantervek által meghatározott, magasabb szintű követelményekkel, emelt óraszámban valósul meg. Ebben a szervezési formában kiemelt hangsúlyt kell helyezni a természettudományok, az idegen nyelvek, illetve a művészeti területek fejlesztésére. Iskolánkban emelt szintű oktatás bevezetése nem történt meg.

3.8.9. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK NEVELÉSÉNEK-OKTATÁSÁNAK ELVEI

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a Nat-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint szerveztük meg:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket jelöltünk meg ott, ahol erre szükség van

- igény szerint sajátos, a fogyatékossgal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket alakítottunk ki és szándékunkban áll teljesíteni
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába;
- iskolánk segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogatja a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve

3.9. A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA

A Nkt. 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg.

További vonatkozó kormányrendeleteket:

- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet
- 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet

A nemzeti köznevelésről szóló törvényben foglalt kivételekkel az iskola a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében szervezi meg. A heti öt órából legfeljebb heti két óra a Nat Testnevelés és egészségfejlesztés műveltségterületében jelzett sporttevékenységekre (úszás, néptánc, közösségi és más sportjátékok, szabadtéri sportok, természetjárás, kirándulás), vagy - az iskola lehetőségeinek és felszereltségének megfelelően - különféle más sporttevékenységekre fordítható (hagyományos magyar történelmi sportok, mozgásos és ügyességi játékok, csapatjátékok). A heti két óra kiváltható továbbá sportolással iskolai sportkörben, vagy - a tanuló kérése alapján - sportszervezet, sportegyesület keretei között végzett igazolt sporttevékenységgel.

3.10. A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, TOVÁBBÁ EZEK ESETÉBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI

3.10.1. VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK

Intézményünkben szabadon választható órakeret meghatározására nincsen lehetőség.

3.10.2. PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS

Pedagógusválasztásra iskolánkban sajnos nincsen lehetőség a pedagógus létszám és a szakos ellátottság miatt.

3.11. A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ÍRÁSBAN, SZÓBAN VAGY GYAKORLATBAN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI MÓDJA, DIAGNOSZTIKUS, SZUMMATÍV, FEJLESZTŐ FORMÁI, VALAMINT A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI, AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI, SZÓBELI, GYAKORLATI BESZÁMOLTATÁSOK, SZÁMONKÉRÉSEK RENDJE

3.11.1. AZ ÉRTÉKELÉS CÉLJA ÉS ALAPELVEI:

Az értékelés célja:

tudás, teljesítmény, attitűd, magatartás, egyéni és közösségre megállapított követelmények, önmagához mért fejlődés értékelése

Alapelvei

- ösztönző hatású legyen, segítse a pozitív személyiségjegyek továbbfejlődését
- segítse a reális önértékelés kialakulását
- differenciált, egyéni vonatkozású normaorientált értékelés kapjon prioritást
- legyen sokoldalú, alkalmazzunk változatos értékelési formákat
- igazodjon a tanulók értelmi képességéhez, életkorához, a tantárgy jellegéhez
- az értékelés a nevelés-oktatás szerves része, amelynek objektívnek kell lennie
- mindenkor figyelembe kell vennie a tanulók életkori sajátosságait
- az értékelés alapját a kerettantervre alapozott helyi tanterv szolgálja
- az értékelés a tanulót, a szülőt és a pedagógust tájékoztatja a végzett munka eredményéről, azaz minősít
- az értékelés adjon pozitív mintát az önértékeléshez
- egyes tantárgyak esetén a minimális és jeles szint teljesítésének feltételeit a munkaközösségek határozzák meg
- az értékelés csak akkor objektív, ha a különböző tanulói teljesítményeket a követelményekhez viszonyítjuk
- ha a követelményeket nem ismerik a tanulók, akkor az értékelés nem tölti be pedagógiai funkcióját

3.11.2. TANULMÁNYI MUNKA

Nagyobb szerepet kell kapjanak iskolánk pedagógiai gyakorlatában:

- az aktív tanulás, a tanulói kompetencia fejlesztés,
- egyénre szabott tanulási lehetőségek térnyerése,
- a tanulói együttműködésen alapuló tanulás, amelyben az eddiginél nagyobb hangsúlyt kapnak a differenciált tanulásszervezési eljárások,
- multidiszciplináris órák, azaz olyan foglalkozások szervezése, amelyek megvalósításakor a tanulók egyszerre több tudományterülettel foglalkoznak, a tudnivalók integrálásával ismerkednek meg,
- a teamtanításnak olyan alkalmazása, amely a több tantárgy ismereteit integráló témákat feldolgozó foglalkozásokat közös tanítás keretében valósítja meg, tehát arra is van elvi lehetőség, hogy egy-egy órát több pedagógus egyidejűleg tarthasson,
- a digitális technológiával támogatott oktatási módszerek rendszeres alkalmazása
- számon kérni csak olyan ismeretet szabad, amelyet megtanítottunk, illetve amelyhez a tanuló tanára vezetésével (irányításával) hozzájutott
- a számonkérésnek mindig a tanuló tudására (és nem tudásának hiányosságaira) kell irányulnia. a hiányosságok feltárásának célja a további ismeretszerzés, illetve a hiányosságok pótlásának segítése
- lehetőséget kell adni a tanulónak a számonkérés során feltárt hiányosságok pótlására, hibák javítására
- a tanuló teljesítményét mindenkor korrekt módon, az elvárás–képesség–

teljesítmény egységében kell értékelni

- az értékelés és minősítés során arra kell törekedni, hogy az érdemjegy vagy szóveges minősítés mindenkor a tanuló teljesítményét tükrözze (és ne az osztályban, csoportban kialakult tudásbeli rangsorban elfoglalt helyét)
- a tanulói teljesítmény értékelésekor a pozitív motiváció, a képességeknek a megerősítés útján történő fejlesztése az irányadó elv

A nevelési-oktatási folyamatban a tanulók számonkérése biztosítja a feladatok rendszeres, hibátlan, színvonalas teljesítését. A számonkérést mindig követnie kell a megerősítésnek, a jóindulatú korrekciónak, hogy magabiztosabb, sikeresebb és színvonalasabb teljesítményre sarkaljuk a tanulókat.

A Pedagógiai Programban és a Helyi Tantervben előírt követelmények teljesítését az egyes területek jellegzetességeinek figyelembevételével a tanulók szóbeli megnyilvánulásai, írásbeli munkája, mindennapi gyakorlati teljesítménye és órai munkája alapján kérjük számon. A szaktárgyi számonkéréseknek ki kell terjedniük a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is. Iskolánk életében az ismeretek számonkérése fontos feladat, mely átszövi az egész nevelés-oktatás folyamatát.

Kisiskolás korban előtérbe helyezzük a közvetlen, együttműködő számonkérést, majd az 5-8. évfolyamon a közvetett, a közösségen keresztül történő számonkérésnek is teret adunk.

3.11.3. AZ ISKOLAI BESZÁMOLTATÁS, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK FORMÁI

- szóbeli beszámoltatás
- írásbeli beszámoltatás
- összefüggő szóbeli felelet
- kérdésekre adott szóbeli felelet
- kérdésekre adott írásbeli felelet
- házi feladatok
- otthoni kutató és gyűjtőmunka
- írásbeli összefüggő felelet
- iskolai felmérő dolgozatok
- iskolai tudáspróbák

3.11.4. AZ ISKOLAI BESZÁMOLTATÁS, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI

Általános követelmények

Számonkérésünk során meg kell ítélnünk a tanítványainkat, s ezt elfogulatlanul, részrehajlás nélkül, reálisan és objektíven kell megtennünk.

Az számonkérésnél törekszünk a tantervi követelmények elsajátítása során elért eredmények megállapítására, valamint a rendszeres, igényes munkavégzés szokásrendszerének kialakítására. Az ismeretek számonkérésének alapvető követelményeként törekszünk arra, hogy a tanulók teljesítményét korrekt módon hasonlítsuk össze a helyi tanterv

követelményeivel, illetve más tanulókéval. Mindenképpen a kritériumok alapján történő számonkérést részesítjük előnyben, vagyis a tantervi követelményekhez igazodva, előre megállapított mércéhez viszonyítunk. Ez természetesen egységes értékelést feltételez.

A tanulók számonkérése iskolánkban folyamatos tevékenység:

- minden tanítási órán meg kell történnie
- a tanítási napok egészét át kell hatnia
- konkrét tevékenységre kell irányulnia

Speciális követelmények

Szóbeli beszámoltatás

A vállalt, vagy kötelezően elvégzendő feladat teljesítéséről a határidő lejártakor a nevelő köteles beszámoltatni a tanulót. A feladat függvényében a tanulótól meg kell követelni az önálló szóbeli tájékoztatást, törekedni kell arra, hogy tanulóink lényegre törő, tömör és választékos beszámolókat adjanak.

Írásbeli beszámoltatás

A tanuló írásbeli munkájától megköveteljük, hogy esztétikus, nyelvhelyességi szempontból helyes, tagolt és áttekinthető legyen. Terjedelmét a szaktanár, illetve a beszámolót igénylő határozza meg. Az írásbeli beszámolót egy tanévig meg kell őrizni.

Összefüggő szóbeli felelet

A tantárgyak és a tanulók adottságait, lehetőségét figyelembe véve lehetőséget adunk arra, hogy félévente legalább 1-3 alkalommal szóban adjon számot a tanuló a tudásáról, tájékozottságáról. A szóbeli feleletnek rövidnek, lényegre törőnek kell lennie. Rá kell szoktatni a tanulókat, hogy önállóan fejtsek ki gondolataikat, választékosan, szabatosan fejezzék ki magukat. Fontos, hogy megköveteljük a szaknyelv tudatos, pontos használatát. A tanuló feleletét nem szakítjuk félbe, s a felelet végén minden alkalommal értékelünk és minősítünk.

Kérdésekre adott szóbeli felelet

Nevelőink törekszenek kérdéskultúrájuk fejlesztésére. Kérdéseikre a tanulónak önállóan, teljes, egész mondattal kell válaszolnia, rászoktatjuk a gyerekeket, hogy adott kérdésre adott választ várunk, a „mellébeszélés”, a kérdés megkerülése nem megengedhető. Figyelünk arra, hogy nem megfelelő válasz esetén lehetősége legyen a tanulónak a javításra.

Kérdésekre adott írásbeli felelet

Arra törekszünk, hogy tanulóink rövid választ adjanak, ami lehet egy név, egy szó, egy kifejezés, stb., a kérdés jellegétől függően. Viszonylag rövid idő alatt sok kérdésre kapunk választ, ami a tanulóktól nem pusztán felismerést, hanem valaminek a megadását igényli. Az írásbeli felelet kapcsán tudatosítjuk tanulóinkban a gyors, pontos, esztétikus munkavégzés követelményeit.

Házi feladatok

Egyénre szabott, differenciált feladatok megoldását várjuk el a tanulóktól. A mennyiségi szempontok mellett a minőségi munkára is nagy hangsúlyt fektetünk. A házi feladat elkészítését minden tanulótól megköveteljük. Elvárjuk, hogy önállóan végezzék el tanulóink a feladatokat.

A fűzetvezetés esztétikumára nagy hangsúlyt fektetünk. A házi feladat kapcsán fejlesztjük az önellenőrzés, az önértékelés képességét.

Otthoni kutató és gyűjtőmunka

Nevelőink csak olyan feladatot adnak a tanulóknak, melyet otthoni adottságaik és az iskola szolgáltatásai révén el tudnak végezni. Figyelembe vesszük az iskola tanulói összetételét (hátrányos helyzet, nehéz anyagi körülmények, kulturális hátrányok). A kutató-és gyűjtőmunka eredményét az osztály közösségével meg kell ismertetni, lehetőség szerint „közzé” kell tenni. A tanulói munkákból iskolai kis kiállítások rendezését javasoljuk.

Írásbeli összefüggő felelet

Arra törekszünk, hogy a tanulónak fel kelljen idéznie, indokolnia, jellemeznie, vagy magyaráznia kelljen az adott témával kapcsolatos bizonyos ismereteket. Ezzel a számonkérési formával fejlesztjük az írásbeli kifejezőkészséget. Objektíven pontozzuk a kérdésre adott választ. A külalakra és a helyesírásra ügyelnie kell a tanulónak, de a tantárgyi érdemjegybe ezeket nem számítjuk bele.

Iskolai felmérő dolgozatok

A felmérő dolgozatokat 1-1 témakör befejezésekor kötelezően íratjuk meg. A feladatsort a nevelő választja ki, figyelembe véve a helyi tanterv követelményeit, egységes feladatlapokat készítünk. Az előre meghatározott kritériumok alapján javítjuk, pontozzuk, értékeljük és minősítjük. Az iskolai felmérő dolgozatoknak a tanuló tudását és a helyi tantervben rögzített követelmények viszonyát kell tükröznie. Egy tanévig minden dolgozatot meg kell őrizni.

Iskolai tudáspróbák

A tudáspróbák kapcsán a konkrét tudástartalmat mérjük. Nem törekszünk maximalizmusra, a tantárgyra jellemző, átfogó tudástartalmat kérjük számon. Megjelenítjük mindazokat a tudáselemeket, amelyek az adott tantárgy adott témakörére jellemzőek.

HEJŐPAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAM

FORMA	RENDJE	KORLÁTOK	SZEREP	SÚLYOZÁS
Írásbeli felelet	<ul style="list-style-type: none"> • minden tanítási óra bármely időszakában alkalmazható • a szaktanár 2 héten belül köteles kijavítani, ellenkező esetben nem értékelhető érdemjeggyel • az írásbeli feleleteket évvégéig meg kell őrizni • nem kell feltétlenül pontozni • nemcsak az egész osztály írhatja, hanem néhány tanuló is • előzetesen a pedagógus nem köteles bejelenteni az írásbeli felelet időpontját 	<ul style="list-style-type: none"> • lényegre törő és rövid feladatsort tartalmazhat csak • maximum 15 perces időtartamú lehet • az előző 2 órán hiányzó tanulóval nem lehet megírni • a feladatsort a helyi tanterv követelményeihez kell igazítani • az előző 3 óra anyagánál több ismeretanyagot a feladatsor nem tartalmazhat 	<ul style="list-style-type: none"> • biztosítja a tanuló rendszeres tanórai felkészülését • megalapozza az órai fegyelmet, figyelmet • fejleszti az írásbeli kifejezőképességet • fejleszti a lényegkiemelő képességet • rászoktatja a tanulót az optimális időbeosztásra 	<ul style="list-style-type: none"> • egyenértékű a szóbeli felelettel • félévi és évégi értékelésnél egyszeres súllyal számít • kék színű jegy kerül a naplóba, tájékoztató füzetbe
Tudáspróba	<ul style="list-style-type: none"> • előre meghatározott tanítási óra teljes tartamában íratható • a szaktanár lehetőség szerint a következő órára köteles kijavítani, de legfeljebb 1 héten belül 	<ul style="list-style-type: none"> • 45 perc időtartamú • azzal a tanulóval nem íratható meg, aki a tudáspróbát megelőzően az adott témakör óráinak 25%-án nem volt jelen • a feladatsort a helyi tanterv 	<ul style="list-style-type: none"> • felvilágosítást ad a tanuló tudásáról az adott témakör befejezését követően • feltárja a tudásbeli hiányosságokat 	<ul style="list-style-type: none"> • nem egyenértékű a szóbeli és írásbeli felelettel • félévi és évégi értékelésnél 1,5-szeres súllyal számít

HEJŐPAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAM

	<ul style="list-style-type: none"> külön füzetnek (munkafüzetnek) kell tartalmaznia, a tudáspróbákat évvégéig meg kell őrizni feltétlenül pontozni kell az egész osztállyal meg kell íratni (a hiányzók kivételével) előző óra végén a tudáspróba íratás időpontját a pedagógus köteles bejelenteni 	<p>követelményeihez kell igazítani</p> <ul style="list-style-type: none"> egy témakör anyagára épülhet csak 1 témakörből íratható az adott témakör anyaga alapján hosszabb terjedelmű, változatos feladattípusokat tartalmazó feladatsor 	<ul style="list-style-type: none"> előkészíti a témazáró dolgozatot fejleszti a rendszerező képességet, problémamegoldó képességet, globális látásmódot önértékelésre alkalmas fejleszti az írásbeli kifejezőkészséget rászoktatja a tanulót az optimális időbeosztásra, a feladatok közötti, tudásának megfelelő szelektálásra 	<ul style="list-style-type: none"> zöld színű jegy kerül a naplóba, tájékoztató füzetbe
<p><u>Témazáró dolgozat</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> előre meghatározott tanítási óra teljes tartamában íratható a szaktanár 2 héten belül köteles kijavítani külön füzetnek (munkafüzetnek) kell 	<ul style="list-style-type: none"> 45 perc időtartamú azzal a tanulóval nem íratható meg, aki a témazáró dolgozat előtti két hétben hiányzott 	<ul style="list-style-type: none"> visszajelzést ad az ismeretanyag alkalmazóképes tudásáról fejleszti a rendszerező képességet, 	<ul style="list-style-type: none"> nem egyenértékű az írásbeli és szóbeli felelettel, a tudáspróbával félévi és évégi értékelésnél

HEJŐPAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAM

	<p>tartalmaznia, 1 évig kell megőrizni</p> <ul style="list-style-type: none"> feltétlenül pontozni kell az egész osztállyal meg kell íratni, a hiányzókkal pótoltnak lehet időpontját 2 órával előtte köteles bejelenteni a pedagógus tartalmáról és a feladat típusokról köteles tájékoztatást adni az összefoglalás kezdetekor 	<ul style="list-style-type: none"> a témazáró dolgozatot mindig összefoglalásnak kell megelőznie a feladatsort a helyi tanterv követelményeihez kell igazítani egy témakör lezárása után több témakörből tartalmazhat feladatokat az összefoglalás alapján hosszabb terjedelmű, változatos feladattípusokat tartalmazó feladatsor 	<p>problémamegoldó képességet, globális látásmódot</p> <ul style="list-style-type: none"> önértékelésre alkalmas fejleszti az írásbeli kifejezőképességet rászoktatja a tanulót az optimális időbeosztásra, a feladatok közötti, tudásának megfelelő szelektálására 	<p>kétszeres súllyal számít</p> <ul style="list-style-type: none"> piros színű jegy kerül a naplóba, tájékoztató füzetbe
Felmérés	<ul style="list-style-type: none"> osztály-és tantárgyfüggő évente 3 alkalommal íratható: év elején, félévkor, évvégén a szaktanár a következő órára, de legfeljebb 2 héten belül köteles kijavítani tantárgyanként a tudáspróbával megegyező füzetnek (munkafüzetnek) kell 	<ul style="list-style-type: none"> 45 perc időtartamú minden tanulóval megíratható a feladatsort a helyi tanterv követelményeihez kell igazítani az előző időszak (félév, tanév) teljes anyagát felöleli hosszabb terjedelmű, változatos, lényeges 	<ul style="list-style-type: none"> felvilágosítást ad a tanuló tudásáról az adott időszak (félév, tanév) befejezését követően feltárja a tudásbeli hiányosságokat fejleszti a rendszerző képességet, problémamegoldó képességet, globális látásmódot 	<ul style="list-style-type: none"> nem egyenértékű a szóbeli és írásbeli felelettel, egyenértékű a témazáró dolgozattal, így 2-szeres súllyal számít a félévi, év végi értékeléskor piros színű jeggyel kerül a naplóba, tájékoztató füzetbe

HEJŐPAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAM

	<p>tartalmaznia, évvégéig meg kell őrizni</p> <ul style="list-style-type: none"> • feltétlenül pontozni kell • az egész osztállyal meg kell íratni (a hiányzók kivételével) • előző óra végén a felmérés íratás időpontját a pedagógus köteles bejelenteni 	<p>feladattípusokat tartalmazó feladatsor</p>	<ul style="list-style-type: none"> • önértékelésre alkalmas • fejleszti az írásbeli kifejezőkészséget • rászoktatja a tanulót az optimális időbeosztásra, a feladatok közötti tudásának megfelelő megfelelő szelektálásra • a folyamatos ismétlés és gyakorlás jelentőségét növeli 	<ul style="list-style-type: none"> • az év eleji felmérés tájékoztató jellegű, nem számít bele a félévi és év végi értékelésbe
Házi dolgozat	<ul style="list-style-type: none"> • osztály és tantárgyfüggő • a szaktanár határozza meg a témáját • a szaktanár határozza meg előre a beadás határidejét • a szaktanár 2 héten belül köteles kijavítani • a tanórán használatos vagy külön füzetbe köteles írni, év végéig meg kell őrizni • nem kell pontozni 	<ul style="list-style-type: none"> • minden tanulóval megíratható • otthoni munkát jelent, iskolai tanóra erre nem fordítható • a témát a helyi tanterv követelményeihez kell igazítani 	<ul style="list-style-type: none"> • visszajelzést ad a tanuló önálló munkavégzéséről • fejleszti a rendszerező képességet, problémamegoldó képességet, globális látásmódot • az önálló ismeretszerzésre tanít 	<ul style="list-style-type: none"> • nem egyenértékű a szóbeli és írásbeli felelettel • egyenértékű a szóbeli felelettel • kék színű jeggyel kerül a naplóba, tájékoztató füzetbe

HEJÓPAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAM

			<ul style="list-style-type: none"> • fejleszti az írásbeli kifejezőkészséget • rászoktatja a tanulót az optimális időbeosztásra • fejleszti az értelmező olvasás készségét 	
--	--	--	---	--

3.11.5. ÉRTÉKELÉSI, MINŐSÍTÉSI ELVEK, SZEMPONTOK, KÖVETELMÉNYEK

A tanulók értékelése, minősítése kapcsán iskolánk nevelőtestületének alapvető követelményei

- személyre szóló, sokszínű, serkentő
- ne legyen megtorló, fegyelmező jellegű
- folyamatos, rendszeres és minden tevékenységre kiterjedő legyen
- épüljön az iskolai követelményrendszerre, legyen tárgyyszerű
- legyen következetes, egységes, szakszerű és felelősségteljes
- legyen mindenkor folyamatos, ösztönző, fejlesztő
- vegye figyelembe a tanuló képességeit, a teljesítményben bekövetkező fejlődési tendenciát
- a tanulók és a szülők ismerjék az értékelés célját és mikéntjét
- az értékelés legyen mindig reális, nyílt és őszinte
- a tanuló joga, hogy kifejthesse véleményét az ellenőrzés és értékelés folyamatában

3.11.6. TANTÁRGYI ÉRTÉKELÉSEK, MINŐSÍTÉSEK

- A tanulónak félévenként és tantárgyanként (2. évfolyam második félévétől 8. évfolyam évvégéig) minimum 4 érdemjeggyel kell rendelkeznie. A magasabb heti óraszámú (3-4 óra) tantárgyak esetén minimum 8 érdemjegy alapján történik az értékelés, minősítés.
- Minden tanévben a tanuló tanulmányi teljesítményének, előmenetelének értékelését, minősítését az alapján kell végezni, hogy a tanuló teljesítménye hogyan viszonyul az iskola Helyi Tantervében előírt követelményekhez.
- A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének értékelése, minősítése egységes követelményrendszer és egységes értékelő rendszer alapján történik.
- A tanuló írásbeli munkájának értékelésekor pontrendszert alkalmazunk (tudáspróbák, felmérő dolgozatok esetében kötelező jelleggel). Az elért pontszám érdemjegyekre történő átváltását a következő százalékolás alapján végezzük:

Első évfolyamon és a második évfolyam első félévében:

Teljesítmény	Értékelés
0%-30%	felzárkóztatásra szorul
31%-50%	felzárkóztatásra szorul
51%-75%	megfelelően teljesített
76%-90%	jól teljesített
91%-100%	kiválóan teljesített

Második évfolyam második félévében és 3.-8. évfolyamon:

0%-30%	elégtelen (1)
--------	---------------

31%-50%	elégséges (2)
51%-75%	közepes (3)
76%-90%	jó (4)
91%-100%	jeles (5)

3.11.7. SZÖVEGES ÉRTÉKELÉS AZ 1. ÉVFOLYAMON ÉS A 2. ÉVFOLYAM I. FÉLÉVÉBEN

Az értékelés mindig viszonyítás. Az osztályozás csak egy megszokott, megfogható, kifejezhető momentum, egy módszere az értékelésnek. Jelentős motiváló funkciója van, de leépíti a belső motivációt. Kielezi a versenyzést a gyerekek között. Súlyos károkat okozhat, mivel a gyerekek bizonyos életkorukban nem tudják elválasztani a tantárgyi teljesítményértékelést a személyisége értékelésétől.

A szöveges értékelés előnye a differenciáltságából, személyességéből adódóan:

- egyéni fejlődést segít
- belső motivációt fejleszt
- feladattudatot, munkafegyelmet erősít
- együttműködésre szocializál
- kölcsönös, interaktív viszonyt teremt gyerek és felnőtt között
- fejleszti az empátiát
- érzelmi biztonságot nyújt
- az értelmi intelligencia mellett az érzelmi intelligencia fejlődéséhez is hozzájárul
- erősíti az önértékelésben való felkészültséget
- segít a mások értékelésében való jártasságot megszerezni.

Az értékelés csak az előzményeivel és a következményeivel együtt válik a nevelési folyamat értelmezhető aktusává.

Jó az értékelés, ha:

- árnyaltan fejezi ki a tanulói teljesítménnyel kapcsolatos véleményt
- tartalma hozzájárul a személyiség épüléséhez
- irányt, távlatot tud mutatni a tanulónak a tovább lépéshez
- megerősíti benne azt, amit jól csinált

A szöveges értékelés - a tanulóról szól

- fejlődését szolgálja
- nem a személyét minősíti
- belülről motivál
- beavatja a szülőt is a folyamatba

A pedagógus akkor tud árnyaltan értékelni, ha ismeri

- a gyerekeket,
- érdeklődésüket,
- hiányosságait,
- személyiségjegyeiket,
- otthoni körülményeiket

Az értékelés legyen mindig szeretetteljes, elfogadó. Nyitottságot, önismeretet, toleranciát követel a pedagógustól. A pedagógus a segítő személy a tanulási folyamatban. A szöveges, részletes vélemény körültekintő és lehetőleg tévedésmentes kell, hogy legyen.

E célból új módszertani megoldásokat kell keresni:

- feljegyzések
- megfigyelések
- önértékeléssel kapcsolatos feladatlapok
- szabad fogalmazások készítése

Ha az adott évfolyamot több nevelő tanítja /tantárgyfelosztás van/, a tanítóknak folyamatosan kell a tanulókról feljegyzéseket készíteni. A feljegyzéseket havonta egyszer összevetik és az osztályfőnökök segítségével havi értékelés formájában tudatják közös véleményüket a tanulókkal, a szülőkkel. Félévkor és év végén (1. évfolyam, 2. évfolyam I. félévében) a vélemény végén szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló:

- kiválóan teljesített
- jól teljesített
- megfelelően teljesített
- vagy felzárkóztatásra szorul

Ha „felzárkóztatásra szorul” minősítést kap a tanuló, az iskolának a szülő bevonásával értékelni kell a tanuló teljesítményét:

- fel kell tárni a tanuló fejlődését, haladását akadályozó tényezőket,
- javaslatot kell tenni az azok megszüntetéséhez szükséges intézkedésekre

3.11.8. A SZÖVEGES ÉRTÉKELÉS TARTALMI KRITÉRIUMAI

3.11.7.1. Kulcskompetenciák fejlesztése

1. Kommunikáció
2. Szabálykövetés
3. Gondolkodás
4. Tanuláshoz való viszony
5. Megfigyelés, észlelés
6. Térbeli, síkbeli és időbeli tájékozódás

7. A mozgás fejlettsége

Kommunikáció

Beszéd folyamatok követése:

- folyamatos
- néha figyelmetlen
- nem figyel

Magyarázatok, utasítások:

- mindig megérti
- kevés hiba
- nem érti

Szókinccse:

- gazdag
- megfelelő
- fejlesztendő

Beszéde, kifejezései:

- összefüggő
- folyamatos
- megfelelő
- összefüggéstelen

Szabálykövetés

Közösségi magatartás:

- előzékeny
- közömbös
- goromba
- verekedős
- udvarias
- elhúzódo

Munkavégzés:

- önálló
- kevés segítséget igényel
- nem képes rá
- pontos
- néha téveszt
- pontatlan
- gyors
- alapos
- felületes
- lassú
- kitartó
- biztatást igényel
- feszült

- fáradékony

Feladatmegoldás:

- aktív
- serkentést igényel
- passzív

Gondolkodás:

Lényegkiemelés

- önállóan
- segítséggel
- szempontokkal
- nem képes rá
- irányítva

Problémamegoldás

- elvontgondolkodás
- modellekkel
- konkrét tárgyakkal
- eszközökkel
- rajzokkal

Gondolkodási műveletek

összehasonlítás:

- jó
- megfelelő szintű
- gyenge

okosági összefüggések:

- jó
- megfelelő szintű
- gyenge

osztályozás, rendezés:

- jó
- megfelelő szintű
- gyenge

következtetés:

- önálló
- segítséggel
- nem képes

Tanuláshoz való viszony

Motiváció

- külső késztetés
- biztatás
- érdeklődés
- feladattal való azonosulás
- kíváncsiság

- megküzdés igénye

Tanulási tevékenység

- tartós
- néha biztatni kell
- állandóan ösztönözni kell
- folyamatos

Megfigyelés, észlelés

- alapos
- megbízható
- irányítható
- felszínes

Térbeli, síkbeli és időbeli tájékozódás

Térbeli irányok ismerete:

- jó
- megfelelő
- nem képes tájékozódni

Síkbeli irányok ismerete:

- jó
- megfelelő
- nem képes tájékozódni

Időbeli irányok ismerete:

- jó
- megfelelő
- gyenge

Mozgás fejlettsége

- rendezett
- megfelelő

rendezetlen

3.11.7.2. Szöveges értékelés tantárgyak alapján 1. évfolyam félév, évvége, 2. évfolyam félév

1. osztály

Magatartás

- Kapcsolat a társakkal

Társas kapcsolataiban segítőkész.

Társas kapcsolataiban együttműködő.

Társas kapcsolataiban türelmes.

Társas kapcsolataiban közömbös.

Társas kapcsolataiban türelmetlen.

Társas kapcsolataiban durva.

- **Kapcsolat a felnőttekkel**

Felnőttekhez való viszonyában együttműködő.

Felnőttekhez való viszonyában udvarias.

Felnőttekhez való viszonyában segítőkész.

Felnőttekhez való viszonyában viselkedése gyakran kifogásolható.

- **Tanórai aktivitás**

Tanórán aktív.

Tanórán fegyelmezett.

Tanórán együttműködő.

Tanórán passzív.

Tanórán fegyelmezetlen.

Tanórán rendbontó.

- **Tanórán kívüli viselkedés**

Tanórán kívül együttműködő.

Tanórán kívül fegyelmezett.

Tanórán kívül fegyelmezetlen.

Tanórán kívül rendbontó.

Szorgalom

- **Tanuláshoz való viszonya**

Tanuláshoz való viszonya aktív.

Tanuláshoz való viszonya érdeklődő.

Tanuláshoz való viszonya kötelességtudó.

Tanuláshoz való viszonya felületes.

Tanuláshoz való viszonya érdektelen.

Tanuláshoz való viszonya hanyag.

- **Önálló munka**

A tanulásban önálló.

A tanulásban kitartó.

A tanulásban néha segítségre szorul.

A tanulásban önállótlan.

- **Házi feladatok elkészítése, felszerelés**

Házi feladatát elkészíti.

Házi feladatát alkalmanként elfelejti.

Házi feladatát gyakran nem készíti el.

Felszerelése hiánytalan.

Felszerelése néha hiányos.

Felszerelése gyakran hiányos.

Magyar nyelv és irodalom

Kulturált nyelvi magatartás, beszédművelés:

- Hangképzés

Hangképzése pontos.

Hangképzése javítást igénylő.

Hangképzése logopédiai fejlesztésre javasolt.

- Beszéd, beszédtempó

Beszéde érthető.

Beszéde nehezen érthető.

Beszédtempója megfelelő.

Beszédtempója lassú.

Beszédtempója hadaró.

Beszédtempója akadozó.

- Hangerő

Hangereje megfelelő.

Hangereje halk.

Hangereje harsány.

- Szóbeli kifejezőkészség

Szóbeli kifejezőkészsége választékos.

Szóbeli kifejezőkészsége jó.

Szóbeli kifejezőkészsége nehézkes.

- Hallott szöveg megértése

A hallott szöveget önállóan megérti.

A hallott szöveget segítséggel érti meg.

A hallott szöveget nem érti meg.

- Szókincs

Szókincse gazdag.

Szókincse korosztályának megfelelő.

Szókincse hiányos.

Olvasás

- Betűismeret

Betűismerete biztos.

Betűismerete kevésbé biztos.

Betűismerete bizonytalan. Téveszti a betűket.

- Hangos olvasás

Hangos olvasása folyamatos.

Hangos olvasása szavanként olvasó.

Hangos olvasása szótagoló.

Hangos olvasása szavakat betűző.

- Mondathatárok betartása

A szó és mondathatárokat tartja.

A szó és mondathatárokat nem tartja. Gyakori hibái:

- Szövegértés

Szövegértése pontos.

Szövegértése megfelelő.

Szövegértése bizonytalan.

Szövegértése hibás.

- Memoriter tanulása

Memoritert kifejezően ad elő.

Memoritert pontosan ad elő.

Memoritert kevés hibával ad elő.

Memoritert pontatlanul ad elő.

Írás

- Betűk, betűkapcsolások

Betűi és betűkapcsolásai szabályosak.

Betűi és betűkapcsolásai kevésbé szabályosak.

Betűi és betűkapcsolásai hibásak.

- Íráskép

Írásképe igényes.

Írásképe kevésbé igényes.

Írásképe igénytelen.

- Írástempó

Írástempója lendületes.

Írástempója megfelelő.

Írástempója lassú.

- Másolás írottról írottra

Írottról írottra döntően hibátlanul másol.

Írottról írottra kevés hibával másol.

Írottról írottra sok hibával másol.

- Másolás nyomtatotról írottra

Nyomtatotról írottra döntően hibátlanul másol.

Nyomtatotról írottra kevés hibával másol.

Nyomtatotról írottra sok hibával másol.

- Tollbamondás

Tollbamondás után döntően hibátlanul ír.

Tollbamondás után kevés hibával ír.

Tollbamondás után sok hibával ír.

- Emlékezetből írás

Emlékezetből döntően hibátlanul ír.

Emlékezetből kevés hibával ír.

Emlékezetből sok hibával ír.

Matematika

- Számfogalom

Számfogalma kialakult.

Számfogalma kevésbé kialakult.

Számfogalma kialakulatlan.

- Relációk felismerése

A relációkat felismeri.

A relációkat általában felismeri.

A relációkat segítséggel ismeri fel.

A relációkat nem ismeri fel.

- Műveletek

Összeadásokat hibátlanul old meg.

Összeadásokat kevés hibával old meg.

Összeadásokat sok hibával old meg.

Kivonásokat hibátlanul old meg.

Kivonásokat kevés hibával old meg.

Kivonásokat sok hibával old meg.

- Függvények, sorozatok

A sorozatok szabályát önállóan felismeri, folytatja.

A sorozatok szabályát nem ismeri fel.

Adott szabályú sorozatot önállóan folytat.

Adott szabályú sorozatot segítséggel folytat.

Adott szabályú sorozatot nem folytat.

- Geometriai ismeretek

Geometriai ismeretekben kiemelkedő.

Geometriai ismeretekben jártas.

Geometriai ismeretekben bizonytalan.

Geometriai ismeretekben gyenge.

- Szöveges feladatok megoldása

Szöveges feladatokat önállóan old meg.

Szöveges feladatokat megfelelően old meg.

Szöveges feladatokat bizonytalanul old meg.

Szöveges feladatokat sok hibával old meg.

- Logikai gondolkodás

Logikai gondolkodása kiváló.

Logikai gondolkodása jó.

Logikai gondolkodása megfelelő.

Logikai gondolkodása gyenge.

Vizuális kultúra

- Festés, rajzolás

A festés- rajzolás iránti érdeklődése kiemelkedő.

A festés- rajzolás iránti érdeklődése megfelelő.

A festés- rajzolás iránti érdeklődése mérsékelt.

- Színhasználat

Munkáin változatosan használja a színeket.

Munkáin sajátosan használja a színeket.

Munkáin visszafogottan használja a színeket.

- Eszközhasználat

Eszközhasználat kiemelkedő.

Eszközhasználat jó.

Eszközhasználat megfelelő.

Eszközhasználat bátortalan.

- Térkihasználás

A rajzfelületet megfelelően használja.

A rajzfelületet bátortalanul használja.

A rajzfelületet aránytalanul használja.

- Kreativitás

Kreativitása: tele van ötlettel.

Kreativitása: inkább az utasításokat követi.

Technika és tervezés

- Órai tevékenység

Órai tevékenysége érdeklődő.

Órai tevékenysége biztatásra aktív.

Órai tevékenysége változó.

Órai tevékenysége passzív.

Órai tevékenysége rendbontó.

- Anyagismeret, megmunkálás

A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat jól ismeri.

A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat megfelelően ismeri.

A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat felszínesen ismeri.

- Kézügyesség

Kézügyessége kiemelkedő.

Kézügyessége jó.

Kézügyessége megfelelő.

Kézügyessége fejlesztésre szorul.

- Munkadarabok

Munkadarabjai igényesek.

Munkadarabjai megfelelőek.

Munkadarabjai gyakran pontatlanok.

- Eszközhasználat

Az eszközöket jól használja.

Az eszközöket biztonságosan használja.

Az eszközöket megfelelően használja.

Az eszközöket bátortalanul használja.

Ének-zene

- Tanult dalok

A dalokat önállóan énekli.

A dalokat szívesen énekli.

A dalokat segítséggel énekli.

A dalokat csak csoportban énekli.

- Ritmusértékek

A tanult ritmusértékeket jól alkalmazza.

A tanult ritmusértékeket pontatlanul alkalmazza.

A tanult ritmusértékeket nem ismeri.

- Dallam, szövegismeret

A tanult dalok dallamát, szövegét jól ismeri.

A tanult dalok dallamát, szövegét pontatlanul ismeri.

A tanult dalok dallamát, szövegét nem ismeri.

- Zenehallgatás

Zenehallgatás során csendben figyel a zeneműre.

Zenehallgatás során megfogalmazza észrevételeit.

Zenehallgatás során az ismert hangszereket megnevezi.

Testnevelés

- Órai tevékenység

Órai tevékenysége aktív.

Órai tevékenysége biztatásra aktív.

Órai tevékenysége változó.

Órai tevékenysége passzív.

Órai tevékenysége rendbontó.

- Mozgás

Mozgása harmonikus.

Mozgása megfelelő.

Mozgása fejlesztésre szorul.

- Csapatjátékok

A csapatjátékokban együttműködően vesz részt.

A csapatjátékokban közömbösen vesz részt.

A csapatjátékokban nem szívesen vesz részt.

- Gyakorlatok elsajátítása

A gyakorlatokat könnyen sajátítja el.

A gyakorlatokat kevés segítséggel sajátítja el.

A gyakorlatokat sok segítséggel sajátítja el.

- Labdakezelés

Labdakezelése kiemelkedő.

Labdakezelése biztos.

Labdakezelése megfelelő.

Labdakezelése bizonytalan.

Etika

- Órai munka

A tanuló részvétele az órai munkában aktív és együttműködő.

A tanuló részvétele az órai munkában részben együttműködő.

A tanuló részvétele az órai munkában változó, ritkán együttműködő.

A tanuló részvétele az órai munkában elutasító, nem működik együtt.

- A feldolgozott történetek és témák iránti érdeklődés

A feldolgozott történetek és témák iránt érdeklődő, a tanultakra jól emlékszik és képes alkalmazni azokat.

A feldolgozott történetek és témák iránt általában érdeklődő, a tanultakat részben emlékszik

és részben képes alkalmazni azokat.

A feldolgozott történetek és témák iránt nem érdeklődő, de a figyelmét felkeltő témákra emlékszik és képes alkalmazni azokat.

A feldolgozott történetek és témák iránt nem érdeklődő, felzárkóztatásra szorul.

- Szívesen foglalkozik

A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik történetek hallgatásával és játékos feldolgozásával.

A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik énekekkel, dalos játékokkal.

A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik társas feladatokkal, csoportmunkával.

A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik rajzos feladatokkal.

A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik munkafüzet feladatokkal.

Cigány népismeret

A tananyag elsajátítása során aktív.

A tananyag elsajátítása során érdeklődő.

A tananyag elsajátítása során közömbös.

2. osztály I. félév

Magatartás

- Kapcsolat a társakkal

Társas kapcsolataiban segítőkész.

Társas kapcsolataiban együttműködő.

Társas kapcsolataiban türelmes.

Társas kapcsolataiban közömbös.

Társas kapcsolataiban türelmetlen.

Társas kapcsolataiban durva.

- Kapcsolat a felnőttekkel

Felnőttekhez való viszonyában együttműködő.

Felnőttekhez való viszonyában udvarias.

Felnőttekhez való viszonyában segítőkész.

Felnőttekhez való viszonyában viselkedése gyakran kifogásolható.

- Tanórai aktivitás

Tanórán aktív.

Tanórán fegyelmezett.

Tanórán együttműködő.

Tanórán passzív.

Tanórán fegyelmezetlen.

Tanórán rendbontó.

- Tanórán kívüli viselkedés

Tanórán kívül együttműködő.

Tanórán kívül fegyelmezett.

Tanórán kívül fegyelmezetlen.

Tanórán kívül rendbontó.

Szorgalom

- Tanuláshoz való viszony

Tanuláshoz való viszonya aktív.

Tanuláshoz való viszonya érdeklődő.

Tanuláshoz való viszonya kötelességtudó.

Tanuláshoz való viszonya felületes.

Tanuláshoz való viszonya érdektelen.

Tanuláshoz való viszonya hanyag.

- Önálló munka

A tanulásban önálló.

A tanulásban kitartó.

A tanulásban gyakran szorul segítségre.

A tanulásban önállótlan.

- Házi feladat elkészítése, felszerelés

Házi feladatát elkészíti.

Házi feladatát alkalmanként elfelejti.

Házi feladatát gyakran nem készíti el.

Felszerelése hiánytalan.

Felszerelése néha hiányos.

Felszerelése gyakran hiányos.

- Csoportmunka

Munkája csoportban aktív.

Munkája csoportban kezdeményező.

Munkája csoportban irányító.

Munkája csoportban kreatív.

Munkája csoportban együttműködő.

Munkája csoportban segítőkész.

Munkája csoportban passzív.

Munkája csoportban háritó.

Munkája csoportban hátráltató.

Magyar nyelv és irodalom

Kulturált nyelvi magatartás, beszédművelés

- Hangképzés

Hangképzése pontos.

Hangképzése javítást igénylő.

Beszéde tiszta.

Beszéde érthető.

Beszéde nehezen érthető.

- Beszédtempó

Beszédtempója folyamatos.

Beszédtempója megfelelő.

Beszédtempója lassú.

Beszédtempója hadaró.

Beszédtempója akadozó.

- Hangerő

Hangereje megfelelő.

Hangereje halk.

Hangereje harsány.

- Memoriter

Memoritert kifejezően ad elő.

Memoritert pontosan ad elő.

Memoritert kevés hibával ad elő.

Memoritert pontatlanul ad elő.

- Hallott szöveg

A hallott szöveget önállóan megérti.

A hallott szöveget segítséggel érti meg.

A hallott szöveget nem érti meg.

- Szókincs

Szókincse gazdag.

Szókincse korosztályának megfelelő.

Szókincse hiányos.

Szóbeli kifejezőkészsége választékos.

Szóbeli kifejezőkészsége jó.

Szóbeli kifejezőkészsége nehézkes.

- Kérdések, utasítások megértése

Kérdések, utasítások megértése pontos.

Kérdések, utasítások megértése megfelelő.

Kérdések, utasítások megértése pontatlan.

- Válaszadás

Válaszadása pontos.

Válaszadása nehézkes.

Válaszadása pontatlan.

- Olvasás

Hangos olvasás

Hangos olvasása folyamatos.

Hangos olvasása szavanként olvasó.

Hangos olvasása szótagoló.

Hangos olvasása szavakat betűző.

Tipikus hibái: .....

- Szövegértés

Szövegértése pontos.

Szövegértése megfelelő.

Szövegértése bizonytalan.

Szövegértése hibás.

- Írás

Íráskép, írástempó

Írásképe igényes.

Írásképe kevésbé igényes.

Írásképe igénytelen.

Írástempója lendületes.

Írástempója megfelelő.

Írástempója lassú.

- Füzetvezetés

Füzetvezetése rendezett.

Füzetvezetése kevésbé rendezett.

Füzetvezetése rendezetlen.

- Betűrendbe sorolás

Betűrendbe sorolni önállóan tud.

Betűrendbe sorolni segítséggel tud.

Betűrendbe sorolni segítséggel sem tud.

- Szavakról tanult ismeretek

Szavakról tanult ismeretei biztosak.

Szavakról tanult ismeretei kevésbé biztosak.

Szavakról tanult ismeretei bizonytalanok.

- Mondatokról tanult ismeretek

A mondatokról tanult ismeretei biztosak.

A mondatokról tanult ismeretei kevésbé biztosak.

A mondatokról tanult ismeretei pontatlanok.

- Elválasztás szabályai

Az elválasztás szabályait biztosan alkalmazza.

Az elválasztás szabályait kevés hibával alkalmazza.

Az elválasztás szabályait sok hibával alkalmazza.

- Másolás

Másolás után döntően hibátlanul ír.

Másolás után kevés hibával ír.

Másolás után sok hibával ír.

- Emlékezetből írás

Emlékezetből döntően hibátlanul ír.

Emlékezetből kevés hibával ír.

Emlékezetből sok hibával ír.

Gyakori hibái:.....

Matematika

- Számfogalom

Számfogalma kialakult.

Számfogalma kevésbé kialakult.

Számfogalma kialakulatlan.

- Relációk

A relációkat felismeri.

A relációkat segítséggel ismeri fel.

A relációkat nem ismeri fel.

- Alapműveletek

Összeadásokat hibátlanul old meg.

Összeadásokat kevés hibával old meg.

Összeadásokat sok hibával old meg.

Kivonásokat hibátlanul old meg.

Kivonásokat kevés hibával old meg.

Kivonásokat sok hibával old meg.

Szorzásokat hibátlanul old meg.

Szorzásokat kevés hibával old meg.

Szorzásokat sok hibával old meg.

Osztásokat hibátlanul old meg.

Osztásokat kevés hibával old meg.

Osztásokat sok hibával old meg.

- Becslés

Becslése biztos.

Becslése kevésbé biztos.

Becslése bizonytalan.

- Függvények, sorozatok

A sorozatok szabályát önállóan felismeri, folytatja.

A sorozatok szabályát nem ismeri fel.

Adott szabályú sorozatot önállóan folytat.

Adott szabályú sorozatot segítséggel folytat.

Adott szabályú sorozatot nem folytat.

- Mérések

Mérésekben biztos.

Mérésekben kevésbé biztos.

Mérésekben bizonytalan.

- Mértékegységek

Mértékegységek átváltásában biztos.

Mértékegységek átváltásában megfelelő.

Mértékegységek átváltásában bizonytalan.

Mértékegységek átváltásában gyenge.

- Geometriai ismeretek

Geometriai ismeretekben kiemelkedő.

Geometriai ismeretekben megfelelő.
Geometriai ismeretekben bizonytalan.
Geometriai ismeretekben gyenge.

- Szöveges feladatok

Szöveges feladatokat önállóan old meg.
Szöveges feladatokat megfelelően old meg.
Szöveges feladatokat bizonytalanul old meg.
Szöveges feladatokat sok hibával old meg.

- Logikai gondolkodás

Logikai gondolkodása kiváló.
Logikai gondolkodása jó.
Logikai gondolkodása megfelelő.
Logikai gondolkodása gyenge.

- Önellenőrzés

Önellenőrzése kifogástalan.
Önellenőrzése jó.
Önellenőrzése elfogadható.
Önellenőrzése pontatlan.
Önellenőrzése kialakulatlan.

Vizuális kultúra

- Festés, rajzolás

A festés- rajzolás iránti érdeklődése kiemelkedő.
A festés- rajzolás iránti érdeklődése megfelelő.
A festés- rajzolás iránti érdeklődése mérsékelt.

- Színhasználat

Munkáin változatosan használja a színeket.
Munkáin sajátosan használja a színeket.
Munkáin visszafogottan használja a színeket.

- Eszközhasználat

Eszközhasználatja kiemelkedő.
Eszközhasználatja jó.
Eszközhasználatja megfelelő.
Eszközhasználatja bátortalan.

- Térkihasználás

A rajzfelületet megfelelően használja.

A rajzfelületet bátortalanul használja.

A rajzfelületet aránytalanul használja.

- **Kreativitás**

Kreativitása: tele van ötlettel.

Kreativitása: inkább az utasításokat követi.

Technika és tervezés

- **Órai tevékenység**

Órai tevékenysége érdeklődő.

Órai tevékenysége biztatásra aktív.

Órai tevékenysége változó.

Órai tevékenysége passzív.

Órai tevékenysége rendbontó.

- **Anyagismeret és megmunkálás**

A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat jól ismeri.

A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat megfelelően ismeri.

A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat felszínesen ismeri.

- **Kézügyesség**

Kézügyessége kiemelkedő.

Kézügyessége jó.

Kézügyessége megfelelő.

Kézügyessége fejlesztésre szorul.

- **Munkadarabok**

Munkadarabjai igényesek.

Munkadarabjai megfelelőek.

Munkadarabjai gyakran pontatlanok.

- **Eszközhasználat**

Az eszközöket jól használja.

Az eszközöket biztonságosan használja.

Az eszközöket megfelelően használja.

Az eszközöket bátortalanul használja.

Ének-zene

- **Tanult dalok**

A dalokat önállóan énekli.

A dalokat szívesen énekli.

A dalokat segítséggel énekli.

A dalokat csak csoportban énekli.

- Ritmusértékek

A tanult ritmusértékeket jól alkalmazza.

A tanult ritmusértékeket pontatlanul alkalmazza.

A tanult ritmusértékeket nem ismeri.

- Dallam, szövegismeret

A tanult dalok dallamát, szövegét jól ismeri.

A tanult dalok dallamát, szövegét pontatlanul ismeri.

A tanult dalok dallamát, szövegét nem ismeri.

- Zenehallgatás

Zenehallgatás során csendben figyel a zeneműre.

Zenehallgatás során megfogalmazza észrevételeit.

Zenehallgatás során az ismert hangszereket megnevezi.

Testnevelés

- Órai tevékenység

Órai tevékenysége aktív.

Órai tevékenysége biztatásra aktív.

Órai tevékenysége változó.

Órai tevékenysége passzív.

Órai tevékenysége rendbontó.

- Mozgás

Mozgása harmonikus.

Mozgása megfelelő.

Mozgása fejlesztésre szorul.

- Csapatjátékok

A csapatjátékokban együttműködően vesz részt.

A csapatjátékokban közömbösen vesz részt.

A csapatjátékokban nem szívesen vesz részt.

- A gyakorlatok elsajátítása

A gyakorlatokat könnyen sajátítja el.

A gyakorlatokat kevés segítséggel sajátítja el.

A gyakorlatokat sok segítséggel sajátítja el.

- Labdakezelés

Labdakezelése biztos.

Labdakezelése megfelelő.

Labdakezelése bizonytalan.

Etika

- Órai munka

A tanuló részvétele az órai munkában aktív és együttműködő.

A tanuló részvétele az órai munkában együttműködő.

A tanuló részvétele az órai munkában változó, nem mindig együttműködő.

A tanuló részvétele az órai munkában elutasító, nem működik együtt.

- Feldolgozott történetek és témák

A feldolgozott történetek és témák iránt érdeklődő, a tanultakra jól emlékszik és képes alkalmazni azokat.

A feldolgozott történetek és témák iránt általában érdeklődő, a tanultakat részben emlékszik és részben képes alkalmazni azokat.

A feldolgozott történetek és témák iránt nem érdeklődő, de a figyelmét felkeltő témákra emlékszik és képes alkalmazni azokat.

A feldolgozott történetek és témák iránt nem érdeklődő, felzárkóztatásra szorul.

- Érdeklődés

A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik történetek hallgatásával és játékos feldolgozásával.

A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik énekekkel, dalos játékokkal.

A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik társas feladatokkal, csoportmunkával.

A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik rajzos feladatokkal.

A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik munkafüzet feladatokkal.

Cigány népismeret

A tananyag elsajátítása során aktív.

A tananyag elsajátítása során érdeklődő.

A tananyag elsajátítása során közömbös.

3.11.9. A TANULÓ TELJESÍTMÉNYE ÉRTÉKELÉSÉNEK, MINŐSÍTÉSÉNEK FORMÁJA 2. ÉVFOLYAM FÉLÉVKOR ÉS 3-8. ÉVFOLYAMON

Időpont	Az értékelés, formája, módja	Az értékelés rögzítése	Az értékelést végző(k) személye
A tanév folyamán	érdemjeggyel tantárgyanként: 5; 4; 3; 2; 1	Digitális osztálynapló	szaktanárok
	dicséret, elmarasztalás	Digitális osztálynapló	szaktanár
	piros és fekete pontok	munkafüzetek tanári feljegyzések	szaktanár
	szóbeli értékelés		szaktanár
Félévkor	osztályzatokkal tantárgyanként: 5; 4; 3; 2; 1	Digitális osztálynapló	szaktanár, nevelőtestület
	szaktárgyi dicséret	Digitális osztálynapló	szaktanár
Év végén	osztályzatokkal tantárgyanként jeles (5) jó (4) közepes (3) elégséges (2)	Digitális osztálynapló Bizonyítvány Törzslap	szaktanár, nevelőtestület

HEJÓPAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAM

	elégtelen (1)		
	szaktárgyi dicséret	Digitális osztálynapló Bizonyítvány Törzslap	szaktanár
	nevelőtestületi dicséret	Digitális osztálynapló Bizonyítvány Törzslap	nevelőtestület

3.11.10. A TANULÓ MAGATARTÁSA, SZORGALMA ÉRTÉKELÉSÉNEK ÉS MINŐSÍTÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI, ALAPELVEI

A magatartás, szorgalom értékelésére iskolaközösségünk által elfogadott normákat alkalmazzuk. A magatartás érdemjegye az életkori sajátosságokhoz igazodva fejezze ki a közösséghez, annak tagjaihoz való viszonyt. Félévkor, és év végén a tanulók magatartás és szorgalom minősítésére az osztályfőnök, az osztályban tanító tanárok véleményének meghallgatásával és figyelembevételével tesz javaslatot.

A magatartás értékelésekor, minősítésekor figyelembe kell venni:

- a tanuló személyiségének előző évhez viszonyított pozitív vagy negatív változását
- a közösség érdekeivel való azonosulás szintjét
- a közösség érdekében végzett tevékenységet
- tanórai és tanórán kívüli viselkedését
- az emberi erkölcsi elveknek való megfelelést
- szabálytartást
- a cselekedetek következményeinek vállalását
- a Házirendben foglaltak betartását.
- a társakhoz való megfelelő viszonyt
- a nevelőkhöz, felnőttekhez való megfelelő viszonyt
- a beszédstílust, a tiszteletadást, az elfogadó és a mássággal szemben is toleráns magatartást

A szorgalomértékelése az egyéni képességeket és körülményeket mérlegelve fejezze ki a tanulmányi munkához való viszonyt.

A szorgalom értékelésekor, minősítésekor figyelembe kell venni:

- folyamatos kiemelkedő tanulmányi eredmény
- versenyeredmények, sporteredmények
- közösségi munka, jótékonyági tevékenység, környezetvédelmi aktivitás, mások, idősek segítése
- tanulmányi munkában javuló tendencia
- képességeknek megfelelő tanulmányi eredmény
- iskolán kívüli tevékenységekben való aktív részvétel
- sport, kulturális rendezvényeken, versenyeken, vetélkedőkön, bemutatókon előadásokon, ünnepségeken való aktív részvétel, szereplés

3.11.11. A MAGATARTÁS MINŐSÍTÉSE

- **Példás: az a tanuló, aki**
  - aktív közösségi munkát végez

- kezdeményező, viselkedése példamutató, társai előtt tevékeny, örömmel vesz részt a közösség életében
  - a házirendet betartja és másokkal is igyekszik betartatni
  - tisztelettudó, jóindulatú, megértő, együttműködő
  - szaktanári, osztályfőnöki dicséretei vannak
- **Jó: az a tanuló, aki**
    - a rábízott feladatot elvégzi, de nem kezdeményező
    - fegyelmezetten viselkedik, kötelességeit teljesíti
    - a házirendet betartja
    - a közösséggel szemben nem elég aktív
    - ritkán vagy kismértékben kell figyelmeztetni
    - legfeljebb egy szaktanárij vagy osztályfőnöki figyelmeztetése van
  - **Változó: az a tanuló, aki**
    - vonakodva végzi közösségi munkáját
    - megbízásait rendszertelenül teljesíti, nem lehet rá számítani, a közösségi magatartás szabályait rendszeresen megsérti
    - többször vét a házirend ellen
    - társaival, nevelőivel szemben időnként udvariatlan
    - legfeljebb szaktanárij vagy osztályfőnöki intése van
  - **Rossz: az a tanuló, aki**
    - közösséggel szemben magatartást tanúsít és az ezzel járó feladatok alól teljes mértékben kivonja magát
    - rossz példát mutat társainak
    - szándékosan rendetlenkedik, hibáit nem akarja kijavítani és beismerni
    - destruktív társaival és a felnőttekkel szemben
    - kötelességeit nem teljesíti
    - nehezen nevelhető: durva, tiszteletlen, agresszív, önmagára és környezetére veszélyes
    - igazgatói intéssel rendelkezik

3.11.12. A SZORGALOM MINŐSÍTÉSE

- **Példás szorgalmú az a diák, aki**
  - tanulmányi munkájában kitartó, képességeinek megfelelően a legjobb eredményre törekszik, tudatosan, rendszeresen készül
  - munkájában pontos, megbízható, önálló
  - szívesen és önként vállal többletmunkát
  - magas fokú kötelességtudattal rendelkezik
  - szaktanári dicséretei vannak

- **Jó: szorgalmú az a diák, aki**
  - az órákra képességeihez mértén lelkiismeretesen felkészül, mindig figyel, munkája rendszeres
  - aktivizálni, irányítani kell
  - az iskolai tananyagon felül többletfeladatot nem vállal

- **Változó: szorgalmú az a diák, aki**
  - rendszertelenül készül az óráira, nincs benne elég kitartás, figyelme változó
  - változékony munkája miatt, képességszintje alatt teljesít
  - szétszórt, feladattudata közepes, aktivizálásra szorul

- **Hanyag: szorgalmú az a diák, aki:**
  - rendszeresen felkészületlenül és felszerelés nélkül jön iskolába
  - munkája pontatlan, figyelmetlenül dolgozik
  - tanulmányi előrehaladása nem érdekli
  - rossz munkafegyelem, érdektelenség, közömbösség jellemzi
  - félévkor vagy év végén kettő vagy több elégtelen osztályzatot kapott

3.11.13. A TANULÓ MAGATARTÁSA, SZORGALMA ÉRTÉKELÉSÉNEK ÉS MINŐSÍTÉSÉNEK FORMÁJA

Időpont	Értékelés, minősítés formája, módja	Értékelés, rögzítése	minősítés	Az értékelést, minősítést végző(k) személye
A tanév folyamán	szóban havonként			osztályközösség osztályfőnökök
	érdemjeggyel havonként 5; 4; 3; 2	digitális osztálynapló		osztályfőnök a szaktanárok véleménye alapján, a dicséretetek, elmarasztalások alapján
Félévkor és év végén	szóban			osztályközösség osztályfőnökök
	osztályzattal a., magatartás példás (5)	digitális osztálynapló törzslap		osztályfőnök, nevelőtestület

HEJŐPAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAM

	jó (4) változó (3) rossz (2)	bizonyítvány	
	b., szorgalom példás (5) jó (4) változó (3) hanyag (2)		

3.12. A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI

A csoportbontás elvei és rendje

Azokban az osztályokban, amelyekben a szaktantárgy oktathatóságának feltételei nem teszik lehetővé a nagyobb létszámú osztályok egy időben történő oktatását, az osztályt két tanulócsoportra bontjuk. (Ez a tanulói létszám 20 főben határozható meg jelenleg iskolánkban az informatika tantárgyból)

A csoportokat célszerű a tanulók képességének, illetve érdeklődésének megfelelően szervezni.

Ezen felül csoportbontásokat olyan tevékenységi területeken alkalmazunk, ahol csak a kisebb létszám teszi hatékonyá az oktatást, mert:

- elengedhetetlen a tanulók folyamatos egyéni korrekciója (pl. idegen nyelv)
- elengedhetetlen a gyakorlati tevékenységben való folyamatos egyéni segítségnyújtás
- feltétlenül szükséges (pl. technika)
- a férőhelyek száma a speciális tantermeknél korlátozott
- a tanulók különböző képességszintje kívánatosá teszi a külön csoportok kialakítását

Csoportbontás elvei

- a csoportok létszáma lehetőleg azonos legyen
- lehetőleg azonos képességű tanulók kerüljenek egy csoportba
- megbontjuk a húsznál nagyobb létszámú osztályokat informatika, matematika és angol nyelvórákon
- a választható órák időkeretét elsősorban tehetséggondozásra, a szabadidő hasznos eltöltésére, a sportolási lehetőségek kiszélesítésére, egyéb foglalkozások megtartására kívánjuk felhasználni, mely csoportok létszáma a 23-at lehetőleg ne haladja meg
- egyéni, illetve kiscsoportos foglalkozás keretében is segíteni kívánjuk a tanulók felzárkóztatását, illetve a tehetséggondozást
- a tanuló továbbtanulási szándéka, pályaválasztási orientációja
- érdeklődés
- terhelhetőség
- tárgyi feltételek figyelembe vétele
- a tanulók tanulmányi teljesítménye, képességei, magatartása
- szaktanárok, tantestület véleménye
- korcsoportok, nemek figyelembevétele
- esélyegyenlőség, biztosítása
- szegregáció elkerülése

Napközis csoportok, tanulószobai csoportok:

A napközis csoportok indításánál meghatározó tényező, hogy hány tanuló nem kérte felmentését a délutáni egyéb foglalkozáson való részvétel alól, azaz milyen létszámú tanulót kell elhelyezni a napközi otthonban és a tanulószobán.

Az évfolyamokon vegyes napközis csoportot és/vagy tanulószobát indítunk, az igényektől és a létszámtól függően. Csoportbontás esetén célszerű a képességek szerinti differenciálást szem előtt tartani.

Az alapképzést kiegészítő, nem kötelező tanórai foglalkozások besorolási szempontjai:

Miután a tanulók választhatnak a nem kötelező tantárgyak közül, az iskola köteles valamennyi tanulónak az oktatását biztosítani. A NAT minden évfolyamra történő bevezetéséig, valamennyi alsós, illetve felsős évfolyam számára nem tudjuk biztosítani a meghirdetett tantárgyak oktatását. A régi óraterv szerinti tantárgyak kerülnek meghirdetésre ezekben az osztályokban. A szabadon választható tanóra abban az esetben kerül beindításra, ha az osztály legalább 50%-a azt igényli azt.

3.13. A NEMZETI, ETNIKAI KISEBBSÉGHEZ NEM TARTOZÓ TANULÓK RÉSZÉRE, A TELEPÜLÉSEN ÉLŐ NEMZETI, ETNIKAI KISEBBSÉG KULTÚRÁJÁNAK MEGISMERÉSÉT SZOLGÁLÓ TANANYAG

A nemzeti, etnikai kisebbséghez nem tartozó tanulók részére alapvetően integrált oktatást biztosítunk. A tantárgyi keretek között megjelenő etnikai kisebbség kultúrájának, képzőművészetének, zenei világának, népviseletének és életmódjának megismerése nem elkülönítetten, hanem az évfolyamok tantervi követelményeiben beépítve, az egyes témakörök részterületeiként megjelennek, és azok a Magyarországon élő többi népcsoporttal együtt tárgyalásra kerülnek. A településen élő nemzeti, etnikai kisebbség kultúrájának megismerését az alábbi tevékenységek szolgálják:

- tanórák
- osztályfőnöki órák
- tanórán kívüli tevékenységek:
  - szakkörök
  - hagyományőrző rendezvények
  - kiállítások szervezése, rendezése
  - szabadidős tevékenységek
  - táborozások
  - színház- és múzeumlátogatás
  - hangverseny látogatás
  - iskolai fellépések

A tanórákon és a tanórán kívüli tevékenységekben lehetőség nyílik a toleranciára való nevelésre, a másság megismerésére, tiszteletben tartására.

Éppen ezért iskolánk fontosnak tartja e népek kultúrájának, hagyományainak és szokásrendjének a tanulókkal való megismertetését. Arra törekszünk, hogy valamennyi nemzetiség irodalmát és művészetét reprezentáló ismeretanyag álljon rendelkezésre iskolánk könyvtárában.

Az interkulturális oktatás általános célja, hogy azokban az iskolákban, tanulócsoportokban, ahová cigány tanulók is járnak, cigányok és nem cigányok együtt ismerkedjenek meg a cigány

kultúra műveltségi anyagával. Ismerjék meg, és felfedezett értékek alapján becsüljék szűkebb környezetük cigány csoportjai mellett mind a hazánkban, mind Európa más országaiban élő különböző cigány népcsoportok kulturális hagyományait.

A cigány és nem cigány tanulók egyaránt legyenek büszkéek hagyományos értékeikre, etnikai kötődésükre, és ezeket a tulajdonságokat társaikban is tiszteljék.

Az interkulturális oktatás segíti a cigány népi hagyományok megőrzését, és az ezekre a hagyományokra épülő értékek továbbfejlesztését, illetve a hagyományaikat már elvesztett közösségeket, azok felfedezésében, újraélesztésében.

Segíti a cigány tanulók hátrányainak kompenzálására, a közoktatási rendszeren belüli előrelépésük, illetve társadalmi beilleszkedésük elősegítésére, az egymás megismerésével, és az ennek érdekében folytatott közös tevékenységekkel a toleranciára, a másik tiszteletére és értékeinek felfedezésére, való nevelést. A cigány közösségek különböző területen megnyilvánuló hagyományai és sajátos jellemzői nem csupán szoros kapcsolatban állnak egymással, de a feldolgozás szintjén csak erőltetve választhatók el. Ezek a hagyományok ugyanis ma még élő, szerves egységben jelennek meg a közösség életében, ünnepeken és a családi élet mindennapjaiban.

A cigány kultúra más nemzetiségi kultúráktól eltérően nem tekinthető egységesnek. Az egyes cigány csoportok nyelvüket, hagyományaikat, szokásaikat, ősi mesterségüket és művészetüket tekintve, még egy országon belül is lényeges különbségeket mutatnak. Mindezt figyelembe véve a program a feldolgozásnak azt az útját javasolja, amely mindig a helyi, a tanuló személyes élményeihez kapcsolódó kulturális értékekből indul ki, és ezt követően tér rá a hazánkban, majd külföldön élő, más cigány népcsoportok értékeire.

A multikulturális oktatás a különböző kultúrák egyenrangúságának gondolatára épül. Az iskolai világban a kultúrával kapcsolatban két kérdést érdemes kiemelni: az egyik a kultúrák folytonos változása, másik pedig, hogy mi az, amit a másik kultúrából látunk és azonosítani tudunk. Illetve mi minden láthatatlan kulturális tényező befolyásolhatja a gyermek iskolai viselkedését, tanulmányi eredményességét.

A tanár számára a gyerek családi világának mélyebb és árnyaltabb megismerése elkerülhetetlen.

A probléma:

- Iskolai teljesítmények különbségei (szülők iskolai végzettsége, foglalkozása, lakóhely, anyagi helyzet, etnikai csoport)
- Rövidebb iskolai pályák, lemorzsolódás
- Zsákutcás képzésben való részvétel
- Szélsőségesen eltérő életpályák, esélyek

Megoldások:

- Hátrányos helyzet – hiány – kompenzáció, felzárkóztatás

- Máság: az intézményitől eltérő kultúra (csoport, család, az iskolai teljesítmény a családi és az iskolai kultúra közti távolság függvénye)
- Egyenrangúság – a családi (csoport) kultúra és az intézményi kultúra közelítése, megfeleltetése (multikulturális pedagógia)

A multikulturális oktatás célja:

- Más kultúrák tisztelete (elfogadás, megismerés, perspektívaváltás képességének kialakulása)
- Soknemzetiségű társadalomban való boldogulás
- Kisebbségi gyerekek önképének javulása
- Különbségekhez, másságokhoz való viszony (emberi hasonlóság élménye)
- Együttműködés élménye (a közösségek sokféle emberből állnak)

A cigányság értékeinek és irodalmának megismerése a magyar-nyelv és irodalom oktatásának keretében

1-4. osztály

- cigány eredetmondák
- cigány mesék, versek
- cigány népköltészeti alkotások
- a cigány népművészet megismerése
- a népviselet jellegzetességei
- régi és új szokások a mindennapi életben
- az év jeles napjaihoz, fordulóihoz kötött szokások a cigányság életében
- egy-egy cigány író, költő életének bemutatása, műveinek ismertetése

5-8. osztály

- a cigány nép eredetmondája
- a cigány nyelv rokonai
- a cigány nyelv szókinccse
- köszöntők, koledálás, balladák jellemzői a cigány népköltészetben
- cigány írók, költők életrajza, munkásságának jellegzetességei
- cigány költők: Bari Károly, Horváth Gyula, Nagy Gusztáv, Chali Daróczi József, Szolnoki Csanya Zsolt
- cigány írók: Lakatos Menyhért, Juhász Júlia stb.
- az epikus művek témája, mondanivalója a cigány irodalomban
- a cigány lírai költemények jellegzetességei (ritmus, rím)
- szertartások, drámajátékok a cigány közösség életében
- a kisebbségi alternatív média helye, szerepe a magyar és nemzetközi médiában
- a dokumentumfilmek témája, mondanivalója a cigányságot érintő problémákról pl. holokauszt stb.

A cigányok történelméről, hagyományairól, helyzetéről, jogairól szóló ismeretek a történelem tanításában.

5-8. osztály

- romák Európába érkezésük előtt
- romák Európában az 1300-as évektől
- romák a középkorban
- cigányok a három részre szakadt Magyarországon
- cigányok a felvilágosodás korában
- cigányok az 1848-as forradalom és szabadságharc idején
- a magyarországi cigányság társadalomtörténete
- a romák, mint nemzettség
- a cigányság letelepítése (Mária Terézia szerepe)
- cigány szervezetek Magyarországon pl. Kulturális Szövetség stb.
- politikai hatások a cigányság életére napjainkig
- törvényi szabályozások (kisebbségi törvények)
- a hatalom és a politika a cigányok mindennapi életében.
- a rendszerváltás óta eltelt időszak jellemzői a cigányok életkörülményeire
- jövőkép

A cigányság hagyományai, életmódja a technika és életvitel oktatásban

5-8. osztály

- a roma életmód megismerése
- jellegzetes szakmák: lótartás
ló kereskedés
vályogvetők
kovácsmesterség
famegmunkálás
- cigány lakás külső és belső jellegzetességei a vándorlástól napjainkig
- lakásvizonyok a Habsburg kortól napjainkig
- jellegzetes ételek a cigányok életében
- ünnepi alkalom étkezési szokásai, a múltban és ma
- cigány díszítőművészet a lakásban

A cigány képzőművészet oktatása a rajz és ábrázolás órák kereteiben

1-4. osztály

- a cigány díszítőművészet elemei
- fafaragás: a mindennapi élet tárgyai
- a fafaragók élete (teknővájók)
- a cigány naiv festészet jellegzetességei, megismerése
- a cigány művészek helye a társadalomban

- egy-egy művész munkájának megismerése, rövid életrajza

5-8. osztály

- a cigány hivatásos képzőművészet irányzatai
- naiv festészet
- a használt anyagok megismerése
- egy-egy művész munkájának felismerése, a jellegzetességek alapján
- híres illetve ismert cigány festő életének ismerete, munkássága
- a cigány festészet helye a magyar festők között
- naiv, tárgyias és spontán expresszív kifejezőmód pl. Péli Tibor, Balázs János, Orsós Jakab stb.
- a használati tárgyak készítése a mindennapi életben
- híres fadarabok életrajza, munkái
- a cigány kovácsok helye társadalmukban
- a munkavégzésük jellegzetességei (lószerszámkészítés)
- a szövés felhasznált anyagai (rongyszőnyegkészítés)

Zene-ének és tánckultúra a cigányok életében az ének-zene tanításban

1-4. osztály

- cigány mondókák, rigmusok megismerése
- gyermekdalok a cigányság köréből
- karácsonyi köszöntők és felelgetők ismerete a cigányok életében
- a cigánydal-és tánc szerepe a mindennapi életben
- a táncok megkülönböztetése: gyors tánc
páros tánc
lassú tánc
botos tánc
- a cigányzene szerepe a mindennapi életben
- a cigányok, mint zenei szolgáltatók
- az elmúlt idők híres muzikusai: Czinka Panna
Bihari János
Dankó Pista

Rigó Jancsi mondája

5-8. osztály

- a magyarországi cigányság népzenei anyagának megismerése
- lassú lírai cigánydalok ismerete, jellemzői (hallgatók)
- a táncdalok pergetős technikájának ismerete
- balladaszerű dalok, meseszerű balladák megismerése a cigányok hiedelem világából
- zene nélküli dalok aláfestése nyelvi illetve más technikai eszközök felhasználásával
- zenével kísért dalok hangulatai

- híres cigányzenészek életrajzának bemutatása pl. Czinka Panna, Rácz Aladár stb.
- a cigányzenészek társadalmi helyzete a közösség hierarchiájában
- az ének, a tánc, mint szertartás, ünnep, a mindennapi életben
- a gyorstánc, a páros és szóló táncok bemutatása egy-egy lépéskombináció megtanulása
- a páros tánc, mint dramatizálás
- a tánc lépéseinek, formációjának, alakzatoknak, erkölcsi mondanivalójának egy-egy ismerete
- a botozó fajtái, jellegzetességük
- híres dzsessz zenészek életrajza pl. Oláh Kálmán

Egri János

Szakcsi Lakatos Béla

Ráduly Mihály

Pege Aladár

3.14. AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA KIVÉTELÉVEL A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK

„Az egészség a jó testi, lelki és szociális közérzet állapota, amely nemcsak a betegség és más testi-lelki zavarok hiányát jelzi, hanem jogot is az egészségre (az egészség létezéséhez, lehető legteljesebb jó közérzetre.” (Egészségügyi Világszervezet)

Az emberi mozgásteljesítménynek biofizikai, fiziológiai és pszichológiai jellemzői különböző megjelenési formában mérhetők, ezért a mozgásfejlődés törvényszerűségeit több szakterület kutatói vizsgálják (orvosok, pszichológusok, biológusok, a testnevelés és a sport szakemberei, stb.). A testnevelés és a sport saját modelljében a különböző életkori és teljesítményszakaszokban a motorikus fejlettség szintjére keresi a választ. A teljesítmény élettani paraméterek alapján megismerhetjük a gyermek pillanatnyi fizikai fittségét, amely lehetővé teszi az egészség szempontjából leglényegesebb fizikai képességek hiányosságainak a feltárását. A fizikai szint ismerete kiindulási alapot ad az egyénre szabott terhelhetőség megállapításához, a képességek fokozatos fejlesztéséhez.

Ezzel valamennyi tanulónk számára biztosítjuk a tanulási és cselekvési képességek fejlesztését, a későbbi sikeres tanulás és munkába állás feltételét biztosító kulcskompetenciák fejlesztését.

Cél:

Az utóbbi évek vizsgálatait azt mutatják, hogy a gyerekek egészségi állapota fokozatosan romlik. Az általános fizikai teherbíró képesség mérése során feltérképezhetőek az egyes képességek területén mutatkozó hiányosságok. Ezért célunk: *az iskolai testnevelés és sport egészségmegőrző hatásának növelése, egészségmegőrző szerepének népszerűsítése, és tudatosítása az iskoláskorú fiatalok körében.*

A mérések megvalósításának módjai:

2014/2015. tanévtől már a Magyar Diáksport Szövetség (MDSZ) által - az amerikai Cooper Intézet segítségével - kifejlesztett Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (NETFIT) szerepel a magyarországi általános és középiskolákban a tanulók fittségének országosan egységes mérési módszereként.

A NETFIT® egészségközpontú fittségi tesztszei segítségével jellemezni tudjuk az egyén általános fizikai állapotát, testösszetételét, aerob és vázizomzati fittségét, valamint hajlékonyságát.

A teszrendszer az alábbi méréseket tartalmazza:

- testtömegindex (BMI)
- testzsírszázalékmérés (Tzs%)
- 20 vagy 15 méteres állóképességi ingafutás teszt (ÁIT)
- ütemezett hasizom teszt (ÜHT)
- törzsemelés teszt (TET)
- kézi szorítóerő mérése (KSZ)
- ütemezett fekvőtámasz teszt (ÜFT)
- helyből távolugrás teszt (HTU)
- hajlékonysági teszt (HT)

A tesztek felmérését – jogszabály alapján – az érintett osztályok testnevelést tanító pedagógusai végezte iskolai körülmények között, a testnevelésórák keretein belül. A mérési adatokat a NETFIT® informatikai rendszerébe töltötték fel az Oktatási Hivatal MAZON rendszeréből generált mérési azonosítók segítségével.

Életkor (év)	BMI (kg/m ²)				Életkor (év)	Testzsírszázalék (%)			
	Sovány	Egészség-zóna	Fejlesztés szükséges	Fokozott fejlesztés szükséges		Sovány	Egészség-zóna	Fejlesztés szükséges	Fokozott fejlesztés szükséges
7	≤ 14,0	14,1–18,0	18,1–21,0	21,1 ≤	7	≤ 8,2	8,3–18,8	18,9–26,9	27,0 ≤
8	≤ 14,2	14,3–18,6	18,7–22,0	22,1 ≤	8	≤ 8,3	8,4–18,8	18,9–26,9	27,0 ≤
9	≤ 14,5	14,6–19,3	19,4–23,2	23,3 ≤	9	≤ 8,6	8,7–20,6	20,7–30,0	30,1 ≤
10	≤ 14,8	14,9–20,1	20,2–24,4	24,5 ≤	10	≤ 8,8	8,9–22,4	22,5–33,1	33,2 ≤
11	≤ 15,2	15,3–20,8	20,9–25,5	25,6 ≤	11	≤ 8,7	8,8–23,6	23,7–35,3	35,4 ≤
12	≤ 15,6	15,7–21,4	21,5–26,4	26,5 ≤	12	≤ 8,3	8,4–23,6	23,7–35,8	35,9 ≤
13	≤ 16,1	16,2–22,2	22,3–27,2	27,3 ≤	13	≤ 7,7	7,8–22,8	22,9–34,9	35,0 ≤
14	≤ 16,7	16,8–22,9	23,0–27,9	28,0 ≤	14	≤ 7,0	7,1–21,3	21,4–33,1	33,2 ≤
15	≤ 17,3	17,4–23,5	23,6–28,5	28,6 ≤	15	≤ 6,5	6,6–20,1	20,2–31,4	31,5 ≤
16	≤ 17,8	17,9–24,1	24,2–29,1	29,2 ≤	16	≤ 6,4	6,5–20,1	20,2–31,5	31,6 ≤
17	≤ 18,3	18,4–24,6	24,7–29,6	29,7 ≤	17	≤ 6,6	6,7–20,9	21,0–32,9	33,0 ≤
18*	≤ 18,5	18,6–24,9	25,0–29,9	30,0 ≤	18*	≤ 6,9	7,0–22,2	22,3–35,0	35,1 ≤

Életkor (év)	Kézi szorítóerő mérése (kg)		Helyből távolugrás teszt (cm)	Ütemezett fekvőtámasz teszt (db)	Ütemezett hasizom teszt (db)	Törzs-emelés teszt (cm)	Életkor (év)	Hajlékonysági teszt (cm)
	Fokozott fejlesztés szükséges	Fejlesztés szükséges						Egészség-zóna
7	≤ 8,8	8,9–11,2	11,3 ≤	113 ≤	4 ≤	4 ≤	15–30	20 ≤
8	≤ 10,3	10,4–13,1	13,2 ≤	118 ≤	5 ≤	6 ≤	15–30	20 ≤
9	≤ 11,9	12,0–15,2	15,3 ≤	123 ≤	6 ≤	9 ≤	15–30	20 ≤
10	≤ 13,7	13,8–17,3	17,4 ≤	128 ≤	7 ≤	12 ≤	23–30	20 ≤
11	≤ 15,7	15,8–19,9	20,0 ≤	135 ≤	8 ≤	15 ≤	23–30	20 ≤
12	≤ 18,3	18,4–23,1	23,2 ≤	148 ≤	10 ≤	18 ≤	23–30	20 ≤
13	≤ 21,8	21,9–27,4	27,5 ≤	160 ≤	12 ≤	21 ≤	23–30	20 ≤
14	≤ 25,6	25,7–32,2	32,3 ≤	171 ≤	14 ≤	24 ≤	23–30	20 ≤
15	≤ 28,9	29,0–36,3	36,4 ≤	180 ≤	16 ≤	24 ≤	23–30	20 ≤
16	≤ 31,4	31,5–39,3	39,4 ≤	188 ≤	18 ≤	24 ≤	23–30	20 ≤
17	≤ 33,1	33,2–41,4	41,5 ≤	195 ≤	18 ≤	24 ≤	23–30	20 ≤
18*	≤ 34,3	34,4–42,8	42,9 ≤	201 ≤	18 ≤	24 ≤	23–30	20 ≤

Életkor (év)	Fokozott fejlesztés szükséges		Fejlesztés szükséges		Egészség-zóna	
	Megtett távok száma	Aerob kapacitás (ml/kg/min)	Megtett távok száma	Aerob kapacitás (ml/kg/min)	Megtett távok száma	Aerob kapacitás (ml/kg/min)
7						
8						
9						
10	≤ 9	≤ 37,3	10–16	37,4–40,1	17 ≤	40,2 ≤
11	≤ 12	≤ 37,3	13–19	37,4–40,1	20 ≤	40,2 ≤
12	≤ 16	≤ 37,6	17–23	37,7–40,2	24 ≤	40,3 ≤
13	≤ 22	≤ 38,6	23–29	38,7–41,0	30 ≤	41,1 ≤
14	≤ 28	≤ 39,6	29–35	39,7–42,4	36 ≤	42,5 ≤
15	≤ 34	≤ 40,6	35–41	40,7–43,5	42 ≤	43,6 ≤
16	≤ 38	≤ 41,0	39–46	41,1–44,0	47 ≤	44,1 ≤
17	≤ 42	≤ 41,2	43–49	41,3–44,1	50 ≤	44,2 ≤
18*	≤ 45	≤ 41,2	46–53	41,3–44,2	54 ≤	44,3 ≤

A TESZT MEGISMERÉSE ÉS VÉGREHAJTÁSA JAVASOLT.
A SZTENDERD ALAPJÁN TÖRTÉNŐ MINŐSÍTÉS AZ ÉLETKORI SAJÁTOSSÁGOK MIATT NEM JAVASOLT.

Életkor (év)	BMI (kg/m ²)				Életkor (év)	Testzsírszázalék (%)			
	Sovány	Egészség-zóna	Fejlesztés szükséges	Fokozott fejlesztés szükséges		Sovány	Egészség-zóna	Fejlesztés szükséges	Fokozott fejlesztés szükséges
	7	≤ 13,9	14,0–17,9	18,0–20,8		20,9 ≤	7	≤ 10,0	10,1–20,8
8	≤ 14,1	14,2–18,5	18,6–21,9	22,0 ≤	8	≤ 10,4	10,5–20,8	20,9–28,3	28,4 ≤
9	≤ 14,4	14,5–19,3	19,4–23,2	23,3 ≤	9	≤ 10,9	11,0–22,6	22,7–30,7	30,8 ≤
10	≤ 14,8	14,9–20,1	20,2–24,5	24,6 ≤	10	≤ 11,5	11,6–24,3	24,4–32,9	33,0 ≤
11	≤ 15,3	15,4–21,0	21,1–25,8	25,9 ≤	11	≤ 12,1	12,2–25,7	25,8–34,4	34,5 ≤
12	≤ 15,9	16,0–22,0	22,1–26,9	27,0 ≤	12	≤ 12,6	12,7–26,7	26,8–35,4	35,5 ≤
13	≤ 16,6	16,7–22,8	22,9–27,9	28,0 ≤	13	≤ 13,3	13,4–27,7	27,8–36,4	36,3 ≤
14	≤ 17,2	17,3–23,5	23,6–28,6	28,7 ≤	14	≤ 13,9	14,0–28,5	28,6–36,7	36,8 ≤
15	≤ 17,7	17,8–24,0	24,1–29,1	29,2 ≤	15	≤ 14,5	14,6–29,1	29,2–37,0	37,1 ≤
16	≤ 18,1	18,2–24,4	24,5–29,5	29,6 ≤	16	≤ 15,2	15,3–29,7	29,8–37,3	37,4 ≤
17	≤ 18,4	18,5–24,8	24,9–29,8	29,9 ≤	17	≤ 15,8	15,9–30,4	30,5–37,8	37,9 ≤
18*	≤ 18,5	18,6–24,9	25,0–29,9	30,0 ≤	18*	≤ 16,4	16,5–31,3	31,4–38,5	38,6 ≤

Életkor (év)	Kézi szorítóerő mérése (kg)		Helyből távolugrás teszt (cm)	Ütemezett fekvőtámasz teszt (db)	Ütemezett hasizom teszt (db)	Törzs-emelés teszt (cm)	Életkor (év)	Hajlékonysági teszt (cm)				
	Fokozott fejlesztés szükséges	Fejlesztés szükséges						Egészség-zóna	Egészség-zóna	Egészség-zóna	Egészség-zóna	Egészség-zóna
	7	≤ 8,4						8,5–10,2	10,3 ≤	110 ≤	4 ≤	4 ≤
8	≤ 9,8	9,9–12,0	12,1 ≤	115 ≤	5 ≤	6 ≤	15–30	8	23 ≤			
9	≤ 11,5	11,6–14,0	14,1 ≤	120 ≤	6 ≤	9 ≤	15–30	9	23 ≤			
10	≤ 13,5	13,6–16,5	16,6 ≤	125 ≤	7 ≤	12 ≤	23–30	10	23 ≤			
11	≤ 15,9	16,0–19,4	19,5 ≤	130 ≤	7 ≤	15 ≤	23–30	11	25 ≤			
12	≤ 18,1	18,2–22,1	22,2 ≤	133 ≤	7 ≤	18 ≤	23–30	12	25 ≤			
13	≤ 19,8	19,9–24,2	24,3 ≤	135 ≤	7 ≤	18 ≤	23–30	13	25 ≤			
14	≤ 21,1	21,2–25,7	25,8 ≤	137 ≤	7 ≤	18 ≤	23–30	14	25 ≤			
15	≤ 22,0	22,1–26,8	26,9 ≤	139 ≤	7 ≤	18 ≤	23–30	15	31 ≤			
16	≤ 22,6	22,7–27,6	27,7 ≤	140 ≤	7 ≤	18 ≤	23–30	16	31 ≤			
17	≤ 23,2	23,3–28,3	28,4 ≤	141 ≤	7 ≤	18 ≤	23–30	17	31 ≤			
18*	≤ 23,6	23,7–28,7	28,8 ≤	142 ≤	7 ≤	18 ≤	23–30	18*	31 ≤			

Életkor (év)	20 méteres állóképességi ingafutás teszt					
	Fokozott fejlesztés szükséges		Fejlesztés szükséges		Egészség-zóna	
	Megtett távok száma	Aerob kapacitás (ml/kg/min)	Megtett távok száma	Aerob kapacitás (ml/kg/min)	Megtett távok száma	Aerob kapacitás (ml/kg/min)
7						
8						
9						
10	≤ 9	≤ 37,3	10–16	37,4–40,1	17 ≤	40,2 ≤
11	≤ 12	≤ 37,3	13–19	37,4–40,1	20 ≤	40,2 ≤
12	≤ 14	≤ 37,0	15–22	37,1–40,0	23 ≤	40,1 ≤
13	≤ 16	≤ 36,6	17–24	36,7–39,6	25 ≤	39,7 ≤
14	≤ 18	≤ 36,3	19–26	36,4–39,3	27 ≤	39,4 ≤
15	≤ 21	≤ 36,0	22–30	36,1–39,0	31 ≤	39,1 ≤
16	≤ 23	≤ 35,8	24–31	35,9–38,8	32 ≤	38,9 ≤
17	≤ 26	≤ 35,7	27–34	35,8–38,7	35 ≤	38,8 ≤
18*	≤ 28	≤ 35,3	29–37	35,4–38,5	38 ≤	38,6 ≤

HEJŐPAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAM

Egyéni adatfelvételi és értékelő lap
NEVED:

OSZTÁLYOD:

ÉLETKOROD:

DÁTUM:

netfit

Az ALÁBBI TÁBLÁZAT KETTÓS CÉLT SZOLGÁL. EGYRÉSzt SEGÍt A MÉRÉSI EREDMÉNYEID PONTOS RÖGZÍTÉSÉBEN, MÁSRÉSzt LEHETŐSÉGET BIZTOSÍt, HOGY A TESZTEREDMÉNYEID ALAPJÁN TÁJÉKOZÓDHASt AZ AKTUÁLIS FITTSÉGI ÁLLAPOTODRÓL. ELŐSZÖR ÍRD BE A TESZTEREDMÉNYEID A TÁBLÁZATBA, MAJD TEGYÉL X-ET A TELJESÍTMÉNYEDNEK MEGFELELŐ FITTSÉGI ZÓNÁBA! (A FITTSÉGI ZÓNÁK NEMTÓL ÉS ÉLETKORTÓL FÜGGŐEN VÁLTOZNAK, EZÉRT KÉRJ SEGÍTSÉGET A TANÁRODTÓL EHHEZ A FELADATHOZ!)

TESTÖSSZETÉTEL PROFILOM				<u>Fokozott fejlesztés szükséges</u>		Fejlesztés és szükséges		<u>Egészségzóna</u>		
Testmagasságom:		BMI: kg/m ²		[ ]						
Testtömegem: kg		Testzsír:								
AEROB FITTSÉGI (ÁLLÓKÉPESSÉGI) PROFILOM				<u>Fokozott fejlesztés szükséges</u>		Fejlesztés és szükséges		<u>Egészségzóna</u>		
AEROB KAPACITÁS	Állóképességi ingafutás teszt		Célom: táv (db)							
			Elértem: táv (db)							
VÁZIZOMZAT FITTSÉGI PROFILOM						Fejlesztés és szükséges		<u>Egészségzóna</u>		
TÖRZS (HAS ÉS HÁT) IZOMEREJE	Ütemezett hasizom teszt		Célom: db		Elértem: db					
	Törzsemelés teszt		Célom: cm		Elértem: cm					
FELSŐ TESTFÉL IZOMEREJE	Ütemezett fekvőtámasz teszt		Célom: db		Elértem: db					
	Kézi szorítóerő mérése	Jobb kéz	Célom: kg		Elértem: kg		ÁTLAG: kg			
		Bal kéz	Célom: kg		Elértem: kg					
ALSÓ TESTFÉL IZOMEREJE	Helyből távolugrás teszt		Célom: cm		Elértem: cm					
HAJLÉKONYSÁGI PROFILOM						Fejlesztés szükséges		<u>Egészségzóna</u>		

HEJŐPAPI ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAM

HAJLÉKONYSÁG	Hajlékonysági teszt	Jobb láb	Célom: cm	Elértem: cm	ÁTLAG: cm	[ ]	[ ]
		Bal láb	Célom: cm	Elértem: cm			

A NETFIT@ FELMÉRÉS SORÁN A ÉVBEN DB TESZTBEN SIKERÜLT AZ EGÉSZSÉGZÓNÁBAN TELJESÍTENEM. A KITŰZÖTT
 TELJESÍTMÉNYCÉLJAIMAT DB TESZTBEN SI-
 KERÜLT ELÉRNEM VAGY MEGHALADNOM.

ÚJ SZÉCHENYI TERV

3.15. AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA KIVÉTELÉVEL AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK

3.15.1. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ELVEK

A felnövekvő nemzedék egészséges életmódra nevelésében óriási felelősség és számos feladat hárul az iskolákra, s különösen ezen ismertanyagot közvetítő pedagógusokra.

Az egészségfejlesztési ismeretek, az egészségügyi kultúra fejlesztése az általános műveltség szerves részét képezi. Az egészséges életmód ismerete éppen annyira fontos, mint bármely más tudomány ismerete.

A jelen egészségnevelése nem lehet más, mint tudatosan létrehozott készségfejlesztő lehetőségek összessége, amellyel az egyén viselkedése az előre meghatározott cél irányába elmozdítható.

Iskolánk feladata:

- hogy az egészség megvédésére, megedzésére, visszaszerzésére vonatkozó közérthető, de tudományos ismereteket adjon át a tanulóknak
- hogy az egészségvédő lehetőségeket sokoldalúan mutassa be
- megtanítani, hogy alapvető értékünk az élet és az egészség
- magatartási alternatívák ajánlása az élet és az egészség megóvására
- hogy tanítsuk meg a gyerekeket a megfelelő egészségvédő magatartásra
- hogy motiváljuk, ösztönözzük a tanulókat az egészségvédő magatartás szabályainak megtartására
- hogy ne csak a betegségek módjára, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értéként való tiszteletére is neveljük a tanulókat
- hogy tevékenységünkkel szolgáljuk a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését
- hogy személyi, tárgyi környezetünkkel is segítsük azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a tanulók egészségi állapotát javítják

Az egészségfejlesztés iskolánkban az alábbi kulcsterületeken valósul meg:

- család-és gyermekvédelem
- lelki egészség
- szexuális magatartás és egészség
- száj higiéné
- szív-és érrendszeri betegségek
- balesetek
- daganatos betegségek

Egészséges életmód

Célunk: Az egészséges életmód megalapozása, folyamatos fejlesztése, a **testi, lelki, szociális** harmónia egységének megvalósítása.

Feladatunk, hogy

- az egészséges életmódra nevelés épüljön be az egész napos foglalkozás valamennyi területébe, fejlesztési elképzelésébe
- az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek és tevékenységek biztosítása
- a helyes életmód követelményeinek megismertetése, betartatása
- öntevékeny egészségvédelmi szokásrendszer kialakítása, a helyes szokások folyamatos gyakoroltatása, ellenőrzése
- nélkülözhetetlen egészségvédelmi szokásrendszer kialakítása, a helyes szokások folyamatos gyakoroltatása, ellenőrzése
- biztosítsuk, hogy a délelőtti megterhelő tanulás után szabad levegőn töltsenek gyermekeink, tudatosan tervezett, sokoldalúan fejlesztő mozgással és játékkal, figyelmet fordítunk ezért a helyes napi és heti rendi kialakításra.

Egészségnevelési követelmények:

- Személyi és környezet higiénéjára nevelés /iskola, lakás, település rendje/.
- Egészséges táplálkozásra nevelés /korszerű táplálkozás, a táplálkozás napi és évszakos ritmusa, megfelelő étkezési szokások kialakítása, étkezés higiénéjára, esztétikájára társas jellege, eltérő táplálkozási sajátosságokra nevelés.
- Egészséges és rendszeres testmozgásra nevelés, sport életszükségletté tétele, a mozgás örömszerző funkciója, állóképesség egyéni fejlesztése.
- Baleset megelőzésre, betegségek elkerülésére, az egészség megóvására nevelés, felkészítés balesetveszélyes helyzetek felismerésére, elkerülésére az iskolában, a háztartásban, a közlekedésben. Elsősegély nyújtási ismeretek elsajátítása.
- Betegség gondozásra, a gyógyulásba vetett bizalomra nevelés.
- Szenvedélybetegség elleni küzdelemre való felkészítés.

Egészségnevelési feladataink:

- **Személyi higiénéjára nevelés**

1-2. osztály:

Tisztálkodás, a kézmosás, rendszeres fogmosás, helyes testtartás kialakítása.

2. osztály.

Igény a mozgásra, az elemi higiénés szokások megismertetése, az öltözködés és napirend elemi ismeretei, a ruházat tisztántartása, a zsebkendő használata.

3. osztály:

A higiénés szokások szükségességének belátása, együttműködés a szokásalakításban, a mozgás egészségmegőrző, élettani és mentális hatásának ismerete, a betegségmegelőző beállítódás erősödése. Az egészségmegőrzés jelentőségének felismerése, a károsító hatások elutasítása, teendők megszervezése betegség észlelésekor és baleset esetén.

4. osztály:

Alakuljon ki a ruházat tisztántartásának igénye, legyen képes az időjárásnak, évszaknak, napszaknak és az alkalomnak megfelelően öltözködni, az egészséges életmód elemi ismereteinek és helyes szokásainak megismerése és gyakorlása, a gyakori fertőző betegségek megelőzésének, terjedésük megakadályozásának elemi szabályai, a káros élvezeti szerek /nikotin, alkohol, drogok/ veszélyes fogyasztásának következményei, tapasztalatok gyűjtése az élőlényeket károsító hatásokról; egészségügyi szolgáltatások igénybevétele szükség esetén /fogorvos).

- **Egészséges táplálkozásra nevelés**

1. osztály:

Az egészséges táplálkozás ismerete; a napi ötszöri étkezés fontosságának ismerete; a kulturált étkezési szokások, az ízléses terítés és az étkezések rendjének ismerete.

2. osztály:

A háztartási eszközök ismerete és rendeltetése; az asztal ízléses terítése; egyszerű ajándékok készítése és ízléses becsomagolása; a vásárlással kapcsolatos elemi fogalmak /piac, bolt, adásvétel/, a pénz szerepe; a helyes és helytelen étkezési szokások ismerete.

3. osztály:

Házimunkák /háztartási tennivalók, takarítás, edénymosogatás, munkamegosztás, bevásárlás, szellőztetés, a háztartási munkát könnyítő gépek, eszközök használata/, a háztartási gépek okozta gyermekbalesetek forrásai, megelőzésük.

4. osztály:

A legfontosabb táplálékok, az egészséges napi táplálkozás fontosságának ismerete; gyakorlottság egyszerű házimunkák elvégzésében; felelősségtudat a rendszeres, napi feladatok ellátásában; a munkaeszközök balesetmentes, rendeltetésszerű használata; ismerje meg az ember számára nélkülözhetetlen és egészséges életmódot biztosító tápanyagokat, gyűjtsön tapasztalatokat felhasználásukról.

- **Egészséges mozgásfejlődés**

Célja olyan elemi mozgások és játékok tanítása, gyakorlása, amelyek egyrészt sokoldalú mozgástapasztalatot biztosítanak a tanulóknak ügyességük fejlesztésére, ugyanakkor hozzájárulnak fizikai képességeik életkoruknak megfelelő fejlesztéséhez, az egészséges életmód szokásainak megalapozásához, mozgásigényük felkeltéséhez, kielégítéséhez és a sport megszerettetéséhez.

Fejleszteni, összerendezni kell mozgásukat, térbeli tájékozódó képességüket, egyensúlyérzéküket. Alapozódjon meg az egészséges életmód és a rendszeres fizikai aktivitás szokásainak igénye.

- **Baleset-megelőzés**

Biztonságos átkelés az úttesten; gyalogos és tömegközlekedési szabályok alkalmazása és ismerete; jelzőtáblák ismerete; kerékpározás szabályai; útburkolati jelek ismerete; gyermekbalesetek megelőzése játék- és szabadidőben; a háztartási gyermekbalesetek forrásai és megelőzésük; érzékszervek védelme /szemüveg, hallókészülék/.

Felkészítés a balesetveszélyes helyzetek felismerésére, elkerülésére a közlekedésben.

1. osztály:

A gyalogos közlekedés szabályai /gyalogátkelőhely, járda, járdaszegély, úttest, jelzőlámpa, zebra, parkoló járművek/; a járművekkel való közlekedés szabályai.

2. osztály:

A jelzőtáblák jelentései; biztonságos közlekedés; a gyalogközlekedés szabályainak alkalmazása, elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazása; tudja önállóan használni a tömegközlekedési eszközök használatára vonatkozó szabályokat.

3. osztály:

A biztonságos gyalogközlekedést elősegítő közúti létesítmények /alul-és felüljárók, lánc-és csőkorlátok/; fényjelző készülékek jelzései; a kerékpárokra vonatkozó szabályok, jelzőlámpák, útburkolati jelek, jelzések.

4. osztály:

A járműforgalom irányítására szolgáló fényjelző készülékek jelzései; a kerékpáros közlekedés szabályainak ismerete és alkalmazása.

- **Egészséges lelki fejlődés**

(1. osztálytól 4. osztályig növekvő mértékben életkori sajátosságoknak megfelelően)

- Helyünk a világban
- Békében egymással
- Együtt élünk
- Kötelességeink-az erkölcsi parancsok
- Aki szeret, az szeretetre méltó

Egészséges életre nevelés, egészségvédelem

Az osztályfőnöki munkához kapcsolódva beépítjük az egészséges életre nevelést illetve az egészségvédelmet szolgáló tananyagot.

Az egészséges életre nevelés célja

- hogy a tanulók korszerű ismeretekkel és azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártaságokkal rendelkezzenek egészségük védelme érdekében.
- hogy ismerjék fel milyen összefüggés van az életmód, a viselkedés és az egészségi állapot között.

- hogy tudatosuljon a tanulóknak, hogy a mozgás, az aktív életmód az egészséges életmód záloga.

Az iskola feladata

- minden tevékenységével szolgálja a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését
- adjunk ismereteket a betegségek, balesetek, sérülések elkerülésére, az egészség megőrzésére
- személyi, tárgyi környezetünkkel segítsük azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a tanulók egészségi állapotát javítják

Az egészséges életmódra nevelés feladata:

- neveljen az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értéként való tiszteletére
- arra törekszünk, hogy tanítsuk meg a gyerekeket arra, hogy önálló felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan, helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani
- fejlesztenünk kell a tanulók elfogadó és segítőkész magatartását a beteg, sérült és fogyatékos embertársaik iránt
- az egészségnevelésünk feladata, hogy a gyerekeket –különösen a serdülőket- a káros függőséghez vezető szokások (pl. dohányzás, alkohol-és drogfogyasztás, rossz táplálkozás) kialakulásánál megelőzésre neveljük
- foglalkozzunk a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel
- fordítsunk figyelmet a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítésre
- az iskolai környezettel, mint léttérrel is biztosítsuk az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést, ebben nekünk, pedagógusoknak is jelentős szerepünk van

Az osztályfőnöki órák tartalma:

A fenti követelmények szinte kijelölik az osztályfőnöki órák egészségnevelési témáit, kijelölik a legfontosabb feladatokat.

Feltétlenül szükségesnek tartottuk, hogy az egyes témák tervezésénél figyelembe vegyünk:

- a tanulók életkori jellemzőit, igényeit
- az adott körülményeket, lehetőségeket
- s az egyes témák évfolyamonkénti egymásra épülését.

Egészséges napirenddel kapcsolatos megállapítások

Az iskola, a munka alapvetően meghatározza az egyén napirendjét. A rendszeresség, ismétlődés feltétele a szokások kialakulásának. A külső környezet, a megélhetési lehetőségek és az ezzel kapcsolatos feladatok, kötelezettségek a napirend kialakulását jelentik.

A gyermek iskolába lépését követően igyekszünk az egészséges napirend kialakításában szerepet játszani.

Az iskolai elfoglaltságok és az ezzel kapcsolatos feladatok a nap nagy részét rendszerbe foglalják.

Az ezen kívüli idő hasznos eltöltésére ötleteket, tanácsokat tudunk adni gyermeknek és szülőnek egyaránt.

Mindezek mellett sok gyermeknél érzékeljük, hogy a napirendje, életmódja nem megfelelő.

A gyermekek többsége reggel olyan időpontban ébred fel, hogy a készülődés mellett már nem jut ideje a reggeli elfogyasztására. Iskolába jövet vásárolja meg a boltban a tízóraját. Ezért adunk lehetőséget – a fenntartó által biztosított – mindennapi tej, kakaó stb. elfogyasztására a második óra utáni tízórai szünetben. Az étkezéssel kapcsolatos további rendszerességet szolgálja még a második órát követő tízórai szünet, ahol a higiéniai feltételeket biztosítva és betartva megfelelő nyugalomban és környezetben fogyaszthatja el a tanuló a tízóraját. Ekkor étkeznek a napközis ellátásban részesülő tanulók is.

A nap további részét is a csengetési rendünk határozza meg. A tanórák végét követően 25 perc szünet biztosítja az időbeli lehetőséget az ebéd elfogyasztására.

Ezt követően a délutáni foglalkozásokkal igyekszünk a hasznos időtöltésre tanítani tanulóinkat.

A nap további részében nem igazán van beleszólási lehetőségünk, csak tanácsainkkal, ötleteinkkel tudjuk az egészséges napirend, életmód felé terelni a gyermekeket. Igyekszünk a szülőkkel is megbeszélni az életkornak megfelelő napirendet, különös tekintettel a TV, Videó, DVD, számítógép használatának csökkentésére. Sajnos sokszor tapasztaljuk, hogy inkább választják a gyerekek a szórakozásnak ezt a módját, mint, hogy mozgással töltsék az idejüket. Mindezek mellett további problémát jelent az időbeli korlát hiánya: sokszor éjszakába nyúlóan néznek TV-t a tanulók. Ezért másnap késve, fáradtan ébrednek, veszélyeztetve egészséges fejlődésüket.

A hétvégéket a családok saját napirendjük szerint töltik el. A nehézkes megélhetést támogatva a tanulók nagy része besegít a háztartással kapcsolatos munkákba, de e mellett azért játéokra is jut idő legtöbbjüknek.

A környezet adottságai révén (falu) azért hétvégén talán több gyermek tartózkodik a szabad levegőn is.

Hétvégén néhány gyermeknek gondot jelent a rendszeres étkezés, az a rendszeresség, amit hét közben az iskolában megszokhatott. A minőség még több gyermeknek jelent gondot, hiszen a családok megélhetési nehézségeik miatt inkább a mennyiségre figyelnek, mint az egészséges, minőségi táplálkozásra.

Sokszor tapasztaljuk, hogy tanulóink nagyobb biztonságban érzik magukat a rendszerezett, odafigyelő iskolai környezetben, mint otthon. Szívesen vesznek részt a délutáni foglalkozásokon és bizony sokan nem is várják annyira a szünidőket.

Lelki egészség megőrzésével kapcsolatos megállapítások (személyiségfejlesztés)

Kis iskola révén talán több idő jut erre a területre is a mindennapok során. A tanulók igénylik is ezen a téren az odafigyelésünket, szívesen kérik ki véleményünket az őket érintő problémákról, még akkor is, ha családi jellegű gondról van szó.

Ezeket a beszélgetéseket túlmenően, az empátiás érzékenységen kívül a tanórákon is előtérbe helyezzük a lelki egészség fejlődését, megőrzését. A speciálisan ezen terület szaktantárgyai nagyon sikeresek a gyermekek körében (erkölcstan, tánc és dráma, osztályfőnöki órák).

Gyermekeinknek szükségük van a mi odafigyelésünkre, mert sok esetben a családban lévő hiányosságokat pótoljuk vele.

Az alulművelt, alkoholba menekülő szülő sokszor nem is érzékeli gyermeke problémáit, nem is tartja fontosnak a lelki egészség fejlesztését.

A szülők példamutatása családi élet terén, a konfliktuskezelés, problémamegoldás területén, a párkapcsolatokban, a szexuális kultúra és magatartás terén, a káros függőségekhez való viszonyulásukban mind-mind meghatározó a gyermekek számára.

Mi, pedagógusok a különböző módszerek alkalmazásával csak erősíteni, vagy adott esetben tompítani tudjuk a szülői példamutatást. Ezzel tudjuk segíteni az egészséges lelki fejlődést.

Iskolánk tanulóinak nagy része hátrányos vagy veszélyeztetett, a családok egy része nem állít megfelelő értékrendet gyermeke elé. A tanulás fontossága és az ezen keresztüli érvényesülés, az egészséges, sikeres felnőtté válás sokszor csak az iskola hatására alakul ki néhány gyermekben. Pedig sokszor csak ez az egyetlen mód a kitörés lehetőségére.

Droghasználattal kapcsolatos megállapítások:

A drog szempontjából kedvező helyzetben van iskolánk, hiszen nem volt még precedens arra, hogy tanulóink valamilyen kapcsolatba kerüljenek e káros szenvedéllyel. Ezt bizonyára az is segíti, hogy viszonylag zárt település, közösség révén nehéz az ilyen szándékú idegenek betolakodása. Sőt, egy másik települési hátrány válik ezen a téren előnnyé: a nehéz anyagi helyzet.

A droghoz pénz kell és valószínű, hogy ez a társadalmi csoport nem lenne vevőképes a drog fogyasztására.

Ezektől függetlenül az egészségneveléssel kapcsolatos órákon a drog is szóba kerül, ami elsődlegesen a prevenciót szolgálja. Talán ez a leghatékonyabb prevenció munkánk egyike.

Egyéni bánásmód, esélybeli különbségek kiegyenlítése

A tanulók esélyegyenlőségének javítása érdekében a tanítási folyamat során figyelembe kell venni tanulóink sokféleségét, természetét, érzékenységét, képességeit.

Nevelnünk kell őket a „másság” megismerésére, elfogadására. Sok tanuló van iskolánkban, aki életkorának megfelelő képességekkel nem rendelkezik, ezért minden nevelőnek törekednie kell a világos, érthető és szemléletes ismeretnyújtásra.

Az egészséges életmódra nevelés a nevelő munka mindennapos feladatai közé tartozik.

A település sajátosságaiból adódóan nagyon sok tanuló az alapvető higiénés szokásokat sem ismeri, ezért nagyon sok tennivalónk van ezen a téren.

Fontos, hogy rendszeresen beszéljünk a tisztálkodás lépéseiről, alapvető testápolási teendőkről, öltözködésről. A személyes példamutatás nevelőereje ezen a területen jelentős.

Ki kell alakítanunk a szemléletet, hogy az egészség érték, azt óvni kell, nem csak önmagunkra, hanem embertársainkra nézve is.

Rendszeres felvilágosító munkával szeretnénk elérni, hogy minden tanuló életkorának megfelelő szinten, elegendő ismerettel rendelkezzen az egészséget károsító anyagokkal, tevékenységekkel kapcsolatban. Így elősegítjük, hogy elkerüljék azokat.

A felvilágosító munkát az osztályfőnökök és a GYIF végzi elsősorban, de minden pedagógus feladata, hogy lehetőleg minden nevelési szituációt kihasználva eredményt érjünk el. Fontos figyelmet szentelni a táplálkozásra, nemcsak minőségi, hanem mennyiségi szempontból is.

A rászoruló gyermeket be kell vonni a közétkeztetésbe. Igyekszünk elegendő lehetőséget biztosítani a testmozgásra tanórai és tanórán kívüli foglalkozások kertében, ezekbe minél több gyereket bevonni. Ezáltal megvalósítjuk a mindennapos testedzést.

Vetélkedők, versenyek témái között is folyamatosan jelen van az egészséges életmód.

Testi nevelés

A testi nevelés célja az egészséges testi és lelki fejlődés, a rendszeres mozgás iránti igény felkeltése és kielégítése, a fizikai, értelmi és akaratú tulajdonságok – ügyesség, gyorsaság, mozgáskészség, állóképesség, önfegyelem, cselekvésbiztonság – fejlesztése.

Ennek a tevékenységnek első, de nem kizárólagos színtere a testnevelés óra. Az órákat úgy építjük fel, hogy lehetőleg sokoldalú terhelést jelentsen a tanulók számára, ugyanakkor élményszerű is legyen, így felkeltjük az igényt a mozgásra, megismerhetik a mozgás örömét.

A sportköri foglalkozásokra igyekszünk minél több gyereket részvételre ösztönözni. Itt is fontos, hogy a tanulók jól érezzék magukat, szívesen mozogjanak. Szabadidős programok között jelentős számú mozgásos tevékenységet szervezünk: versenyeket, akadályversenyeket, bajnokságokat, kirándulásokat.

Tartjuk a kapcsolatot a környező iskolákkal, fontos, hogy delegáljuk a tehetséges gyermekeinket a sportversenyekre.

Az iskolát képviselő sportolók eredményeiről rendszeresen beszámolunk szülőknek, tanulóknak.

Az iskola tanulói között sok a személyiségzavarral küzdő gyermek, a mozgással, versenyzésekkel elérhetjük az ő jellemformálásukat is.

Testnevelés órák, sportfoglalkozások keretein belül segítséget nyújtunk a könnyített testnevelésre szoruló gyermekeknek is.

.

Környezeti nevelési elvek

A környezeti nevelés célja, hogy szemléletével átjárja, áthatja az iskolai élet minden színterét, tevékenységét.

Alkalmassá kell tenni a gyerekeket

- a harmonikus, esztétikus környezet szépségének, a természet kimeríthetetlen esztétikumának befogadására
- a művészetek által közvetített érzelmek elsajátítására

- a környezetben lejátszódó folyamatok, összefüggések megértésére, a tudatosság kialakítására
- a környezet megfigyelésére, a környezetre ható káros emberi tevékenységek megváltoztatására
- a természettudományos és társadalmi ismeretek környezeti neveléssel kapcsolatos ismeretanyagának elsajátítására

Iskolánk a maga környezeti kultúrájával nagymértékben hozzájárul a környezetért felelős magatartás kialakításához.

Iskolai tevékenységünk során

- előnyben részesítjük a komplex, valós élethez közel álló szituációkat
- tantárgyközi oktatást végzünk
- az aktív, a helyi környezetet felhasználó, a helyi környezetért való cselekvés közbeni tudásközvetítésre helyezzük a hangsúlyt
- figyelembe vesszük a gyerekek iskolával, tanítással kapcsolatos nézeteit
- arra törekszünk, hogy munkánkra a csapatmunka legyen jellemző
- (egységes nevelőtestület és diákság)
- figyelünk arra, hogy társas élet szabályai a diákok részvételével formálódjanak

Tanulóinkat arra ösztönözzük, hogy igyekezzenek

- takarékosan bánni az energiaforrásokkal
- csökkenteni a hulladékok mennyiségét
- esztétikusan alakítani az iskola külső-belső környezetét
- megteremteni az egészséges munkavégzés, tanulás feltételeit

A környezeti nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését.

A fenntarthatóság pedagógiai gyakorlata feltételezi az egész életen át tartó tanulást, amelynek segítségével olyan tájékozott és tevékeny állampolgárok nevelődnek, akik kreatív, problémamegoldó gondolkodásmóddal rendelkeznek, eligazodnak a természet és a környezet, a társadalom, a jog és a gazdaság terén, és felelős elkötelezettséget vállalnak egyéni vagy közös tetteikben.

Mindez úgy valósítható meg, ha különös figyelmet fordítunk a tanulók természettudományos gondolkodásmódjának fejlesztésére. Ha a tanulók érzékennyé válnak környezetük állapota iránt, képesek lesznek a környezet sajátosságainak, minőségi változásainak megismerésére és elemi szintű értékelésére, a környezet természeti és ember alkotta értékeinek felismerésére és megőrzésére, a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességeik vállalására és jogaik gyakorlására. A környezet ismeretén és a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő

magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelv.

A környezeti nevelés során a tanulók ismerjék meg azokat a jelenlegi folyamatokat, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak. Konkrét hazai példákon ismerjék fel a társadalmi-gazdasági modernizáció pozitív és negatív környezeti következményeit. A tanulók kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába. Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére való törekvés váljék meghatározóvá. Szerezzenek személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.

A környezeti nevelés színterei iskolánkban:

- **Hagyományos tanórai oktatásszervezés**

A tanórákon hozzárendeljük az adott témához a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyekhez a diákoknak is köze van. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális lehetőségeit is felhasználjuk, alkalmazzuk. Így az élményszerű tanításra lehetőség nyílik. Fontosnak tartjuk, hogy diákjaink komoly elméleti alapokat szerezzenek, mert véleményünk szerint így lehet okosan, átgondoltan harcolni a környezet megóvásáért.

Fontosnak tartjuk ezek elemzését, a következtetések megfogalmazását, a tapasztalatok hatásainak értékelését.

- **Nem hagyományos tanórai keret**

Szeretnénk megvalósítani, hogy a tanév során az ötödik osztályos tanulók egy hetet eltölthessenek erdei iskolában. Ennek megvalósítása a szűkös anyagi körülmények miatt csak akkor lehetséges, ha meghirdetett pályázatokon pozitív elbírálást kapunk.

Az iskola környezeti nevelési szemlélete

Napjainkban a világ figyelve a fenntartható fejlődés megteremtése felé irányul. Ez az élet minden színterén meg tapasztalható: szociális, gazdasági, ökológiai, politikai területeken is. A fenntarthatóság ideológiai és tartalmi kialakítását az oktatásban kell elkezdenünk. A diákok számára olyan oktatást kell az iskolánknak biztosítania, amelyben a rendkívül nagy hangsúlyt kapnak az erkölcsi kérdések és a környezettudatos életmód. Interaktív módszerek segítségével kreatív, együttműködésre alkalmas, felelős magatartást kialakító, döntéshozásra, konfliktuskezelésre és megoldásra képes készségeket kell kialakítanunk. Mindezek megkívánják az új értékek elfogadtatását, kialakítását, megszilárdítását és azok hagyománnyá válását.

A fenti célok csak úgy valósíthatók meg, ha hatékony tanulási, tanítási stratégiákat tudunk kialakítani. Községi iskolánkban kiemelten fontos feladatnak érezzük, hogy a diákok

szemléletén alakítsunk, környezet-és természetszeretetüket formáljuk, megszilárdítsuk. Munkánk az iskolai élet sok területére terjed ki. Szemléletet csak úgy tudunk formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert. Ennek érdekében a természettudományos tantárgyak összhangjának megteremtése fontos feladatunk.

A kémia, a biológia, a földrajz és a fizika tantárgyak között már egyre szorosabb az együttműködés. Ezt szeretnénk bővíteni a humán területeken is, pl. angol órán környezetről, természetről szóló szövegek fordításával. Tanórán, és ha megvalósul, akkor az erdei iskolában megismertetjük gyerekeinkkel a természetet, gyakoroltatjuk az egyszerű, komplex természetvizsgálatokat. Megtanítjuk őket arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket. Így válhatnak a gyerekek majd tudatos környezetvédővé, a természetet féltő, óvó felnőtteké.

3.16. A GYERMEKEK, TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Intézményünk integráló jellegű intézmény. Képesek vagyunk mind a különleges bánásmódot igénylő, mind a hátrányos helyzetű (HH), ill. halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) tanulók integrált nevelésére-oktatására.

Az esélyegyenlőség biztosítását az alábbi területekre kiterjedően értelmezzük:

- a nevelésbe/oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a beiratkozás megszervezése
- a nevelés/oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás
- a teljesítmények értékelése
- a neveléshez/oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele
- a neveléssel/oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés
- a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés
- a nevelésben/oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti különösen valamely személy vagy csoport

- jogellenes elkülönítése egy köznevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban vagy csoportban
- olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat, illetve nem felel meg a szakmai szabályoknak és mindezek következtében nem biztosítja a tanulmányok folytatásához, az állami vizsgák letételéhez szükséges, az általában elvárható felkészítés és felkészülés lehetőségét

A köznevelési intézményekben nem működhetnek olyan szakkörök, diákkörök és egyéb tanulói, hallgatói, szülői vagy más szervezetek, amelyek célja más személyek vagy csoportok lejáratása, megbélyegzése vagy kirekesztése.

Nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét, ha a nevelést/oktatást csak az egyik nembeli tanulók részére szervezik meg, feltéve, hogy a nevelésben/oktatásban való részvétel önkéntes, továbbá emiatt a nevelésben/oktatásban résztvevőket semmilyen hátrány nem éri. Nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét, ha a köznevelési intézményben a szülők kezdeményezésére és önkéntes választása szerint, olyan vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló, továbbá kisebbségi vagy nemzetiségi nevelést/oktatást szerveznek, amelynek célja vagy tanrendje indokolja elkülönült osztályok vagy csoportok alakítását, feltéve, hogy emiatt a nevelésben/oktatásban résztvevőket semmilyen hátrány nem éri, továbbá ha az oktatás megfelel az állam által jóváhagyott, államilag előírt, illetve államilag támogatott követelményeknek.

Esélyegyenlőségi célkitűzések intézményünkben:

Olyan körülményeket kell kialakítani, hogy megvalósuljon

- a megkülönböztetés megszüntetése,
- az egyenlő bánásmód,
- az emberi méltóság tiszteletben tartása,
- a társadalmi szolidaritás

Minden tervezett infrastrukturális és tartalmi, szakmai fejlesztés esetén kiemelt figyelmet kell fordítani a hátrányos helyzetű, és a sajátos nevelési igényű tanulók nevelési/oktatási helyzetének javítására a beruházások megvalósítása során.

A fenti célok megvalósítása érdekében folyamatosan figyelemmel kísérjük

- a településen élők szociális helyzetét
- a közszolgáltatások elérhetőségét
- a gyógypedagógiai nevelést, oktatást
- a lemorzsolódás arányát
- a továbbtanulási mutatókat
- a tanórán kívüli programokon való részvételt az általános iskolai oktatásban
- az iskolán kívüli segítő programokon való részvételt az általános iskolai oktatásban
- a kompetencia mérések eredményeit
- a humán-erőforrás hiányát
- az infrastruktúrát és az ahhoz való hozzáférést
- a módszertani képzettséget
- az intézményi és szervezeti együttműködéseket (egyházak, kisebbségek, civil szervezetek)

A szociális hátránnyal rendelkező tanulók száma iskolánkban nagyon magas.

Többségük szegény családból származik, illetve alacsony szocioökonómiai státusszal jellemezhető társadalmi réteghez tartozik.

Iskolánk szociális hátránnyal rendelkező tanulóira jellemző, hogy

- nagyon alacsony jövedelmű családokból kerülnek ki, s néhány esetben ennek egészségügyi problémák is a következményei
- a szülők nevelési ismeretekkel nem rendelkeznek
- nem részesülnek olyan tapasztalatokban, élményekben, amelyek a középosztálybeli szülők gyermekei számára megadatnak
- az iskolai jó teljesítményekre kevésbé motiváltak
- pályaválasztásuk igénytelen és nehezen befolyásolható

Iskolánk lehetőségeihez mérten megpróbál a szociális hátrányt okozó körülményeken enyhíteni. Mindenképpen fontosnak tartjuk, hogy az egyes tanulókra koncentráljunk, s megpróbálunk a konkrét tanulók helyzetén segíteni. Törekszünk arra, hogy szociálisan hátrányos tanulóink

- az iskolában rendszeres étkezéshez jussanak, melyet a helyi önkormányzat biztosít a tanulók részére
- rendszeres iskolaorvosi felügyeletet kapjanak
- a családi nevelés területéről pozitív tapasztalatokhoz jussanak.

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy pályázatokon való részvétellel próbáljuk megoldani azt, hogy a diákok részt vehessenek a tanulmányi kirándulásokon, színház-, mozi látogatásokon.

3.17. AZ OTTHONI (NAPKÖZIS ÉS TANULÓSZOBAD) FELKÉSZÜLÉSHEZ SZÜKSÉGES ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI

3.17.1. ELVEK

- Szolgálja a tanórai ismeretanyag elmélyítését, gyakorlását.
- Önálló munkavégzésre szoktató, tanító legyen.
- Kreativitást, gyűjtőmunkát, precizitást, ötletességet feltételező munkaforma legyen.
- Csoportmunkában a közös tevékenység elve érvényesüljön.
- Észrevétlen tanulásra, ismeretek rögzítésére legyen alkalmas.
- Tehetséges tanulók egyéni fejlesztése valósuljon meg.
- A tanuló egyéni teherbírásához alkalmazkodjon, differenciálás.
- Legyen motiváló hatású.
- A kötelességtudat kialakítása, fejlesztése (elkészítése minden tanuló számára kötelező).
- Az optimális időbeosztás kialakítása.
- Vegye figyelembe az életkori és egyéni adottságokat.

A házi feladatoknak a nevelő-oktató munka folyamatában betöltött szerepe

- biztosítja a folyamatos ismétlést
- önállóságra szoktatja a tanulókat
- önmagával szembeni igényességet alakítja ki
- visszajelzést ad a tanóra hatékonyságáról
- előkészíti és megalapozza a következő tanórai munkát
- rászoktatja a tanulót az önellenőrzésre, önértékelésre
- alkalmas az ismeretek rögzítésére, rendszerezésére és gyakorlati alkalmazására

3.17.2. KORLÁTAI: (ALSÓ ÉS FELSŐ), ELVÁRÁSAI

- a kiadott feladat megoldása –egyik óráról a másikra- átlagosan 30 percet vehet igénybe. (tömbösítés esetén az időtartam összeadható)
- hétvégére külön feladat nem adható (de egyik óráról a másikra igen)
- szünetek, ünnepnapok időszakára külön írásbeli feladat nem adható
- a gyűjtő és kutatómunka megvalósítható legyen helyben (könyvtár, internet)
- a házi feladat elkészítése vagy hiánya beleszámít a tanórai munkába
- a házi feladatok hiányát a digitális naplóba be kell jegyezni

3.18. A TANULÓ JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ, A TANULÓ MAGATARTÁSÁNAK, SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSÉHEZ, MINŐSÍTÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ ELVEK

A jutalmazás funkciója érték közvetítés, magatartás és tevékenységformálás. Jelentős személyiségformáló hatása is van, többek között a gyermek énképét, önértékelését, belső motivációját, viselkedését befolyásolja. A jutalom akkor hatékony, ha ösztönzően hat a gyerekekre, ha megfelelő kritériumok alapján döntünk róla, ha következetesek vagyunk, s talán a legfontosabb, hogy a jutalom személyre szabott és mértéktartó legyen.

A jutalmazás elvei

A tanulók és a tanulói közösségek jutalmazásánál az elért tanulmányi eredményekre, a közösség érdekében kifejtett tevékenységre, magatartásra, szorgalomra, sporttevékenységre és az iskola hírnevét öregbítő eredményekre kell figyelemmel lenni.

Legfontosabb alapelvek:

- tanulmányi munka iránti igényesség
- eredmények felmutatása a tanév során
- aktív közösségi munka
- versenyeken való részvétel
- versenyeken való kimagasló eredmények elérése
- iskola, közösségi rendezvényeken való aktív részvétel, a műsorban való aktív szereplés
- a kötelező feladatokon túli tevékenységek vállalása

- iskolai rendezvények szervezésében, lebonyolításában való nélkülözhetetlen közreműködés
- pályázatokon való sikeres részvétel
- a DÖK munkájában való aktív, önálló részvétel
- bármi olyan dolog, amely a diákság előtt példamutatónak tekinthető

Jutalmazást kezdeményezhet, arra javaslatot tehet:

- a nevelőtestület bármely tagja
- az osztályközösség bármely tagja
- a diákönkormányzat

Ha a tanuló a tanítási szünetben hajt végre jutalmat érdemlő cselekedetet, azt a tanévnyitó ünnepélyen kell megjutalmazni.

A magatartás, szorgalom minősítésének elveit a helyi tantervünk 11. pontja tartalmazza.

3.19. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK, TANULÓK ISKOLAI NEVELÉSE ÉS OKTATÁSA ESETÉN A HELYI TANTERV A FOGYATÉKOSSÁG TÍPUSÁHOZ ÉS FOKÁHOZ IGAZODÓ FEJLESZTŐ PROGRAMJA

Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlesztése

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti, a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő integrált oktatásuk. Az együttnevelést megvalósító intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget.

Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

- Az együttnevelést megvalósító iskolák pedagógusainak, a szülők közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására
- Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása
- A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz
- A nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló tevékenység, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai módszerek, esetenként egészségügyi eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógus, aki

- a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző módosulásait
- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz
- a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékonyság vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján - szükség esetén - megváltoztatja eljárásait, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz
- egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez
- együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő - a tanuló fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező - gyógypedagógus tanár/terapeuta az együttműködés során

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését
- javaslatot tesz a fogyatékoság típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely-és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.)
- segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről
- javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására
- figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra
- együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait
- terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra.

Az integrált nevelésben, oktatásban részt vállaló közoktatási intézmények igénybe vehetik az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, szak-és pedagógiai szakmai szolgáltatását, az utazó gyógypedagógiai hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét a megyei/fővárosi közoktatás - fejlesztési tervekben meghatározott feladatellátás szerint.

Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelésében az Irányelvben leírtakat kell alkalmazni, figyelembe véve a befogadó intézmény pedagógiai programját, helyi tantervét. A befogadó intézmény pedagógiai programjában - az Irányelv 1. fejezetében leírtak alkalmazásával – szerepelnie kell a fogyatékos tanuló nevelése-oktatása sajátos elveinek, és figyelembe kell vennie a tanulást, fejlődést nehezítő körülményeket is. Ezen belül fontos meghatározni és biztosítani azokat a segítő eljárásokat, amelyek az eredményes

integráció feltételei lehetnek. A fejlesztéshez, rehabilitációs és rehabilitációs célú foglalkozások vezetéséhez, az egyéni fejlesztő programok kimunkálásához, a tantárgyak fejlesztési feladatainak megvalósításához a szakirányú képesítéssel rendelkező gyógypedagógiai tanár együttműködése szükséges. Amennyiben a tanuló állapota megkívánja, úgy más szakembert (pl. terapeuta, logopédus, pszichológus, orvos, konduktor) is be kell vonni a fejlesztő munkába.

A tanórai és a tanórán kívüli fejlesztés kiemelt területei:

Az anyanyelvi fejlesztésben különös hangsúlyt kap:

- a pontos diagnózis, a megfelelő fejlesztési szempontok és módszerek kiválasztása, a vizsgálatok szakszerű elvégzése
- a testséma biztonságának kialakítása
- a téri és idői relációk kialakítása praktikus és verbális szinten
- a balról-jobbra való haladási irány rögzítése
- a vizuomotoros koordináció gyakorlása
- a látás, hallás, mozgás koordináció működtetése
- a dyslexia prevenció keretében az előkészítő jellegű első osztályban a játékokon, gyermekverseken, népdalokon keresztül az egyenletes lüktetés kialakítása, ritmuskészség fejlesztése, a mozgás-beszéd koordinált működtetése
- az auditív és vizuális diszkrimináció és emlékezet fejlesztése
- az olvasási, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) hangoztató-elemző vagy dyslexia prevenció módszerrel
- a helyes ejtés, a fonéma hallásfejlesztése, hang- és betűgyezetési gyakorlatok
- az olvasás, írás készségének folyamatos gondozása, fejlesztése a tanuló egész iskolai pályafutása alatt
- a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során, grafomotoros fejlesztés
- a verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztése, memoriterek, könyvtárhasználat, számítógép, internet

Minden részterületen hosszabb begyakorlási, érési időszakot biztosítunk. Az anyanyelvi fejlesztés a nevelés minden színterén központi szerepet kap.

A matematika fejlesztésében különös hangsúlyt kap:

- a testséma kialakítása
- a téri relációk biztonsága
- a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása
- a szerialitás erősítése
- számfogalmak kialakítása és bővítése
- az érzékelés, észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése

- az alpműveletek fogalmi kialakítása, képi, vizuális megerősítése, sokoldalú gyakorlásuk a már "birtokolt" számfogalmakkal építkező számkörökben
- a matematikai nyelvi relációk tudatosítása, szöveges feladatok megoldása

A matematika előkészítése a tanulmányi idő növelésével valósul meg. A matematika tanítása a hagyományos matematika-tanítási módszerek felhasználása mellett az egyéni dyscalculia terápiából átvett elvek, eszközök és feladatlapok segítségével, apró lépésekben, a konkrét segédeszközökkel történő manipuláció idejét megnyújtva történik.

A művészetek területen ki emelt szerepet kap:

- az érzékelés, észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd a téri orientáció
- a mozgás-ritmus-beszéd koordináció
- a grafomotoros fejlesztés
- a szenzomotoros fejlesztés

A mozgásfejlesztés során kiemelt szerepet kap:

- csecsemőkori ill. nagymozgások fejlesztése
- rugalmasság fejlesztés
- statikus, átmeneti és dinamikus egyensúly
- testvonal átlépésének fejlesztése
- keresztcsatorna gyakorlatok
- ellentétes végtagmozgás fejlesztése
- testséma, téri orientáció
- ritmusfejlesztése
- szerialitás
- emlékezet
- mozgásutánzás
- finommotorika fejlesztésének előkészítése

A személyiségfejlesztés során kiemelt szerepet kap:

- helyes önértékelés
- az önbizalom erősítése
- a szociális kapcsolatrendszer kommunikációs eszköztárának növelése, a hibás-hiányos helyzetfelismerés kompenzálása
- a tudatos önirányítás, önkontroll kifejlesztése
- az empátia fokozása, a másság elfogadtatása
- a kompenzáló és védekező mechanizmusok (extrém magatartás, beilleszkedési zavar, agresszió) csökkentése, illetve megszüntetése

Az élő idegen nyelv tanítása során kiemelt szerepet kap:

- a játékoság

- mondókák, énekek, népi játékok tanítása
- az adott nyelvet beszélő népek hagyományainak megismerése

Az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel, történik negyedik osztálytól. A számonkérés során vagy a szóbeliség, vagy az írásbeliség kerül előtérbe.

3.20. A MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELEI

A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányok alatti vizsga) alapján kell megállapítani. A tanuló érdemjegyeiről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell.

Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus, az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről. Az, akit felmentettek a kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, az igazgató által meghatározott időben, és a nevelőtestület által meghatározott módon ad számot tudásáról, s ez alapján dönt az igazgató a továbbhaladásról.

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Intézményünkben az előírt követelményeket a tantárgyankénti és évfolyamonkénti helyi tanterv tartalmazza. Az intézményvezető a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben a megismétlésre kerülő évfolyamról nem kap bizonyítványt a tanuló. A szülő kérésére az iskola magasabb évfolyama is megismételhető legfeljebb egy alkalommal.

Továbbhaladás feltételeinek való megfelelés hiányzás esetén

Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen az általános iskolában a kétszázötven tanítási órát, egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen. A tanuló magasabb évfolyamba az osztályozó vizsgaeredmény alapján léphet. A nevelőtestület a az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz tanórai foglalkozást, és az iskola eleget tett a meghatározott értesítési kötelezettségének.

Ha a tanuló teljesítménye a tanítási év végén nem minősíthető, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem volt minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

Iskolánkban az 1. évfolyamos tanulók évvégén szöveges minősítést kapnak. A szöveges minősítés alapján évfolyamismétlésre a tanuló csak abban az esetben utasítható, ha az igazolt és igazolatlan hiányzása miatt a követelményeket nem tudta teljesíteni.

A 2-8. évfolyam év végi osztályzatát az évközi érdemjegyek alapján állapítjuk meg. Ha az évközi érdemjegyek átlaga nem éri el az 1,5-et, a tanuló elégtelen osztályzatot kap. A továbbhaladást nem biztosítjuk annak a tanulóknak, akinek év végi elégtelen osztályzatainak száma a hármat meghaladja, ezek a tanulók az évfolyam megismétlésével folytathatják tanulmányaikat.

Osztályozó vizsga esetén a tanuló továbbhaladását iskolánk abban az esetben biztosítja, ha a tanuló az osztályozó vizsga tantárgyai mindegyikéből legalább elégséges osztályzatot szerzett, vagy megfelelően teljesített minősítést kapott. Ellenkező esetben a tanuló az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait intézményünkben.

Az év végi osztályozó vizsgát a tanév utolsó tanítási napja előtt 10 nappal korábban meg kell tartani.

A magasabb évfolyamra a tanuló abban az esetben léphet, ha a javítóvizsgán minden vizsgatantárgyból legalább elégséges osztályzatot, vagy megfelelően teljesített minősítést kapott. A javítóvizsgákat minden év augusztus 15. és augusztus 31. közötti időszakban tartjuk iskolánkban.

Pótló vizsga esetén a tanuló továbbhaladását iskolánk abban az esetben biztosítja, ha a tanuló az osztályozó vizsga tantárgyai mindegyikéből legalább elégséges osztályzatot szerzett, vagy megfelelően teljesített minősítést kapott. Ellenkező esetben a tanuló az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait intézményünkben.

Az osztályozó, javító, pótló vizsga követelményeit a helyi tanterv melléklete tartalmazza.

3.21. AZ ISKOLA ÁLTAL ALKALMAZOTT SAJÁTOS PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK

Kompetencia alapú oktatás

A mindennapi élethelyzetekhez szükséges készségeket, képességeket támogató tanulási folyamatok nagyobb hangsúlyt kapnak. A pedagógiai folyamat középpontjában nem a tanítás, hanem a tanulás aktív folyamata áll. A fejlesztendő kulcskompetenciák között szerepel a tanulni tudás képességének fejlesztése is. A hangsúly tehát a hagyományos tartalomközpontú oktatásról a kompetenciák, azaz a képességek, készségek és az alkalmazásképes tudás fejlesztésére tevődik át, hiszen elsősorban ezek révén válhat bárki képessé az egész életen át tartó tanulásra. Különösen fontos a kisiskolás korban elsajátított alapkészségek kialakítása, fejlesztése, mert ezek a későbbi sikeres tanulás és munkába állás elemi feltételei. Szükséges, hogy a gyermekek életkoruknak és életritmusuknak megfelelően jussanak ismeretekhez az eltéréseket figyelembe vevő pedagógiai módszerek alkalmazásával. A kompetencia alapú oktatás egyik fontos kérdése, hogy miként lehet a gyereket megtanítani erre. A kompetencia alapú oktatás lényege a gyereket felkészíteni arra, hogy önállóan tudjon tanulni. Ez azt jelenti, hogy önállóan tudjon fontossági sorrendet felállítani az információk közül, mi a lényeges és kevésbé lényeges. El tudja dönteni, hogy a lényegesek közül mit kell neki megtanulni, és miről kell csak tudnia, hogy hol találja meg a füzetében, a könyvében, az interneten, hol tudja ezt visszakeresni, és utána hogyan tudja ezeket az információkat összerendezni. Intézményünkben

a HEFOP-3.1.3. pályázat kapcsán bevezetésre került a kompetencia alapú oktatás. Nevelőink mindegyike elsajátította az ezzel kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat.

Differenciált tanítási órák

Ezekon a tanórákon jobban előtérbe tudjuk helyezni a tanulók egyéni képességeit, egyénre szabott feladatokkal: lehetőséget adva a felzárkózásra és a tehetséggondozásra. A pedagógusoktól ezen órákra való felkészülés több előkészületet igényel, hiszen szinte minden különböző képességű gyereknek a neki megfelelő feladatot kell biztosítani az előrehaladáshoz. A differenciálásra kiválóan alkalmasak a különböző csoportmunkák és a kooperatív tanítási órák és foglalkozások is. A differenciálás hagyományos formáját minden foglalkozáson alkalmazzák a nevelők, de az új, speciális differenciált csoportmunkát nem minden esetben követeljük meg a nevelőtől.

Csoportmunka és a kooperatív tanítási órák

A gyerekek által leginkább kedvelt munkaforma a csoportmunka, mivel a heterogén csoportokban a gyengébb képességű tanuló társai segítségével tanulhat játékosan. A jobb képességű gyerekek élvezettel segítenek társaiknak, betöltve a „kis tanár” szerepét. A csoportmunka során megtanulják tanulóink egymást elfogadni, együttműködni, együtt dolgozni. Ez a módszer sikerélményt biztosít minden csoporttagnak, hiszen mindenki jó valamiben, és így kiegészítik egymás munkáját. Ebben a munkaformában a pedagógus szerepköre is megváltozik, partnerként támogatja diákjait.

Interaktív tananyagok alkalmazása a tanítási órákon

Tantermeink nagy részében található interaktív taneszköz. A gyerekek nagy érdeklődéssel és élvezettel vesznek részt ezeken az órákon. Szívesen kihasználják a technika lehetőségeit. Ezzel a módszerrel könnyebbé tesszük a tanulási folyamatot, mivel több érzékszervet is bevonunk az ismeretek elsajátításába. Ügyelnünk kell azonban arra, hogy ne legyen szokványos, mindennapi, ellaposodott az ilyen tanítási óra, ezért nem javasolt minden órán ezt a módszert alkalmazni.

Hátránykompenzáció

Iskoláink tanulóinak nagy része hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű, ezért a megfelelő pedagógiai módszerek alkalmazása mellett fontos megtalálnunk azokat az egyéb megoldásokat, amelyek a hátrányok csökkentésén keresztül a tanulási sikerekhez és az iskolai kudarcok leküzdéséhez hozzájárulhatnak. A legfontosabb módszereinket az alábbiakban foglaljuk össze.

- Egyénre szabott speciális programok
Az egyéni programok alkalmazása az alábbi fő területekre irányul:
  - speciális, a tanuló beilleszkedését elősegítő kommunikáció kialakítására tanárok-tanulók között

- A kooperatív oktatási módszer
  - a tanulók 4-6 fős kis csoportokban végzett tevékenységén alapul. Az ismeretek és az intellektuális készségek fejlesztésén túl kiemelt jelentősége van a szociális készségek, együttműködési képességek kialakításában
  - a tanulók együttes munkát végeznek, ugyanúgy felelősek egymás tanulási eredményeiért, mint sajátjukért
  - a csoport sikere, eredményessége minden egyes tag teljesítményétől függ, motiválják, biztatják egymást

A szerepjáték és a játék

Olyan oktatási módszerek, amelyekben a tanulók tapasztalati tanulás révén fogalmakat eseményeket, jelenségeket sajátítanak el, tevékenységeket gyakorolnak be.

- *a szerepjáték*: ha valaki a másik ember szerepét vagy funkcióit játssza el. pl.: az előbb leírt mikro tanítás, a szerepjáték élmény közelbe hozza az időben, térben távoli jelenségeket, motiválja a tanulókat, élményszerű tartós tudást biztosít, fejleszti az empátiát
- *a játék*: olyan vetélkedő, amelyben bizonyos előre meghatározott szabályok betartásával a győzelmet ügyesség, erő vagy szerencse segítségével lehet megszerezni. a játékok igényelhetnek előre elkészített

A tanulók kiselőadásai

Olyan monologikus szóbeli közlési módszernek tekinthetők, amelyekben az összefüggő közlés nem a tanártól, hanem a tanulótól származik.

- alkalmazására csak bizonyos tantárgyakban és csak felsőbb osztályokban kerülhet sor
- a tanárnak segíteni kell az előkészítő munkában
- lehet a tanuló olvasmányélménye vagy kutatómunkája
- időtartama általában 10-15 perc
- a pedagógusnak ügyelni kell arra, hogy csak jól megszerkesztett, szabadon előadott produkciók kerüljenek az osztály elé

Csoportmunka és páros munka

Alkalmazása komplex, átfogó, hosszabb idő alatt megoldható, elemzést, értékelést, több javaslat kidolgozását szükségessé tevő feladatok esetén, melyeknél elengedhetetlen a csoporton belüli munkamegosztás.

Projektmódszer

Fokozatosan szeretnénk bevezetni. Nevelőink nagy része rendelkezik a projekt oktatás módszereinek elsajátítását bizonyító tanúsítvánnyal.

A projekt módszer teret biztosít eltérő szintű és irányú képességeknek. Sokoldalú tevékenységeket kínál, amelyek közül ki-ki érdeklődése és képességei szerint választhat, a

tevékenységekbe, ki-ki azon a szálon kapcsolódhat be, amely neki az adott fejlettségi állapotában a leginkább megfelelő, motiváló. A tanulók azonos esélyeit biztosítja a különböző képességek felszínre hozásával. A kognitív képességek mellett a más jellegű képességek (kézműves, szervezési, művészi) is egyenrangú helyet kapnak. Figyelembe kell venni, hogy a projekt elkészítéséhez kellő idő, megfelelő technika, ezzel együtt pénz szükséges. Technika alatt nem csak a különféle műszereket, számítógépparkot, a projekt összeállításához szükséges alkatrészeket és szerszámokat kell érteni, hanem a tanulók önálló munkájához nélkülözhetetlen tankönyveket, de főleg szakkönyveket és szakkatalógusokat is. Az iskoláknak ehhez jól felszerelt könyvtárral kell rendelkeznie, ahol a szükséges szakirodalom a tanulók rendelkezésére áll. Az oktatás a tanár részéről jobb szervezést, nagyobb tudást és széles látókört igényel. A projektmunka alkalmazása során nem csak a tanári szerepek változnak meg, hanem a tanulói szerepek is. A tanulók a hagyományos tanulási módszerekkel azt szokták meg, hogy a tanár a bölcs előadó, aki szétosztja a tudást tanítványai között. Mivel ez a tanulási forma nagyon különbözik a tanulók által korábban megszokott módszerektől, eleinte nehézséget jelenthet számukra is ennek az újszerű helyzetnek a kezelése, a gondolkodásmód elsajátítása és az önirányított tanulás. A kezdeti meglepettséget és ellenállást követően azonban kialakul az elfogadás és a bizalom, amiben természetesen a tanárnak is aktív szerepe van.

„A projekt egy sajátos tanulási egység, amelynek a középpontjában egy probléma áll. A feladat nem egyszerűen a probléma megoldása vagy megválaszolása, hanem a lehető legtöbb vonatkozásnak és összefüggésnek a feltárása, amely a való világban az adott problémához organikusan kapcsolódik.”

3.22. AZ ISKOLA EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAMJA

Egészség

WHO (Egészségügyi Világszervezet) meghatározása alapján:

„Az egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális jól-lét állapota.”

Az egészség nem passzív állapot, hanem folyamat.

Az egészség kiteljesedésére az alábbi négy feltétel teljesülése adja a legnagyobb esélyt:

- ha az egyén társadalmilag integrálódik (családhoz, iskolai, munkahelyi és más közösséghez tartozik)
- ha a változó terheléshez alkalmazkodni tud
- ha individuális önállóságát megőrzi
- és végül, ha megteremti az összhangot a biogenetikai, a fizikai, a lelki és a társadalmi lehetőségei közt

Az egészség fontos eszköz életcéljaink megvalósítása során. Az egészség pozitív fogalom, amely a társadalmi, közösségi és egyéni erőforrásokat, valamint a testi-lelki képességeket hangsúlyozza.

Az egészségi állapotot meghatározó tényezők:

- genetikai tényezők

- környezeti tényezők
- életmód
- az egészségügyi ellátórendszer működése

Egészségfejlesztés

WHO meghatározása:

Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy saját egészségüket felügyeljék és javítsák.

Az egészségfejlesztés fő feladata egy általánosan érvényes egészségfejlesztő politika kifejlesztése, egészségfejlesztő környezet megteremtése, az egészségfejlesztő közösségi tevékenység, az egyéni képességek fejlesztése, és szemléletválttatás az egészségügyi szolgáltatásokban.

Egészségnevelés

WHO meghatározása:

Az egészségnevelés olyan, változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkézségeket bővíti az egyén és a környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében.

A korszerű egészségnevelés egészség és cselekvésorientált tevékenység.

Egészségfejlesztő iskola

WHO megfogalmazása:

Az egészségfejlesztő iskola folyamatosan fejleszti környezetét, ami elősegíti azt, hogy az iskola az élet, a tanulás és a munka egészséges színtere legyen.

A gyerekek és fiatalok hosszú éveket töltenek az iskolában. Ebben az időszakban érdemi hatást lehet gyakorolni a személyiségfejlődésükre, mely nagyban meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásaikat, az életideálokat, preferenciák kialakítását. Az iskola, más társadalmi intézményekkel és szereplőkkel állandó kölcsönhatásban létezik, hatást gyakorol szűkebb és tágabb környezetének kapcsolatrendszerére, a környezet viselkedésére. Az iskola a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására.

Helyzetelemzés

A társadalmi környezet jellemzése

Hejőpapi hátrányos helyzetű településnek számít.

Sokan csak alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek. Nem meglepő jelenség, ha a 16. életév betöltése után még az általános iskolát sem fejezik be a fiatalok. Ennek következményeként szakmával sem rendelkeznek, így az elhelyezkedésük lehetetlennek bizonyul.

Nagy a munkanélküliség, kevés a közelben található munkahelyek száma. Az itt lakók egy része idénymunkával, napszámos munkával próbál megélhetést biztosítani családjá számára. A mezőgazdasági termelés adottságai kedvezőek, de kevesen tudják vállalni az ezzel járó problémákat, költségeket.

A munkanélküliség következménye az elszegényedő családok számának növekedése. A lakosság nagy része nyomorszínten vagy ahhoz közelítő szinten él, egészségi állapotuk, lakáskörülményeik rendkívül rosszak.

A megélhetést könnyíti az önkormányzat segítő hozzáállása, szociális segélyek, közmunkák biztosításával.

A családok jellemzése

A családok helyzete változó. A szülők munkája vagy munkanélkülisége nagyban befolyásolja megélhetésük minőségét. Néhány család biztos anyagi körülmények között, kiegyensúlyozott életet él. A többséget viszont a munkanélküliség sújtja, melynek következménye a bizonytalan megélhetés és bűnözés. A gyermekek számának növekedése némi megoldást jelent a családok számára, hiszen a nagycsaládosokat az állam is kiemelten támogatja. A cigányszármazásúak szívesen is élnek ezzel a lehetőséggel, de ez együtt jár az életszínvonaluk csökkenésével is. Sok család az elszegényedése, eladósodása következtében költözik Hejőpapiba, hiszen a hátrányos helyzet miatt olcsóbb ingatlant tudnak vásárolni.

A diákokkal kapcsolatos megállapítások

Keves gyermek élhet gondtalan gyermekkor, bár legtöbbjük az összehasonlítás hiánya miatt nem is érzi ezt olyan megrázónak. A szülők-alacsony iskolai végzettségük miatt- nem támasztanak megfelelő követelményt gyermekük felé, így nem érték a tanulás, az érvényesülés. Az alacsony életszínvonal, a rossz lakáskörülmény negatívan befolyásolja a gyerekek egészségi állapotát. Viszonylag zárt település, közösség révén a házasságok, párkapcsolatok is mindig ugyanazon közösség tagjai között szövődnek, ami genetikai téren sem jelent kedvező helyzetet.

A szülők, családtagok alkoholizmusa veszélyezteti a gyermek egészséges fejlődését; a rossz példaadás, a zűrös családi körülmény mentális zavarokat idéz elő. Sok család szűkös, több generáció együttesen él egy családi házban, sokszor csak 1-2 szobában. Így a családi élet minden momentuma a gyerekek előtt vagy közreműködésével zajlik.

Sok család a mindennapos megélhetés problémájával küzd, így háttérbe szorul az egészséges életmód.

A problémák megoldását az alkoholizmusban és a dohányzásban látják, és nem jelent problémát, ha gyermekük ezt a példát követi.

Az étkezések rendszerét és minőségét az aktuális anyagi források határozzák meg, és ez sajnos nem jelenti az egészséges táplálkozásra való odafigyelést.

A gyerekek rendszertelenül esznek, illetve ha nincs pénz, akkor nem is esznek. Otthon nem reggeliznek, sokuk alig várja a fenntartó által minden tanítási napra biztosított tejet. Ugyanakkor, ha lehetőségük adott, akkor „divatosan étkeznek”: colát, chipset, édességeket esznek reggelire, tízóráira.

Sok gyermek számára jelent problémát az öltözködés, főleg télen. A ruhák drágák, a gyerekek hamar kinövik, így legtöbbször nagyobb testvértől, rokontól, idegentől kapott ruhákban járnak. Itt sem az egészségesség a fő szempont.

A humán erőforrás jellemzői

Iskolánkban minden nevelő foglalkozik egészségneveléssel, hiszen osztályfőnökként, szaktanárként empátiás odafigyeléssel igyekszünk javítani tanulóink egészségi helyzetén. Az egészségneveléssel foglalkozó tantárgyakat megfelelő végzettségű tanár oktatja. Az osztályfőnökök és a gyermek-és ifjúságvédelmi felelős megfelelő pedagógiai, pszichológiai ismeretekkel segítik a gyermekeket.

A 120 órás továbbképzés keretében a tantestület egy része az egészségneveléssel kapcsolatos területet választ (pl.: drog prevenció, FÉK jellemépítő program...)

Segítő kapcsolatok

Intézményen kívüli segítők

- Szülők, Szülői Szervezet
- Hejőpapi községben működő Gyermekjóléti Szolgálat
- Iskolaszék
- B.A.Z. Megyei Pedagógiai Szakszolgálat
- Rendőrség
- Egyházak
- Hejőpapi Gyermekes Esélyegyenlőségért Alapítvány
- iskola-egészségügyi ellátás:
  - iskolaorvos: intézményünkben a körzeti házi orvos
  - védőnő: intézményünkben a körzeti védőnő
  - iskola fogorvos, fogászati asszisztens: intézményünkben a körzeti fogorvos és asszisztense
- élelmezésvezető

Intézményen belüli segítők

- az intézmény gyermek-és ifjúságvédelmi felelőse
- az egészségneveléssel kapcsolatos tantárgyak szaktanárai
- osztályfőnökök

Állapotfelmérés

Közegészségügyi feladatok

Közétkeztetés

Megállapítás

Intézményünk nem rendelkezik önálló konyhával, csak melegítő, tálaló konyhával és étkezésre alkalmas helyiséggel. A főzés a közelben található óvoda konyhájában történik.

A gyermekétkeztetés iskolánkban igen kedvező, hiszen jelentős önkormányzati segítséggel igen reális díjak fedezik a gyermekek mindennapos étkezését, illetve nagyon nagy százalékuk térítésmentesen étkezik, normatív ellátás keretében.

A napközis tanulók naponta háromszor étkeznek: tízórai, ebéd, uzsonna.

Lehetőség van arra is, hogy csak tízórait és ebédet, vagy csak ebédet kérjenek tanulóink.

Feladatok

- Az étkezések alkalmával rászoktatni tanulóinkat a helyes, esztétikus étkezésre; az evőeszközök helyes használatára.
- A változatos, egészséges ételekkel egészséges táplálkozásra tanítani a gyermekeket.

Iskolaorvosi ellátás

Megállapítás

Az iskolaorvosi és védőnői ellátást intézményünkben a körzeti háziorvos és a körzeti védőnő látja el a rendeletnek megfelelően.

Preventív tevékenységi körük

- gyógyító-megelőző feladatok
- egészségnevelés
- közegészségügyi-járványügyi, környezet-egészségügyi feladatok ellátása

Az iskolaorvos

- az iskoláskorú gyerekek esetében kétévenként az előre egyeztetett időpontokban elvégzi a háziorvosi rendelőben a belgyógyászati fizikális alapvizsgálatokat
- szükség esetén kiegészítő vizsgálatokra küld szakorvosi rendelőintézetbe vagy kórházba
- testi, érzékszervi, értelmi-és beszéd-fogyatékos-ságot megállapító bizottság elé utalja a kiemelten veszélyeztetett tanulókat

- a krónikus betegek gondozásba vételével egy időben felveszi a kapcsolatot az intézménnyel
- pályaválasztással kapcsolatban pályaalakmassági vizsgálatokat végez
- elkészíti a tanulók testnevelési csoportbeosztását, a tanulókat könnyített, gyógytestnevelésre irányítja, illetve felmenti

Az iskola-védőnő

- alap, szűrővizsgálatokat végez (testi fejlődés paraméterei, pszichomotoros, mentális, szociális fejlődés, érzékszervek működése, BCG oltási heg ellenőrzése, mozgásszervi rendellenességek szűrése, golyvaszűrés, vérnyomásmérés) évente, az előre egyeztetett időpontban
- kéthavonkénti rendszerességgel, illetve külön az intézmény vagy szülők kérésére ellenőrzi a gyermekek, tanulók személyi higiéniáját

Feladatok

- az ellenőrzés során észlelt személyi higiéniá problémáját a családdal közösen megoldani
- előadások tartása a szülőknek, gyermekeknek az észlelt problémákkal kapcsolatban
- felvilágosító előadás-sorozatok tartása

Baleset megelőzés, baleseti ellátás

Megállapítás

Iskolánk épülete a korszerűsítésnek, újjáépítésnek köszönhetően nagyon kevés baleseti lehetőséget rejt. A fenntartó igyekszik ezek ellenére az előforduló kisebb hibákat folyamatosan javítani, ezzel csökkentve a baleseti helyzeteket.

Az itt tanító nevelők feladata vigyázni a gyermekek testi épségére. Az órákon végzett tevékenységek baleseti lehetőségeire köteles minden nevelő a gyermekek figyelmét felhívni folyamatosan, de a tanév kezdetekor a tantárgyhoz kapcsolódó balesetvédelmi oktatás is a baleset megelőzést szolgálja.

Az esetlegesen bekövetkező baleset esetén a nevelő köteles elsősegélyt nyújtani és gondoskodni a szakszerű ellátásról. Baleseti ellátást nyújthat szükség esetén az iskola-védőnő, az iskolaorvos pedig orvosi elsősegélyt nyújt és gondoskodik a beteg ellátásáról.

Feladat

- az új iskola biztonságos környezetét meg kell őrizni
- az iskolán belüli elsősegélynyújtáshoz szükséges eszközök bővítése
- a nevelők elsősegély nyújtási ismereteinek bővítése

Munkavédelem

Megállapítás

A Hejőpapi Általános Iskola a Mezőkövesdi Tankerülettel kötött szerződés értelmében fogja ellátni a foglalkozás-egészségügyi feladatát. Az oktatási intézmény dolgozói a „D” foglalkozás-egészségügyi osztályba tartoznak.

Az új iskolaépület a munkavédelem szempontjából nem vet fel problémákat. Minden tanév elején munkavédelmi oktatásban részesül az intézmény minden dolgozója, illetve minden tanulója.

Feladat

- az új iskola kedvező munkafeltételeket jelent, ezt hosszú távon meg kell őrizni

Személyi gondozás, szokások kialakításával kapcsolatos állapotfelmérés

Személyi tisztaság

Megállapítás

Tanulóink egy része megfelelő családi körülmények között élve odafigyel a személyi tisztaságra, még akkor is, ha ez nem egyszerű feladat a nem megfelelő lakáskörülményeik miatt. Náluk nem jelent gondot, hogy nincs bevezetett víz, vagy csak hideg víz folyik a csapból. A másik tanulói réteg viszont nem érzi szükségét a rendszeres tisztálkodásnak. Ebben az esetben az osztályfőnök és a védőnő segítsége szükséges, akik felveszik a kapcsolatot a családdal, vagy nagyobb gyermek esetében elbeszélgetnek vele. A megoldás sikertelensége esetén a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős felveszi a kapcsolatot a Gyermekjóléti Szolgálattal.

Feladat

- nevelői példamutatás
- osztályfőnöki, biológia órákon a személyi tisztaság témájáról a gyerekekkel beszélgetni
- problémás gyermek esetében négyszemközt elbeszélgetni vele, hiszen egészségügyi problémákhoz vezethet a tisztátalanság
- a nevelők és védőnő folyamatos kapcsolattartása

Egészséges öltözködés

Megállapítás

Az egészséges öltözködés alatt az időjárási viszonyokhoz alkalmazkodó, kényelmes, egészséges, esztétikus, tiszta öltözködést értjük. Tanulóink nagy hányada igyekszik megfelelni ennek az összetett követelménynek. A divatos öltözködés időnként ellentétben áll az egészséges jelzővel, de a legtöbb problémát mégsem ez jelenti. A gyermekek egy kevés százalékát érinti a gondozatlanság, elhanyagoltság. Ők koszos, igénytelen ruhában járnak iskolába.

Feladat

- nevelői példamutatás

- az egészségneveléssel kapcsolatos órákon az egészséges öltözködés fontosságát tudatosítani és gyakorlati tanácsokkal bővíteni a gyermekek ismereteit
- a nevelők és a védőnő folyamatos kapcsolattartása

A testnevelés formái, és színterei

A tanulók igényeihez igazodva minden lehetőséget felhasználunk a mozgásra, mozgásfejlesztésre:

Tanórai mozgásfejlesztés:

- a szaktantárgy tananyagának elsajátításához kapcsolódó mozgás

Tanórán kívüli mozgásfejlesztés:

- tömegsport
- diákönkormányzati rendezvények
- szabadidős programok

A társadalmi életre való felkészítés

Iskolánk feladatának tekinti, hogy tanulóinkban megalapozza a társadalmi beilleszkedéshez, együttéléshez, részvételhez és közreműködéshez szükséges felkészültséget: a képességek és készségek rendszerét, a szociális motívumok rendszerét, a történelmi tudatot.

Mindezekhez feltételeket kell teremtenünk, hogy olyan közegben éljen a tanuló, olyan legyen az iskolai életmód, amelyben megtapasztalhatja az egyének és csoportok kölcsönös megértésének, együttérzésének, segítőkészségének előnyeit, ezek hiányának hátrányos következményeit.

Fontos feltételnek tartjuk az aktuális és történelmi események értékelését, elemzését, értelmezését.

Az emberszerető, az empátikus és a gyűlölködő, valamint az engedékeny, toleráns és az agresszív magatartás elemzése, értelmezése, értékelése elősegíti a személyiség egészséges fejlődését.

Családi életre nevelés

A társas kapcsolatok között kiemelt fontosságú szerepet tölt be a család. A családi életre való felkészítés nemcsak a szülők, de az iskola feladata is.

Iskolánkban tanulóink esetében elsődleges feladat:

- a nemi különbségek tudatosítása, tisztelete
- a szülői szerepek tisztázása
- a család emberformáló szerepének megláttatása
- a vonzó családmódellemel megismertetése

- családtervezésre, gyermekgondozásra, gyermeknevelésre való felkészítés
- a család harmonikus életvitelének kialakításához, a megtervezéshez, a megszervezéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése

A jelentőségének megfelelő komolysággal kell beszélnünk a szerelemről, a serdülőkor szexualitásáról, hiszen megfelelő felkészítést kell kapniuk tanulóinknak ezekről a kérdésekről is. Gyermekeinket olyan szellemiségben kell nevelnünk, amely örömteli, felelős párkapcsolatok kialakítására teszi képessé őket.

Esztétikai nevelés

A település gyermekeinek nagyobb része sajnos csak az iskolában találkozik esztétikai élménnyel, így ezen a területen is sokat tehetünk. Az esztétikumoknak minden tantárgy során meg kell jelenniük, a szemléltetés, a beszéd, a pedagógus megnyilatkozásai révén. Igyekszünk barátságos, esztétikus környezetet teremteni tanulóink számára, és megköveteljük annak megóvását is. A tanulók munkáit az iskola dekorálására felhasználjuk, ezzel ösztönözve tanulóinkat az alkotó tevékenységre. Tevékenységünk során figyelmet szentelünk a megjelenés és a magatartás esztétikájára, a szép beszédre. Személyes példamutatás mellett igyekszünk tanulóinkat is erre motiválni.

A célok érdekében végzett tevékenységek

Tanórai tevékenységek (a NAT és a helyi tanterv alapján)

Szaktárgyi órák témafeldolgozása

Minden tantárgynak van csatlakozási pontja az egészségfejlesztéshez. Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek a tanórák témafeldolgozása során az összes tevékenységébe be kell épülnie.

Ezek közé tartoznak az alábbiak:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete, a testi higiénia
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága, a mindennapi testedzés
- az értékek ismerete
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamata
- elsősegélynyújtás, gyógyszerhasználat
- az egészségfejlesztéssel, egészségneveléssel kapcsolatos híres személyiségek munkássága, jelentősége
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben
- a szexuális felvilágosítás-nevelés, a családtervezés alapjai, az AIDS prevenció
- a személyes krízishelyzetek felismerése és a kezelési stratégiák ismerete
- a tanulás és a tanulás technikái
- az idővel való gazdálkodás szerepe
- a rizikóvállalás és határai

- a szenvedélybetegségek elkerülése, a szenvedélybetegségekkel való foglalkozás
- a tanulási környezet alakítása
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége
- a környezeti ártalmak (zaj, légszennyezés, hulladékkezelés)
- a személyes biztonság (közlekedés, rizikóállalás)

A szaktárgyi órák témafeldolgozása történhet hagyományos iskolai keretekben, de – ahogyan már volt erre lehetőségünk – szívesen szervezünk erdei iskolát is. Ennek megvalósulását az anyagi lehetőségek határozzák meg, alapítványi, pályázati, önerő segítségével tudjuk csak a gyermekek számára elérhetővé tenni.

Tanórán kívüli tevékenységek

A szaktárgyi órák témafeldolgozását és a hozzá kapcsolódó lényeges területek kiegészítését, megvalósítását szolgáló tevékenységek:

- napközis foglalkozások
- délutáni szabadidős foglalkozások
- diákönkormányzati programok, melyek az egészségneveléssel is kapcsolatosak
- tömegsport
- kirándulások

Célmeghatározás

Rövidtávú terv

- a testi higiénia javítása
- a mindennapi testedzés bevezetése
- a rendszeres táplálkozás fontosságának elfogadtatása
- a betegségek megelőzése, a járványok kialakulásának megakadályozása
- az egészséges életvitelhez kapcsolódó napirend kialakítása
- a személyes biztonság megőrzése, jelentőségének elfogadtatása, közlekedésre nevelés
- az egészséges tanulási környezet kialakítása
- az egészséges környezet jelentőségének tudatosítása
- életkorhoz kapcsolódó szexuális felvilágosítás, AIDS prevenció

Középtávú terv

- önmagunk ismerete
- az egészséges testi higiénia megőrzése
- a mozgás megszerettetése, a mindennapi testedzés
- a helyes értékrend kialakítása
- az egészséges táplálkozás összetevőinek megismerése
- elsősegélynyújtás alapszabályai
- az egészségneveléssel kapcsolatos híres személyiségek megismertetése

- a társas kapcsolatok formáinak megismerése, hatása a személyiségre
- a családok fontossága, a családtervezés alapjai
- az AIDS prevenció
- szenvedélybetegségek elkerülése
- a környezeti ártalmak hatásának megismerése az emberre vonatkozóan

Hosszútávú terv

- évek során elérni azt, hogy tanulóink – később felnőttként – képesek legyenek életmódjukra vonatkozó helyes döntéseket hozni
- az egészséges életvitel kialakítása
- képesek legyenek tanulóink a konfliktusok helyes megoldására
- tanuljanak meg a tömegközlekedési eszközökön utazni
- tudják elkerülni az élet minden területén lehetséges baleseteket
- tanulják meg a veszélyes anyagok, illetve készítmények helyes kezelését, használatának legfontosabb szabályait
- ne alakuljanak ki bennük káros függőséghez vezető szokások (dohányzás, alkohol-és drogfogyasztás, rossz táplálkozás)
- alakuljon ki bennük felnőtt korukra az egészséges szexuális kultúra és magatartás
- képesek legyenek felelős, örömteli párkapcsolatra
- tudjanak olyan családi életet teremteni, amelyből pozitív erőforrásokat tudnak meríteni az élet megpróbáltatásainak megoldására
- az iskola biztosítsa a gyermek számára az egészséges testi, lelki, szociális fejlődés lehetőségét.

Az egészségnevelési program ellenőrzése, értékelése, újabb célkitűzés

Ellenőrzés:	minden tanévben félévkor és év végén.
Értékelés:	a rövid-, közép- és hosszú távú tervek végén
Újabb célkitűzés:	az értékelés alapján újabb célkitűzések meghatározása
Intézkedési terv készítéséért felelős:	Kozma Zsuzsanna intézményvezető-helyettes

3.23. ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERV

Az elsősegély azonnali segítségnyújtás vagy beavatkozás, amelyet a sérült kap valamely sérülésére vagy hirtelen egészségkárosodása miatt, a mentők, orvos vagy más személy megérkezése előtt. Az elsősegélynyújtás képessége tudáson, begyakorláson és tapasztalaton alapul. Minden osztály számára fontos, hogy az iskola megfelelő számú elsősegélynyújtó ládával rendelkezzen, melyet nemcsak a mindennapok, de a kirándulások, és egyéb rendezvények (pl. hulladékgyűjtés) alkalmával is tudnak használni.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat
- ismerjék fel a vészhelyzeteket
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegélynyújtás alapismereteit
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten - tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében:

- az iskola kapcsolatot épít ki Magyar Ifjúsági Vöröskereszttel
- ha lehetőség, alkalom adódik, tanulóink bekapcsolódnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe
- támogatjuk a pedagógusok elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésekre való jelentkezését

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják

- a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY–NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
Biológia	<ul style="list-style-type: none"> ● rovarcsípések ● légúti akadály ● artériás és ütőeres vérzés ● komplex újraélesztés
Kémia	<ul style="list-style-type: none"> ● mérgezések ● vegyszer okozta sérülések ● savmarás ● égési sérülések ● forrázás ● szénmonoxid mérgezés

Fizika	<ul style="list-style-type: none"> ● égési sérülések ● forrázás
Testnevelés	<ul style="list-style-type: none"> ● magasból esés

- az ötödik – nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek:
teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja; valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele az ötödik – nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- szakkör (elsősegély-nyújtó)

3.24. AZ ISKOLA KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAMJA

Az iskola működése környezeti nevelési szempontból

Iskolánkban jelenleg a tantestület egyharmada foglalkozik intenzíven környezeti nevelési kérdésekkel a tanórákon és azokon kívül. Az akciókban pedig rendszeresen részt vesznek a többiek is. A környezeti nevelés az a területe az iskolai életnek, ahol–csak fokozatosan és lépésenként haladunk előre. A további munkában is szükség van az iskolavezetőség, a tapasztaltabb és a fiatal kollégák együttműködésére.

Erőforrások

A környezeti nevelési munkánk céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, valamint külső szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki. A résztvevők és a közöttük kialakuló együttműködés egyben környezeti nevelési munkánk erőforrása is.

Nem anyagi erőforrások

Iskolán belüli együttműködés

Tanárok

Az iskola minden tanárának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára. Ahhoz, hogy az iskolai környezeti nevelés, illetve oktatás közös szemléletben és célokkal valósuljon meg, tovább kell fejlesztenünk a munkaközösségek együttműködését. Azoknak a kollégáknak, akik most kívánnak bekapcsolódni az iskolai környezeti nevelési munkába, a tapasztaltabb kollégák tanácsokat, javaslatokat adnak.

Diákok

Az iskola minden diákjának feladata, hogy vigyázzon környezetére és figyelmeztesse társait a kulturált magatartásra. Ebben kiemelkedő feladata van az iskolai diákönkormányzatnak, az osztályközösségeknek.

Tanárok és diákok

A diákok a környezeti témákkal kapcsolatos ismereteiket a tanáraikkal való közös munka során tanórai és tanórán kívüli programok keretében sajátítják el. A diákok és tanárok együttműködése nélkülözhetetlen a környezetbarát iskolai környezet létrehozásában és megőrzésében is.

Tanárok és szülők

Az iskolai környezeti nevelés területén is nélkülözhetetlen a szülői ház és az iskola harmonikus együttműködése. Fontos, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben azt a környezettudatos magatartást, amit iskolánk is közvetíteni kíván. Iskolánkban ez azon keresztül valósul meg, hogy az elsajátított viselkedési formákat, ismereteket otthon is alkalmazzák a tanulók.

Nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak

Az iskolai adminisztrációs és technikai dolgozók aktív részesei környezeti nevelési programunknak. Az iskolai adminisztráció területén fontos feladatunk, hogy csökkentsük a felesleges papírfelhasználást, amennyire ez lehetséges. Példamutató, ha a tanulók látják, hogy az iskola épületének takarítása során környezetkímélő, az egészségre nem ártalmas tisztítószeret használunk.

Iskolán kívüli együttműködés

Fenntartó

Mivel a fenntartó határozza meg az általa fenntartott intézmények profilját és költségvetését, ezért a fenntartóval való kölcsönös együttműködés a környezeti nevelési programunk megvalósítása szempontjából is fontos.

Környezeti neveléssel is foglalkozó intézmények

A tanórai és tanórán kívüli környezeti programot színesebbé és tartalmasabbá teszi a különböző intézmények meglátogatása. Iskolánk számára ilyen szempontból kiemelkedően fontosak a múzeumok, az állatkertek és a településünkhöz viszonylag közel lévő Bükki Nemzeti Park. Ezeket a látogatásokat a tanórákon készítjük elő. Iskolai tanulmányi kirándulásaink során igyekszünk az adott osztály korának, érdeklődésének megfelelően lehetőségeinkhez mérten legalább egy környezeti témájú intézménylátogatáson részt venni.

Civil szervezetek

A civil szervezetek szakmai ismereteikkel és programjaikkal segítik környezeti nevelési munkánkat. Tantestületünk több tagja vett részt előadásainkon, továbbképzéseiken. A szaktanárok egyénileg alakítanak ki kapcsolatot az egyes civil szervezetekkel.

Hivatalos szervek

A hivatalos szervek egyik feladata annak ellenőrzése, hogy környezetvédelmi és egészségügyi szempontból megfelelően működik-e az iskola. Javaslatokra, véleményükre építeni kívánunk az iskolai környezet kialakításában.

Anyagi erőforrások

Saját erőforrások

Költségvetés

Az iskola költségvetéséből felújítás esetén olyan munkát igyekszünk végezni, amelyek környezetbarát és kulturált környezet megteremtését, továbbá a környezetkímélő működtetést szolgálják.

Alapítvány

A Hejőpapi Gyermekes Esélyegyenlőségért Alapítványunk lehetőségeihez mértén támogatja a környezeti neveléshez kapcsolódó programjainkat.

Külső erőforrások

Saját bevétel

Az eddigiek folyamán az iskolának nem volt lehetősége arra, hogy saját bevételhez jusson. Az iskola átépítése után megnő az esélyünk, hogy a korszerű termeket különböző programok szervezésére bérbe adhassuk. Így talán megvalósulhat a saját erőforrás megteremtésének lehetősége.

Pályázat

A pályázatok megjelenését az egész tantestületünk, de különösen igazgatónőnk nagy figyelemmel kíséri. A lehetőségeket igyekszünk minél jobban kihasználni. A pályázatokon elnyert összegeket teljes egészében arra a területre fordítjuk, amire a kiírás szólt.

Célok, feladatok

Hosszútávú célunk, jövőképünk, hogy környezettudatos állampolgárrá váljanak tanítványaink. Ennek érdekében diákjainkban ki kell alakítani:

- a környezettudatos magatartást és életvitelt
- a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartást és életvitelt

- a környezet (természetes és mesterséges) értékei iránti felelős magatartást, annak megőrzésének igényét és akaratát
- a természeti és épített környezet szeretetét és védelmét, a sokféleség őrzését
- a rendszerszemléletet
- a tudományosan megalapozott globális összefüggések megértését
- az egészséges életmód igényét és el kell sajátítani az ehhez vezető technikákat, módszereket

A célok eléréséhez szükséges készségek kialakítása, fejlesztése a diákokban. Ilyenek például:

- alternatív, problémamegoldó gondolkodás
- ökológiai szemlélet, gondolkodásmód
- problémaérzékenység
- kreativitás
- együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód
- vitakészség
- kommunikáció, médiahasználat
- konfliktuskezelés és megoldás

Rövidtávú céljaink tervezésében figyelembe vesszük, hogy a hosszabb távú célok megvalósításához milyen lépések vezetnek.

Új tervek

- a tantestület tagjainak megnyerése a környezeti nevelési munkához
- a közösségünkben felépült a Regionális Hulladéklerakó módunk lesz a szelektív hulladékgyűjtésre
- a helyes fogyasztási szokások kialakítása
- takarékos és figyelmes anyaghasználatra nevelés (energiatakarékosság, papír újrahasznosítás)

Hagyományok ápolása

- amennyiben pályázatok útján biztosítani tudjuk az erdei iskola finanszírozását, az 5. évfolyamos tanulók számára erdei iskolai programok szervezése, lebonyolítása
- osztályfőnöki órák környezetvédelmi témában
- a tanulók ismerjék meg még jobban a szűkebb környezetüket, lássák az értékeket, problémákat, ápolják a hagyományokat
- igényes környezeti kultúra fenntartása a tantermekben, az iskola belső terében, az iskolaudvaron
- a tananyaghoz kapcsolódóan neves tudósok (Herman Ottó, Kaán Károly) munkásságának megismertetése a diákokkal

Szaktárgyi célok

- a szakórákon minden lehetőség megragadása a környezeti nevelésre
- (pl. az ember és környezete, kapcsolatok, természetismeret, a természet állapotának mérési módszerei)
- a hétköznapi környezeti problémák megjelenítése a szakórákon
- a környezetszennyezés hatása a természeti- és az épített környezetre, az emberre
- interaktív módszerek kipróbálása, alkalmazása (csoportmunka, önálló kísérlet, problémamegoldó gondolkodást fejlesztő feladatok)
- természetvédelmi versenyekre felkészítés
- multimédiás módszerek alkalmazása szakórákon
- digitális eszközök felhasználása a szakórákon

Tanulásszervezési és tartalmi keretek

Tanórán kívüli és tanórai foglalkozások

A környezeti nevelés összetettségét csak komplex módszerek segítségével lehet közvetíteni. Ezért fontos a tantárgyak közötti integráció, legalább néhány területen. Minden lehetőséget meg kell ragadnunk, hogy megfelelő módon diákjainkban egységes képet alakítsunk ki az őket körülvevő világról.

Lehetőségeink:

- tanulmányi kirándulások
- akadályversenyek
- nemzeti park, múzeum, vadaskert látogatása
- versenyek
- szakkörök
- iskolazöldítés
- DÖK-nap
- jeles napok: Madarak és Fák napja, a Föld Napja
- erdei iskola
- tanórák
- osztályfőnöki órák
- osztályfoglalkozások
- újságkészítés

Módszerek

A környezeti nevelésben a hatékonyság növelése érdekében módszertani megújulásra van szükség. Olyan módszereket választunk, amelyek segítségével a környezeti nevelési céljainkat képesek leszünk megvalósítani. A munkában szükség van az iskolavezetőség, a tapasztaltabb és a fiatal kollégák együttműködésére.

Munkánk során alkalmazott módszerek

- kooperatív (együttműködő) tanulási technikák
- játékok: szituációs, memóriafejlesztő, kombinációs, érzékelést fejlesztő
- ráhangolást segítő, bizalomerősítő, kapcsolatteremtést segítő, drámapedagógia
- modellezés
- riport módszer
- terepgyakorlati módszerek: egyszerű megfigyelések, célzott megfigyelések
- mérések
- aktív, kreatív munka: télen madáretetés, rend-és tisztasági verseny
- közösségépítés: csoportszervezés a környezeti nevelés érdekében
- művészi kifejezés: vizuális művészet a környezeti nevelésben
- irodalmi alkotások, zeneművészet, esztétikai élmény és érzékenység fejlesztése, a tanulók önkifejezése a művészetek nyelvén

Taneszközök

Az iskola taneszköz készletét, szakkönyveit folyamatosan bővíteni, fejleszteni kell. A legnagyobb fejlettséget az audiovizuális, illetve multimédiás eszközök területén értük el. A környezeti nevelés speciális eszközigényének is be kell épülnie a nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékébe, amely a pedagógiai program végrehajtásához szükséges.

Kommunikáció

A környezeti nevelésben, — jellegénél, összetettségénél fogva — nélkülözhetetlenek a kommunikáció legkülönbözőbb módjai. Ugyanakkor legalább ilyen fontos, hogy diákjaink a nagyszámú írott, hallott és látott média-irodalomban kritikusan, a híreket okosan mérlegelve tudják feldolgozni. Fontos számunkra, hogy képesek legyenek a szakirodalomban eligazodni. Tanulóinkat meg kell tanítani a fellépésre, a szereplésre, az előadások módszertanára. Végzett munkájukról számot kell adniuk írásban és szóban egyaránt, ezen képesség napjainkban nélkülözhetetlen.

Iskolán belüli kommunikáció formái

- kiselőadások tartása megfelelő szemléltetőeszközökkel
- poszterek készítése és bemutatása
- faliújságon közölt információk készítése

Iskolán kívüli kommunikáció formái

- környezetvédelmi cikkek feldolgozása különböző napilapokból
- környezeti problémákról megjelent tudományos cikkek feldolgozása
- környezetvédelemről szóló rádió-és televíziós hírek feldolgozása, értékelése

Minőségfejlesztés

Az iskola környezeti nevelési munkájának mérése, értékelése több szempontból eltér az iskola életének más területén alkalmazottaktól. Ennek oka, hogy a környezeti nevelés a szakmai ismeretek mellett – a többi tantárgyakkal képest – markánsabban közvetít egy viselkedési módot és értékrendet az embernek a világban elfoglalt helyéről.

A szakmai tartalmakat az egyes tantárgyak helyi tantervébe építjük be, s ennek keretében kerülnek mérésre is.

Minden tanév elején írásos formában elkészül az iskola éves környezeti nevelési programja, – az iskolai munkaterv részeként, – amely az év eleji nevelőtestületi értekezleten kerül megvitatásra, illetve elfogadására.

Továbbképzés

Az élethosszig tartó tanulás a pedagógus számára nélkülözhetetlen. Ennek egyszerre kell tartalmaznia a szakmai és módszertani ismeretekben való fejlődést.

A lehetőségeinkhez mérten nagy érdeklődéssel vesznek részt pedagógusaink külső intézmények által szervezett környezeti nevelési tanár- továbbképzési programokon. Ezeket az iskola vezetősége is fontosnak tartja, ezért támogatja ezen szakmai fórumokon való részvételt.